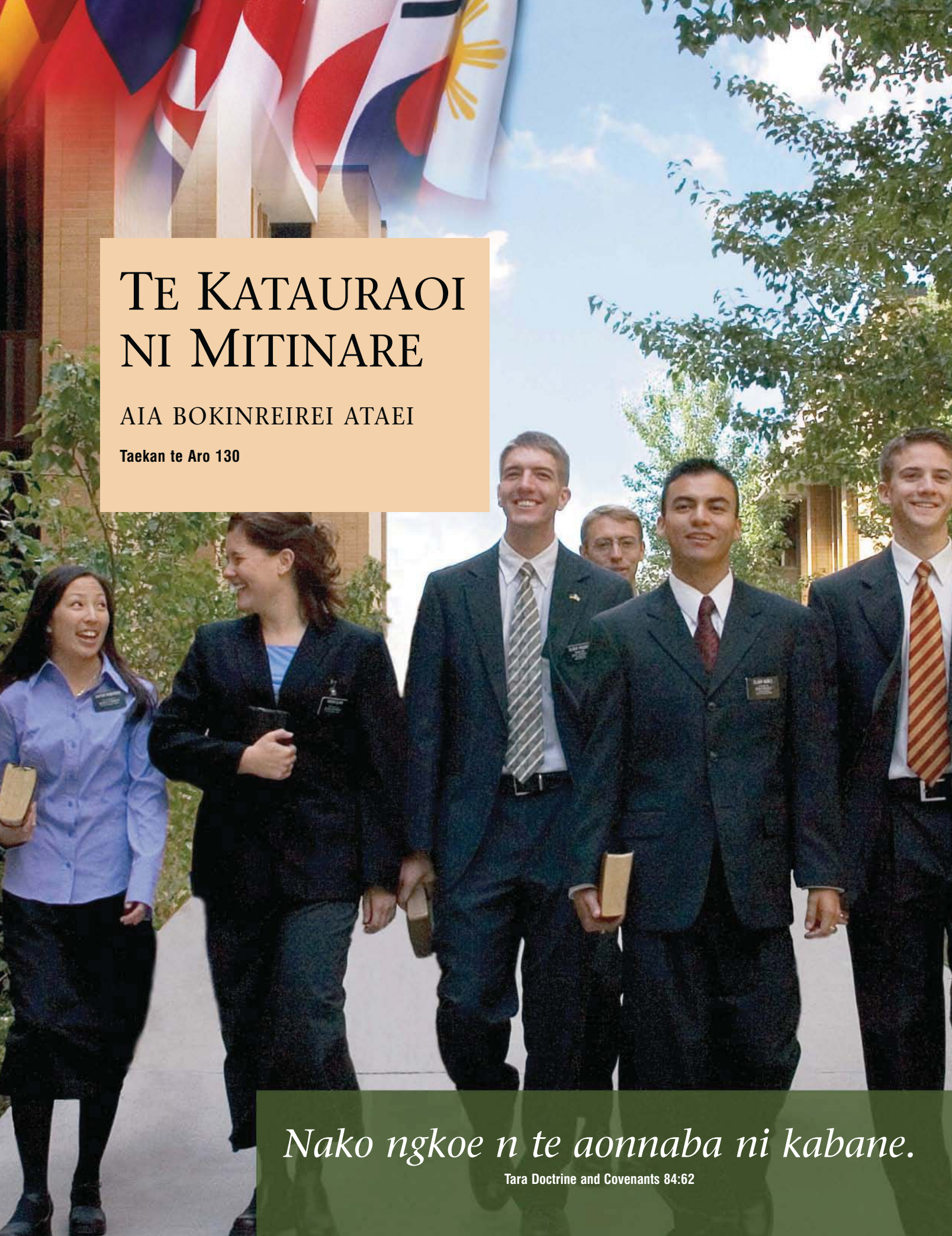

Te Kataurao ni Mitinare

AIA BOKINREIREI ATAEI

Taekan te Aro 130

Nako ngkoe n te aonnaba ni kabane.

Tara Doctrine and Covenants 84:62

Te Kataauraoi ni Mitinare

AIA BOKINREIREI ATAEI

Taekan te Aro 130

Boretiaki iroun
Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia Aika Itiaki Ni Boong Aika Kaitira
Salt Lake City, Utah

Kanakoi taeka ao kaetieti, n ikotaki ma kaairuan te taibi, nakon
CES Curriculum, 50 E. North Temple Street, Room 820, Salt Lake City, UT 84150-2720 USA.
E-mail: ces-manuals@ldschurch.org

© 2009 iroun Intellectual Reserve, Inc.
A bane n tauaki mwin kariaia ni katootona
Boretiaki n te United States of America

Kariaiakaki n te Ingiriti: 8/03 Kariaiakaki n te Raitaeka: 8/03.
Rairan te *Missionary Preparation Student Manual*. Gilbertese

KANOANA

Kabwarabwara nakon Aia Bokinreirei Ataei iv

Mwakoro 1: Weteaki nakon te mwakuri ni mitinare 1

Mwakoro 2: Kororaoim i bon Iroum 14

Mwakoro 3: Ana Iraorao te Tamnei ae Raoiroi 22

Mwakoro 4: Anga reirei ma te Tamnei 32

Mwakoro 5: Ti Reiakina te Angareirei “man te Kamatebwai ao te Onimaki naba,” Mwakoro 1 40

Mwakoro 6: Ti Reiakina te Angareirei “man te Kamatebwai ao te Onimaki naba,” Mwakoro 2 50

Mwakoro 7: Ana Babaire Tamara are i Karawa 56

Mwakoro 8: Burabeti ao Kiitanan te Koaua 66

Mwakoro 9: Kaokan Bwaai ao Rokon Koroboki aika a Tabu aika a Boou 75

Mwakoro 10: Onimaki ao te Rairannano 84

Mwakoro 11: Katauraoan Rabwatam ao Nanom 93

Mwakoro 12: Kabonganaan te tai n Uotia Aomata nakon Kristo 102

Mwakoro 13: Katauraoakiia Taan Kakae ibukin te Bwabetito ao te Kamatoaki 110

Mwakoro 14: Anuan Maiun Kristo 120

KABWARABWARAAN AIA BOKINREIREI ATAEI

E reirei Beretitenti Gordon B. Hinckley bwa "ana mwakuri te Ekaretia boni kamaiuaiia tamnei. Bon te angareirei n te euangkerio nakoiia ake a tauraoi n ongoraa bwa a mena ia. . . . Akea te mwakuri are e korakora riki. Akea te mwakuri ae kakannato riki. Akea te mwakuri ae kairoro riki nakon aei ae Atuan karawa E a tia n anganira tabera ibukin katiaakina" ("Missionary Service," *First Worldwide Leadership Training Meeting,* Tianuare. 2003, 21).

Ko a kakatauraoi ni kariaia te mwioko aei mai iroun te Atua. Te mwakuri ae kona karaoia bwa te mitinare ngkoe boni kakoroani bukin Ana mwioko te Tia Kamaiu n "reiakiniia te botanaomata ni kabaneiia" (Mataio 28:19). Bukinam ni mitinare bwa ko na "kaoiia tabemwang bwa a na kawara Kristo ni buokiia bwa a na butimwaaea te euangkerio ae kaokaki rinanon onimakinan Iesu Kristo ma Ana Mwakuri ni Kamaiu, te rairannano, te babetito, karekean Ana bwaintangira te Tamnei ae Raoiroi, ao te botumwaaka ni karokoa te toki" *(Preach My Gospel* [2004], 1).

Ni katoai mwakoro n aia bokinreirei ataei aio e katauraoaki bwa e na buokiko, ngkoe are ko tauraoi ni mitinare, ni karikirakei anuani Kristo ao n reirei taekan te aro ao tuua n te euangkerio ae kaokaki ma te mwaaka ao Ana mwioko te Atua (tara Aramwa 17:3). Tabeua mwakoro a na buokiko naba ni kamwataui katei n aomata ao ni mitinare ao wakin babairean te ekaretia. A barongaaki mwakoro ni kabonganaan atun reirei aikai:

- **Kabwarabwaraana.** Te itera aio e kaota atun mwakoro nako aika kimototo.
- **Ataakin Reirei ao MoanTua.** Te karinan n reirei ao tuua ae katautaua bwa tera ae a na ataia ataein te reirei, a na butimwaaia, ao a na karaoa nanona ni maiuia.
- **Koroboki aika tabu ao Rongorongo ni Boutoka.** Te mwakoro aio e kaoti anga reirei aika onoti i aon taekan te aro ao tuua n tatabeua akana a karinanaki i aan "Ataakin Reirei ao MoanTua" N te tai are ko kamatei aikai, kona bae n tangiria ni mwaaken am kibu mai iai ao ni koroi taeka ake a na ibuobuoki ni kauringko bwa baikara ake ko kamatei. E baireaki bwa ko na karekea am boki ni kamatebwai are ko na kawakin iai baike ko nori n otam i tinanikun are ko kamatebwaia. A mwaiti mwakuri ni mitinare ake a reiakiniia mitinare bwa a na karekei ao ni kawakin aia boki ni kamatebwai n te aro are aei e na anganiko moan karaoan am waki n aia bwai mitinare aei. Am boki ni kamatebwai e kaokoro ma te mwakoro ae "Rongorongo ao Kakukurei" e ngae ngke ko na tangiria ni koroi tabeua kanoan am kamatebwai man te mwakoro aio nako nanon am boki ni kamatebwai.
- **Bwaai aika ana Iangoaki.** Kabanea tabeua te tai n iangoi reken titiraki n te mwakoro aio. Ko na tangiria n taua mwin otam iroum i nanon am boki ni kamatebwai.
- **Katautauan Mwakuri.** Mwioko aikai a karekei taai ni karaoi nanon ake ko a tia ni reiakin ao ake a kamarurunga am kakatauraoi ma aron are ko bon rinanona ni koaua.
- **Rakan te Wareware aika a Rineaki.** Wareware aikai, mwaitina riki man *True to the Faith: A Gospel Reference* (2004), e na karikirakea te atatai ao boutokakin tuua ake a tia n reiakinaki ke n taekinaki ni katoai mwakoro.
- **Koroboki ao Namakin.** Kabonganaa te itera aei, ae e kaotaki n tokin mwakoro nako inanon aia boki ataein te reirei, ni koroi rongorongo ao namakin ake ko karekei n tain te reirei. Tauani mwin am iango ma am namakin a na katamaroaa am kekeiaki n te reirei ao n kawakin reirei ma wakin nako te maiu aio. Tao ko na bae n tangiria rimwi n taua mwin tabeua bwaai aika a na taraaki ao namakin i nanon am tienoo ni kamatebwai.

Ngkana e kabaeaki aram n te reirei ni katauraoi ni mitinare, uota aia boki ataein te reirei aei ao koroboki aika tabu ni katoa tain te reirei. E baireaki bwa e na iai iroum katoton te boki ae *True to the Faith: A Gospel Reference* (aitem 36863) ibukin rakan wareware ake a tangiraki. E boretiaki iroun te Ekaretia ao e baireaki iroun te Moan Beretitentii, te boki aei iai kanoana atun te euagnkerio aika a baarongaki n tein aia man ni boreti I-Matang.

Te tatara ni boki n reirei teuana bon te kairi nakon te mwakuri ni mitinare, *Preach My Gospel* (2004; aitem 36617), are e kabonganaaki irouia mitinare ni katobibia te aonnaba. The *Missionary Preparation Student Manual* e irekereke kanoana ma *Preach My*

Gospel n te reirei ao n rabakaun te aonaba. E tararuaaki raoi koreana bwa katauraoam n otam n taekan te aro ao tuua ake a kateitei mai iai waaki ni mitinare ao *Preach My Gospel*. Kamanenaan aia bokinreirei ataei aio ao karaoan te reirei ni katauraoan te mitinare e na ibuobuoki ni katauraoiko ibukin te mwakuri ni mitinare ae tabwanin, are *Preach My Gospel* bon te oi ni boki ni kataneiai.

Oin te reirei ake a kaai n reiakinaki n aia bokinreirei ataei ao *Preach My Gospel* n ikotaki ma ataakin nanon te wewete n te mwakuri ni mitinare; e reireiniko ni kamatebwaia ao n reirei te euangkerio; n reirei taekan Kiitanakin te Koaua, Kaokan bwaai, ao kakawakin koroboki aika tabu ni boong-aika kaitira; te ota, kinakin, ao te reirei ma te Tamnei ae Raoiroi; karikirakean aekan anuani maiun Kristo; ao kabonganaan te tai n ae riai. Oin te reirei n *Preach My Gospel* ake a aki reiakinaki n aia bokinreirei ataei aio n ikotaki ma reiakinan te taetae riki teuana, buokakiia aomata ni karaoi ao ni kawakin tuua, katauraoakiia aomata ibukin te babetito, ao te kaai ni mwakuri ma kaain te aro. Rabakau ni kuka ao n tararuaakin te mwenga, babairean te mwakuri ni mitinare ae bwarabwara raoi, ao te kataumwane ae aki taekinaki naba n aia bokinreirei ataei aio.

Am kakatauraoi e na buokiko ni kaaitarai kakaewenako ni karikiko bwa te mitinare ae marurung n te tamnei, n aron ae kabwarabwaraaki iroun Elder M. Russell Ballard man te Kooram n Abotoro ae Tengaun ma Uoman: "Tera ae ti kainnanoia ngkai bon te roro ni mitinare ae rang korakora n rongorongon te Ekaretia. Ti kainnanoiia mitinare aika a tau, a reke aia bebwa ni bwaati, mitinare aika marurung mauia n tamnei ake, n aroia kaain ana taanga ni buaka Helaman ake 2,000 mataburo ae a rangi n korakora n ninikoriaia ibukin ungaia, ao ibukin naba marurungia ao kakamwakuriia ao ake a 'kokoaua ni katoa tai ni bwaai are a onimakinaki iai' (Aramwa 53:20)" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2002, 50–51; ke *Ensign,* Nobembwa 2002, 47).

Mwakoro 1

WETEAKI NAKON TE MWAKURI NI MITINARE

KABWARABWARAANA

Teuana mai buakon te kabanea ni kakukurei ni maiun te kairake bon ngke e kauka te reta man te Moan Beretitentii ao ni wareki taekana: "Ko a weteaki ikai nakon te mwakuri. . . ." Mitinare n Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia Aika Itiaki Ni Boong Aika Kaitira a weteaki n te tamnei n tei ibukin te Uea. N riki bwa kaain te taanga ni mitinare ae korakora ni boong aika kaitira boni kamoaakim. E kakimwareirei karekeara ni kakoroani bukin te taetae ni burabeti ni boong aika kaitira, n aron kabutinakoan te euangkerio ae kaokaki nako tokin te aonaba (D&C 65:2) n te kakatauraoi ibukin manga Okin Iesu Kristo te Kauatai.

Mitinare ake a bwanin aia tai ni mwakuri a rineaki raoi ni wakin aia mwakuri n aran te Atua ao ni kaoiia aomata nakon Kristo ni kariaiakan reirei ao otenanti n Ana euangkerio ae kaokaki ao ni konamaki nakon te toki i nanon te kakaonimaki. N ikotaki ma anne, membwa ni kabane n te Aro iai kariaiakakiia ao tabeia ni buoka te mwakuri ni mitinare i nanoni maiuia nako (tara D&C 88.81).

"Koa kaongoaki ikai n te wewete bwa kona mwakuri. . . ."

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Membwa n te Aro iai tabeia ao kariaiakakiia n tibwaa te euangkerio are kaokaki.
- E taku te Uea, E a kaman mainaina te tawaana n taiaki (D&C 4:4).
- A ibuobuoki mitinare n ikoikotakiia tibun Iteraera.
- Oin te kaantaninga n te mwakuri ni mitinare bon kaoakiia aomata nakon Kristo.
- Te wewete nakon te mwakuri ni mitinare ae bwanin e roko mairoun te Uea rinanon Ana tabonibai aika kariaiakaki.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Iai irouia membwa n te Aro te katabeaki ao te kariaiakaki n tibwa te euangkerio ae kaokaki.

■ E aki maan i mwaain Rierakena, E anganiia Ana Abotoro te Uea Ana taeka "kakiritianiia botanaomata ni kabaneiia" (Mataio 28:19). Man moan boongin Kaokan bwaai, te mwioko ae tabu aio e a tia ni manga kaboouaki rinanoia Ana burabeti ao abotoro ni boong aika kaitira. N Doctrine and Covenants, e taku te Uea, Ao I anga nakoim te tua bwa . . . ko na reireiniia nakoiia mwaane; bwa a na reireiaki ni karokoia botanaomata, baronga, newe ao aomata (D&C 42:58). E taku rimwi, Bwa te koaua, e riai te bwana n nako

man te tabo aei ni karokoa te aonaba ni kabane, ao ni karokoa mwakoron tabon te aonaba—e riai n tataekinaki te euangkerio nakoia maan n aekaia nako, ma kanikina n ririmwiia aika onimaki (D&C 58:64). Te euangkerio ae ti na tibwaia "bon Ana baire ni kakukurei Tamara are i Karawa. Oin te reirei n taekan te euangkerio boni Marakin ao Maten Iesu Kristo ni kamaiuara man te bure" (*True to the Faith: A Gospel Reference* [2004], 76). Ni moan tein te Ekaretia, a rawata membwa ake a bo ma kaangaanga aika bati n uotan rongorongon te euangkerio ae kaokaki nakon te aonnaba. N aron kanoan Aberam, iai irouia membwa n te Ekaretia aia tai ao te mwioko n tibwaa te euangkerio ae kaokaki ni kakoroan bukin te berita nakon Aberam (tara Aberam 2:9–11). Bon te kakabwaia karaoan te mwioko ae tabu aio.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Mareko 16:15
- I-Rom 1: 16-17
- 3 Nibwaai 27:13–22
- Doctrine and Covenants 88:81

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ E taku Beretitenti Gordon B. Hinckley: "Ti a nako ni kakawari nakon aonaba n ara mwakuri ni mitinare, n reireiniia ni kabane ake a na ongora taekan te euangkerio ae kaokaki, n taetae n akea te maku ma akean naba te kan raoiroi ao ni kabuakakaiia aomata, n te Moani Kaotioti, kakoauaan Ana Boki Moomon ao te nakoanibonga ae kaokaki. Tariu ao mwaaneu, ti a katorobubua ao n tataro ibukin reken te tai ni karokoiia tabemwang nako nanon te kukurei n te euangkerio" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2000, 110–11; ke *Ensign,* Meei 2000, 87).

"Boton te berita ae tabu n te euangkerio bon ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo. . . ."

■ Tera te euangkerio are ti na tibwaia ma tabeman? N te boki ae *True to the Faith: A Gospel Reference,* e kabwarabwaraaki iai te euangkerio bwa "ana baire ni kakukurei Tamara are i Karawa. Oin taekan te aro n te euangkerio bon Ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo" ([2004], 76). E reirei te Bible Dictionary: "Te taeka ae te euangkerio nanona te rongorongo ae raoiroi. Te rongorongo ae raoiroi bon Iesu Kristo are e a tia ni karaoa te mwakuri ni kamaiu ae kororaoi ibukiia aomata ake e na kamaiuiia ni kabaneiia man te ruanimate ao n anganiia kanuangaia n tatabemania nako n aron ana mwakuri. Te mwakuri ni kamaiu aio e moani wakinaki n anganakina nakoana n te moan aonnaba ae mamate ma e karaoaki mwakuriana iroun Iesu i nanon tikuna ae kimototo ae mamate i aon te aba" ("Gospels," 682).

N teuana te boki ni kairi nakon te mwakuri ni mitinare, ti reiakinna ae *Preach My Gospel,* "Ana euangkerio Iesu Kristo e kaai ni kabwarabwarai uoua bwa rongorongom ao bukinakim; are e karekei uoua bwa 'tera' ao 'bukin tera' te mwakuri ni mitinare. E kabwarabwaraa te Tia Kamaiu Ana euangkerio ni kairi tabeaua aan taekan te aro aika a rang manena. E roko nako aon te aonaba ni karaoi Ana baire Tamana, ao e kanakoa Tamana nako aon te aonaba bwa e na tabekakirake i aon te kaibangaki. N Ana Mwakuri ni Kamaiu ao Utina man te mate, ni kabane mwaane a na tabekakirake n tei i matan Kristo bwa a na motikaki taekaia n aia mwakuri, bwa tao a raraoi ke a bubuaka. Ake a karaoi aia onimaki iroun Kristo, a raraoma n aia bure, ao a babetitoaki i nanon aran Kristo a kona ni katabuaki iroun te Tamnei ae Raoiroi. Ngkana a botumwaaka ni karokoa te toki, a na tei n akea baarekaia I matan Kristo n te kaitira ni bong ao n rin i nanon Ana motirawa te Uea. E na taekiniia Kristo bwa akea kaairuaia i matan te Tama. E na riki bwa aia Tia Raoi ao aia Tia Ibuobuoki" ([2004], 5).

■ Ngaira aika kanoan Aberam ao n te bata ae Iteraera, iai mwiokoaia membwa n te Ekaretia n tibwaua te euangkerio. Unimwane Russell M. Nelson man te Kooram n Abotoro ae te Tengaun ma Uoman a kamataata:

"Ngkoe kain te bata ae Iteraera? Bon te koaua raoi. Boni ngkoe ae 'Ana kaantaninga Iteraera, ana taanga ni buaka Tion, Ataein te bong ni berita' (*Anene n taromauri,* 1985, nambwa. 259). . . .

". . . Angiin mwaitira boni kanoan Iotebwa mai roun Eberaim ke Manate. Anne te riki ae rineaki bwa te baioniia ni bobotakakiia Iteraera, kanoana ni kairiia ni kabuta te aonnaba ni kakabwaiaia botannaomata n te aonnaba.

"Te mwakuri ni mitinare bon moanakin te kakabwaia" ("Thanks for the Covenants," in *Brigham*

Young University 1988–89 Devotional and Fireside Speeches [1989], 58–59).

■ E katuruturua nako riki Unimwaane Nelson bwa te mwakuri ni mitinare boni mwakoron ana berita te Uea ma Aberaam: "Ti karekea, n aron are a karekea ngaiia ngkoa, te nakoanibong ae tabu ao te euangkerio ae akea tokina. Aberaam, Itaaka, ao Iakobwa bon ara bakatibu. Ngaira te baronga ae Iteraera. Ti kakan bwa iai inaaomatara ni karekea te euangkerio, kakabwaia n te nakonibonga, ao te maiu ae akea tokina. *A na kakabwaiaaki baronga n aomata n te aonaba n ara kekeiaki ao n aia mwakuri korakora ake a maiu i mwira.* Kanoan Aberam ao naake a ikoikotaki nako n ana utu n te mwakuri n tabetabe a karekei kakabwaia ni berita—e kabotoaki i aon kakoauaan te Uea ao te ongeaaba nakon ana tua" (n Conference Report, Eberi 1995, 42–43; ke *Ensign,* Meei 1995, 33; a karinaki koroboki aika kararikaki).

■ E kamataataa Unimwaane M. Russel Ballard man te Kooram n Abotoro ae te Tengaun ma Uoman bwa Ana mwioko te Uea n "reireiniia botanaomata ni kabaneia" e bon wakinaki nako naba ni karokoa te bong aio: "Ni kaaniia tokin ana mwakuri ni mitinare, Iesu are e uti e kairiia ana abotoro n taeka aikai: 'Ma ngaia ae kam na nako ni kakiritiania botanaomata ni kabaneia, ni babetitoiia nako nanon aran te Tama ao te Nati ao te Tamnei ae Raoiroi; n reireiia bwa a na kabane baike I tuangngkami n taui' (Mataio 28:19–20). Te kaetieti anne e kamatoaaki wakinana n te bong aei ao te kariaiakaki ibukiia Mataniwi ni Kabuta [ao] mitinare . . . ni borauakin maninganingan te aonaba n reiakina te euangkerio" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1988, 34: ke *Ensign,* Nobembwa 1988, 28).

Te Tia akawaia Aomata, © Clark Kelley Price, Tai katoloo

■ Unimwaane Henry B. Eyring man te Kooram n Abotoro ae te Tengaun ma Uoman e taekina te mwioko are membwa a riai n tatabemania nako n tataekina te euangkerio ae kaokaki.

"Ara konabwai n riingiia tabemwang ni bwanara ni kakatauraoi nakoia e manena nakoiia ni kabane ana reirei ni berita Iesu Kristo. Aio te mwioko are a anganaki membwa n Ana Ekaretia Iesu Kristo Ni Boong Aika Kaitira: Noria, I kanakoko bwa ko na kakoauaa ao ni kauringiia aomata, ao e a reke bwa aomata n tatabemania nako are e a tia ni kauringaki e na manga kauringiia kaain rarikina (D&C 88:81).

"Te ota ma te kauring ni kabuanibwai a anganaki uaake a aranaki bwa mitinare ni moani wakinan Kaokakin te Ekaretia. Ma te tabe ni kauringiia kaain rarikira e tiku nakoira ni kabane ake a tia ni kariaia te berita ni babetito. Ti riai bwa ti na maroro ma aika tiaki raora ni membwa ke ara koraki n rongorongon te euangkerio. Ara kaantaninga boni kaoaiia bwa a na reiaki irouia mitinare ni koaua ake a weteaki ao n anganaki te nakoa n reireiia aomata" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1998, 40–41: ke *Ensign,* Nobembwa 1998, 32–33).

■ Unimwaane Richard G. Scott man te Kooram n Abotoro ae te Tengaun ma Uoman e kabwarabwaraa bonganan karaoan nakoana ni mitinare ae bwanin: "I kaungai ngkami ma konabwaiu ni kabane bwa N na riai n tataro n taekan te nakoa ni mitinare ae bwanin karaoana ibukini kakoroani bukina are e na karekea ni maium n te tai are ko kakabwaiaia tabeman bwa a na ataa te koaua ao ni karekei otenanti n te kamaiuaki. N tatabeua bwaai ae I kakatonga iai ni maiu n te bong aei e waaki rikiraken korakorana man au mwakuri ae tabu bwa te mitinare ni koaua ae bwanin" (n Conference Report, Okitobwa 1997, 48; ke *Ensign,* Nobembwa 1997, 36).

E taku te Uea, E a kaman mainaina te tawana n taiaki (D&C 4:4)

■ Tamnein te iango n te botantaeka "e a kaman mainaina te tawana n taiaki" boni kaotin te mainaina n te tawana ni wita are tai n te tai are e tei iai i aan otan te riringa ae korakora. E aki toki te Uea ni kabonganaa te botantaeka aei ngkana E katanoataa bwa e a tauraoi te aonaba ibukin bobotakiia tamnei (tara D&C 4:4: 6:3; 11:3; 12:3; 14:3; 33:3). A mwaiti natin Tamara are i Karawa aika a tauraoi n ongo ao ni butimwaea te euangkerio ae kaokaki. A tauraoi n uotaki nakon Ana aro te Uea bwa mwakoron te tai n uan wita ni boong aika kaitira.

The Golden Harvest, © 1993 Marilee Campbell. Tai katoto

■ Ni Beberuare 1829, ngke E taku te Uea bwa e a kaman mainaina te tawana n taiaki (D&C 4:4), E a moana iai kaukakin mataroa ibukin mwakuri ni mitinare ni kabutaa te aonaba. E ngae ngke e uarereke ana betienteti kaain te Ekaretia ni mwaitin te botanaomata n te aonaba n te tai aio, n te taina ane e na kateaki te Ekaretia ni baronga ana aomata nako ni kabane. N tabetai aomata a kaaina te Ekaretia "temanna n te kaawa ae rang bubura, ao uoman man teutana" (Ieremia 3:14). N taai tabetai a kairaki aomata aika a rangi ni korakora mwaitiia nakon te Ekaretia. N te kabotau teuana, e raka i aon 2,000 ake a rairaki mani babetitoaki iroun Wilford Woodruff n te tai ae aki reke ririkina i Buritan. I nanon 14 te ririki are e kaira te Ekaretia iai te burabeti ae Iotebwa Timiti—man 6 Eberi 1830, nakon 27 Tuun 1844—are e rikirake iai mwaitiia kaain te Ekaretia man 6 nakon 26,000. Ni waaki man te mwaiti ae uarereke e a tia te Ekaretia n rikirake nakon botakin teuana te aonaba ae kinaaki, ao ana taeka te Uea are E taekinna n 1829 ae e bon noraki naba koauana.

"Nakoim ngkoe ae kona butimwaea te wewete n waki ao ni mwakuri, I kona ni berita nakoim bwa aram ae raoiroi ena bon aki mwanuokinaki n te aonnaba ke n aki toki are ena roko."

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 11:3
- Doctrine and Covenants 33.3
- Doctrine and Covenants 123:12

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwaane L. Tom Perry man te Kooram n Abotoro ae te Tengaun ma Uoman e anga te berita aei nakoiia naake a tauraoi ni mitinare: "Nakoim ngkoe are ko na butimwaea te wewete ni mwananga ao ni karaoa te mwakuri, I kona ni berita nakoim bwa aram ae raoiroi e na bon aki kona ni mwaninga te aba taekana n te aonaba aei ke n te maiu ae akea tokina ae na roko. Ai ngaia are ti kanakoa te wewete ae itiaki ni bubuti ao n tataro bwa Uean te tai E na karekeiia taani mwakuri aika rikirake mwaitiia, bwa e a mainaina, n tauraoi ibukin te tai ae tituaraoi (tara D&C 4:4)" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1992, 33–34; ke *Ensign,* Meei 1992, 25).

■ E reirei Beretitenti Gordon B. Hinckley: "Man onoman membwa man te moan tai e a rikirake te utu ae bubura aika taan taromauri. . . . Akea riki te ekaretia ae otinako man tanon Amerika ae e a tia n rikirake ni birimwaaka ke n taotira ni butanako. I nanon te mronron ae takabubura a mena iai membwa mani botanaomata aika bati aika a taetae n n newe aika mwaiti. Bon te rongorongo ae kakimwareirei ae akea aekakina mai mwaaina. N tian taekinan te tamnei n rongorongona rimoa, e a kaoti teuana te tamnei ae tamaroa bwa e na noraki. E kunea katereana ni maiuia aomata aika kukurei ma ni kamimi. E katerei bwaai aika na kaoti rimwi" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2002, 3; ke *Ensign,* Meei 2002, 4).

A ibuobuoki mitinare n ikoikotaia Iteraera.

■ Te mwakuri ae karokoaia aomata nako nanon te euangkerio ri nanon te onimaki iroun Kristo, te rairannano, te babetito ao Ana bwaintituaraoi Te Tamnei ae Raoiroi bon teuana mwakoron te mwakuri ni bobotakakiia Iteraera. E reirei Beretitenti Joseph Fielding Smith: "Aomata n tatabemania nako ake a taua te euangkerio e riki bwa ana auti Iteraera. N taekan riki teuana, a riki bwa membwa n te baronga ae rineaki, ke natin Aberam ri nanon Itaaka ao Iakobwa ake ngaiia ake a karaoaki berita nakoiia" (*Doctrines of Salvation,* comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–56], 3:246).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Ieremia 16:14-17
- 1 Nibwaai 22:4, 11-12
- Doctrine and Covenants 29:7
- Doctrine and Covenants 110:11

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ E reirei Beretitenti Spencer W. Kimball n taekan ikoikotaia Iteraera: "Ikoikotakiiaa Iteraera e reke ni kaainakin te ekaretia ae koaua ao rekena irouia te wanawana n ataakin Te Atua ni koaua. Ai ngaia are te aomata are e butimwaea te euangkerio ae kaokaki, ao are ngkai e a kakaae n taromauria Te Uea n oin ana taetae ma Aomata ake a Itiaki ni botanaomata are e maeka iai, ea ongo ao ni karaoa nanon te tua n bobotakakiia Iteraera ao ni bwaibwai ni kakabwaia ni kabane ake e berita nakoia Aomata aika a Itiaki ni boong aika kaitira" *(The Teachings of Spencer W. Kimball,* ed. Edward L. Kimball [1982], 439*).*

■ E reirei Unimwaane Russel M. Nelson bwa "ai tibwa te moan waki ni mwakuri ni mitinare" n bobotakakiia Iteraera: "Kakoroan bukin bwaai, kabobongaan nanoni waaki, ni kakabwaia akanne e roko ngke a rin n te ran ni babetito ni kababanei raoiroin maiuia nakon are a kona n rin iai n te tembora ae tabu. Karekean te entaaumente boni kabaeakiia membwa n te Ekaretia nakon ana Berita Aberam" (*Perfection Pending, and Other Favorite Discourses* [1998], 207).

Oin te mwakuri ni mitinare bon kaoakiia aomata nakon Kristo.

■ Ngke e a kaokaki nakon te aonnaba Ana Ekaretia te Uea, a manga kona aomata ni karekea te babetito, Ana bwai n tituaraoi te Tamnei ae Raoiroi, ao reirei tabeua ma otenanti n te euangkerio n aron are E kaotia te Uea. Kariaiakan Ana reirei ao Ana tua te Uea e katikuira i aon te kawai nakon te maiu ae akea tokina Irouna ma Tamara are i Karawa. E reirei te burabeti are Moronai: "Eng, nako n Kristo, ao kakororaoaki Irouna, ao kaakeai ngkami ni waki ni kabane aika bubuaka; ao ngkana kam kaakeai ngkami mani waki aika bubuaka, ao n tangira Te Atua ni korakorami ni kabane, ami iango ao aintoami, e na bon tau Ana akoi ibukimi, bwa n Ana tangira ko na kororaoi i nanon Kristo; ao ngkane n Ana akoi te Atua ko a kororaoi i nanon Kristo, ko bon aki kona ni kaakeaa mwaakan te Atua" (Moronai 10:32).

"Katauraoiko ngkai bwa kona kororaoi ni beku ibukin te Uea bwa te mitinare ae bwanin taina."

Mitinare ao kaain te Ekaretia a na namakina te kimwareirei ao te rau n te tai are a tibwaa rongorongon te euangkerio are e kairiia aomata nakon Kristo.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 1 Nibwaai 6:4
- 2 Nibwaai 25:26
- Iakobwa 1:7
- Doctrine and Covenants 133:37–39

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwaane Dallin H. Oaks man te Kooram n Abotoro ae te Tengaun ma Uoman e taekina kaotiotan Kristo ao nakoana n te Ekaretia: "Ti tangira te Uea Iesu Kristo. Ngaia te Metia, ara Tia Kamaiu ao te Tia Kabooira. Bon ti ngaia te ara ae ti kona ni kamaiuaki iai (tara Motiaea 3:17, 5:8; D&C 18:23). Ti kakaea n toro Irouna. Ngaira kain Ana Ekaretia, Ana Aro Iesu Kristo Ibukiia Aika Itiaki Ni Boong Aika Kaitira. Ara mitinare ao membwa a kaotiota Iesu Kristo botanaomata aika a bati n te aonnaba" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1987, 78; ke *Ensign,* Nobembwa 1987, 65).

■ Unimwaane Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro ae te Tengaun ma Uoman e karakina maiuna bwa te tia kaotioti n te koaua.

"Kimwareireiu ae korakora ao te kabanea ni kakukurei n ae ataaki ni bane boni ngke e reke irou te tai, n aron are e taekinna Nibwai, ni 'marooroakina Kristo, . . . kimwareirei iroun Kristo, . . . kabwarabwaraa taekan Kristo' (2 Nibwai 25:26) ike I mena iai ma antai are I kunea ma ngai ni karokoa tokin te kabanea n ikeikei ni maiuu. . . .

"Ma nanou ae korakora e a bwebwe man te taeka anne. Rainin koroboki aika a tabu e kauringiira ma te oota ae korakora bwa naake a tatekina ana euangkerio ana maiu . . . te euangkerio' (1 I-Korinto 9:14). Riaon au taeka ao reirei ao kakoaua ake a taekinaki, maiu bon mwakoron ana kakoaua Iesu. Aron maiu ena kaota mimitongin te mwakuri. I bon aki kona ni uotia ngkana iai te bwai ae I taekinna ke ni karaoia are ena kabuaa am onimaki inanon Kristo" (n Conference Report, Okitobwa 1994, 39–40; ke *Ensign,* Nobembwa 1994, 31).

Te wewete nakon te mition ae bwanin taina e roko mai iroun te Uea rinanon ana toro aika Ea tia n anganiia te mwaaka.

■ Te riki ni mitinare ae bwanin taina bon te mwakuri ae kakukurei. Rinanon ana toro ake e anganiia te kariaiakaki, te Uea e weteia mitinare bwa ana kaoia ana aomata bwa ana nakon Kristo. Aio ana mwakuri te Uea. Mitinare iai irouia te mwaaka n reirei te euangkerio are e kaokaki ao, rinanon te nakoanibonga, are e karekei otenati ni kamaiu aika a kakawaki.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Aramwa 42:31
- Doctrine and Covenants 11:15
- Doctrine and Covenants 64:29

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e kakaewenakoia ataeinimwane n te Ekaretia bwa ana anaa nakoaia ni mitinare n aki manikangare: "I anganako te kakaewenako nakoia ataeinimwane n tatabemaniia inanon te botaki n taromauri ae bubura n te tairiki aei. Katauraoam ngkai bwa kona kororaoi ni mwakuri ibukin te Uea bwa te mitinare ae bwanin taina. E taku, Ngkana ko tauraoi ao kona aki maaku (D&C 38:30). Katauraoi bwa kona kabotoa am iango iaon uoua te ririki inanon maium nakon te mwakuri ae tabu. Aio are ena bon mwiina ena tei ibukin am anganga ni moan am kauabwi n ririki ni maiu" (n Ribotin te Maungatabu, Tebetemba– Okitobwa 1995, 70; ke *Ensign,* Nobembwa 1995, 51–52).

■ Unimwane Monte J. Brough man te Kaitingaung e kabwarabwara bwa te wewete nakon te mition e roko mai iroun te Uea:

"Inanon aua te botaki aika a kakaokoro, Titita Brough ao ngai ma ara utu ti ingainga ni kauka te tinaniku are kanoana te wewete nakon te mition ao te mwakuri ibukin temanna ara ataei. Ni katoa te tai, ti iangoia ma te kukurei mwaitin taabo ake a kona ni mwakuri iai. Ma nano ake a kaotaki, te tai are mataia e norii taeka aika 'Koa kaongoaki ikai bwa kona mwakuri n te (akea kanoana) mition, n akea ae ena aki namakina te namakin ae tamaroa ao n eti are e roko irouia kain te utu n tatabemaniia. Ti bane n ataia bwa te burabeti ea tia ni kaira te rinerine mai karawa mai ibuakoia aman natira ake a kukurei ni kaekaa. Tengaun man teuana te ngaa mitinare ake a oki a kona ni kakoaua wakinan te mwakuri ae roko mai i karawa are e kaotia nakoia ni weteaia n nakoaia ni mitinare. . . .

". . .Te kaotioti n onoti ao ni burabeti bon aan ana kateitei te Ekaretia are e mwakuri iaona" (n Conference Report, Eberi 1997, 37–38; ke *Ensign,* Meei 1997, 28).

■ Unimwane Richard G. Scott e reirei iaon ana mwakuri te tei nimwane are e karaoa ana mition: "Ngkana ko konabwai n rabwatam, tamaroa am iango, tataro bwa ena reke am tai ao am mwakuri ni karekea te Uea ni katauraoiko bwa kona riki bwa te mitinare ae bwanin taina. Anne are e kairia te oota iaon koroboki aika a tabu, te ongotaeka, kawakinan itiakin rabwatam, itiaki, ao e kororaoi n anganaki n te tembora. Ngkana e roko n te ririki, butimwaea te weteaki iroun te Beretitenti man te Ekaretia ni mwakuri ibukin uoua te ririki bwa te tia tei ibukin te Uea" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1997, 48; ke *Ensign,* Nobembwa 1997, 36).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Tera ae kananonaaki n te taeka ae "te marae e mainaina ao e tauraoi n taia?
- Tera te kawai ae te nako n te mition te karea? Tera te kawai ae tiaki te anga karea?
- Tera te kawai ae ataakin rokon weteam nakon te mition e roko mai iroun te Tia Kamaiu e karika arom ni kabongana am tai ni katoa bong n tain am mition?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Waakina am tienoo ni kamatebwai. Aio te tienoo are kona korea iai bwaai ake ko reiakin n te euangkerio man am kamatebwai. Mwaitin mition ana tuangko bwa kona kawakina te tienoo, bwa aio ena anganiko te moan waaki ae kakawaki n ana bwai ni mwakuri te mitinare.
- Kamamatei Tuua ma Berita 4, ao katauraoiki bwa kona taekinna n te kiraaki ae ena roko n te taromauri (ke ko kona n taekinna n te kiraati).
- Kamamatea (ke manga kamamatea) Taekan te Onimaki.
- Maroro ma mitinare ake a tibwa oki ibukin kakawakin te mwakuri ni mitinare ao bwa e neiene ke teuane ana mition te karea ae aanga.
- Wareka Doctrine and Covenants 31:3–13, ao kabwarabwarai tuatua ao berita mai iroun te Uea nakoia mitinare.
- Uotii koroboki aika a tabu ao aia bokinreirei ataei aei nakon te kiraati ni katoa wiiki.

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Mwakuri ni Mitinare" (iteraniba 104–6)

AIA RONGORONGO MITINARE

Samuel H. Smith

Unimwane Joseph B. Wirthlin man te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e korea rongorongon te moan mitinare ni bong aikai, Sameul Smith, temanna mai ibuakoia Burabeti are tarin Iotebwa Timiti. Moan mitinare aikai a mwakuri bwa banna ni katoto aika a kakannato are a taraa n norii tabeua uanikai man aia mwakuri ao aron kabonganaan ana Boki Moomon n aia mwakuri ni mitinare.

"Rongorongon ana karaki bon taekan te onimaki ao te korakora ni kaitarai bwaai aika a kabwaranano. E bon aki weteaki bwa te mitinare ae manin anti. Imwiin karekean te kamatoa n tamnei ni kakoaua n te bwai are e tuangnga te burabeti are tarina, e riki bwa te kateniman n aomata ni bwabetitoaki ni koron boong akanne—n riwiin Iotebwa Timiti ao Oliver Cowdery.

"E wakina ana mition ma ataakin te koaua ma etin raoi mwakuri aika a tabu are e karaoi Iotebwa Timiti ao koauan ana Boki Moomon. Te tia kakoaua are te kawaniman, Samuel e kakabwaia bwa e kaotaki nakoina bwaatua iroun Iotebwa, ao e taua ni baina ao ni kamatebwaia koroboki ma rimoa akekeki. Bon ngaia te kaonoman ni kaina te Ekaretia ngke e moan kabobongaaki n 6 Eberi 1830.

"Teutana, imwain reken te wewete ibukin te mitinare nakoina ae baireaki raoi, Samuel e kabonakoa katotoon ana boki Moomon nakon Phineas Young, te tia kabwarabwara are e mwamwananga. N te tai are e kaitibo iai ao e taua te boki inanon baina n anga nakon Phineas.

"Anne te boki, Tie, I tangiria bwa kona warekia.'

"E rawa Phineas. 'Tataro, Tie, tera te boki ane iroum?'

"'Ana Boki Moomon, ke, are e aranaki irouia tabeman, te Baibara ae Koora.'

"'Ah, Tie, ngkanne e kaotia bwa te kaotioti?'

"'Eng. Bon te kaotioti mai iroun te Atua.'

"Te ataeinimwane e kaota kabanean baan te boki ake uoua nakon Phineas ao n tuanga bwa ena wareki aia kakoaua naake a noria. E reitinako te teinimwane, 'Ngkana ko wareka te boki ae ma nanom n tataro ao ni bubutia te Atua bwa ena anganiko te kakoaua ao kona ata koaua te boki aei.'

"Arona ni ingainga ma kateina e kakukureia Phineas, are e a tuanga te teinimwane bwa ena bon warekia. Phineas e titirakinna arana; e tuanga ae Samuel H. Smith.

"'Aa, ngkoe naba te tia kakoaua.'

"Eng, I ataia bwa te boki bon te kaotioti mai iroun te Atua, e rairaki man ana bwai n tangira ao mwaakan te Tamnei ae Raoiroi, ao tariu, Iotebwa Timiti, Te tei bon te Burabeti, Mamata ao Tia Kaotioti' (quoted in S. Dilworth Young, *Brigham Young—His*

Life (First Half), Brigham Young University Speeches of the Year [17 Maati 1964], 3).

"Ngke ea nako Samuel ni moana ana mition, bon imwiin katean te Ekaretia, e tauraoi ma ana bwai ni buaka ae ana kakoaua n te koaua ao tabeua man ake tabeua. Ma e kainnanoa tabeua riki. Iai irouna ana koaua ao iai katotongan ana Boki Moomon—ana bwai ni mwakuri te mitinare ibukin te maroro. E uouota ana baeki are e kanoaaki ni katoton te boki aei are e kona n uotii. Ao tao e bon uouoti naba i baina. "

"Kona uringnga bwa aio e tuai ni karaoaki mai imwaina. Bon iai toana are e kaotia nakoina aron kabonganaan ana Boki Moomon. Bon akea te tabo ni kataneiai ibukiia mitinare ibukin te teinimwane aei.

"Ngaia are Samuel e kiitana Palmyra ni mwananga rinanon te aba, ni kakaia ake ana rairaki ao ake a nano ni kan kabooa katoton ana Boki Moomon. E rianna n te raroa ae 25 te maire n te moan bong, ao ngke ea roko n te auti n motirawa teuana, e titirakina te tia kawakina ngkana e kan kabooa teuana ana boki. Ngke ea ataa riki taekan ana mition teuaei, Samuel ea kairoroaki bwa ena kitana te tabo ao ni kabanea te tairiki anne iaan te kai ae te aboro.

© 2004 Robert Barrett. Tai katoto

"Te bong are imwiina Samuel e kaitibo ma te tia kabwarabwara n te aro ni Methodist ae aran John P. Greene. Teuare Greene e bon aki nano ni wareware n te boki, ma e taku bwa ena kawakinna bwa ena noria ngkana iai ae e kan kabooa. Samuel e aki bwara nanona. E manga nako naba nakon te utu are Greene ao e kunea bwa buun teuare Greene, Rhoda Young Greene—mwanen Phineas Young—ea tia ni wareka te boki. Imwiina ao e kaira nanon buuna bwa ena riai ni warekia. Samuel e aki bwabetiitoa teuana te nano n ana moan mition, ma booki ake uoua ae ana Boki Moomon ake e angan Phineas Young ao John P. Greene bon ngaia ake a rairiia kain rarikiia, n ikotaki ma Brigham Young ao ana utu ao Heber C. Kimball ma ana utu" ("The Book of Mormon: The Heart of Missionary Proselyting," *Ensign,* Tebetembwa. 2002, 15–16).

Heber C. Kimball

Unimwane Heber C. Kimball, are imwiina e riki bwa kain te Kooram n te Katengaun ma Uoman n Abotoro, e weteaki bwa te moan mitinare n tataekina kaokan te eungkerio i England, n 1837. E kiitaniia ana utu i Kirtland, Ohio, ni mwakuri rinuukan te Marawa ae Atlantic iaon ana moan mition i tinaniku n te Ekaretia ni boong aika kaitira. E kabwarabwara weteana, kitanakin mwengana, ao rokona i England.

"Bon akea n au iango bwa nna riki bwa te moan tia tataekina te euangkerio ae akea tokina iaon biken Europe, ao I kakoaua bwa raraou, are I kubanako ngke e tuangaki iroun tariu Hyrum Smith, temanna mai ibuakoia Beretitentii n te Ekaretia, are Ia tia ni mwiokoaki iroun te Tamnei, ao n te maungatabu n te Ekaretia are e a tia ni boo, e anganaki bwa ena tararua te mition iaon uean Great Britain.

Heber C. Kimball and Joseph Fielding in Chatburn, England, © Paul Mann. Tai katoto

"Iangoan te nakoa are Ia mwiokoaki iai n te nakoa ae kakawaki ao te mition ai aron te bwai ae riaon au konaa. I namakina te mamara ao te aki kororaoi, ao Ia kuri ni tauraoi ni konaaki te mwakuri ake a katokaaki iaou, ao I aki kona n toki n tang ni kangai: O te Uea bon ngai te mwane n te newe teuana ao ni kabane aki tau nakon te mwakuri. Nna kanga n nako ni kabwarabwara n te aba anne ae e

bon rangi n ataaki rinanon nako te aba ni Kiritian ibukin te oota, ataibwai, ao te raoiroi, ao bon aban te aro; ao nakoia aomata aika wanawanaia e rangi n ataaki?"

"E manga oki naba te iango are kiitanakiia au utu n te tai ae rangi ni maan, are te mition nakon te aba anne e rangi ni kainnanoaki—ni maenakou ma raraou ake I tangiriia, ao are I kukurei ni karekei kakabwaia ao taia ni kukurei—ni kitanakin abau ae rikiau n tiku ibuakoia aomata bwa bon te iruwa ngai n te aba teuana, Ia bon kuri n taonaki iai.

"E ngae n anne, raraoma aikai aki kabwara nanou man te kawai n te beku. Ke tao I kaniwanganaki n te iriko ao te rara; ma te tai are I oota n nanon Tamau are i Karawa, I namakina te korakora inanou ni kaitarai e ngae ngke e kakamaaku, ni kakaoauann are Ena bon boutokaai ni Mwaakana, ao ni kaniwanganai ni konabwai ake I kainnanoi. Ao e ngae ngke a rangi n tangiriia au utu, ao Ia tia ni katikuia n te kainnano, e ngae n anne I namakina reken te koaua, te euangkerio iroun Kristo, n taoni nako tabeaianga ake tabeua; ao e korakora namakinan ae nna katikuia, ni kakoaua bwa kainnanoia ana bon karekeaki iroun te Atua, are e kawakina an man ni kiba(sparrows) ao e kamwarakeia ana man raven ngkana a tang.'

"Imwiin kabanea tabeua te bong ni bairei katabeau ao karaoan au waaki, n te bong are tebwi ma teniua bongin Tuun, A.D. (imwiin maten Iesu) 1837, Ia kiitaniia au utu ao raoraou, ao au kaawa are Kirtland, are e tei iai ana Auti te Uea."

Tabeua te namwakaina imwiina, n 18 Turai, Unimwane Heber C. Kimball ao toana n te mition a roko i Liverpool, England. E korea: "N te tai ae waekoa imwiin bwakan te atinroo, ea roko te booti ae uarereke mani iterana ao tabeman bwatintia, ma tarira Hyde, Richard, Goodson, ao ngai ti toka iaona ao ni buti nako aon te bike. Ngke tia roko n onoua ke itiua te buti man te tabo n rooro, I a ewenako aon te bike, ao n te moantai ni maiu ao Ia tei iaon tanon Buritan, ibuakoia aomata aika I aki kinaia are aroaroia ma kateia e kaokoro ma ngai. Au namakin n te tai anne a kaokoro, riki ngke I ataia te bwai ae kakawaki ao kabwabwakan au mition ao te mwakuri are Ia tia n anganaki ao ni kauarerekeaki ni kabaeaki iai" (*Journal of Heber C. Kimball*, karaoaki iroun R. B. Thompson [1840], 9–11, 15; kanakoraoan ao kabuburan manin koroboki; tibwatibwakin barakaraba).

Wilford Woodruff

Rimwi inanon tain te kabuebue n 1839, Unimwane Wilford Woodruff e kiitana mwengana ao ana utu ni kanganga aika a mwaiti ni moana ana mition i Great Britain. Ngaia ma buuna a bon rangi n aoraki ao n rarikin. Unimwane Woodruff e onimaki ni weteana, engae n anne, ao te Uea e kakabwaiaa bwa ena totokanikai n ana beku ni mitinare. Teuana te bwai ae kakawaki are e riki n rimwiin te namakin are e roko irouna bwa ena kiitana te taun are e mwaiti ana tokanikai iai ni kabwarabwara ao ni bwabetiito. E korea:

"I nako ni karabwa te Uea, ao ni bubutiia bwa tera ana iango ibukiu.

"Te kaeka are I kareka, bwa I riai n nako maiaki, bwa te Uea iai ana mwakuri ae korakora ibukiu are nna karaoia ikekei, ao e mwaiti te aomata ake a tataningaa ana taeka te Uea."

Imwiin te mwananga n te abaki ae kaan 50 te maire iaon te kaa ae kookaki ao n te rianna nakon taabo ake akea Aomata aika Itiaki ni Boong aika kaitira ae ea tia n roko iai mai imwaina, Wilfor e kaitibo ma John ao Jane Benbow. Bon taan ununiki aika a kaubwai ao kain te botaki "ake a birinako man te Wesleyan Methodist, ao a katoka iaoia te ara ae United Brethren." Wilford Woodruff e korea:

"Te rabwata ae United Brethren a kakaea te oota ao te koaua, ma a tia n nako n te raroa ae a kona, ao a reitinako ni weweta te Uea bwa ena kauka te kawai imwaia, ao n anganiia te oota ao te ataibwai bwa ana ataa te kawai ae e eti bwa ana kamaiuaki."

"Ngke I ongo bwaai aikai Ia kona n noora bukin ae e kairaki iai te Uea, ngke I mena n te kaawa ae Hanley, ni kitana te tabo ni mwakuri anne ao n nako meang, bwa i Herfordshire iai te marae ae e tai ae korakora ibukin bobotakiia aomata aika a itiaki aika amwaiti nakon uean te Atua."

Ngke ea roko n te tabo anne ao e bwabetiitoia e riaon 600 te aomata! Teuana te reirei ae e raka arona man mwamwanangana e kakawaki bwa ena raweaki e buoka kabwarabwaraan aron "mainainan" te marae ni mwakuri iai:

"N te Tabati, te 8th, I kabwarabwara ni Maungan Frome's n te ingabong, ni Maungan Standley n te bwakantaai ao ni Maungan John Benbows, n te tairiki.

"Umwantabun te kaawa are e tei n uakaan ma Brother Benbow, e kairaki iroun te tia kabwarabwara n te kaawa, are e iraki n te ngaina irouia tengaun ma niiman aomata, ao ngai e rangi ni mwaiti ake a roko n taromauri, katautauan te mwaiti teuana te ngaa, ake a ira te maroro n te ngaina ao te bong.

"Ngke Ia teirake bwa nna taetae n te tairi n ana auti tariu Benbow, te mwane temanna e rin n te mataroa ao e kauringai bwa ngaia te kontitabo, are e kanakoaki iroun te tia kabwarabwara n te kaawa ma te kariaia bwa ena kabureai.

"Ia titirakina 'Bwa tera au bure?'

"E kaeka, "Ibukin am kabwarabwara nakoia aomata.'

"I tuangnga bwa, ngai n aekan te tia kabwarabwara, iai au raitinti ni kabwarabwara te euangkerio nakoia aomata, ao ena tekateka ao nna tataningaia imwiin te maroro.

"E ana au kaintekateka ao e tekateka irarikiu. I kabwarabwara te moan reirei n te euangkerio are akea tokina n te maan ae teuana te aoa ao te kuata. Mwaakan te Atua e tiku iaou, te Tamnei e kaona te auti, ao a oota aomata.

"Ni kainan te maroro I kauka te mataroa ibukin te bwabetiito, ao itiman anga ngaiia. Ibuakoia te mwaiti anne bon aman taan kabwarabwara ao te kontitabo.

"Te kabanea e teirake man taku, Mr. Woodruff, I tangira bwa nna bwabetitooaki '

"I tuangnga bwa nna bwabetitoia. I ruo nakon te ran ao ni bwabetitooia itiman. Imwiina ao ti bootiira ao I kamatoaia tengaun ma tenima, ao n urua te kariki nakoia Aomata aika a Itiaki ao ti bane ni kukurei ni botaki.

"Te kontitaboo e nakon te tia kabwarabwara n tuangnga ngkana e tangira Mr. Woodruff ena anaaki ibukin kabwarabwaraan te euangkerio, e riai n nako ngaia ni karaoa nanon te moti bwa are ena tia n ongo n ana kabwarabwara ae bon te koaua te euangkerio n te kabwarabwara are ea bo tibwa ongo inanon maiuna.

"Te tia kabwarabwara e aki ata te bwai ae ena karaoia, ao e kanakoia uoman ana kiraaka n te Ekaretia i England bwa ana tibwaai, n iira ara maroro, ni kakaea bwa tera aia kabwarabwara.

"Ma a uaia n teke nanoia ao a butimwaea ana taeka te Uea ma te kukurei, ao a bwabetitoaki ao ni kamatoaaki bwa kain ana Ekaretia

"E moanna n raraoma te tia kabwarabwara ao eaki manga kanakoa riki temanna" *Leaves from My Journal* [1881], 93–97).

Dan Jones

Temanna ni Kaokan te Koaua mitinare ake a rangin ni korakora a rairiai nakon te Ekaretia Dan Jones. Beretitenti Gordon B. Hinckley e korea rongorongon Dan Jones mition i abana i Wales:

"E bungiaki Jones n 4 n Aokai 1810 i Halkin, Flintshire, Wales. Ngke tebwi ma itiua ana ririki, e nako taari. E reireinaki man kaibuke ao kaimoa, taoron bururun te nao e uotaki n te ang, bukibukin te booti n te buaka ae kakamaku. N 1840 e roko mai America. Ikai e karekea ao e kaaben n te booti are e uarereke mwananga n te karaanga n te Missisippi. . . .

"Inanona baena n te karaanga n te mwamwananga, Dan e reiakina taekan te Moomon, are e uotaki mai Missouri ao e kunea te birinako i Quincy, Illinois, ao imwiina e nako ni katea te 'Nauvoo te Tikiraoi' i aon tano are te karaanga e karaoa te kabao ae rababa, ni karekea te mangao n waikekenako ni karoko n te ran. N te koaua Dan Jones e wareki tabeua kaitaran te Moomon kabuakakana imwiina e butanako. Ni bwaai aikai ao ea karekea te titiraki. E kan ataibwai riki n taekaia aomata aikai. E kaitibo ma ngaia, e reireiniia, ao a butimwaea te koaua. N Tianuare 1843, ea bwabetitoaki n te ran ae mwaitoro n te karanga are Mississippi. . . .

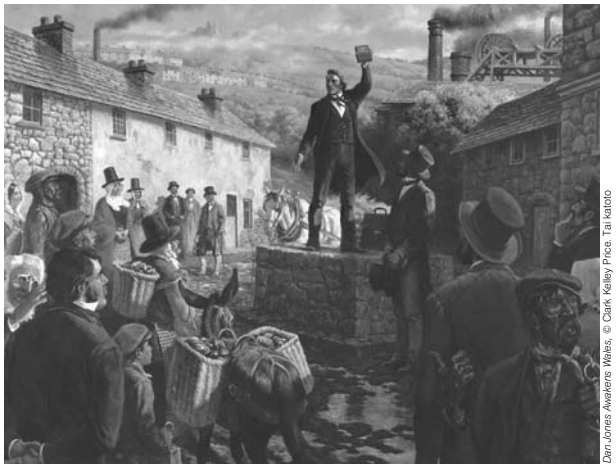

Dan Jones Awakens Wales. © Clark Kelley Price. Tai katoto

"Dan Jones e weteaki bwa e nako [iaon te mition] nako Wales. Buuna, Jane e raonna. A mwananga ma Wilford Woodruff ao tabeman nako British Isles. Jones e anganaki bwa ena mwakuri i meangin Wales. E ngae ngke e reke irouna te konabwai n taetae n Wales ao n English, e katiaa teutana n riinga nanoia aomata n te tabo anne. N iterana teuana, William Henshaw, are e aki taetae n aia taetae kain Wales, e kukurei n tokanikaina ae mwaiti i maiaki.

"Ngke tarina Hensaw e bane ana tai n ririki ake imwiina, Unimwane Jones e weteaki bwa ena mataniwiina te mwakuri i Wales. E katea ana tabo n tararua i Merthyr Tydfil i Maiakimaeaon Wales. Ni mwakurina ma mitinare aika a mwaiti, e kakoaua n te kataitai ae koro arona. Man 1845 nakon 1848, e nakon 3,600 a bwabetitoaki. E katautauaki ni mwaitin te botannaomata, temanna mai ibuakon 278 aomata i Wales n te tai anne a bwabetitoaki nakon ana Ekaretia te LDS.

"Taan kaitara e reke irouia te nutibeba ao tabeua rongorong ni kabuakakaia mitinaren te Moomon. Ma te karekerongorongo e aki kauka te koorum nakon Unimwane Jones. E bon tokanikai ni kaekaan rongorongo ibon irouna. E karini buoka mai iroun tarina, John Jones, te minita n te Boretetanti are e bwaibwai n te tabo ni boreeti. N taekana ao John e boretiia ana koroboki Dan inanon te wiiki ao e kabuakaka n ana tai ni kabwarabwara n te Taabati.

"Ana boki Dan Jones bon te moan boki n ana biuriotiko te Moomon are e boretiaki irarikin te English. . . .

". . . Akea te aomata ae maakua. E nakonako inanon te ninikoria. Man ana waaki ea tia ni koreaki: N tabetai ao e katanoata n te kaawa inanon tabeua te wiiki bwa ena "raira" te kaawa ni kabane. Ena kauringa te meeia, te kauntira n te kaawa, te minita, ao te taanga ni bureitiman te bwai are e na karaoia. Ena kairiia kain ana ekaretia ake kain te aba n tibwatibwaia tengaa ni kawari nako kaawa ake a bubura. Ngkana e roko n taabo n turain ao e bon kaitiboaki ma aobitia n te kaawa ake a bubura ao a mwaiti ake a rangin ni kukurei aika kain te aba' Rex LeRoy Christensen, "The Life and Contributions of Captain Dan Jones," Ana Kario Matita, Utah State Reirei ae Rietata, 1977, 39–40].

"Minita n aro tabeua a kaitaraa. A kabongana aia tabo ni kabwarabwara ao katanoana nakoia aomata n aia kabuakaka nakoina, Dan Jones e korea, 'Mwaitin karaki ake karakinan tarira ae kakaawa Joseph i America, e karonaki iroun Kaben Jones, ao n tabetai I ongo irouia naake aki kina te mwane ae uarereke anne, n tatauraoi ni kabuakaka bwa "te kamaraia iaon te aonnaba aei" [Christensen, "Maiuna ao Ana Anganano," 27].

"Ana iango te botannaomata a ueke ikai ao ikekei. Ma ngke ena bae ni koerikaaki, Dan Jones e karekea kakanatona n te kakauntaba. E teweia aomata bwa ana ongora ao ni baireia bwa ana euangkerio te Moomon e koaua ke e kewe. E rikirake mwitiia ake a rairaki nakon te Ekaretia ma te buakan te kabuakaka e rikirake ni kaitaraia Moomon ni kabane ao riki bon Unimwane Jones. Ea rangi ni kabuakakaaki n te rongorongo. E takaruaeaki taekana iaoni kawai. E kakai rotaki maiuna. . . .

". . .[N 1852] e weteaki bwa ena mwakuri n te kauoua ni mition i abana. Ea manga kaeka naba n ake ana totoko. . . .

"Ngke e aoki nako Wales, Unimwane Jone ea manga kabanea naba korakorana n ana mwakuri. N ana kauatai ni mition, e raka iaon uoua tengaa aika a boou a rairaki nakon te Ekaretia. Bon moan te tikiraoi. . . .

"Tebwina man te ngaa n te Ekaretia n te bong aei ake kanoaia nake raona ni mwakuri are e reireiniia ao ni bwabetitooia. N taekan mwaitiia naake a rairaki, Dan Jones e riai ni bon karinaki n iteran tengaun ma uoman ke e nako riki ni mitinare ake a mwakuri korakora n rongorongon te Ekaretia. E kabanea maiuna n reirei iaon kateimatoan te etieti ao ni kateitei iaon te onimaki" ("The Thing of Most Worth," *Ensign,* Tebetembwa 1993, 2, 4, 6–7).

KOROBOKI AO NAMAKIN

© Steve Tregeagle. Tai katoto

KORORAOIM I BON IROUM

KABWARABWARAANA

Teuana te kabanea n rietata ni kakabwaia ni maium bon te nakon ana tembora te Uea ao ni karekea am entaumente n te tembora. Te entaumente aei ena anganiko te ataibwai n tamnei ao te mwaaka are ena buokiko ni beku ibukin te Uea ao ni karekea te kariaia n rin n Ueana. Ibukin te ataibwai, mwaaka, ao te korakora are ko karekea n te tembora, naake ana mitinare ena reke irouia aia tai n nakon te tembora ni karekea aia entaumente n te tembora imwain nakoia ni mitinare. Karaoan ana mwakuri te Uea ae te mitinare ao n rin n Ana auti ae tabu e kainnanoa te aomata ae te kabanea n rietata ni kororaoi.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Kororaoim ibon iroum e rangi ni kakawaki ni katiaan te mwakuri ni mitinare.
- Kororaoim ibon iroum e kariaia te aomata are e na mitinare ni karekei kakabwaia man te tembora.
- Te rairannano bon te mwakuri ni kaitiaki are karekea nakoira te kona ni kororaoi.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Kororaoim i bon iroum e rangi ni kakawaki ni katiaan te mwakuri ni mitinare

■ Mitinare ana riai ni itiaki bwa ana karekea te tamnei ae kakawaki.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 38:42 (tara naba D&C 133:5)
- Doctrine and Covenants 88:74
- Doctrine and Covenants 121:45

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Charles Didier man te Beretitentii n te Kaitingaun e kaotaota iaoia naake a tauraoi ni mitinare n te bwai ae a riai n oota iaon te katauraoi ni kororaoi ni beku ibukin te Uea: “Ai tera ngke arona bwa I kona n reireiniia kairake aron totokoan kainanoan te rairanano ae korakora. Totokoana e raoiroi riki nakon kabooana. Ti riai n reireiniia bwa ena reke te tamnei n tangiran te Uea ao Ana tua. Ngkana e reke irouia anne, ena aki reke te karaoan te tia are tina tuangiia. ‘Ngkana ko riaon anne, ko aki kona ni beku’” (n “Teaching from the Heart,” *Ensign,* Tuun 2004, 10).

■ Ngkana ti titiraki nakon are ena nako ni mitinare ti riai ni baraaki iaon aron, Unimwane Richard G. Scott man te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e kaeka: "Kororaoi—bwa e aonga te Tamnei ni kairi ngkami." E taku naba:

"A riai ni kararoaia man tian te bure are a kona. E anganiia te kukurei ae bati n aia tai ni katauraoi. E kamatoaa nakoia korakoran ana kairi te Tamnei ni kairiia ao te katooto are ana riai ni karaoia n te tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare.

"A kona ni kabane kairake n karaoa te 'Rs' n rairannano ke tabeua kawai ni kabwarabwaa. Tera ae a rangi ni kainnanoia ni karaoia, e ngae, ena bon oota n ana katikitiki are e noria te Uea ao te kariri n aki karaoi" (n "Teaching from the Heart," *Ensign,* Tuun 2004, 9–10).

"Te mwakuri aei e rangi ni korakora. . . . E kainnanoi baai aika a itiaki ao te nano ae itiaki."

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e kabwarabwara tein te kororaoi are ana karekei mitinare:

"Te mwakuri e rangi ni korakora. . . . E kainanoa te bai ae itiaki ao te nano ae itiaki. . . .

"Ai matoara ao rawawatara rinanoan te mwakuri aei. E kainnanoia bwa naake a mwakuri bwa mitinare ana kororaoi n aro nako. Ti bon aki kona ni kariaia naake aki tau n te kororaoi bwa ana nako n te aonnaba n taekinii kakabwaia aika a kakukuri n te euangkerio.

"I ataia raoi bwa katean te tia n te konabwai ena karikiia aomata ake a tabe n rikirake, riki te roronrikirake, bwa ana kataneiaia n katamaroa aroia, ni maiu iaon te tein te aroaro mai inano n te aonnaba n totokoa te bure ao n anai kawai ake a ririeta ni mwakuri nako ake a karaoi. Tina aki kananoia rorobuaka bwa ana bitiia. Ngkana a kainanoa kaetan aroia inanon maiuia, ena riai n riki anne imwain nakoia. . . .

". . . Ti kainanoia mitinare, ma a riai ni konabwai ni karaoan te mwakuri. A riai n kakai namakin te tamnei ni karaoi bwaai ake a kantaningaaki mai irouia, ake a kakawaki n te mwakuri n tamnei. A riai n kororaooi n te maiu n rabwata, ni kawakini itiakiia man buakakan te aonnaba. Ngkana iai tibanakoia, ena riai n iai te rairannano ae ena karaoaki. . . .

"Tiaki titiraki ibukin te kakororaoi. Ana mwakuri te Uea ea tia irouia aomata ake a mwakuri n te aro ae kamimi. Te Uea e kamaitii aia kona naake a wakina nako korakoraia. Akea te tabo ae ena kaota mwiin ana mwakuri te mitinare. . . . Man bwaai aika a uarereke e katiai te Uea Ana mwakuri ae kamimi" Missionary Service, *First Worldwide Leadership Training Meeting,* Tianuare 2003, 17–18).

■ Beretitenti Hinckley e kauring tamnei ake a tangako: "Iai te aoraki ae kakamaaku ae e teimatoa n rikirake n tamnei n tangako are e mimitoiaki ibuakora. Naake a karaoi ao taan kabonakoi baika a bubuaka a teimatoa ni mwakuri n te iangko are e karikirakei aroia n aia raka ae e mirion. Tabeua man karaobwaia aikai kewekewe tararaoia. A karaoaki bwa ana kaiangobuaka ao ni kaunga te iango ae buakaka. Mwaitiia mwane ake a anaa uaan te kai are e tabuaki a kunea bwa . . . bua te onimakinaki i bon irouna . . . ao ea roko n te iango are te bwai ni kamwane n te buakonikai ea tia n iria e waaki man warekan ao matakuakinan bwaai aika a tangako. Tabeman ake aki iango bwa temekakin te mangin ke te moko tikareti, ena kauarerekea te kakukurei n tamnei aika a tangako. Aio e uruana raoiroia n riki bwa aomata ake a tuai n anganaki te nakoanibonga iroun te Atua" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1983, 66; ke *Ensign,* Nobembwa 1983, 45).

■ Tera te aroaro ae koroaroi ao kakoaua ae a riai ni maiuakin naake ana nako ni mitinare?

- Karekea te onimaki ao te koaua iroun Tamara are i Karawa, Natina, Iesu Kristo, ao te Tamnei ae Raoiroi.
- Karekea te kakoaua n ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo ao Nakoana ae te Tia Kamaiu.
- Karekea te koaua iroun te Burabeti Iotebwa Timiti ao Kaokan te koaua n te euangkerio.
- Kamatoai onimakinaki n te Ekaretia.
- Kawakina tuan te itiaki. Aio are kaira kararoaan tamnei aika tangako n aekaia nako.
- Kawakin berita aika a tabu man te bwabetiito n tabo nako.
- Irii boowi ni kabane n te Ekaretia.
- Bwaina te kokoaua ni bwaai nikabane ma tabeman.
- Kabwakaa te kabwianibwai ae bwanin.
- Kawakina Tuan te Mauri.
- Raira ao kaoti ami bure. Kaotii bure ake a kakaiaki nakoia taan kairiiri n te nakoanibonga.

Kororaoim ibon iroum e kariaia te aomata are e na mitinare ni karekei kakabwaia man te tembora.

■ Beretitenti Howard W. Hunter e reirei kakawakin kakabwaia n te tembora ni kaineti nakon te wewete nakon te mition: "Tina katauraoia mitinare n tatabemaniia bwa ana nakon te tembora ao ana kororaoi ao ni karika te taneiai nakon are e rietata ae kinaaki ni karekean te weteaki n te mition" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1994, 118; ke *Ensign,* Nobembwa 1994, 88).

Bukin tera ngkai te roko n te tembora e rangi ni kakawaki nakon te mitinare? Kakabwaia n te Tembora e karekea te mwaaka nakon te mitinare ae kororaoi. Kakabwaia ake a karekeaki n ana auti te Uea e reke irouia ake a kororaoi. A kainnanoa tein te maiu ae kororaoi ni karikirakei kanan tamneia ao ni karababaa aia konabwai mitinare n reirei te euangkerio are e kaokaki nakoia tabeman.

"Ti kainnanoi mwaaka mai karawa ni karaababa ana konaa ao ni kooka te Ekaretia ni kamataoaa ni waerake. . ."

Te mitinare are e katabuaki n te tembora e reke irouna mwaaka aika a bati. Mwaaka aikai a roko rinanon oota ae korakora n ana baire Tamara are i Karawa, berita aika a tabu, aoa kakabwaia ake a karekeaki tii n te tembora.

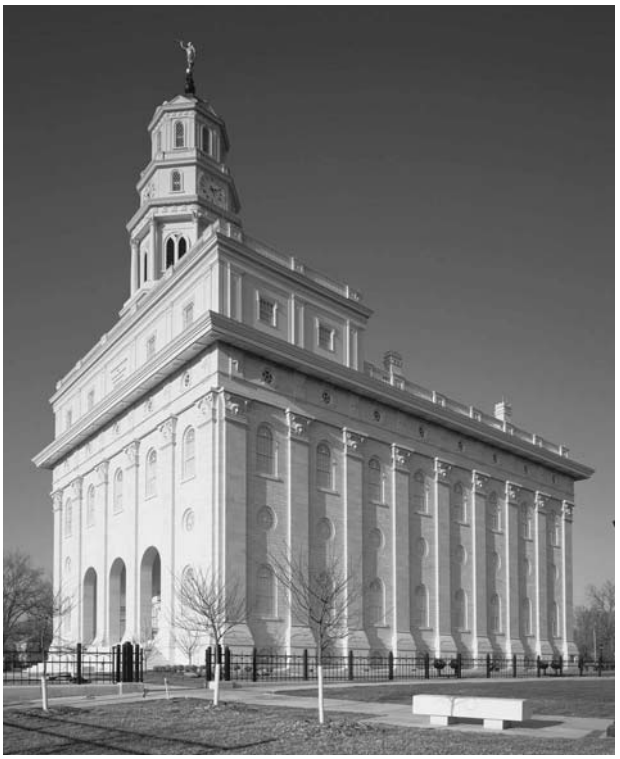

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Taian Areru 24:3–5
- Doctrine and Covenants 95:8
- Doctrine and Covenants 109:22–23
- Doctrine and Covenants 110:7–9

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Joseph B. Wirthlin man te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e reirei taekan mwakuri n te tembora "kona n riki bwa te atinroo ni bongin maium, te bwai ni kairi, katantan, kamanomano, rau, ao kaotioti" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1992, 123; ke *Ensign,* Meei 1992, 88).

■ Unimwane Jeffrey R. Holland man Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e kabwarabwara bukin kainnanoana otenanti n te tembora irouia mitinare bwa ana kona n tokanikai ni kabwarabwaraan te euangkerio ni kaokan bwaai.

"E rangi ni kakawaki nakoim bwa kona oota bwa te nako n te tembora ni karekean am entaumente bon boton te waaki ni katauraoi n am mition. . . . [Ko riai] n oota ni kakawakin berita aika a tabu n tembora akanne [ao] te toma ae e aki kona ni kabwarankoaki imarenan te entaomente ao tokanikaim inanon am mitinare. N te koaua, te taeka ae entaument e kaineti ma boton te reitaki ae kakawaki. Te entaumente bon te bwain tangira.

"Ko bon aki kona ni karaoa te mwakuri n tii ngkoe. Ti bon bane ni kainnanoa te ibuobuoki mai karawa, ena riai n iai te bwai n tangira mai iroun te Atua. . . . Te mwakuri e kanganga ao te kakaewenako n te kakaitara e bon rangi nikorakora n te aro are ti kainnanoi mwaaka mai karawa ni karaababa te konaa ao ni wakinanako te Ekaretia ni kamatoaa ni butuia rake" ("Karaoan ao Kawakinan Berita aika a tabu" [rawebwana n te tiaetaraite ibukiia mitinare, Eberi 25, 1997]).

■ Unimwane Bruce R. McConkie, are kain te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro, e kabwarabwara bwa e kanga kakabwaia n te tembora ni kariaia temanna ni waki nako ao n tataekina

kaokan bwaai n te euangkerio: "Abotoro—ke minita ke mitinare n rooro nako—a tuai kona n tau ni waaki nako, tataekinan te euangkerio, ao katean ueana, ni karekoa e reke irouia te bwai n tangira n te Tamnei ae Raoiroi ao te entaumente ma te mwaaka are e rietata, are nanona bwa ea reke irouia te rabakau anne, mwaaka, ao kakabwaia aika onoti, are e reke man ana tembora te Uea" (*Doctrinal New Testament Commentary,* 3 vols. [1966–73], 1:859).

■ Beretitenti Joseph Fielding Smith e kabwarabwara bwa e aera kakabwaia n te tembora a kainanoaki imwain te rin n te tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare: "Kam oota bwa e aera ngkai ara mitinare a nakon te tembora imwain ae a katabuaki ibukin te mwakuri ni mitinare? Aio bon te bwai ae kantaningaaki mai irouia . . . [ike e reke iai te tembora] ibukina bwa e taku te Uea bwa ena riai nikaraoaki. E weteia mitinare nako Kirtland ni boonga aikai n te Ekaretia bwa ana karekea aia entaumente n te tembora are e tei ikekei. Aio are e taku bwa a kona n otinaki ma te mwaaka ae korakora mai ieta ao te katantan ae korakora (*Doctrines of Salvation,* comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–56], 2:255).

■ Unimwane David B. Haight, are kain te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro, e kabwarabwara te kakabwaia are e karekean te entaumente n te tembora. "Te enuwaromenta n te tembora e kananonaaki bwa ena karekea kain te Ekaretia ae kororaoi ma te mwaaka ni kaotaotaota, man te kakoaua, ao te oota. Te entaumente n te tembora e anganiira te ataibwai, are tina waaki iaona, katauraoa te korakora ao kananoraoi n te koaua" (*A Light unto the World* [1997], 49).

■ Inanon aua te tai ni kaina te Kaitingaun, Unimwane Jack H. Goaslind te teei e taetae iaon te reitaki n te entaumente ao te mwakuri ni mitinare: "Man te ongotaeka nakon tuua ao ni kakoroi bukin berita aika a tabu, ti katabuaki, kaitiakaki, ao ni bungiaki n te Tamnei. Ti riki bwa bao ni mwamwananga aika a kororaoi ni karekean te Tamnei ae Raoiroi ao n raonaki n ana bwai n tangira te Tamnei are ena iriiri te mwakuri aei ngkana ti tokanikai" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1983, 47–48; ke *Ensign,* Nobembwa 1983, 33).

■ Unimwane Richard G. Scott e taekina bukin te maroro ae kantaningaaki ibukin te nako n te tembora: "Imwain te rin n te tembora, kona maroro ma am bitiobi ao titeiki beretitenti ibukin am kariaiakam n te tembora. Taekina te koaua ao kaoti bwaai ni kabane nakoia. Te maroro anne bon tiaki te ukeuke are kona bwaati ma te mwaneka ae kakawaki ni kamatoa bwa koa tau ao n tauraoi n te tamnei ni kawakin karikirakean berita aika a tabu mai karawa ao ni karaoi ao ni kawakin kakukurein berita aika a tabu are e anga te Uea n ana auti. Kororaoim ibon iroum e kakawaki bwa ena reke iroum ni karekean te kukureim n kakabwaia man te tembora. Are e nanobaba n rin inanon te tembora n aki kororaoi ena karekea te kamaraiaaki" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1999, 31; ke *Ensign,* Meei 1999, 25).

■ Unimwane David B. Haight e reirei, "Ngkana ti anga ara kariaia nakon te tia tararua te nakon te tembora, ti kamatoai arora ni kororaoi n rin n te tembora" (n Conference Report, Eberi 1992, 19; ke *Ensign,* Meei 1992, 15).

Te rairannano bon te mwakuri ni kaitiaki are karekea nakoira te kona ni kororaoi

■ Iai te reitaki ae matoatoa ni kororaoin te aomata ao tokanikaina n tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare. Naake ana nako ni mitinare a riai n rairii nanoia man aia bure ake imwaina imwain riniia n tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare.

Te rairannano bon te reirei are e na kakabwaia maiun te mitinare ao taan ukoukora te koaua ni kakorakorai aia onimaki iroun Iesu Kristo, rairaki man aia bure, ao ni butimwaai reirei ao otenanti n te euangkerio.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Itaia 1:18
- 1 Ioane 1:5–10
- Motiaea 26:29
- Ereman 14:13

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Jeffrey R. Holland e korea kakawakin kainnanoan te oota are e koaua n onimakinan Kristo ni kairiira nakon te raira nano man buure: "Ti reiakinna iaoia ni kabane [man ana taneiai Aramwa te teei] bwa Kristo bon te mwaaka iakuun te rairannano. . . . Aramwa ea karawawataaki n uringakin ana bwai aika a mwaiti, noria, I uringnga

naba are I ongo ngke tamau e taetae ni burabeti nakoia aomata ibukin rokon Iesu Kristo, are Natin te Atua, bwa ena kamaiu biukin buren te aonnaba (Arama 36:17). Anne te ara ao anne te rongorong are a riai n ongo aomata nako. . . . Ara tataro ake ti anga, kainnanora ake iroura, ao baikara ake ti katan n te bubuti anne: 'O Iesu, ngkoe Natin te Atua, nanoangaai.' E tauraoi ni katauraoa te nanoanga. E kabooa ni maiuna bwa e aonga n anga."

■ Unimwane Glenn L. Pace mand te Kaitingaun e boboto iaon kakawakin kaitiakan buure ake a tuai ni kaitiakaki imwain te nako n te tabo are e wakinaki iai te mwakuri ni mitinare.

"Te kauntira ae korakora I kona n anganiia naake ana nako ni mitinare bon te teimatoa inanon te kororaoi. Te kauoua ni kauntira ae korakora bon kakororaoam imwain rinim n te MTC (tabo ni kataneiai n te nakoa ni mitinare). Kakoauaa bwa ko kokoaua ma am mataniwi n te nakoanibonga n am tabo.

"Iai te namakin ae kabuta irouia te roronrikirake bwa te bwai ae kamwengabuaka ke te katuaeaki ibukin te bure ae korakora bon te maraki ao te kamamaeaki ni kawaran te bitiobi ibukin kaotan buure ake atia ni karaoi. Aio bon te moaniwaaki. Temanna e aki kona ni waekoa ni karekea te Tamnei ae Raoiroi bwa raona n tainako man te rinnako n ana aobiti te bitiobi, kaoti bure, ao ni manga rianna n otinako. Akea ibuakora ae kakoaua te rairannano imwain matem. E aera ngkai a mwaiti ibuakora a butimwaea 'rairannano imwain te nako ni mitinare.' E aki rangini warekaki bwa naake ana nako ni mitinare e reiakinaki raoi . . . , karekean onimakinan temanna, ao tabeua riki anga. A bwangabwanga nanoia ngkana akea te Tamnei. . . . Ko riai n aki angareirei ngkana akea te Tamnei iroum" ("Bukin tera?" [kabwarabwara are e anga n Ricks College, Tebetemba 24, 1991], 2–4).

"Te kauntira ae korakora are I kona n anganiia naake ana nako ni mitinare bon te teimatoa ni kororaoi."

■ Unimwane Richard G. Scott e kauntira naake a tia n kabanei nanoia n rairii ma n reitinako n namakina te karawawataaki ibukin aia bure:

"Ngkana koa tia n raira nanom ma te bure ae korakora ao n kairua ni kakoaua bwa kona riai n tainako ni riki bwa te kauoua ni koraki n uean te Atua, reiakinna bwa e aki koaua. E taku te Tia Kamaiu:

"Ma ngaia, are e raira nanona man ana bure, ena kabwaraaki ana bure naba, ao Ngai, te Uea, I aki manga uringii.

" 'Ni karaoan aei ko kona n ataia ngkana e raira nanona te aomata man ana bure—e koro bukina, ena kaotibure ao ni kanakoi' [D&C 58:42–43]" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2000, 33; ke *Ensign,* Nobembwa 2000, 26).

■ Beretitenti Boyd K. Packer, te Bonomwi ni Beretitenti n te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro, e kabwarabwara te kaitiaki ni mwaakan te rairannano: "Te iango ae kabwaranano are te kairua (ke aekana nako) e karaoia bwa ena rangi n oimwi n aki toki, e aki roko mai iroun te Uea. Ea tia n taku Bwa N na nanoangaia ni kabwara aia buakaka, ao N na aki manga uring aia bure (tara Itaia 43:25; Ebera 8:12; 10:17; Aramwa 36:19; D&C 58:42–43). Te Rairannano ai aekan te toobu; e kona ni kaitiaki buure. Unikia n te tano ena kainnanoa te bwai ni kaitiaki ae korakora n reiakin ni kanakoa te memea, ma ana nako" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1989, 72; ke *Ensign,* Meei 1989, 59).

■ Beretitenti N. Eldon Tanner, are te kauntira n te Moan Beretitentii, e kabwarabwara kakawakiia mitinare bwa ana riai ni kororaoi ao n itiaki: "Naake ana nako ni mitinare a riai n ataia bwa te Uea e tangira temanna are ena katuka ana mwioko irouna, temanna ae e itiaki ao

e kororaoi n aro nako are ena tei ibukina n te. tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare. Ngkana ko aki kororaoi, tai butimwaia, tai kewe n roko ikekei, ma e ngae ngke te rairannano e katauroiko ni mwananga. E na rangi n raoiroi riki bwa kona tataninga teuana te ririki ke e nako riki nakon te nako n aki kororaoi. Karekea te nanokorakora ao n nano nimwane, te nano ao te kakorakora ni kaitara te koaua, n taekina te koaua, ni katauraoiko ni kawai nako ni karaoi bwaai ake e tangiriira te Uea" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1976, 67; ke *Ensign,* Meei 1976, 44).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Tera ae ko namakinna ae kakawaki ni karekea te entaumente n te tembora imwain te nako ni mitinare.
- Tera buren iangoana bwa e raoiroi ni bure ngkai ao rairannano imwiina?
- Bukin tera ngkai naake e nano aia onimaki iroun Iesu Kristo e korakora nanoia n rairannano man aia bure?
- E aera ko namakinna bwa e kakawaki kaotan buure aika a korakora nakoia taan kairiri n te nakoanibonga ao nakon naba te Uea?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Kamatenanoi Doctrine and Covenants 58:42–43 ao 121:45–46
- Kamatebwaia arom ni kororaoi ibukin te nako ni mitinare. Ngkana iai kanganga n taabo, iangoia bwa tera ae kinnanoaki ni katiaaki ao imwiina n rimwiina.
- Koroia n am tienoo ootam ao bukin tera naake e nano aia onimaki iroun Iesu Kristo ana rairi nanoia man aia bure, bwabetitoaki, ao karekea te bwaintangira n te Tamnei ae Raoiroi. Bukin tera e kakawaki te reitaki aei ibukiia mitinare bwa ana oota iai inanon maiuia?

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Itiaki" (iteraniba 29–33)
- "Rairannano" (iteraniba 132–35)

KOROBOKI AO NAMAKIN

Mwakoro 3

Tai katoto

ANA IRAORAO TE TAMNEI AE RAOIROI

KABWARABWARAANA

Kakaawaki nakon materaoin aia mwakuri mitinare ni mwakuri n te nanokorakora ni kakae ao n rimwiin ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi. Ngaia are, mitinare a riai ni kororaoi ni karekei kairiri mai karawa. A riai n kakai namakina Tamnein te Atua n angareirei ma te mwaaka ao te kona n rairiia aomata. Inanon aia tai ni kakaei, karekei, ao n irira ana kairiri te Tamnei ae Raoiroi, a tauraoi n angareirei nakoia tabeman te reirei ni Kaokan Bwaai ni kabwarabwaraa raoi, ao te Tamnei e kakoaua ni koauan ana rongorongo (tara D&C 11:21; 50:13–14).

Otan Kristo e boboto iaon ana namakin Tamara are i Karawa are e anganiira ni kabane ao Natina. Ataakin ana mwakuri te Ota iroun Kristo ao te Tamnei ae Raoiroi e buobuoki ni kina te bitaki nakon maium mai iroun te Atua. Ana mwakuri Otan Kristo ao te Tamnei ae Raoiroi inanoia naake a ukoukora te koaua e kakawaki inanon te mwakuri n rairannano.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Otan Kristo bon te mwaaka ibukin te raoiroi ni maiuia aomata ni kabane.
- Te Tamnei ae raoiroi bon raon te Atua n tautaeka.
- A mwaiti kawai aika a kona n rota maiura n te aro ae raoiroi iroun te Tamnei ae Raoiroi.
- Te namakin ao te ongotaeka nakon te Tamnei bon ana bwai ni mwakuri ae korakora te mitinare.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Otan Kristo bon te mwaaka ibukin te raoiroi ni maiuia aomata ni kabane

■ Beretitenti Boyd K. Packer, Te Bonomwi ni Beretitenti n te Kooram n te Katengaun ma Uoman n Abotoro, e reirei bwa Otan Kristo "karikirakei bwaai aika a raoiroi" ("Otan Kristo," *Ensign,* Eberi 2005, 10) Unimwane Dallin H. Oaks man te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e reirei: 'Otan Kristo, are e aranaki bwa Tamnein Kristo ke Tamnein te Atua n tabetai, e anga te oota nakoia aomata ake a roko n te aonnaba' (D&C 84:46). Aio te ota 'are inanona bwaai ni kabane, are e anga te maiu nakon bwaai ni kabane' (D&C 88:13). Te burabeti Moomon e reirei bwa 'Tamnein Kristo a anganaki aomata nako, bwa ana ataia te raoiroi man te buakaka' (Moronai 7:16; tara naba v. 19; 2 Nibwaai 2:5; Ereman 14:31)" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1996, 79; ke *Ensign,* Nobembwa 1996, 60).

Ngkai nikabane ake ko kaitibo ma ngaiia a tia n anganaki Otan Kristo, e kakawaki bwa kona oota n ana mwakuri are e kona n rooti. Naake a ira Otan Kristo ana kairaki nakon Kristo, karikirakei aia onimaki inanon Kristo, rairannano man aia bure, ao ni butimwaea te bwabetiito ao ana bwai n tangira te Tamnei ae Raoiroi ngkai a riki bwa kain ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia aika a Itiaki ni Boong aika Kaitira.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Moronai 7:16–19
- Doctrine and Covenants 84:46–47
- Doctrine and Covenants 88:11–13

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ "Otan Kristo ena bon aki kairuaki ma te Tamnei ae Raoiroi. Bon tiaki te aomata, n aekan te Tamnei ae Raoiroi. Ae rootia e kairiia aomata ni kakaea te koaua n te euangkerio, ni bwabetitoaki, ao ni kareka te bwai n tangira n te Tamnei ae Raoiroi (tara Ioane 12:46; Aramwa 26:14–15)" *True to the Faith: A Gospel Reference* [2004], 96; tara naba Bible Dictionary, "Light of Christ," 725; Guide to the Scriptures, "Light, Light of Christ," 150).

■ Beretitenti Boyd K. Packer e reirei iaon Otan Kristo are "bon teuana ana bwai ni kaunganano are e kairiira ni karekea ae ti taneiai iai ma kain te aro ao utu. Ngkana ti ata Otan Kristo, tina oota bwa iai te bwai inanora ngaira ni bane, ao ti kona ni kaotii ma nanora n tibwaua te koaua. . . .

"Nikabane mwane, aine ao ataei n aba nako, aro, ke kaara—nikabane, n aki atonnga bwa e maeka ia ke tera aia koaua ke aia mwakuri—iai inanoia ae reitinako Otan Kristo. N aroia nako, aomata nikabane a karikaki n tii te arona (tara D&C 1:35). E karaoia ni kabane n ti te arona n te bwai n tangira n Otan Kristo" (*Ensign,* Eberi 2005, 8, 10).

■ Unimwane Joseph B. Wirthlin man te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e kabwarabwara Otan Kristo ni buokiia aomata ni katauraoi ibukin kaokan bwaai n rongorongon te euangkerio: "Aron namakinana e moana te katauraoi nakoia naake ana karekea te Tamnei ae Raoiroi. Otan Kristo ena kaira te nano ae koaua bwa ena ongo n te bwana [D&C 84:46] ni kunea te euangkerio ae koaua ao te Ekaretia ae koaua ao ni karekea te Tamnei ae Raoiroi" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2003, 26; ke *Ensign,* Meei 2003, 26).

■ Beretitenti Boyd K. Packer e kabwarabwara kakawakin ao kaotaan bwa ni kabane natin te Atua a tia n anganaki Otan Kristo:

"Mwaitin ataakin Otan Kristo, mwaitin otara ibukin te maiu ao riki ena reke iroura te tangira ae nano ibukiia aomata nako. Tina riki bwa taan reirei ao mitinare ao kaaro, ao mwaane ao aine ao ataei aika a raoraoi riki. Ena reke iroura kaitau aika a nano nakoia tarira ao mwanera n te Ekaretia ao naake aki kakoaua ao a tuai n reke nakoia ana bwai n tangira te Tamnei ae Raoiroi. . . .

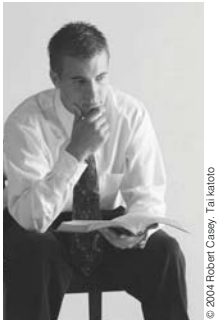
© 2004 Robert Casey, Tai katoto

"E rangi ni kakawaki irouia taan reirei ao mitinare ke kaaro bwa ana ataia bwa te Tamnei ae Raoiroi e kona ni mwakuri rinanon Otan Kristo. Tia reirei ni koauan te euangkerio bon tiaki unikan te bwai mai abatera ke ae boou inanon te ikawai ke te teei. Ma, te mitinare ke te tia reirei e reitaki ma te Tamnein Kristo are ea tia n roko ikekei. Te euangkerio ena reke te taneiai 'tang' nakoia" (*Ensign,* Eberi 2005, 8, 10).

Te Tamnei ae Raoiroi bon ngaia te KaronAtua.

■ Koroboki aika a tabu a reireiniira taekan ana mwakuri n te Tamnei ae raoiroi n Nakoa n Atua. Ngkai kain te NakoanAtua, te Tamnei ae Raoiroi e karaoi mwakuri aika a kakawaki ibukiia mitinare bwa ana oota iai.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Ioane 14:26
- 3 Nibwaai 28:11
- Doctrine and Covenants 130:22

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Roberi D. Hales mand te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e kabwarabwara tabeua taben te Tamnei ae Raoiroi: "Te Tamnei ae Raoiroi bon te kateniman ni KaronAtua, ae rabwatana te tamnei. Bon ngaia te tia Mwaneiko, Tamnein te Atua, te Tamnei ae Raoiroi ni Berita. E kakoaua iroun Iesu Kristo, Ana mwakuri, ao aia mwakuri Ana toro iaon te aba. E riki bwa te tia kaitiaki ni kaitiakiira ao ni katabuira man te bure. E kamanoira n uota te raoi nakon nanora. Angaatain raonakina n tainako bon te bwain tangira ae korakora are ti kona ni karekea n te maiu ae mamate, ibukin otan ana namakin ao Ana kaitiaki, n te mwaaka ti kairaki n oki nakon te Atua" (n Conference Report, Eberi 2002, 80; ke *Ensign,* Meei 2002, 70).

■ Unimwane Dallin H. Oaks e reirei ana kanikina te Tamnei ae Raoiroi ake "anganaki naake a ukoukouria ma koauan te Uea ao Ana euangkerio" ao man "kanikina aikai a tauraoi nakoia nikabane [tara 2 Nibwaai 26:13]." Imwiina e kabwarabwara te kaokoro imarenan Otan Kristo, ana kanikina te Tamnei ae Raoiroi, ao ana bwai n tangira te Tamnei ae Raoiroi:

"Otan Kristo a anganaki mwane ao aine bwa ana ata te raoiroi man te buakaka; kanikina n te Tamnei ae Raoiroi a anga ni kairia taan ukoukoura koauan te euangkerio ae nano are ena kairi nanoia nakon te rairannano ao te bwabetiito.

"Te bwain tangira iroun te Tamnei e kona n oota te aba iai. . . .

"Te bwai n tangira ae te Tamnei ae Raoiroi e kaiira te inaomata n teimatoa n raonaki, bwa tina kona ni karekea Tamneina bwa ena raoniira n tainako (D&C 20:77). . . .

"Ibukiia kain ana Ekaretia Iesu Kristo aika a kakaonimaki, ana iraorao te Tamnei ae Raoiroi e riai n taneiai bwa tina kabongana raoi n aki kabongana n aki akaka. Te katoto, bwa te namakin ae raoiroi are ko namakinna n tain karekean te rongorongo ke te anene n tain te maungatabu e bon kamatoa te kakoaua n te tamnei, e tauraoi nakoia kain te aro ake a teimatoa ni kakaonimaki. Temanna kain te aro e titirakinai bwa e aera ngkai e namakina te kukurei imwiin maroro ao anene n tain te botaki n toa, ao te irua are e koaia e aki reke irouna te namkin anne. Aio bon kabwarabwaraan te kaokoro imarenan temanna e reke irouna te bwai n tangira iroun te Tamnei ae Raoiroi ao n te toun n ana namakin iroun temanna e aki" (n Conference Report, Okitobwa 1996, 79–80; ke *Ensign,* Nobembwa 1996, 60).

■ Unimwane Bruce R. McConkie, are kaina te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro, e kabwarabwara te kaokoro imarenan namakinan te Tamnei ae Raoiroi ao ana bwai n tangira te Tamnei ae Raoroi: "Imwain te bwabetiito [nikabane aomata] a kona ni karekea te kaotioti mai iroun te Tamnei ae Raoiroi ibukin anganakiia te kakoaua n koauan ana mwakuri te Uea ae mwaaka i aon te aba. Imwiin te bwabetiito a karekea te bwai n tangira n te Tamnei ae Raoiroi, ao e nakon aia rinerine ni karekean raonakiia irouia kain te KaronAtua ngkana a kawakina ana tua. Te kakoaua imwain te bwabetiito, ni kabonganaan te katitebooaki, are e roko bwa kaanga te iti, ni kaota te roo ni buakan te tairiki; e roko ni kaota te kawai are e kaineti nakon te aro iaon te aba, raroa man mwengaia i karawa ni bua n te rereua ao n neinein te aonnaba, ma a riai n rianna ngkana a kan okira Atuaia. Te iraorao iroun te Tamnei ae Raoiroi imwiin te bwabetiito bon kabuebuen taai are e reitinako ni karokoa te bwakantaai, ni kaota te kawai ni maiu ao bwaai ni kabane ake a katobibia" (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 262).

A mwaiti kawai aika a kona n rota maiura n te aro ae raoiroi iroun te Tamnei ae Raoiroi.

■ Kanikinaa n te Tamnei e roko ni kawai aika a mwaiti. Koroboki aika a tabu a buokiira ni kamatata riki ana wirikiriki te Tamnei ae Raoiroi. Naake ana mitinare a riai ni kon ni kina te wirikiriki iroun te Tamnei ae Raoiroi inanon maiuia ao ni karekea te onimaki ao te unganano ni rimwiin wirikiriki anne. Te Uea e anga mwioko aikai: Ngkai e kakoaua nakoimi te Tamnei ao ngai nna karaoia naba n naano aika a tabu (D&C 46:7).

Naake ana nako ni mitinare a riai naba ni kona ni kabwarabwara aron mwakuri aia a bebete n te Tamnei ae raoiroi nakoia naake a ukoukoura te koaua.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Ioane 14:26
- Ioane 15:26
- Ioane 16:13
- I-Karatia 5:22–23
- 1 Nibwaai 4:6
- 2 Nibwaai 31:17–18
- 2 Nibwaai 32:5, 8
- 2 Nibwaai 33:1
- Aramwa 21:16
- Moronai 10:5

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ "Akea te tia reirei ae mamate, e aki kangai bwa e bane arona ke tataneiai, e kona n uotii kakabwaia n te kakoaua ao te rairaki nakon te aomata temanna. Anne nakoan te Tamnei ae Raoiroi, ke te Tamnei. Aomata a kona n ata te euangkerio ae koaua man mwaakana te Tamnei ae Raoiroi" (*Teaching, No Greater Call* [1999], 41).

■ Ake imwiina bon tabeua reirei aika a kakawaki n oota n ana namakin te Tamnei ae Raoiroi:

1. Ti kona ni karekei namakinan te tamnei.

- Tara I-Rom 15:13.
- Tara Aramwa 32:28.
- Tara Doctrine and Covenants 9:8–9.
- "E ngae ngke ti kabwarabwara n tabetai mai iroun te Tamnei bwa te bwanaa, te bwanaa bon ngaia are ti namakinna riki nakon are ti ongo. Ao ngkana ti taetae n te "kakauongo" nakon te wirikiriki n te Tamnei ae Raoiroi, n tabetai ti kabwarabwara bwa te namakin n te tamnei man taekinan ae 'I namakinna. . . . ' Te Uea e kabwarabwara nakon Oliver Cowdery ni mwakoro 9 n Doctrine and Covenants . . . reirei te reirei aei. E ngae n anne, te reirei aei e koana ni kaiuruaaki, ni maakan are a tuai man karekea ana namakin te Tamnei ae Raoiroi ibukina bwa a tuai namakina te bwai ae bue inanoia. Tara ana kabanea n taeka te Uea n Tuua ma Berita 9:8: Ngkanne, ko na namakinna bwa e bon eti aei. Te bue e kabwarabwaraaki n koroboki aika a tabu e kaota te namakin ae mano, ao itiaki man rau, e aki kakawaki bwa ena namakinaki te kabuebue. Ngkana ko teimatoa ni kakaea ao n ririmwiin ana kantaninga te Uea inanon maium, ao kona ataia bwa e kanga te Tamnei ae raoiroi ni bita aroarom" (*True to the Faith,* 144).
- Ngke e kaina te Kaitingaun, Unimwane L. Lionel Kendrick e kabwarabwara aron te Tamnei n roota te iango ao te nano: "Kaotioti nakoiu a reke n au iango ao inanou. Te namakin e reke n au iango, kaanga te namakin, rinanon te mimi ao te namakin' ("Revelation in a Changing World," *Ensign,* Nobembwa 1989, iteraniba 14). N tabetai te Tamnei e kakukureia te iango ao te nano n tai ae titebo. Kaanga n tainako ngkana am iango ao nanom a uaia ni karekea te namakin ae titebo, koa ataia bwa koa karekea te kaotioti ae onoti nakoi. Te Tia Kamaiu e tuanga Hyrum Smith, nna anganiko Tamneiu are ena kaota am iango, ni kaona nanom n te kukurei (D&C 11:13)" ("Personal Revelation," *Brigham Young University 1996–97 Speeches* [1997], 256).
- Beretitenti Boyd K. Packer e kabwarabwara bwa e kanga ara iango ni karekea te reitaki mai i karawa. "Te Tamnei ae Raoiroi e reitaki ma te tamnei rinanon te iango riki nakon rinanon te namakin n te rabwata. Te kairiiri aei e roko n te iango, kaanga te namakin, rinanon namakin ao te wirikiriki. E aki bebete n tainako nakon ongoraeakinana, ao n noria ma te tamnei nakon ana nooraba te mata (tara 1 Nibwaai 17:45)" (n Ribotin te Maungatabu, Tebetemba–Okitobwa 1989, 16; ke *Ensign,* Nobembwa 1989, 14).

> *"Kaotioti nakoim . . . e roko man te iango bwa iango ao n te naano bwa namakin."*

2. Ti kona ni karekea te namakin ae rau.

- Tara Karikanbwaai 41:16.
- Tara Doctrine and Covenants 6:22–23.
- "Te Tamnei ae Raoiroi e aranaki n tabetai bwa te tia Karaunano (tara Ioane 14:26; D&C 39:6). Ngkana e kaota nanon te Uea nakoim, Ena riai n taekina te rau n am iango (D&C 6:23). Te rau are E anga e aki kona ni katotongaki n te aron n aonnaba ke reirei aika a kairua. Bon te

rau mai iroun te Tia Kamaiu are e berita ngke E kamatoaa nakoia Ana abotoro bwa ena karokoa te tia Karaunano: 'I katuka te rau i roumi, I anganingkami n ai aron te aba, ngkana e anga. Ana tai rawawata nanomi, ao ana tai maaku' (Ioane 14:27)" (*True to the Faith,* 144).

- Unimwane Dallin H. Oaks man te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e kabwarabwara te namakin are e irekereke ma bueen te nano: "Tera nanon bueen te nano? E kananona namakinan te kabuebue, n aekan te ura are e riki man te ai? Ngkana nanona anne, E tuai man reke irou bueen te nano. Anne te kakoaua ae mwaiti ae karekea. Aio aron ana mwakuri te kaotioti" ("Teaching and Learning by the Spirit," *Ensign,* Mar. 1997, 13).

"Ngkana ko karaoa ae raoiroi, ko namakina ae raoiroi, ao anne te Tamnei ae Raoiroi ae taetae nakoim."

- Unimwane Robert K. Dellenbach man te Kaitingau e reirei bwa ena kanga te rau ni kakabwaia maiura: "Ngkana ti tataro ma nanora nakon te Uea ao n tataninga te wirikiriki mai i karawa, te bwana ae beebete n uarereke anne ena roko iroura (tara Ereman 5:30). Tina karekea te rau, n ataakin te Atua e atia ni kaekai ara tataro. Uringa te rau are e karekea Oliver [tara D&C 6:23]. Mwaakaron te tamnei aikai a kona n rikirake n riki bwa te ura n ara koaua (tara Ereman 5:45" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1990, 28; ke *Ensign,* Nobembwa 1990, 23).

3. Ti kona ni karekea te bwanaa beebete ae uarereke.

- Tara 1 Uea 19:9–12.
- Tara Ereman 5:30.

© 2005 Robert Casey, Tai katoto

- Beretitenti Boyd K. Packer e reirei taekan te bwanaa n te Tamnei: "Bwanaan te Tamnei bon te bwanaa ae beebeete ae uarereke—te bwanaa ae namakinaki nakon are e ongoraeaki. Bon bwaanan te tamnei are e roko n am iango kaanga te iango ae e katukaki inanom" (n Conference Report, Eberi 2000, 8; ke *Ensign,* Meei 2000, 8).
- Unimwane Henry B. Eyring man te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e kabwarabwara aron korakoran kainnanoan ataakin are e uotia te Atua bwa kaekaana: "A tia nikaekaaki aua tataro. Kaeka akanne a bon rani n itiaki ngkana I kainabwaabu ni kan karekea te bwai ae tangiria te Atua. Ngkanne te kaeka mai iroun Tamara are i Karawa e kona n taekinaki n te iango n te bwanaa ae beebete, te bwanaa ae uarereke e kona ni koreaki inanora" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2000, 111; ke *Ensign,* Nobembwa 2000, 86).
- Beretitenti Ezra Taft Benson e taetae iaon tera ana bwai n tangira te Tamnei ae kona ni karaoia ibukira: "Te Tamnei ae Raoiroi e buokiira n rinea ae eti. Te Tamnei ae Raoiroi ena kataniira man te buakaka. E wiirikiriki nakoim n te bwana ae beebete, uarereke bwa kona karaoa ae eti. Ngkana ko karaoa ae raoiroi, kona namakina te kukurei, ao anne ana taetae te Tamnei ae Roairoi. Te Tamnei ae Raoiroi bon te rao ae moan te tikiraoi. E memena ikekei n tainako bwa ena buokiko" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1989, 103; ke *Ensign,* Meei 1989, 82).

4. Ti kona ni karekei iango aika a boou.

- Tara Doctrine and Covenants 8:2.
- Te Burabeti Iotebwa Timiti e reirei bwa e kanga te tamnei n uotii iango aika a boou inanon te kaotiotio: "Te aomata e kona n raka ngkana e kina ana kanikina te tamnei n te kaotioti; te katoto, ngkana ko namakina te wanawana ae itiaki bwa e uki nakoim, ena kona ni karekei iango aika kona tangiria, ngaia are ngke ko ataia, ena kona ni koro bukina n te bong anne ke n te tai ae waekoa; (i.e.) bwaai ake ko anganaki n am iango iroun Tamnein te Atua, ana roko; ao ni kairaki ma te reiakinan Tamnein te Atua ao kona oota iai, kona rikirake inanon te reirei n kaotioti, ni karokoa ae ko kororaoi n aekan Kristo Iesu" (*Teachings of the Prophet Joseph Smith,* sel. Joseph Fielding Smith [1976], 151).

5. Ti riai n uringnga bwa ana kabwarabwara te tamnei a bon tabu.

- Tara Aramwa 12:9.

- Beretitenti Boyd K. Packer e anganiira babaire ni kaineti ma tabun kaotan te tamnei.
- "Mii ao kaotioti ao karekea kaotioti a bon tiaki bwaai aika a boou n te Ekaretia ao mwakoron nako ake e kaotii te Uea ni koron boong.
- "E kona n reke ae ngkoe ae kona karekei namakin aika a kamimi n te tamnei. Ia tia n atai namakin aikai ibon irou ao ni kawakin raoi n aki kaoti. Iangoia raoi inanom ao tai taetaekini naba teuatana[tara Aramwa 12:9]" (*"The Great Plan of Happiness and Personal Revelation"* [CES fireside for young adults, Nobembwa. 7, 1993], 7–8).

6. Te Uea e anganiira te kaotioti ni oin Ana tai.

- Tara Itaia 55:8–9.
- Tara Moronai 7:2.
- Tara Doctrine and Covenants 88:68.
- Unimwane Dallin H. Oaks e reirei aron tain te namakin mai iroun te Uea: "Ti riai ni kina bwa te Uea ena taetae nakoira rinanon te Tamnei n ana tai ao n ana kawai. A mwaiti aomata aika a aki oota n te reirei aei. A kakoauaa ngke a tauraoi ao ngkana e bootau ma aia kantaninga a kona ni wetea te Uea ao ena waekoa ni kaeka n te kawai ae mataata are ana kabwarabwara, Te Kaotioti e aki roko n te aro anne" (*Ensign,* Maati 1997, 10).
- Unimwane Neal A. Maxwell, are kain te Koorum n te Katengaun ma Uoman, e kabwarabwaraa kainnanoan boni ngkoe n angan te Uea te tai inanon am tai ni tataninga kaekaan am tataro ao bwaai riki tabeua aika a raraoi: Ngkai te Uea e tangiriia aomata bwa ana kataaki ni bwaai ni kabane (D&C 136:31), ena kanga, ni kabwarabwaraana, ae tina kataaki iai? E na bon tuangiira, "Nna katai tataonakin nanoia ma aia onimaki ana botannaomata (tara Motiaea 23:21). Ngkai ena kataai te onimaki n ana tai te Uea ena kona ni kataaki, tina reireiniira n taekina ae tiaiki tii, 'Ana tauaki am taeka,' ma te nanorinano naba 'N am tai ana karaoaki' " (n Ribotin te Maungatabu, Maati–Eberi 2001, 76; ke *Ensign,* Meei 2001, 59).

© 1999 Bryant Livingston, Tai katoto

7. Ti aki kona ni kantaninga te kaotioti ni bwaai ni kabane.

- Tara Iakobo 4:3.
- Tara Doctrine and Covenants 58:26–29.
- Unimwane Dallin H. Oaks e kauring: "Kaotioti mai iroun te Atua—reirei ao kairiri iroun te Tamnei—aki reitinako. Ti kakoaua ni kaotioti aika a reitinako, ao aika aki reitinako. Ti katukaki n tabetai bwa tina mwakuria kanganga n akean te kanikina ke te kairiri iroun te Tamnei. Anne bon mwakuron te kataneiai are ti riai ni karekea n te maiu ae mamate. Ti kabwaia bwa ti tataraaki n tainako iroun te Tia Kamaiu, ao ngkana ara motikitaeka ena kairiira nakon mwakuri ake iaon ara kona ao ngkana ti kakauongo nakon te bwaana ae maarara mani beebete, te Uea ena kanoaira n ana namakin te Tamnei" *Ensign,* Maati 1997, 14).
- Unimwane Oaks e kauring naba ni kakaean te kaotioti ni bwaai ni kabane ni maiura: "Tamnein te Uea e aki kona n anganiira te kaotioti ni bwaai ake aki rangi ni kakawaki. I ongo bwanaan te teinaine temanna n tain te kaoti koaua ni kamoamoa maiun buuna n te aro n tamnei, ni kaota arona ni karini ana titiraki nakon te Uea. E taekinna aron raonakina irouna n ana tai ni bobwai ao n anai karaobwai n te uanikai n akean ana rinerine imwiin ana tataro. Aio are e tuangai bwa e aki kakaraoaki. I kakoaua bwa te uea e kantaningaira bwa tina kabongana wanawanara ao ara taneiai are Ea

tia n anganiira ni karaoi aekan nako rinerine" ("Revelation," *New Era,* Tebetembwa. 1982, 46).

Te namakin ao te ongotaeka nakon te Tamnei bon ana bwai ni mwakuri ae korakora te mitinare.

■ Mitinare a reirei iaon kaokan koauan te euangkerio nakoia taan ukoukora te koaua, ma ana iraorao te Tamnei bon te bwai ae mwaaka n ana maroro te aomata ni bitaki nakon koakan te euangkerio. E bon rangi ni kakawaki bwa mitinare ana korakora aia namakin nakon te Tamnei n reiakin rimwiian ana namakin ake a karekei. Otara n ana mwakuri te Tamnei ena karikirakei ngkana ti reiakina te ongotaeka nakon te wirikiriki.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 2 Nibwaai 33:1
- Doctrine and Covenants 43:15–16
- Doctrine and Covenants 50:21–22

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane M. Russell Ballard man te Koorum n te Katengaun ma Uoman Abotoro e maroroakina te mwaaka n te Tamnei n te bitaki: "N te tienta ni kataneiai ibukiia mitinare, ti reireiniia mitinare bwa ana riai n onimaki inanon te Uea Iesu Kristo. A reireinaki bwa a kainnanoa te rikirake ni koauan te aabue, aroaro, ni kaomataia naake a kaitibo ma ngaiia. A riai n reiakinna bwa ana ongora ma ootaia ao ni kaota nanoia n namakina te kukurei ke raraoma irouia ake a reireiniia. Te mitinare e anga reirei, a riai ni kakaei bwa tera aia iango aoa aia namakin naake a reitaki ma ngaia bwa aonga ni kamaatatai bwai ake aki oota iai, kabeebetei raraoma, kabwarai raraoma, ao ni karekei kaunganano. Te aabue ae nano n tamnein te mitinare e rangini kakawaki ni buokaia ake tiaki kain te aro n namakina ao ni kinaa Tamnein te Uea, ibukina bwa te Tamnei bon te mwaaka are e kaira te maroro" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1988, 34; ke *Ensign,* Nobembwa 1988, 28).

Ana namakin te Tamnei e korakora mwaakan n aron nako te aomata n rairaki nakon te euangkerio ae kaokaki.

■ Unimwane Gene R. Cook man te Kaitingaun e reirei aron tibwatibwaan ara koaua are e uota te Tamnei: "Kakoaua n taai ake ko anga reirei iai. Aio are ena bon rani ni kakawaki nakon te bwai are ko reirei iaona. Kakoaua n aran te Uea bwa reirei ake ko anga a koaua. Ngkana ko karaoa anne, ena uota Tamnein te Uea" (Karikirakean te Utu nakon te Uea [1993], 49).

© 1995 Merrett T. Smith. Tai katoto

■ Beretitenti Boyd K. Packer e kabwarabwara kakawakin reirei ake e reiakin ngke e mwakuri n te tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare:

"I reiakina te reirei ae korakora ngke I riki bwa te beretitenti n te mition. I riki naba bwa te Mataniwi ni Kabuta. Ia tia ni wirikirikinaki tabeua te tai, ibukin te mwakuri ae raoiroi, ni kakerikaka temanna au kauntira. Irarikin tataroakinana, I karekea bukina ae eti bwa te bwai ae riai ni karaoaki. Ma I aki karaoia. I maaku bwa nna kona ni kaikoaka te aomata ae ea tia ni beku n te tai ae maan n te Ekaretia.

"Te Tamnei e kitanai. I aki kona ni karekea te wirikiriki bwa antai ae ena riai ni weteaki bwa te kauntira ngkana I kakerikakia. E reitinako inanon tabeua te wiiki. Au tataro e tara n tiku inanon te ruu are I tataro iai. I kataia ni kawai aika a mwaiti ni karaoa te mwakuri, ma bon akea te kaeka ae tauraoi. N tokina ao Ia karaoa te bwai are e kantaningaia te Tamnei. N te tai ae waekoa ao te bwai n tangira e waekoa n oki. O, tamaroana ae karewe karekean te bwain tangira teuana riki te tai. Ko ataia, bwa iai iroum—te bwai n tangira n te Tamnei ae Raoiroi. Ao te tari e aki ikoaki, ma e bon rangi ni korakora kakabwaiakina ao n te tai ae waekoa te mwakuri e waaki raoi" (*"That All May Be Edified"* [1982], 341).

■ Beretitenti Marion G. Romney, are bon te kauntira n te Moan Beretitentii, e kabwarabwara kainanoan rimwiian ana kairiri te Uea imwiin are ti karekea: "Ngkana te aomata e karekea ana kairiri te Uea ao n ira nanona, e aki kona n aki kaaniia te Tamnei. Man te moan tai, n taekan te Atua ngkoa n arona nakoia natina iaon te aba e kakoaua te koaua are naake a tinanikua ana reirei a konaaki ao e reke irouia te nanokawaki" ("Seek Not to Counsel the Lord," *Ensign,* Aokati 1985, 2).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Baikara kawai aika e kona Tamnein te Uea ni karaoia nakoim?
- Tera ae ko kona ni karaoia ni karikirakea namakinan te Tamnei ni maium? Ena kanga kororaoim ni karekea namakinan te Tamnei ni maiun te aomata?
- Anga raa aika ko kona ni karikirakea te namakin nakon te Tamnei ni kakorakora?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Motikia bwa aekakira bitaki aika ko kona ni karaoi ni maiu bwa kona riki ni kona n namakina te Tamnei.
- Karekea te ai ao te tabo are bon tii ngkoe iai. Kona bae n tangiria n aki mamatam. Waaki ma te tataro ao bubutia Tamam are i Karawa bwa tera ae E kainnanoiko bwa kona karaoia ni katauraoi n riki bwa temanna Ana mitinare. Imwiin am tataro, ana tabeua te tai ni karekei iango ao namakin ake ana roko iroum. Tau mwiin namakin aikai n am tienoo. Aio bon te moan waaki ae tamaroa n am tienoo ni mitinare.
- Taui mwiin iango ao bwaai ake ko noori ni kaineti ma koroboki aia a tabu ake ko kamatebwaia n am tienoo ni kamatebwai.
- Tataro n rinanon am kakabwaia te tamanuea, ni korei reirei ao namakin ake a kona ni kabonganaaki n am mition. (Ngkana ko tuai ni karekea am kakabwaia n tamanuea, iangoia bwa ena reke.)
- Katauraoa te maroro ae atuunaki "Bukin tera ana kairiiri te Tamnei e kakawaki nakoia mitinare." Anga am maroro nakon am utu ke raoraomi ae kam onimakinna.
- Wareki booki tabeua ni koroboki aika a tabu n te kaorom are n te maing n te tiati ae inano. N te kaorom are n te atai, korea te kabwarabwara ae uarereke n te kawai are te Tamnei ae Raoiroi e kona n kanamakinna nakoira are e kabwarabwaraaki n booki aika a tabu. Kona tangiria naba n "tieniia" kiibu aikai n ikotii n am boki ae tabu man ni kaotia n ama moan koroboki iaon te kauoua ni karinan, te kauoua nakon te kateniua, ao ai ngaia nako naba ni karokoa e bane ao imwiina te kabane nakon te moan.

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Tamnei ae Raoiroi" (iteraniba 81–84)
- "Tataro" (iteraniba 118–23)
- "Kaotioti" (iteraniba 140–44)

	Kawai ake e kona n roota maiura iai te Tamnei ae Raoiroi
Ioane 14:26	
Ioane 15:26	
Ioane 16:13	
I-Karatia 5:22–23	
Motiaea 5:2	
D&C 6:14–15	
D&C 6:22–23	
D&C 8:2–3	
D&C 9:8–9	
D&C 11:12–13	
D&C 50:17–23	

KOROBOKI AO NAMAKIN

Mwakoro 4

Te kabwarabwara iaon te Maunga, iroun Harry Anderson

ANGA REIREI MA TE TAMNEI

KABWARABWARAANA

Mitinare a weteaki bwa ana reirei kaokan bwaai n te euangkerio ma te mwaaka ao ana kairiri te Atua. Ngaia are, Ngai te Uea I titirakiniko titirake—tera ae ko kananona? N tataekina au euangkerio iroun te tamnei (D&C 50:13–14). Taekina kakawakin tokanikain reiakinan te euangkerio, Unimwane Dallin H. Oaks man te Koorum n te Katengaun ma Uoman Abotoro e reirei bwa "n tatabeman kain ana Ekaraetia Iesu Kristo aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ke are ena tia reirei" ao "ngaira ake Ana toro ma tabera ae tabu n taetaekinan an euangkerio Iesu Kristo, te rongorongo ae korakora n taai nako. Ti kainnanoia riki tia reirei ni kakoroa bukin te rongorongo" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1999, 100, 104; ke *Ensign,* Nobembwa 1999, 78, 80).

> *"Ngaira Ana toro ma te mwakuri ae tabu n reiakinan ana euangkerio Iesu Kristo."*

Te Burabeti Iotebwa Timiti e reirei, "Te Kamauaki e aki kona n roko n akean te kaotioti; ena bon aki bongana ibukiia aomata n reirei ngkana akea" (*History of the Church,* 3:389). Beretitenti Brignam Young e kabwarabwara naba kakawakin te Tamnei n reiakinan te euangkerio: "Ngkana tarena nikabane, rabakau, wanawana, ao katamaroa n te aonnaba a tia ni bane ni karokoaki ma ana Boki Moomon, ao ni kaotii, ni kabanean mimitongina iaon te aba ni kabwarabwara, koauana, ni karekea te kakoaua man reiakinana ao taekan rabaku, a kona n reke nakoiu n aekan te bubu are e waerake bwa ena mauna nako. Ma ngkana I noora te aomata n akea kabwarabwaraana, ke tarena n taetae ibuakoia aomata, ake a tii kona n taekina, 'I ataia, man mwaakan te Tamnei ae Raoiroi ni wakinako mai iroun temanna ni kabwarabwara otau, ao ootan, mimitong, ao aki mamate a mena imwaiu. Ia katotobibiaki irouia, kaonaki iai, ao I ataia irou bwa te kakoaua irouia aomata e koaua" (n *Journal of Discourses,* 1:90).

Ae ana toro te Uea, ko riai n reiakinna ni kabwarabwara, are nanona bwa te reirei ma te Tamnei. Aio are e kaaira reiakinan ao kabonganaan te konabwai n angareirei ao reirei ake e karekea nakoim ao taan ukoukora te koaua ni karekea ana namakin te Tamnei. Te Uea e ataia bwa aomata nako a kainnanoa te reiakinaki. Ngkana ko reirei n te reirei ae eti ao moan tuua ni kamatata ao ma te Tamnei, te rongorongo ena riinga te nano ma te mwaaka. Reirei aika a riinga te nano ena orea karain te nano are e kaira te maroro rinanon karekean te moan tua ao otenanti ni kaokan bwaai n te euangkerio.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Katauraoam ibon iroum ao kororaoim e kakawaki n te angareirei iroun te Tamnei.
- Mitinare a kona ni kaoa te Tamnei ae Raoiroi nakon aia reirei.
- Mitinare a kona ni kataneiai ni wakin n reirei are e kabwarabwarai.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Te katauraoi iroun temanna ao te kororaoi a bon kakawaki n reirei ma te Tamnei.

■ Te Uea ena kakabwaiaia mitinare ake a tauraoi ao a kororaoi ma te Tamneina. Beretitentei Iotebwa Timiti e reirei: "Nikabane mitinare a riai ni mwakuri korakora ni karekea n tebongina ni kamatebwai ao n tataroakini iango iaon reirein te euangkerio ao rabakau n te Ekaretia. E riai ni wareware ao ni kaota bannana ao n tataro. . . . Ana iango ena riai ni kawakin raoi iango ake a boongana kabwaninaia, bongana ongoraeakinaia, bongana uringaia; imwiina te tamnei n kaunganano ena kaota te koaua nakoia ake a [kakauongo] a kainnanoia, ao ni karekea nakon ana taeka tangin te mwaaka" (*Gospel Doctrine,* 5th ed. [1939], 363).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Aramwa 5:46
- Aramwa 8:10
- Aramwa 17:2–3
- Doctrine and Covenants 11:21–22
- Doctrine and Covenants 84:85

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ "Teuana mwiokoan te Tamnei bon kaotan 'te koaua. . . . ni bwaai ni kabane' (Moronai 10:4–5). Tii mana ana namakin n te Tamnei e kona reirein te euangkerio ni kabwarabwaraaki ao n riinga te nano.

"Tibwangam ae te tia reirei n te euangkerio bon te bwai ni mwakuri rinanon te Tamnei ae Raoiroi ae kona n angareirei, kakoaua, kamanoa, ao n riinga te nano. . . .

"Ngkana ko tauraoi n te maiu n tamnei, te Tamnei ae Raoiroi ena buokiko n ata te bwai ae kona karaoia ao n taekinna n am anga reirei. Ko kona ni katauraoiko man te tataro n tabetai, kamatebwaian booki aika a tabu, ni maiuakina te euangkerio, ao n nanorinano" (*True to the Faith: A Gospel Reference* [2004], 169).

■ Unimwane David B. Haight, are kain te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro, e reiakiniia: "Ara mitinare e reirei ao ni kakoaua man te Tamnei. Ma a riai n airi ma te Uea. Onimakina te Tamnei e aki tau. Te tataro e aki tau. Mitinare a riai ni karaoa te bwai ae tangiria te Uea ni maiuakinii tuua, te itiaki, ni kabwaninan te nano ma te iango. "Te Uea ea tia n taku e aki maeka n tembora aika aki tabu' (Aramwa 34:36.)" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1977, 86; ke *Ensign,* Nobembwa 1977, 57).

■ Beretitenti James E. Faust, te kauntira n te Moan Beretitentii, e kabotaua te kororaoi ni karekean te Tamnei ni karekea te kanikina iaon te tareboon n te mobwao.

"Mobwao tareboon a kabonganaaki ni mwaitin te reitaki n taai aikai. N tabetai, ti kunei taabo ake e aki reke iai te kanikinaa ao e aki reke te tareboon. Aio e kona n riki ngkana te tia kabongana te tareboon e mena n te tabo ae kenaki ke te tabo ae nano ke ngkana iai bwaai aika a kona n uruana te reitaki.

"Ma ngaia are te reitaki ma karawa. Te bwana ae maraara mani beebete e ngae ngke e maarara mani beebete, e bon rangi ni korakora. Ana wiirikiriki e rinanon bwaai ni kabane [D&C 85:6]. . . . Tao te bwai teuana inanon maiura e totokoira man ongoraean te rongorongo ibukina 'bwa tiaki namakinna' [tara 1 Nephi 17:45]. N tabetai ti mena n te tabo ae e mate iai tamneira—taabo ao waaki ake a tuuka te rongorongo mai i karawa. Tabeua taabo aika a mate e kaiira te un, tamnei aika a tangako, karaoan te bure, tinanikubeka, ao tabeua bwaai aika a kaitara ma te Tamnei" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2004, 67–68; ke *Ensign,* Meei 2004, 67).

■ Unimwane Dallin H. Oaks e kabwarabwara te bwai ae ti kona ni karaoia ni kaoa te Tamnei:

"Te kawai ae tamaroa ni karekea te tamnei n te kaotioti bon te kakauongo ao te kamatebwai n taeka ake a taekinaki n ana namakin te Tamnei ae Raoiroi. N taekana teuana, ti karekea te Tamnei man warekan koroboki aika a tabu ke warekana ao kakauongo nakon taetae irouia mataniwi aika a riinga te nano. . . .

"Ngkana ti kabanei nanora nakon ana mwakuri te Uea, ti riai n rekereke n te mwakuri ae matoa are ti

aranna bwa te katauraoi" ("Teaching and Learning by the Spirit," *Ensign,* Mar. 1997, 9).

■ Unimwane Henry B. Eyring n te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e kabwarabwara te tataro bwa te bwai ae kamwarakea rokon te Tanmei ae Raoiroi: "Man iangoan koroboki aika a tabu a kaoa te Tamnei ae Raoiroi, ao ni karaoan ara bubuti n te tataro ni katoa bong. Ngkana ti aki bubuti n te tataro, E na bon kanganga rokona, ao n akean ara kaoriori Ena bon aki kona n tiku. Ao te Tamnei ena anganiko man te tataro n onimaki; ao ngkana ko aki karekea te Tamnei ao tai anga reirei (D&C 42:14). Namakinana n te nano, bubuti n tainako ibukin raonakira n te Tamnei ae Raoiroi, ma te nano ae itiaki ni kamwarakeia natin te Atua, ena bon uotii kakabwaia nakoira ao nakoia ake ti tangiriia ao ni beku ibukiia" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1997, 115; ke *Ensign,* Nobembwa 1997, 84).

"Ngkana te Tamnei e riinga te nano, e bita te nano."

■ Unimwane Dallin H. Oakes e kaeka te titiraki bwa tera ae ena karaoaki ngkana ti aki namakina te Tamnei ni kaira ara taeka: "Te katauraoi ae barongaaki raoi e kainnanoaki n taai akanne ngkana ti aki anga te taeka ae ena taekinaki. Te bwai ae Ia tia n rinanona, ti bon katukaki n tabetai ni karekei oin ara taeka ni kaota koauan te euangkerio are ti kamatebwaia ao n te kakoaua are ti karekea. Te Uea e aki kairiira n arora are tina karaoia ke n te taeka, ti kona n rikirake n onimaki ao n tamnei n angana teuana ao n te bwai ae mamate are ti rinanona n are teaina ("Teaching by the Spirit" [address delivered at the Provo Missionary Training Center, Tuun 21, 1988], 7).

Mitinare a kona ni kaoa te Tamnei ae Raoiroi inanon aia anga reirei.

■ Unimwane Gene R. Cook man te Kaitingaun e kamatoa, "Ngkoe, ae te tia reirei, ko riai ni karaoi ni kabane ni mwaakam ni *katauraoai nanoia aomata* ngaia te Tamnei e kona n reirei" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1988, 48; ke *Ensign,* Nobembwa 1988, 38). Mitinare a riai n reiakina aron kaoan te Tamnei inanon aia reirei ni kawai aika a mwaiti, n ikotaki ma kabonganaan koroboki aika a tabu ao ni kaotan te kakoaua. Unimwane M. Russell Ballard man te Koorum n te Katengaun ma Uoman Abotoro e kabwarabwara: "Ngkana e riinga nanom te Tamnei, nano a bitaki. Ngkana temanna. . . . e namakina te Tamnei are e mwakuri ma ngaiia, ke ngkana a noora te kakoaua n ana tangira te Uea ao te nanoanga ni maiuia, kaotaaki ao ni kakorakoraaki marurungin tamneia, ao aia onimaki Irouna e rikirake" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2000, 97; ke *Ensign,* Nobembwa 2000, 75).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Aramwa 5:45–46
- Doctrine and Covenants 84:62
- Doctrine and Covenants 100:7–8

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e reirei aron te Tamnei n reirei: "Ti riai ni kamarurungiira ao ara aomata ni karekeia ara tia reirei n taetae man nanoia nakon are man aia boki, reita aia tangira ibukin te Uea ao ana mwakuri ae kakawaki, ao n te anga teuana ena ura te ai inanoia aomata ake a reireiniia" (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], 619–20).

■ Unimwane Richard G. Scott man te Kooruam n te Katengaun ma Uoman n Abotoro"Mitinare a tia n reireinaki ni kaona aia iango ao nanoia ma te reirei, ma boutoka man koroboki aika a tabu ake a irekereke ma aia tataneiai inanon maiuia. Aikai ake a riki bwa bwaai ni mwakuri ake a kona ni weteaki bwa ana kabwarabwara rinanon kainnanoan te Tamnei irouia taan ukoukora te koaua utu ke tatabeman" (n "Teaching from the Heart," *Ensign,* Tuun 2004, 6).

■ Unimwane Henry B. Eyring e kabwarabwara taben te Tamnei ae Raoiroi n reirei ao ni katauraoi ibukiia taan ukoukora te koaua ni karekei koaua:

"Te Tamnei ae Raoiroi ena reireiniira n tatabemaniira kawai. Ma I berita nakoim bwa ngkana taan ukoukora te koaua ao mitinare] a iangoia ao n tataroakina te rongorongo n ana Boki Moomon, te Tamnei ae Raoiroi ena kakoaua iroun te Tia Kamaiu, ana uringnga ao te Tamnei ae Raoiroi ena kona n riki bwa raoia. Ena uota te koaua nakon aia ururing. Ena kaoti nanoia aomata nakoia mitinare" (Ana Boki Moomon e [kaineti ma te maroro irouia ake mition beretitenti aika a boou, Tuun 25, 2003], 6).

"Ana kakoaua temanna bon te waaki ae na rairiia aomata ni maiuia ngkana a nakon ana Euangkerio."

■ Unimwane L. Tom Perry man te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro e wareki tabeua booki n reirei bwa ana kona n reirei man te Tamnei: "Ara teirei ena rangi ni bebete ngkana ti nakoina n te nanorinano inanon te tataro ao te kamatebwai. Tina manga buokaki iroun te Tamnei n taekinan taeka aika a nakoraoi n tangiraoi ma te reirei are e tangiria te Uea bwa tina reiakinna" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1999, 7; ke *Ensign,* Meei 1999, 8).

■ Beretitenti Boyd K. Packer, Bonomwi ni Beretitenti n te Koorum n te Katengaun ma Uoman n Abotoro, e kaota te reirei are e reiakinna ngke e mwakuri bwa te mition beretitenti. E koreia bwa ana mition e waki raoi nakon ae riai. E aki ataia bwa tera ae kainnanoa bitakina. N tain te kaotikoaua n te maungatabu n te tioun, e ongo ana koaua te unimwane ae boou ni maaku. Beretitenti Packer e kauringnga:

"Kakoaua ake ti ongo mai irouia mitinare tabeman e kangai: 'I kukurei n rin n tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare. I reiakinii aika amwaiti mai iai. Iai toau ae tikiraoi. I reiakin bwaai aika a mwaiti mai irouna. I kukurei irouia au karo. E rangi ni kamimi te bwai ae ti rinanona n te wiiki ae e nako. Ti otinako ni karebwerebwe iaon mataroa ao. . . . 'Imwiina te mitinare ena karekerekea te tataneiai. Ana kainiin ena kangai:' I rangi ni kukurei n te tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare.' Ao ena kainiin n aran Iesu Kristo. Amen.'

"Te mitinare ae te teinimwane e kaokoro n itera tabeua. E korakora nanona n aki kabanea mwaitin te teekan iaon waena, e taekinna ni kabebetea, ni kawaekoa, taeka aika a nakonnano, 'I ataia bwa e maiu te Atua. I ataia bwa Iesu bon te Kristo. I ataia bwa iai ana burabeti te Atua are e kaira ana Ekaretia. N aran Iesu Kristo. Amen.'

"Aio te kakoaua. Bon tiaki tii te taneiai ke kaotan te kukurei ke tataekinan, te kakoaua!

"Mwaitiia unimwane a taku 'Iai au kakoaua,' ma aki kaotia. Te teinimwane aei, n taeka aika a uarereke, e kaotan ana koaua—kaineti, bebete, ngke e otinako, ni korakora.

"Imwina ao I ata te bwai ae kairua n te mition. Ti taekini karaki, kaota kukureira, kaotia ae iai ara koaua, ma ti aki kaotii" (*Teach Ye Diligently* [1975], 275).

■ "Am kakoaua bon te bwai ae korakora ngkana ko kaotia bwa e kimototo, kaotia ma nanom ni kamatoaaki iroun te Tia Kamaiu, Ana reirei, ao Kaokan Bwaai. Tataro ibukin te kairiri, ao te Tamnei ena buokiko n ataia bwa ena kanga aron kaotan am namakin inanom" (*True to the Faith,* 180).

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e kaota kakawakin te kakoaua ni karaoan te bitaki: "Kakoaua ibon iroum bon te bwai teuana are e onikiia aomata ni maiuia ngke a roko inanon te Ekaretia aio" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1998, 90; ke *Ensign,* Meei 1998, 69).

■ Beretitenti Hinckley e kabwarabwara te mwaaka n ana kakoaua te mitinare: "[Kakoaua] bon te bwai ae aki kona ni aki kakoauaaki. Taan kaitara a kona ni kotei koroboki aika a tabu ao n uneakina reirei aika a tabu n aki toki. A kona n rangi ni wanawana ao ni kaira te nano. Ma ngkana e taekinna temana, 'I ataia,' ana bon akea te uneaki riki. Ana bon akea ae karekeaki, ma antai ae ena aki kakoauaa ke ni kakewea te bwanaa ae beebete n te nano are e taetae ma te koaua?" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1998, 91; ke *Ensign,* Meei 1998, 70).

Mitinare a riai ni kataneiai ni kabonganai kawai n reirei ake ana kareirei.

■ Anga reirei man te Tamnei e kainnaoaia bwa ti oota ni kakawaki kawai n anga reirei bwa e aonga te Tamnei e kona n raoni ara konabwai. Te angareirei man te Tamnei e kananonaa bwa ti reirei n te aro ae kabotu ao e aki rangi ni kakukurei. Kaanga e boni kaitara e bon koaua. Ti riai n reirei ni kawai aika a kaota. Ni kaota nanona ni kabwarabwara, ke ni

karikirakea arona n tamnei. Ti karaoa aei ngkana ti kabongana ae itiaki ao ni kabwarabwara n ae beebete, n titiraki aika a raraoi, matakuakinia taan ukoukora te koaua, ao n tibwaua te rongorongo ma te ungannano.

Mitinare a riai ni buokiia taan ukoukoura te koaua ni kina taben te Tamnei n tain te maroro. Te maroro ma taan ukoukora te koaua aia namakin ibukin kaokan bwaai n te euangkerio e kona ni buokiia ni kina te Tamnei (tara boutokaan koroboki aika a tabu n te maroro ibukin te reirei "A mwaiti kawai are e namakinaki te Tamnei ae Raoiroi inanon maiura n te tai ae maan," ni mwakoro 3 n aia boki n reirei ataei, iteraniba 23–27).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- I-Rom 14:19
- 2 Nibwai 33:1
- Doctrine and Covenants 50:13–14, 17–23

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Te Tia Kamaiu e kabonganai kawai n reirei aika a mwaiti ni kabwarabwaraan te reirei. Aikai tabeua kawai aika kona n iri mitinare n ana kawai n anga reirei te Tia Kamaiu:

- ***Tataro.*** Te Tia Kamaiu e tataro ibukiia ake a ongo n Ana taeka (tara 3 Niibwaai 19:27–29). Ngkana ko tataro ibukiia ake ko reireiniia, ko kakorakora am onimaki bwa te Atua ena kabebetei nanoia. N am tataro, kaota am tangira nakon te Atua ao nakoia ake ana anga reirei.
- ***Kabonganai Koroboki aika a tabu.*** Iesu Kristo e reirei man koroboki aika a tabu (tara Ruka 24:27). Kabonganaakin koroboki aika a tabu a kaoa te Tamnei ae Raoiroi inanon am anga reirei.
- ***Kaota am koaua.*** Iesu e kakoaua iroun Tamara are i Karawa ao Ngaia n mwiokoana mai karawa (tara Ioane 10:17–18, 27–30). Te kakoaua e bon bebete, e kaineti ni kaotan te kakoaua; bon te namakin ke te kakoaua. Ngkana ko kaota am koaua n reirein te euangkerio are ko reirei iai, te Tamnei ena kakoaua n koauaia.
- ***Kabonganai anene.*** Iesu ao Ana Abotoro "anene n taromauri" (Mataio 26:30) Rinanon anene, ngkoe ao naake ko reireiniia e kona ni kaoa ana namakin te Tamnei ae Raoiroi ao kaota te namakin ake a kona ni matoa kabwarabwaraia ni kawai tabeua.
- ***Tibwai karaki ao katoto.*** Iesu e reirei tuua n te euangkerio ma karaki, n aekan taekan te Itamaria ae Raoiroi (tara Ruka 10:25–37) ao te nati ae bakatae (tara Ruka 15:11–32). Kabonganai karaki aika a koaua ni kaota aron kabonganaan tua ni kaokan bwaai n te euangkerio ake e kaineti ma te maiu ni katoa bong.
- ***Kabonganai bwaai ao tamnei.*** Iesu e kabonganai bwaai ni kabotau nakon reirei n tuua n te euangkerio, n aekan te koraan te maekeke (tara Mataio 17:20) ao ni weteia Ana Abotoro bwa ana riki bwa "taan akawa aika konami aomata" (tara Mataio 4:18–22). Tamnei e kona n ibuobuoki ni kakorakoraia tabeman n oota ni koroboki aika a tabu n rongorongon ao reirein te euangkerio.
- ***Titiraki, ao kakauongo.*** Iesu e titiraki, n aekan, "Ao ngkami kam taku bwa antai ngai?" (Mataio 16:15) ao "Tera ae koreaki n te tua? E kanga am wareware iai?" (Ruka 10:26), ao kakauongo nakon aia kaeka. Titiraki aika a nano e kaunga te maroro ao te tibwatibwa ae riai ni tibwauaan te namaki irouia taan ukoukoura te koaua. Ngkana ko kakauongo, ko kaota am tangira ibukiia taan ukoukora te koaua ao te Tamnei e kona n ibuobuoki ni kaineti ma te maroro.
- ***Mauakin tuua.*** Iesu e reirei bwa ngkana ti kan reiakina te koaua n tuua ke reirei, ti riai ni mauakinna (tara Ioane 7:17). E reireiniia ana Abotoro taekan te mwakuri ni mitinare man kanakoaia iaon aia mition (tara Ruka 9:1–6). Mitinare a kona ni buokiia taan ukoukora te koaua n tataro man kaoaia bwa ana tataro n tain te reirei. Taan ukeuke a kona n ata te koaua n Tuan te Mauri ngkana a waki ni maiuakinna. Ana namakina te tamnei n ana Boki Moomon ngkana a warekeia ao n tataroakinna.
- ***Taekinna.*** "Taekinna nanona ni karaababa iaon ao ni kabwarabwara bwa ena ota raoi. Taekinan te euangkerio nanona bwa kona kabwarabwara nanon te reirei ao koroboki n te boki ae tabu n ae beebete ao kamataata ni katan ian ana kairiri te Tamnei ngkana ko kanga" (*Preach My Gospel* [2004], 182). Te Tia Kamaiu e taekinii Ana reirei man koroboki aika a tabu are E taekini nakoia ana aomata n ana Boki Moomon (tara 3 Niibwai 26:1–5).

- ***Kabongani mwiia.*** Iesu e kabongana n tabetai mwiia, n aekan toan te Riao, n reirei tua n te euangkerio. Te katoto, E kabongana kamwanrakeai aika uanao ao tain te Riao n taekinna ae iai Irouna te Kariki ni Kamaiu (tara Ioane 6:1–14, 22–65). Ko kona ni kabongana mwiia nakoia ake a uokoukora te koaua ni maiuakin reirei n tua n te euangkerio, n aekan kabonganaan bungiakin te teei n reirei ni kainnanoan te manga bungiaki.

"Ngkana ko iangoia ni kabongana te kawai ae kaineti ma am angareirei, titirakiniko titiraki aikai: Te kawai aei ena kaoa ana namakin te Tamnei? E bootau ma tabun tuua aika I anga reirei iaona? Ena karikirakei korakoraia ake I reireiniia?

"Uringnga bwa te tia reirei n te euangkerio, ko tei ibukin te Uea. Kakoaua bwa ko karaoi ao ko taekin ae karinerine ao e boorai ma Ana kantaninga" (*True to the Faith,* 170).

■ Beretitenti Boyd K. Packer e kabwarabwara kakawakin aia kawai n reirei mitinare ake a riai n reiakinna ni kabongana: "Matan te tia reirei ae tatauraoi e waekoa ni kerake ao ni kerikaaki inuukan te reirei, ni karekei kakamwakuri, n rawei kaotinano, waekoa ni kaekai ake a kabotu ke aki oota. A waekoa ni kinai mata n titiraki ke n namakin ae onoti ngkana e reke irouia te reirei" (*Teach Ye Diligently,* 138–39).

■ Unimwane Jeffrey R. Holland man te Katengaun ma Uoman n Abotoro e kabwarabwara kakawakin te kakauongo nakoia ake ti reireiniia: "Tao ena rangini kakawaki riki nakon te taetae bon te kakauongo. Aomata aikai tiaki bwaai aika akea te maiu inanoia ni kabwarabwaraaki n te aroni bwabetiito. Bon natin te Atua, tarira ao mwanera, ao a kainnaoa te bwai ae iai iroura. Bwaina te akoi. Kanakoa baim n rootia mai inanom. Titirakiniia bwa tera ae e kakawaki irouia, titiraki bwa tera ae a maakua, tera ae a tangiri ni kan karekea, ke tera ae a namakinna bwa akea ni maiuiia. I berita bwa te bwai are a taekinna n aia maroro ena kaota te koaua n te euangkerio n te bwai ae kona kaotia n am koaua ao te bwai ae ko kona n anga riki. . . . Ngkana ti kakauongo ma te tangira, ti aki kona ni kakaea te bwai ae tina taekinna. Ena bon anganiira—man te Tamnei ao mai irouia raraora" (n Ribotin te Maungatabu, Maati–Eberi 2001, 16–17; ke *Ensign,* Meei 2001, 15).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Wareki mwakoron taeka mai iroun Beretitenti Harold B. Lee, ao iangoi ana kawai n reirei ake ana rangin ni ibuobuoki ni kabwarabwaraan ama anga reirei: "Kona reirei . . . ni kauarereke bwa ana tii ota, ma kona reireiniia te reirei n te Ekaretia ni kamataata bwa ana akea ae aki oota" (*The Teachings of Harold B. Lee* [1996], 459).
- Tera ae e kona ni karaoia te mitinare ngkana toana te aine ke te mwane e taetae bwa ena buoka te tia ukoukora te koaua n namakina te Tamnei n oota n te maroro ni kaotaaki riki?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Maroro ma temanna ke uoman tia reirei aika a rangi ni ibuobuoki n te euangkerio ke ko kinaia. Titirakiniia bwa ana tibwa bwa tera ae ea tia ni buokiia ni karekea n reirei ma te Tamnei. Kaoia bwa ana tibwa aia iango n aron te anga reirei ao ni kanga ni butimwaea te Tamnei inanon te reirei. Korei taekana n am tai ni maroro.

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Reirei te Euangkerio" (iteraniba 168–70)
- "Kakoaua" (iteraniba 178–80)

KOROBOKI AO NAMAKIN

TI REIAKINA TE ANGAREIREI "MAN TE KAMATEBWAI AO TE ONIMAKI NABA," MWAKORO 1

KABWARABWARAANA

Te Uea e mwiokoira, Ukoukora te reirei, n ai aron rinanoan te kamatebwai ao ni ikotaki naba ma te onimaki (D&C 88:118). Ngkai te mitinare, am onimaki inanon Iesu Kristo e na katauraoiko nakon te reirei man te koroboki aika a tabu ao man ana burabeti ao abotoro aika kabiraki. Ngkana ko kamwakura am onimaki n te tataro ibukin ataakina inanon am tai ni kamatebwai, am onimaki e na rikirake. Ngkai e a rikirake am onimaki, ko a katea aan am reirei ae e a matoa riki te anga reirei iaon te euangkerio are e kaokaki ao ni kaoia tabeman nakon Kristo. Te kamatebwai i bon iroum ao ma toam bon kiingin te mwakuri ni mitinare.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Te tataro ao iangoan raoi koroboki aika tabu a buokira ni katauraoira ni karekea mwaakan te Tamnei ae Raoiroi.
- Ti riai ni kakaea karekean te taeka.
- Ti karekea te taeka rinanon te kamatebwai ao katauraoakira n anga reirei iaon te euangkerio are e kaokaki.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Te tataro ao iangoan raoi koroboki aika tabu a buokira ni katauraoira ni karekea mwaakan te Tamnei ae Raoiroi.

■ Te ongotaeka nakon ana tua te Uea bon te bwai ae kakawaki ibukin karekean ana mwakuri te Tamnei ae Raoiroi inanon maium. N te tabo ae waakinaki te mwakuri ni mitinare iai, te ongotaeka nakon tuan te mition e kakawaki ibukin katean te maiu n tamnei. Ni ikotaki ma te ongotaeka, te tataro ao iangoan raoi koroboki aika tabu e buokiko ni katauraoiko ni karekea te kairi mai iroun te Uea rinanon te Tamnei ae Raoiroi.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 1 Nibwaai 11:1
- 2 Nibwaai 4:15–16
- Aramwa 5:46
- Doctrine and Covenants 11:21–22
- Doctrine and Covenants 19:38
- Doctrine and Covenants 63:64
- Doctrine and Covenants 138:1–2, 6, 11

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Inanon ana tai ngke ngaia kain te Itingaun, Unimwaane L. Lionel Kendrick e taetae iaon te tataro ae te kawai n itoman imarenan te Atua ao Ana ataei: "Ngkana ti taetae nakon Tamara are i Karawa, ti karaoia ni kawain te tataro. Ngkana e taetae nakoira, e karaoia ni kawain te kaotioti rinanon te aomata. Te kawai n itoman ae uoua aio mai iroun te Uea e rangi ni kakaawaki nakon ara tokanikai, nakon arora n toronibwai, nakon ara namakin ibukin kawakinara, ao kamaiuakin tamneira. E rangi ni kakaawaki bwa tina ataa nanon te mwakuri ibukin karekean te kaotioti i bon iroum. Ti tataro n taainako nakon Tamara i Karawa ao nakoina n tingaia. Ti anga nako ara tataro n aran Tamara are i Karawa ao ni kanakoaki ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi. Ti aki tataro nakon te Uea ke temanna riki. Ni karaoan anne ao e na aki karinea Tamara are i Karawa ao kaotakina bwa ti aki ataia raoi te reitaki imarenaia taian atua. Te Uea ao te Tamnei ae Raoiroi iai nakoaia aika a rangi ni kakaawaki inanon mwakurian te kaotioti i bon iroum" ("Personal Revelation," Brigham Young University 1996–97 Speeches [1997], 251).

"E rangi kakaawaki bwa am kamatebwaia te reirei ibukin ueana ao n reireiniko te euangkerio rinanon te kamatebwai ao te onimaki."

■ Beretitenti Boyd K Packer, Te Bonomwi ni Beretitenti n te Kooram n Tengaun ma Uoman e anga reirei iaon bwaai aikai iaon te tataro: "Reireiniko bwa ko na kanga n tataro ao kona kanga ni karekea kaekan am tataro. Ngkana ko tataro iaon te bwai teuana, ko riai n tataninga ma te taotaonaki n nano inanon te tai ae abwaabwaki imwain ae ko karekea te kaeka. Tabeua tataro, ibon bukin kamanoam, e riai ni kaekaki n te tai ae waekoa, ao tabeua aika namakinaki ana roko e ngae ngke ko tuai man tataro" (inanon Ribootin te Maungatabu, Eberi 1976, 47; ke *Ensign*, Meei 1976, 31).

■ Ngke te kauntira n te Moan beretitentii ni kabuta, Tiitita Anne G. Wirthlin e anga reirei bwa te baeten ibukin te iangoa raoi e na kananoa te atatai: "Te Tia Kamaiu e a tia n anganiira te baeten are e na iraki ngke ti kamatebwaia koroboki aika tabu. Ti ongo te taeka, ti iangoia raoi nanona, ti butiia Tamara are i Karawa bwa e na buokiira n ataa nanona, ao ngkanne ara iango ma nanora a katauraoaki bwa ana butimaea te berita ibukin kakabwaia. . . . Te Tamnei e uota te kakoaua nakon nanora ngke ti tataroakina kakaean ataakin ana bwai Tamara are i Karawa" (inanon Ribootin te Maungtabu, Eberi 1998, 10 ke *Ensign*, Meei 1998, 10).

Ti riai ni kakaea karekean te taeka.

■ Te mitinare e riai ni kamatebwaia ao n reireina te euangkerio are e kaokaki n aron are e karaoaki ni booki aika a tabu ao aia taeka burabeti ao abotoro aika maiu. Reiakinan koauan te euangkerio e na karikirakea ara atatai iaon ana babaire Tamara are i Karawa are akea tokina ao ara konabwaii n anga reirei iaona n te aro ae maatata nakoia tabeman.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 11:21
- Doctrine and Covenants 42:14
- Doctrine and Covenants 84:85
- Doctrine and Covenants 100:5–8

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Ezra Taft Benson e anga reirei iaon te bwai ae kakaawaki imwain ae ti anga reirei ma te mwaaka: "Imwain ae kona kakorakoraia am ataei n te reirei [ke taan kakae], e rangi kakaawaki bwa am

kamatebwaia te reirei ibukin ueana ao n reireiniko te euangkerio rinanon te kamatebwai ao te onimaki. Ni kamatebwai rinanon te onimaki bon kakaaean te atatai ao Tamnnein te Uea rinanon te tataro n te onimaki. Ngkanne e na reke iroum te mwaaka ni karina te koaua irouia am ataei (*The Gospel Teacher and His Message* [anganaki taan kairiri n taekan te aro, Tebetembwa 17, 1976], 3–4).

© 2005 Robert Casey, Tai katotoo

■ "Mitinare aki tii kamatea inanoia teuana te rongorongo are ana anga ni katoa tai, n aiaron katangan te teibi,' e taku Unimwaane [Richard G.] Scott. 'Ana kaontrakei aia iango ma nanoia ma oin reirei, ao koroboki aika tabu ake a boutoka, ao e kangara arona n reitaki nakon oin aia taneiai are a kona n onimakinna. Iai ngkai irouira mitinare ake a rangi n tauraoi riki ni kairiia aomata nakon te rongorongo ae kamimi iaon Kaokan bwaai (inanon "Be One of the Greatest," *New Era,* Maati 2004, 15).

Ti karekea te taeka rinanon te kamatebwai ao ni katauraoakira n anga reireia te euangkerio are e kaokaki.

■ Akea te onimwi ibukin kamatebwaian booki aika tabu ao aia taeka burabeti ao abotoro. Iai berita aika kamimi ake a tia ni karaoaki nakoia ake a kabanei nanoia ni kamatebwaia te euangkerio, ni kaineti riki ma boki aika tabu. Beretitenti Gordon B. Hinckley e taetae iaon te kakabwaia ake a na roko: "Au kantaninga bwa ibukim [warekan booki aika a tabu] ena riki bwa te bwai ae e rangi ni kakukurei riki nakon te tabe, nakon anne e na riki bwa te tangira ma ana taeka te Atua. I berita nakoim bwa ngkai ko wareware, am iango e na kaotaki ao tamneim e na tabekaki. N te moantai e na taraa ni kabotu ma anne e na bitaki nakon te taneiai ae kamimi ma te iango ao taekan bwaai aika mai iroun te Atua" ("The Light within You," *Ensign,* Meei 1995, 99).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 88:118; tara naba 109:7

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Ezra Taft Benson e kabwarabwara te bwai ae na riki ngkana ti karaoa te boki ae tabu bwa te bwai ae e rangi ni kakaawaki bwa mwaangan ara kamatebwai:

"Te tokanikai inanon te itiaki, te mwaaka n tuuka te mwamwanaa te aba ao totokoan te karirikai, kairara inanon maiuira ni katoa bong, kamaiuakin tamneira—aikai bon man tabeua berita te Uea are ea tia n anga nakoia te koraki ake a ongo ana taeka. E koaua bwa te Uea e berita ao e aki kakoroa nanona? E koaua bwa ngkana E tuangira bwa bwaai aikai ana roko iroura ngkana ti tauii Ana taeka, ngkanne te kakabwaia e na riki bwa ara bwai. Ao ngkana ti aki, ngkanne te kakabwaia e na kona ni bua. E ngae n anne ma ara mwakuri korakora n itera tabeua, tabeua kakabwaia ana kuneaki ti inanon booki aika tabu, ti n rokora nakon ana taeka te Atua ao n nim ni matoa nako iai ngke ti a karaoa kawaira rinanon te mabubu ma te rotongitong nakon te aroka ni kamaiu. . . .

"I a kaumakii ngkami bwa kam na manga kamatebwaia booki aika a tabu. Kabanea nanom iai ni katoa bong bwa ko aonga ni karekea mwaakan te Tamnei ni kawariko inanon weteam" ("The Power of the Word," *Ensign,* Meei 1986, 82).

■ Unimwaane L. Tom Perry are kaain te Kooram n Abotoro e kauringa aroia mitinare ni kamatebwai iaon booki aika tabu ae tekeraoi iai:

"[Te] ururing ae mamate nanona iai bon ana kamatebwai te mitinare ni katoa bong iaon te boki ae tabu. Arona ni iira te babaire ibukin kamatebwaian ao reiakinan te euangkerio bon te taneiai ae kamimi

man kaniwanganaki. Te rabakau ibukin te anga reirei iaon booki aika tabu ana oti n te aro ae mimitong rinanon ana kamatebwai te aomata i bon irouna. . . .

"Ti kona ni kabanea te aoa ke e raka riki ni katoa bong ni kamatebwai ngai ma toau ni bootaki. N reireiakinan te aba n uea ma matara e a taraa ni kauatauoa ara atatai. Ti wareware ni botaki, ngkanne ti a manga tibwaua te bwai ae ena riki.

"Ngke ko kakaea te rabakau ibukin te tamnei, kakaea taian moan tua."

"Ara iango a bon rikirake n raoiroi ngke ti iira te kataneiai ni katoa bong n tannako ni kamatebwai ao n raonaki iroun toam ao ni karikirakea ara atatai iaon te reirei ibukin ueana (inanon Ribootin te Maungatbau, Okitobwa 2001, 93; ke *Ensign,* Nobembwa 2001, 76).

■ Beretitenti Howard W. Hunter e kaumaka te tai are e bon tataneiai te aba ibukin kamatebwaian booki aika tabu ni katoa bong: "Tina aki kamangaoaki inanon ara wareware ma ti riai ni karaoa ara babaire raoi ni mwaitin iteraniba ke ni katea mwaitin te mwakoro ni katoa bong ke wiiki.. Aio are e kona n rangi n tamaroa ao man butimwaeaki ao man kakukurei ngkana temanna e wareware ibukin te kakukurei, ma e aki karika te kamatebwai ae iai nanona. E bon raoiroi riki n iai te tai ae baireaki nakon kamatebwaian booki aika tabu ni katoa bong nakon are mwaitin te mwakoro are e na warekaki "N tabetai ti kunea bwa te kamatebwai n te iterniba teuana e taua ara tai ae bwanin" (inanon Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1979, 92; ke *Ensign,* Nobembwa 1979, 64).

■ Te Burabeti Iotebwa Timiti e anga ana reirei bwa kamatebwaiain euangkerio ake a kaokaki bon tiaki te mwakuri ae e aki baireaki raoi: "Ana bwai te Atua a rangi n nano; ao te tai ao te taneiai, ao te karaurau n iango raoi ao iango aika a nanonaki raoi ana ti kona ni kuneia" (*Teachings of the Prophet Joseph Smith,* a rineaki iroun. Joseph Fielding Smith [1976], 137).

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e taekinna bwa ti ria ni kamatebwaia te euangkerio n aron are e karaoia, man booki aika tabu, nakon ae man rongorongo aika ababaki:

"I aki rang ni katabeai ma te wareware ae rangi n ananau kabwarabwaraia are e a tia ni baireaki ibukin karaababaan te bwai are e kuneaki inanon booki aika tabu. I tangiria riki bwa n na karekea are man te oi, n nima te ran ae rangi ni itiaki are e roko man nein te koaua—ana taeka te Atua ngke e anga ao ngke e koreaki n taian boki ake ti butimwaai bwa booki aika tabu. . . . Rinanon warekan booki aika tabu, ti kona ni karekea te kakoaua man te Tamnei bwa bwaai ake ti warekii a roko mai iroun te Atua ibukin kaotaakira, kakabwaia ao kukureia natina.

"I kaumakiia are aomata n taabo nako bwa ana kabwatia riki warekan booki aika tabu" ("Feasting upon the Scriptures," *Ensign,* Ritembwa 1985, 45).

■ **Kawai ma aanga ni kamatebwaia booki aika tabu.** Kawai ma aanga aika ana kaotaki imwina ana buoka kanakoraoan riki ara kamatebwai iaon booki aika tabu

Kakaai ibukin moan tua. Unimwaane Richard G. Scott ae kaain te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e kabwarabwara: "Ngke ko kakaea te rabakau ibukin te tamnei, kakaeai moan tua. Karaua raoi kamaenakoi man kabwabwaraakia are e kabonganaaki ni kabwarabwaraia. Moan tua bon koaua aika a kaibeaki, a katauraoaki ibukin kammwakuraia nakon taabo aika kakaokoro" (inanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1993, 117; ke *Ensign,* Nobembwa 1993, 86). A rawata moan tua ake a kona ni kuneaki n te aro ae a oota raoi inanon booki aika tabu, n aron ana reirei te Tia Kamaiu iaon te rairannano (taraa D&C 58:42–43) ao ana katanoata Moomon ni kaineti ma Taatan (taraa Aramwa 30:60).

Mwakenakin booki aika tabu. Mwakenakin booki aika tabu ana buokiko ni kauringko tabeua koroboki aika tabu, ni baairei koroboki aika tabu nakon aia kurubu ake a irekereke iai, n iiranako tabeua atun reirei, ao a bati riki. Kawai ni mwaakeni koroboki aika tabu aikai rainakin aaia, rainakin tinanikuia, karoroakiia, kamronron, nambwanakiia, ao te koroboki are e kaota te tabo are ko kona n reita am kakae iaona. Karikirakea te kawai ibukin mwakenakin koroboki aika tabu are a na buokiko n te aro ae te kabanea n tamaroa ibukin ataakia iroum.

Kamanenai bwaai aika ana buokiko ni kamatebwaia koroboki aika tabu. Aia boki aika tabu Aomata aika Itiaki ni Boong aika Kaitira ni ikotaki ma buokan te kamatebwai n aron te Topical Guide,

te Bible Dictionary, ao te koroboki are e kaota te tabo are ko kona n reita am kakae iaona, taeka ao kibu n taeka a ibuobuoki, ana taeka Iotebwa Timiti man ana Bwaibwara are e rairia (JST), Bwaibwara ao mwaben ma tamnein te Ekaretia rimoa ao atuun mwakoro, kibun mwakoro ao kauarerekean kiibu. (Te Guide to the Scriptures bon bobotakin bwaai ake a kona ni kamanenaki ibukin te kamatebwai ao a katauraoaki ibukin taetae ae tiaki te taetae n Imatang. E kona naba n noraki iaon te Intanete scriptures.lds.org.)

Anga titiraki ake a irekereke nakon kanoan te boki. Anga titiraki n aron ae: Antai ae taetae? Nakon antai ae taetae nakoina? Terana ana rongorongo te kibu ke te mwakoro aio? N ningai ao iaara are e riki iai te baere e kabwarabwaraki inanon te koroboki ae tabu? Teraana tabeua taeka ao kibu n taeka aika a kakaawaki inanon taeka aikai? Terana taeka ae reireiniira iaon Kristo ke n te babaire ni kamaiu? E kangaara te koroboki ae tabu aio ni kaineti nakoiu n te tai aei?

Tarai titiraki ake a titirakinaki inanon koroboki aika tabu. Titiraki aki toki ni karikiira bwa ti na toki ao man iangoa raoi koauan te euangkerio aika kakaawaki ao arora ni maiuakinii. Te katoto iangoa am kaeka nakon te titiraki are e titiraki iai te Uea nakoia Ana reirei: "Ao ngkami kam taku bwa antai Ngai?" (Mataio 16:15) ke "Kam aera ngkai kam maaku? e aera ngkai akea te onimaki iroumi?" (Mareko 4:40).

Kakae nanon taeka ke kibu n taeka aika ko aki tataneiai ma ngaai. N tabetai booki aika tabu a ira te taeka ke bootaki n taeka ma nanoia. Te katooto, Nibwaai e anga ana reirei bwa tabeman aomata "a taobekai iaan waeia . . . Atuaia Iteraera," ao ngkanne e a manga kabwarabwaraa bwa te kibu n taeka e nanonna bwa "a kakea, ao aki ongo n ana taeka n reirei" (1 Nibwaai 19:7).

Tarai ao reireiniko taian kanikinaa. Booki aika tabu a kamanenai n taainako kanikinaa ao tamnei. Kanikinaa a kona ni kuneaki n kara, te man, ara, kunikai, ao a bati riki. A rawata kanikinaa ake a kairiira nakon Kristo (tara Mote 6:63). Ibukin te katooto, kamanena te Bible Dictionary ke te Guide to the Scriptures n reireiniko nanon Bethlehem, te kaawa are e bungiaki iai Iesu. E kanga nanona ni kakoaua Kristo? (tara Ioane 6:35)

Karina aram. Kamanena aram inanon te kibu taeka ni buokiko ni kamatata am anga reirei iaon boki aika tabu n te aro ae kaineti riki nakoim. Ibukin te katooto, "Bwa noria, aio au mwakuri ao au mimitong—ni kakoroa bukin te aki mamate ao te maiu ae akea tokina iroun [aram]" (Mote 1:39).

Tarai karinaniin booki aika tabu. Booki aika tabu a kanoaki ni karinan aika rawata bwa ana kaota man anga reirei iaon ana baire ma ana reirei te Uea. Ibukin te katooto, taum ibukin te bwabetito are karinanaki inanon te Doctrine and Covenants 20:37. Te Uea Beniamina e karinanii terana bwaai aika ti riai ni karaoi n totokoa te aro n aomata (taraa Motiaea 3:19).

Kamatenanoi kiingin koroboki aika tabu. Te kona n ururing man koroboki aika tabu ma kanoaia e bon karekea te kabwaia nakoia mitinare. Akana ana kaotaki imwina bon tabeua kawai ake ko kona ni kunei bwa ana buokiko nikamatenanoi koroboki aika tabu:

- Korea ke kaewei koroboki ae tabu iaon te kaate ke te mwakoro ni beeba ae uarereke ao uouotia. Warekia tabeua te tain tebongina.
- Tibwauaa taekan koroboki aika tabu nakon kiibu. Kaokioka te moan kibu ni karokoa koa kona n taekinna. Karina te kauoua ni kibu ao kaokiokia ni karokoa ko kona n taekinii ni kauoua. Ikota te kateniua, ao ai arona nako naba.
- Korea taekana ni kabwatiaa ni katoabong.
- Rawea bwanaam ni wareka taekana ni tabeua te tai, ao katanga am rawerawe inanon am tai ni mwananga nakon te reirei, mwakuri, ke taabo riki tabeua.
- Kabonganai am boki aika tabu, korea te moan reta ni katoai taekan koroboki aika tabu iaon te mwakoro ni beeba. Ngkanne kataia korei koroboki aika tabu man am ururing.
- Butiia kaain am utu, raom n am ruu, ke raraom ni buokiko n reireiniko taekana n ongora iroum ngkana ko taekina taekan koroboki aika tabu, ni wareka te boki ae tabu nakoim ao man katikui taekana bwa kona kanoai taekana ake akea, ke ni wareki nakoim ikai ao ikekei kibun taeka ake a onoti nakon te kibu teuana n te koroboki aika tabu ao n tuangko bwa kona kina ao n atonga te koroboki ane e tabu anne.

Iangoan raoi ao tataroakinan koroboki aika a onoti. Iangoan raoi ao tataroakinan bwaai aika a rangi ni kakaawaki ni kamatebwain booki aika tabu. Ko kona n rinea ke n anganaki te namakin ni kakaaea nanon kiibu tabeua ke kanoan booki aika

tabu. Karekea am tai ni iangoa te boki ae tabu, tataro ti ibukin am atatai ao man tauraoi n noori bwaai aika raba ake a roko n am iango ngke ko kakauongo ibukin am namakin. Tarai booki aika tabu ake tabeua ma aia anga reirei burabeti n taai aikai ao abotoro ao man kakoaua bwa am atatai bon titaabo ma ana reirei te Ekaretia. Ngkana a roko namakin iroum ao korei inanon am tieno ni kamatebwai.

■ **Karaoakin am babaire ibukin karababaan am atatai ao am anga reirei.** Te babaire ibukin te anga reirei ae e koreaki e buokiira ni bairei ara iango. Bon te anga are e na bairea te rongorongo n te aro ae maataata ao man n uarereke. Te babaire ibukin te anga reirei e moanaki ma te iango ae onoti ke atun te reirei ao e bon boutokaaki man rongorongo ake a kaineti nakon te oi ni iango. Te babaire ibukin te anga reirei ae e baireaki e na kabebetea manga uringan ao anganakin te tia kakae. E bon ibuobuoki naba ni ni kinai tua ake aaki nooraki inanon ara tai ni katauraoi. Babaire ibukin am anga reirei e kona n ae rangi ni bebete n aron korean atun te reirei ao ni karinanii iaan tabeua bwaai ake iai irekerekeia. Ke e kona n riki bwa te bwai ae matoatoa ake a bootaki iai rongorongo aika iai rekerekeia ao man tibwauaaki inanon atu aika kakaokoro.

E rawata te kawai ni karaoa te babaire ibukin te anga reirei. Katai tabeua bwa ko aonga n ataa ae te kabanea n tamaroa nakoim. Inanon am katauraoi, ko kona ni karaoi tabeua titiraki aika kabuta ni kaeka ke ni katannakoi nakon rongorongo ake kona ni kakaei inanon am tai ni kamatebwaia te reirei, ke ko kona ni bitia ni katoa tai ni kangaraoia nakon te tai ae onoti. Kona kunea bwa bairean bwaai ma tamneia aika a bebete e bon rangi ni ibuobuoki nakoim, ke kona tangira te taibora ae bebete ke karinanakiia. Reireiniko te tua ibukin katauraoan am babaire ibukin am anga reirei ao ngkanne rinei kawai ake a tobwai nanoia n te kabanea n tamaroa te koraki ake konareireiniia.

Kabonganaa te babaire ibukin am angareirei n aiaron te bwai ni buobuoki, ma taetae man nanom.

Kabonganaa te babaire ibukin am angareirei bwa te bwai ni buobuoki, ma taetae mai nanom n aron are ko kairaki iroun te Tamnei inanon am tai are ko anga reirei iai.Unimwaane Charles Didier ae kaain te Beretitentii n te Kaitingaun e taekinna, "Terana ara titiraki bon ibukin te mitinare bwa e na katuraoa te babaire ibukin ana anga reirei inanon ana tai i boni irouna ao ngkana ngaia ma toana ni kamatebwai, i boni irouna ibukin antai ae e na anga reirei n te bong anne" (inanon "Be One of the Greatest," *New Era*, Maati 2004, 14). E kabwarabwara naba: "N tatabemania nako taan kakae a bon kakaokoro. Ngaia are mitinare a katuaraoi aia babaire ibukin aia anga reirei nakon te tia ukoukora te koaua n aron are e kainanoia teuarei ke neierei. Te babaire ibukin te anga reirei e buoka te mitinare ni karekea tamnein te bwai are e na aanga inanon aia iango. Ngkana te anga reirei e bon reke raoi tamneina, e maataata ao ngkanne taian taeka ana roko n te aro ae e rangi ni bebete ngke a anga aia reirei miitinare man te Tamnei" (inanon Teaching from the Heart," *Ensign*, Tuun 2004, 8).

Aika a kaotaki bon tabeua kainibabaire aika kabuta ibukin katauraoan te babaire ibukin te anga reirei:

1. Karebwenakoi oin iango ao boutoka ni iango ake ana reiakinaki, ao bairei ni karinaniia ae riai.
2. Kamanenai aia boki aika tabu ma aia taeka burabeti aika maiu bwa boton am reirei. Ko kona naba ni kamanena te Topical Guide, the Bible Dictionary (ke te Guide to the Scriptures in some international settings), ao *True to the Faith: A Gospel Reference* ibukin ibuobuoki tabeua.
3. Kariaia tibwauakin am koaua ibukin tuua ake ko anga reirei iai.

Am babaire ni kabuta ibukin am anga reirei e kona ni kabuburaaki ao man bitaki ni katamaroaki ngke ko kamanenai inanon am mition. Man akanne ko na kona ni karikirakea am babaire aika onoti ibukin am anga reirei nakoia taani kakae aika kakaokoro ake kona anganiia te reirei. Namakin n angareirei n tatabeua nako a bon okoro, ao man iango aika a kakaoko ao arom ni kaitarai ena buokiko n anga am reirei n te aro ae nakoraoi.

Rinanoakin babaire n angareirei aikai a katauraoaki bwa ana ibuobuoki ni kammakura ama iango ni korean ke ni karinanakin aron am angareirei. Te katoto ibukin te babaire ibukin am anga reirei e bon karinaki naba.

Iango ibukin babairean am anga reirei

Reirei, Tuua, ke Taina

Atonga oin te rongorongo are ko anga bwa am reirei. Aio n ti te taeka ke te kibu n taeka (ibukin te katoto, "Bwabetito," ke "Onimaki" ke "Te Moan Kaotioti") ke te kibu n taeka ae bebete (ibukin te katoto, "Bwabetito e bon kakawaki ibukin te kamaiuaki," "Te onimaki e bon kakawaki ibukin kawaran Iesu Kristo," ke "Iotebwa Timiti e nora te Tama ao te Nati"). Oin te rongorongo e kona naba n riki bwa kamatebwaian te reirei ae matoatoa riki (te katoto, "Te babaire ibukin te Kamaiuaki".

Terana ae kona Angareirei iaona

Karinanii iango ake kona kainanoi n anga n am reirei n oin te reirei, tuua, ke taina.

Booki aika tabu

Karinanii booki aika tabu ake ana boutoka te ibuobuoki n anga reireian taian iango ake kona kainanoi n am anga reirei n oin te reirei, tuua, ke taina. Kamanenai booki aika tabu ake a taekinaki n am Topical Guide, the Bible Dictionary ke Guide to the Scriptures, ao *True to the Faith* ao kiibu ake ko kunei n am kamatebwai are e waakinako ni booki aika tabu.

Buokam ni Kamatebwai

Kakaai ao korei kakimototoan taian taetae man te Bible Dictionary ke Guide to the Scriptures, *True to Faith*, Church magazines, ao taabo n aiaron aikai ake anga aia reirei ke a kamatatai iango aika kakaokoro ibukin oin te reirei, tuua ke taina. Ngkana e kona n reke, kamanenai aia taeka burabeti ma abotoro aika maiu.

Kona kangara n Anga reirei

Karinanii kawain reirei aika onoti ake kona bairei ni kamanenai. A kona ni ikotaki iai booki aika tabu, tamnei ao bon oin am karaka.

Kakoaua

Iangoia bwa kona kangara ni kaota am namakin ibukin te reirei, tuua, ke taina. Ibukin te katooto Ko kona ni boutoka am koaua ke kamanena te katoto ibukin karikirakean te onimaki bon man oin maium. Uringnga, "Te onimaki e kakorakoraki rinanon ongoraeakinan aia kaoti koaua ake iai aia onimaki" (Bible Dictionary, "Onimaki," 669).

Oin Taabe

Karinanii terana ae kona karaoia ni kaoia am taan ni kakae bwa ana maiuakina ao man kammwakuri tuan te ekaretia ao ni kawakinii taian tabe ake ko atia n anganiia.

Te Katooto ibukin te Babaire n te Anga reirei

Reirei, Tuua, ke Taina

Te euangkerio ibukin Iesu Kristo e bon kaokaki iroun te Burabeti ae Iotebwa Timiti.

Terana ae ko na anga reireia

1. Iotebwa Timiti e kakaea te koaua ao e nakon te Atua n te tataro.
2. Te Atua ao Iesu Kristo a kaoti nakon Iotebwa Timiti.
3. N aekaia burabeti ni boong ake mai imwaina (Atam, Nooa, Aberaam, ao Moote), Iotebwa Timiti e bon weteaki bwa te burabeti ni kabanea kororaoin bongina
4. Te Atua e kaoka bwaninin te euangkerio rinanon Iotebwa Timiti.
5. Tabeman taan uarongorongo mai i karawa a kaoka te mwaaka nakon te nakoanibonga, ao ana Ekaretia Kristo e a bon barongaaki.
6. Te burabeti ae maiu e kaira ana Ekaretia n te bong aio.

Booki aika tabu ao Buokam ni Kamatebwai

1. Joseph Smith—History 1:5–15
2. Joseph Smith—History 1:16–19
3. Bible Dictionary, "Koron-Boong," 657–58; ke Guide to the Scriptures, "Koron-Boong," 67; Doctrine and Covenants 1:17.
4. Doctrine and Covenants 35:17; 135:3
5. Doctrine and Covenants 13; 27:12; 21:1–3
6. *True to the Faith,* 129–30

Arom n Angareirei

1. Kabonganai tamnei (ngkana a tauraoi) ao kabwarabwarai taai ake a riki ni kairaki nakon te Moan Kaotioti; wareka Joseph Smith—History 1:10–14 ma taan ukoukoura te koaua.
2. Wareki ke tuangiia taan ukoukoura te koaua bwa ana wareka Joseph Smith—History 1:15–17

Kakoaua

1. Kakoaua bwa Iotebwa Timiti bon ana burabeti te Atua are e kaoka ana Ekaretia Iesu Kristo ma koaua mai karawa ao ana kariaia.
2. Kabwarabwara ni kakimototoa arom ni kamatebwai ao n tataro bwa e aonga n reke am koaua ni Kaokan bwaai.

Oin Tabem

Tuangiia utu bwa ana tataro ibukin te rongorongo aei. Tuangiia bwa ana wareka te kibu are e rineaki man ana boki Moomon imwain kawarakiia are imwiina.

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Kona kanga ni kabwarabwara te kaokoro imarenan te wareware ni koroboki aika a tabu ao kamatebwaian koroboki aika a tabu?
- Tera kakawakin korean katauraoi n anga reirei iaon kaokan bwaai n te euangkerio?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Iangoia bwa ko mena ia n am atatai n te euangkerio ni kabotaua ma nnem are ko tangiria ngke ko rin te tabo ae waakina te mwakuri ni mitinare. Iangoia bwa tera ae ko kainnanoia ni karaoia bwa ena karokoko n te mwaneka anne ao koroi am kouru ake ana buokiko ni karekea te rikirake anne n ootam n te euangkerio.
- Rinei tuua ke reirei man kaokan te euangkerio ake ko tangiria ni kaotako raoi riki iai. Kamatebwaia te tua ke reirei akanne, ao korea am baire n angareirei ibukin te angareirei man am kamatebwai. Kabongana am baire n angareirei n reireiniia raraom ke kain am utu.
- Waaki ke karakaa am burokuraem iaon koroboki aika a tabu bon ibukim ni mwakorokon nako booki aika a tabu.

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Reirei" (iteraniba 50–51)

KOROBOKI AO NAMAKIN

TI REIAKINA TE ANGAREIREI "MAN TE KAMATEBWAI AO TE ONIMAKI NABA," MWAKORO 2

KABWARABWARAANA

E a kaman taekanaki bwa ko aki kona n reiakina te bwai ae ko aki ataia nakon are ko kona n rairaki n okira te tabo ae ko tuai man roko iai. Ko riai n reiakina ao n oota n ana reirei ao ana koaua te euangkerio are e kaokaki bwa kona n reirei ma te tamnei ae raoiroi. Ko riai ni kamarurunga am onimaki n am tai ni kamatebwaia ana reirei te euangkerio, te Burabeti ae maiu ao Abotoro, ao *Taetaekina Au Euangkerio* ni katauraoan am reirei nakoia ake ko kawariia. Ngkai ko maiuakina te raoiroi ao ni karaurau ni mwakuri ma te Tamnei ae raoiroi ao e na bon buokiko bwa kona riki bwa te tia reirei ae bane arona n reiakinan ana euangkerio Iesu Kristo are e a tia ni kaoki.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Kaotakin te koaua e butimwaea te Tamnei ae Raoiroi inanon tain te anga reirei
- Ti karekea te taeka man te onimaki
- Te Atua e berita bwa te Tamnei e na roko irouia ake a kakawakin ana taeka

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Kaotakin te koaua e butimwaea te Tamnei ae Raoiroi inanon tain te anga reirei

■ "Te koaua bon ana bwai ni kakoaua te tamnei ae raoiroi are e anganaki iroun te Tamanei ae Raoiroi. Kaotakin te koaua bon the kanikinaa ae uarereke, e kairaki kaotaakin te koaua—te namakin, kamatoaa raoi, kakoauaan raoi te euangkerio bwa e koaua. Kakaotan am koaua bon te anga ae rangi ni korakora ni karokoan te Tamnei ae Raoiroi bwa ana namakinna tabeman. E bon reita te kawai,teia n aomata, kakoaua nakon te koaua are ko reiakinan man koroboki aika a tabu. Te mitinare ae nakoraoi e reirei, e kaota ana koaua, ao e kaoia tabeman

> *"Te mitinare ae mwamwakuri e reirei, kakoauaa, ao kaoia tabeman bwa ana karaoi bwaai ni katea te onimaki iroun Iesu Kristo."*

bwa ana kateitei iaon onimakinan Iesu Kristo. Aio e kaira karaoan ara berita are e kaoti n ara moan tua" (Tataekina au Euangkerio [2004], 198).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 2 Nibwaai 33:1
- Doctrine and Covenants 100:5–8

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Henry B. Eyring n te Katengaun ma uoman e kabwarabwaraa "e na kanga te kakoaua ni karinaki inanon buroora": "Ngkai bon te Tamnei ae Raoiroi ae kakaota kakawakin te koaua, ti kona ni karaoi bwai aika teniua bwa e na kona ni katabwanina te bwai are ti reiakin. Teuana ti kona n reiakin koaua aika a rangi ni kakawaki. Imwiina ti kona n kaota ara kakoaua bwa te reirei ake ti anga a bon koaua. Ao imwiina ti riai ni karaoia bwa a aonga aomata ake ongo ara kakoaua a noria ao e kamatoatoaaki nakoia bwai ake ti taekinii ao a bon ataia bwa e bon koaua" (n te Maungatabu Ribooti, Eberi 1996, 84; ke *Ensign,* Meei 1996, 62).

■ Unimwane Henry B. Eyring n te Tenagun ma Uoman e kabwarabwaraa kakawakin te kakoaua ao te Tamnei ae Raoiroi n rairakin te aomata: "Te Ekaretia ae koaua e aki rairaki man te kanikina ao kamimii, ma bon man te kakoaua iroun te Tamnei ae Raoiroi. Ana kawai te Uea n angareirei n taekana te aro koaua bon tiaki man kamimi nakoia aomata ma te kanikinaa man ana koaua te aomata" (*The Lord's Way* [1991], 88).

Ti karekea te taeka man te onimaki

■ Ngkana ti kamatebwaia te euangkerio are e kaokaki "n te onimaki," ti kakaea otara mai iroun Tamara are i Karawa n ara tataro, karaoan ana moan tua te euangkerio, ao kaukan booki aika a tabu. Ara atatai ao ara onimaki n ara kamatebwai e na rikirake ngkana ti maeuakina te koaua are ti karekea. "Ai aron ana kakabwaia te Atua, te onimaki e reke ao e rikirake inanon kakaraoan te ongotaeka ao kakaraoan ae eti n tatabemaniira nako" (*True to the Faith: A Gospel Reference* [2004], 55). Te Moan tua aio ni kaineti ma te onimaki e bon koaua ibukiia mitinare ao taan kakae n ukora Tamara ae i Karawa e kaniwanganiira ni korakoran ara onimaki ni karekei kaotioti. Te Uea e reireiniira, Ngkana iai am titiraki, kona karekei kaotioti riaon kaotioti, atatai riaon atatai, are kona ataia kamimiin ao Bwaai aika a karaunano—are ana uotii kukurei n te maiu are akea tokina, (D&C 42:61). Teuana ibuakon kakaewenako n te angareirei taan kakae a reitaki ma moan tua ibukin te kukurei n anga tabeua bwa ana kakaraoia ni maiuia ao a kona n rairaki.

"Te Ekaretia ae koaua e aki rairaki man kanikinaa ao kamimi, ma bon man te kakoaua iroun te Tamnei ae Raoiroi."

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- I-Rom 10:17
- Doctrine and Covenants 42:14
- Doctrine and Covenants 88:118; tara naba 109:7

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Boyd K. Packer, Bonomwi n Beretitenti man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman, e taku, "Te Kamatebwai e na irianaki ma te onimaki ao n aron ana Boki Moomon e reiakiniira, Te kamatebwai e raoiroi ngkana [ti] ongoraa nakon ana reirei te Atua' (2 Nibwaai. 9:29)" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1982, 121; ke *Ensign,* Meei 1982, 84).

■ Unimwane Richard G. Scott, man aia Kooram Abotoro ake Tengaun

ma Uoman e Kabwarabwara aron kamatebwaian te euangkerio ma te onimaki. "Iango aika a nano n tamnei koaua aki kona ni bwaro mai inanon ana iango ma buroon temanna nakon temanna. E bon ana te onimaki ao te kakaonimaki. Tua ae kakawaki koaua a roko man te tai ae uarereke rinanon te onimaki, ma te nano korakora n ma te korakai. Te Uea e bon nanonna bwa e na riki n aron aei bwa e aonga n rikirake ao ni mwaatai" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1993, 119; ke *Ensign,* Nobembwa 1993, 88).

"Te Tamnei ae Raoiroi e na kairiri n aron ae ti taekinna bwa ngkana ti kamatebwai ao n iangoa raoi koroboki aika tabu ni katoabong."

■ Unimwane Dallin H. Oaks e kabwarabwara

Te kaotioti n taai aikai te Uea ea tia n tuangiira bwa tina kakaea te rabakau man te kamatebwai ao te onimaki (D&C 109:7). Kakaean te rabakau man te kamatebwai, ti kabongana te kawai ni kareke iango. Te ongotaeka nakon motin ni karawa, ti riai n ukoukoura te rabakau man te iango ao man te kaotioti.

"Bwaai mai iroun te Atua aki kona n reiakinaki tii man te kamatebwai ao kakaean aana. . . . Ti aki kona n atai bwai mai iroun te Atua ngkana ti totokoi ke te kabaka ni kabongai kawai aika a kakawaki are ea tia n anganiira te Atua ni kabwarabwaraan aron karekean ataakin bwaai aikai. Bwaai mai iroun te Atua ana kona ni karekeaki ni bon man ana kawai, rinanon te onimakinam te Atua ao te kaotioti mai iroun te Tamnei ae Raoiroi" (*The Lord's Way*, 16, 56).

■ Unimwane Henry B. Eyring e kabongana te Burabeti ae Iotebwa Timiti bwa ana katoto bwa e na kanga te Uea ni kakabwaiaia naake a kamatebwaia te boki ae e tabu ma te onimaki. "Iangoan koroboki aika a tabu e na kairiko n titiraki te titiraki ae eti n te tataro. Ao ni koauana raoi e uki karawa nakon Iotebwa Timiti imwiin iangoan koroboki aika a tabu n te onimaki, te Atua e na kaekai am tataro ao E na kairiko ni baina" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2002, 81; ke *Ensign,* Nobembwa 2002, 76).

■ Unimwane Eyring e taekinna naba kiing aika uoua ni karekean te Tamnei.

"Iai uoua te king ibukin kaoan te Tamnei bwa e na kaira te taeka are tina taekinna nakoia tabeman. Bon te kamatebwai ni katoa bong iaon taeka aika tabu ao te tataro n onimaki.

"Te Tamnei ae Raoiroi ae e na kaira ara taeka are ti taekinii ngkana ti kamatebwaia ao n iangoa raoi koroboki aika tabu are e na kaoa te Tamnei ae Raoiroi. . . .

"Ti kakawakin ana taeka te Atua tiaki tii man te wareware n ana taeka man te boki ae tabu ma bon man kamatebwaiana. Tina kona ni karekea riki man karaura n iangoan raoi taeka tabeua, kariaiakan te Tamnei ae Raoiroi bwa e na kauaea inanora, nakon kawaekoaan ao n tarariaoi mwakoron te boki ae e tabu.

Kaanga iangoakin koroboki aika a tabu e karokoa te Tamnei ae Raoiroi, ngaia are katoabongiia te bubuti n te tataro. Ngkana ti aki bubuti n tataro, e na bon kanganga rokona, ao n akean ara bubuti E na bon aki kona n tiku. . . . Namakinna inanora, te bubuti n tainako ibukin raonakira n te Tamnei ae Raoiroi, ma te nano ae itiaki ni kamwarakeia natin Tamara, e na bon uotii kakabwaia nakoira ao nakoia ake ti tangiriia ao ni beku ibukiia" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1997, 114–15; ke *Ensign,* Nobembwa 1997, 83–84).

Te Atua e berita nakon te Tamnei ae Raoi nakoia te koraki ake a kawakin ana taeka

■ Ngkana mitinare a kabanea aia tai ni kamatebwaia te euangkerio are ea tia ni kaokaki ma te onimaki, te Tamnei are Raoiroi e na kakabwaiaia ma te mwaaka n anga reirei n te aro are taan kakae ana bwaruia ni kan karekea te koaua ao ni kakorakoraia ni kaaniia Iesu Kristo man karekean te moan tua ao otenanti ni kamaiu are e kaokaki rinanon te Burabeti Iotebwa Timiti.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Aramwa 17:2-3
- Doctrine and Covenants 84:85

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane D. Todd Christopherson man te Beretitenti n te Itingaun e anga te kawai iaon karekean te atatai man te Tamnei: "Bwa te euangkerio e na koreaki inanomi, ko kainanoia n ataia bwa tera ao rikirake bwa kona oota ni kabwaninna. Are

nanona bwa kona kamatebwaia. Ngkana I kangai kamatebwai, I kananona te bwai riki irarikin te wareware. Bon te bwai ae raoiroi n tabetai te wareware te boki man koroboki aika a tabu inanon te tai ae baireaki ni karekea te namakin man te rongorong, ma ibukin te rairaki, ko riai n tabeakina riki mwaitin te tai are ko kabane n koroboki aika a tabu nakon mwaitin te bwai ae ko warekia n te tai. I noria n tabetai warekan tabeua te kibu, tei n iangoi, n taratara raoi ni wareki kiibu riki, ao ngkana ko iangoi bwa tera ae a kananonaa, tataro bwa kona oota, titiraki n am iango, tataninga nakon te namakin n tamnei, ao koroi am iango ao am noraaba ake a roko bwa ko aonga n uringii ao n reiakin riki. Ngkana ko kamatebwai n te aro aei, ko kona n aki bati ni wareware ni mwakoro ke kiibu inanon te itera n aoa, ma ko karekea te mwaawa inanom ibukin ana taeka te Atua, ao E na taetae nakoim" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2004, 9–10; ke *Ensign,* Meei 2004, 11).

"Ara reirei e na nakoraoi ngkana ti wakinna rinanon te nanorinano n te tataro ao te kamatebwai."

■ Te katei are e kantaningaia te Uea e tangirira bwa te anga reirei e kainanoa moa katauraoara imwaina ni karekean te Tamnei. Unimwane L. Tom Perry man te Kooram Tengaun ma Uoman e reiakiniira: "Ara reirei e na rangi ni katika te nano ngkana ti wakinna ma te nanorinano rinanon te tataro ao te kamatebwai n tibwakin te taeka, ae reitinako inanon te rau are e tangiriira te Uea bwa tina reirei iaona" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1999, 7; ke *Ensign,* Meei 1999, 8).

■ Beretitenti Spencer W. Kimball e kabwarabwaraa bwa e na kanga te wareware ni booki aika tabu e uota korakoran te Tamnei ae Raoiroi. "Mwaitin taian ririki ea tia n reireinai bwa ngkana ti kakorakoraira ni karekea te kouru are te kororaoi i bon iroum [ni wareware ao ni kamatebwaia koroboki aika a tabu aika a nano] inanon te kakorakora ao te kakaonimaki, tina bon karekea te kaeka nakon ara kanganga ao te rau inanora. Tina bon namakina mwaakan te Tamnei ae Raoiroi ni karababai ara atatai, ao ni karekei tatara aika a boou, ni kakoaua ni katangainaan koroboki aika a tabu; ao ana reirei te Uea bwa tina atai riki nakona are ti aki kona ni kakoaua bwa e na kona n riki. N tokina tina karekea te wanawana ae korakora are e na kairiira ao ara utu, bwa ti aonga ni mwakuri kaanga otan te taura ao te korakora nakoia raora ake tiaki kain te ekaretia ake a korakora ni kaitara tibwaan te euangkerio" ("Always a Convert Church: Some Lessons to Learn and Apply This Year," *Ensign,* Tebetemba 1975, 3).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Bukin tera ngkai e kakawaki bwa mitinare ana kakaoti aia koaua i marenantai?
- Te kawai ra ae kona kamatebwai iai man te onimaki?
- Tera ae kananonaaki reitianako ni kaikoi n am iango taeka ibukin te maiu (D&C 84:85)?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Iangoa kaotakin am koaua n te tai ni kaoti koaua ao n aki mamatam ae e na roko n am uoote ke mwaanga.
- Rinea am mwakoro ae ko tatangiria man ana Boki Moomon ke te mwakoro n te Doctrine and Covenants ao kabanea am tai ae tau ni kamatebwaia ma te onimaki. Karekea te tai n tataro ni kaineti ma te boki ae tabu, iangoia, kakaea, kaota te moan tua, ao baireia bwa kona kanga ni karekerekea are koa tia n reiakinan ni maium. Taekina am mwakuri ma raraom ae ko kaan ma ngaia ke te tia kairiiri n te nakoanibonga.

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

Koaua nakon te Onimaki: Okiran rongorongon te Euangkerio

- "Kakaawakin kamatebwaian booki aika tabu ni katoabong" (iteraniba 155–56)
- "Kakoaua" (iteraniba 178–80)

KOROBOKI AO NAMAKIN

ANA BABAIRE TAMARA ARE I KARAWA

KABWARABWARAANA

Tamara are i Karawa e tangiria bwa e na n reke te kukurei ae bwanin nakoia natina ni kabane. E katauraoa te babaire are natina ike a kona n riki n aekakina ao reke te kukurei ae tabwaniraoi. Te babaire aei e bati n irekereke ma te babaire ni kamaiu, te babaire ibukin kabooan maiura, ke te babaire ibukin te kukurei. Te mwakuri ni kamaiu are e anga iai Iesu Kristo bwa te karea bon anne ae moan te kakawaki ibukin te babaire aei.

Iai teniua taabo ake a babaireaki iroun Tamara are i Karawa: te maiu imwain te maiu aei, te maiu ae mamate, te maiu imwiin te maiu n rabwata. Teniua bwai aika a rangi ni kakawaki ake karaoa te babaire bwa e na riki n ai aron te Karikibwai, te Bwaka, ao te mwakuri ni kamaiu. N te maiu imwain te maiu aei are ti riki iai bwa natin Tamara are I Ikarawa aika tamnei, ao ti aki kona ni katotonga n akean rinanoan te maiu ae mamate are e anganiira iai rabwatara aikai. Iaan ana kairiri te Tama, Iesu Kristo e karika te aonnaba (noora Ebeto 1:1–3). Bwakan Atam ao Nei Ewa e karekea te kawai bwa tina kona ni bungiaki irouia ara karo aika a reke irouia te maiu ae mamate, ni karekea rabwata, ao ni kona ni kabonganai inaomatara n rinerine imarenan te raoiroi ao te buakaka (noora 2 Nibwaai 2:25–27). Te mwakuri ni kamaiu iroun Iesu Kristo e katauraoa te kawai ibukin te manga uti, kabwaraakin buure; ao te motikitaeka ibukin rinanin te mimitong (noora 1 Ikorinto 15:40–42; Kaotioti 20:12–13; 2 Nibwaai 9:22; Arama 42:23).

Iesu Kristo bon boton mwangan nako ana babaire Tamara are I Karawa. E maraki ao ni mate bwa e na karekea nakoira te aki mamate ao te maiu are akea tokin (noora Moses 1:39). Ti karekea ana mwakuri ni kamaiu are e anga iai rabwatana bwa te karea man ara onimaki irouna, raira n nano, bwabetitoaki iroun temanna are iai irouna te kariaiakaki iroun te Atua, karekean te Tamnei ae Raoiroi, ao maeka inanon te kukurei n iririi ana Tua nako.

Te mwakuri ni kamaiu iroun Iesu Kristo e karekea te kona ni kamaiuaki.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Iai teniua taabo n ana baire Tamara are I Karawa: te maiu imwain te maiu aei, te maiu ae mamate, ao te maiu imwiin te maiu n rabwata.
- Iesu Kristo bon boton mwangan nako ana babaire Tamara are I Karawa
- Ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo e karekea te kawai ae tina kona n tokanikai iai iaon bwaai aika tutuka te mate n rabwata ao te mate n tamnei.
- Tamara are I Karawa e katauraoi rinanin te mimitong ibukiia natina.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Iai teniua mwakoron ana baire Tamara are i Karawa: te maiu imwain te maiu aei, te maiu ae mamate, te maiu imwiin te maiu n rabwata

■ Ataakin ae ti nako mai ia ao bukin tera ngkai ti mena ikai n te maiu aei e buokiira ni kaotaira bwa ti maeka n teniua taabo n te mwananga. Te moan tabo bon maiu imwain te maiu aei, te kauoua bon te maiu ae mamate, ao te kateniua bon te maiu imwiin te maiu n rabwata.

Maeu imwain te Maeu aei, from Jerry Harston, © IRI

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Ieremia 1:5
- Aramwa 12:25
- Aramwa 34:32
- Aramwa 42:11
- Moses 3:4–5
- Moses 5:11

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Kainakin te Kooram te Kaitingaun, Unimwane Alexander B. Morrison e reirei bwa iai te baire are e na kona ni kaokiira nakon Tamara are i Karawa. "Aomata aika a Itiaiki a kamatoa bwa te maiu e karaoaki n teniua mwakorona, bwa e na noraki inanon ana 'babaire ae korakora te kukurei iai' Tamara (Aramwa 42:8) N ririki aika a nako, imwain te aonnaba ae tia maeka iai ea karikaki, te Atua ae Tamara, Elohim aika natina ngaira, e karaoa te baire are natina ana karekea te maiu ae maamate, ma kataaki inanona, karirii, ao tibwanga, ao imwiina ni manga oki ni maeka ma Ngaia ni mimitongin are e aki totoki. Te baire e katauraoa te kawai ae kororaoi ibukiia nikabane natin te Atua bwa ana karekea te maiu ae aki mamate ao te maiu ae akea tokina. Inanon, ana baire te Atua ae maiu—Ana mwakuri ao mimitongina—bwa e na 'uota te maiu ae aki mamate ao te maiu ae akea tokina ni maiun te aomata (Moses 1:39)" ("Life—the Gift Each Is Given," *Ensign*, Ritemba 1998, 15–16).

■ Unimwane Joseph B. Wirthlin Kooram Tengaun ma Uoman n Abotoro e anga te kabootau ni bwai aikai: "Aio te bong ibukin kaatan maiura n rabwata. Ti kona ni kaikonaka maiura ae akea tokina ma te kao biri mwaka teniua te raun inanon te marae ni biri. Ti a tia ni kabanea te moan raun [maiura imwain rokora iaon te aba] n te tekeraoi ao ma te rikirake ae tamaroa. Ti a manga biri n te kauoua n raun. Kona ni iangoa te tia biri ae tanoata taekana bwa e tei irarikin te kawai ni biri ike e a kinika naba te uee ke kakioa te rabiti are biri imwaina? Aio ae tia karaoia ngkai ngkana ti a nang n tabetabe ma bwaikorakin te aonnaba are e na tukira nakon te kateniua n raun nakon te maiu ae akea tokina, te kabanea n rietata

"Te Maiu e aki moanaki man te bungiaki, ke n toki n te mate."

ni bwain tangira are mai iroun te Atua. [nora D&C 14:7]" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1998, 15; ke *Ensign,* Meei 1998, 14).

■ Unimwane Russell M. Nelson man aia Kooram abotoro ake Tengaun ma Uoman e anga ootana ao ana onimaki ni kaineti ma maiua aomata n te maiu are akea tokina. "Te maiu e aki moanaki man te bungiaki, ke n toki n te mate. Imwain bungiakira, ti maeka bwa tamnei aika ataei ma Tamara i Karawa. Ikekei ti rangi ni ingainga nakon reken te ruo nakon te aonnaba ni karekei rabwatara. Ti bon ataia bwa iai te kanganga n te rabwata ae mamate, ma e na kona n reke kakamwakuran te inaomata n rinerine ao te mwiokoaki. 'Te maiu ae [tina riki] te tai ni katauraoi, te tai ni katauraoi n nora te Atua (Alma 12:24). Ma ti kantaningaaki bwa tina okira mwengara ni mwakorona are e kakukurei imwiin te mwananga ae ababaki, n aron ae ti karaoia ngkai. Imwain ae ko tokara te mwananga, ti tangiria ni karekea kakoauan te beba ni mwananga ae raun kawaina, Okira man te maiu iaon te aba nakon te maiu ni mwengara i karawa e kantaninga te kawai ae rinanon—ma e aki katobibia—mataroan te mate. Ti bungiaki bwa tina mate, ao tina mate bwa tina maiu (tara 2 I-Korinto 6:9). Ngkai arokan te Atua, tia tibwa tabe n raure iaon te aba, ti takinii ueera i Karawa" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1992, 102; ke *Ensign,* Meei 1992, 72).

" Ti roko ikai bwa tina karekea te ataibwai are e na tii roko rinanon maenakora mai irouia ara karo ake i karawa."

■ Beretitenti Thomas S. Monson, te Kauntira nakon te Moan Beretitentii, e kabwarabwara tabeua kaekaan titiraki bwa ti rineia bwa ti roko n te maiu ae mamate ao tina karaureaki nako ma Tamara are i Karawa. "E matata, bukin rokona n te moan rinan iaon te aba bwa tina karekei rabwatara n te iriko ao te rii. Ti roko ikai bwa tina kataneiaira n rinanon bwai ngkai ti maenako ma ara karo ake i karawa. Ni kawai aika a ngaa, ti kabwaia bwa ti kona n rinerine i bon iroura. Ikai ti reiakinaki iroun ara tia kairiri ae matoatoa ni karekea te taneiai. Ti kina te raoiroi ao te buakaka. Ti kaokoroi aika a manging ao aika a karewe. Ti reiakinna bwa te babaire e bairea kabwaiara" ("Invitation to Exaltation," *Ensign,* Tuun 1993, 4).

■ Unimwane Richard G. Scot man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman e taetae ibukin ara namakin n te maiu imwain te maiu aei ni kaineti ma rokora n te maiu ae mamate:

"Teuana mai ibukon te tai ae kakamaiu ni maium aei—ngke koa kaonaki n te ingainga n nano, te kimwareirei ao te kakaitau—are koa aki kona n uringnga. Te namakinna anne e riki n te maiu imwain te maiu aei ngke koa manga kaongoaki bwa ea roko am tai ni kiitana te aonnaba n tamnei n roko iaon te aba ao ni karekea te rabwata ae mamate.

"Ko ataia ko kona n reiakinan te reirei rinanon maium are e na uotiko nakon te kakukurei iaon te aba—reirei ake e na bon karokoko n te karietataaki ao te maiu ae akea tokina ae e mimitong, ni karokoko n te tiretio imatan Tamam are I Karawa ao Natina ae Tangiraki.

"Ko oota bwa e na bon bae n iai te kakaewenako, ibukim ao kona maeka n te enuwaromenta ae uaia ni karekerekeko n te raoiroi ao n te buakaka. E ngae n anne ao kona bon kona ni kaeti e aki warekaki bwa te anga raa, rootaki ao te kaotaaki, kona bon kona n oki ma te tokanikai" (n Ribotin te Maungatabu, Maati–Eberii 2001, 5; ke *Ensign,* Meei 2001, 6).

Iesu Kristo bon boton ana baire Tamara arei Karawa.

■ Te Burabeti Iotebwa Timiti e reirei bwa ana mwakuri ni kamaiu te Tia Kamaiu e rangi ni kakawaki n te babaire ibukin te kamaiu: "Aan raoi ana reirei ara aro bon taian kaotioti mai irouia Abotoro ao Burabeti, ni kaineti ma aron Iesu Kristo ngke e mate taunakina, ao manga utina n te kateniua ni bong,ao rierakena nako karawa; ao bwai nako ake a boutoka ara aro a bon kabaeaki ma ngaia" (*Teachings of the Prophet Joseph Smith,* rineaki iroun Joseph Fielding Smith [1976], 121).

Unimwane Earl C. Tingey Beretitentii n te Itingaun: "Ngkana ti taekina te mwakuri ni kamaiu, ti bon taekina ana anga nano Iesu Kristo, ana riki temanna te Atua, are roko nakon aon te aba ni katauraoa te mwakuri ike botonaomata ana kona rinea te oki nakon te Tama ae tangira. Te babaire ae kakukurei aei e nang kakawaki nakoira ao e na kaungaira bwa ti aonga n tokanikai nakon iran nanon te mwakuri ni kamaiu ni karekea te kamaiuaki ao te maiu are akea tokina" (*The Atonement: Fulfilling God's Great Plan of Happiness* [2000], 8).

Kinaakin Iesu Kristo ea kaman taekinaki imwain rikina ae bon te Metia ae te tia Kamaiu imwain katean te moan kateitei ni karikan te aonnaba e karekea nakoira te oota ae tamaroa ni katan Irouna. Bon ngaia boton ana baire Tamara are I Karawa n ara moan katanimwaneka ao e boto n Ana baire n ara kauoua ni katanimwaneka ao te maiu imwiin te maiu n rabwata. N akean te Te mwakuri ni kamaiu iroun Iesu Kristo te maiu ae aki mamate ae akea tokina e na bon aki kona n riki. Ti inanon ao rinanon Te Tia Kamaiu e na kona Tamara ni bairea te kamaiuaki bwa e na koro bukina.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 2 Nibwaai 2, 9
- Motiaea 3–5, 14–16
- Aramwa 5; 7; 34; 42
- Moses 6:62–63

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane L. Tom Perry man te Kooram Tengaun ma Uoman e reirei bwa Kristo bon te banna ae boto n te baire ni kamaiu:

"Tamara are I Karawa e ata kainnanoia Natina bwa ana kauringaki te berita are e karaoia ibukira bwa tina ongotaeka nakon Ana tua. Ni karaoan te tua, te Uea e anga ana kakabwaia ni kaibibiti ma te ongotaeka nakon taian tua. Te babaire e kaweneaki ibukira man te moantai. Te bwai are i nuuka n ana baire n te mwakuri ni kamaiu bon ara Uea ao ara Tia Kamaiu, Iesu Kristo. Ana mwakuri ni kamaiu are e anga ibukiia aomata ni kabane bon rongorongo rimoa iroun Tamara are i Karawa ao natina ikai iaon te aba.

"Ngaira n tatabemaniira ake ti a tia ni butimwaea te baire ae mai iroun te Atua tia tia ni kariaia karaoan ana beku ara Tia Kamaiu ao ni kawakin ana berita ae tabu Ana Tua are e karaoia Tamara are I Karawa ibukira. Ngkai ti karekea te Tia Kamaiu n te Tamnei ao tina bon karekea te moan kamaiuaki Ti warekia n te boki ae tabu: 'Ma ngaia aei, are ko karaoia ao karaoia n aran Natina, ao kona raira nanom ao wetea te Atua n aran te Nati n aki toki (Moses 5:8)" (n Riibotin te Maungatabu, Eberi 1996, 77–78; ke *Ensign,* Meei 1996, 53).

■ Man te moan karikibwai, Iesu Kristo bon the kiing n ana baire Tamara are I Karawa ibukiia natina:

Imwain ae ko bungiaki iaon te aba, ko maeka i matan Tamara are i Karawa bwa temanna Natina te tamnei. N te maiu are imwain te maiu aei, ko ira te kauntira ma natin Tamara are i Karawa ake tabeman. N te kauntira anne, Tamara are i Karawa e kaota Ana baire ae moan te kakukurei (tara Abraham 3:22–26).

Inanon te rau ma ana baire ae kakukurei, maiu imwain te maiu aei Iesu Kristo, te Karimoa n nati Mwane iroun Tamara n te Tamnei, e kariaia bwa e na riki bwa te Tia Kamaiu (tara Moses 4:2; Abraham 3:27). Naake a rimwiin Tamara are i Karawa ao Iesu Kristo a kariaiakaki bwa ana ruo nako aon te aba ni karekei rabwataia ae mamate ao ni wakinako nakon te maiu ae akea tokina. Rutibero, temanna naba natin te Atua, e kaitaraa ana baire ao e tangiria ni kamaunaa inaomatan te aomata n rinerine' (Moses 4:3). E riki bwa Taatan, ao ngaia ma taan ririmwiina a teweaki nako mai karawa ao e aki reke irouia te kaniwanga are karekean rabwataia n rinanon te maiu ae mamate (tara Moses 4:4; Abraham 3:27–28)" (*True to the Faith: A Gospel Reference* [2004], 115–16).

■ Unimwaane Bruce R. McConkie, are kain te Kooram Tengaun ma Uoman e kabwarabwaa ana itera te Tia Kamaiu are e karaoia ni bairean te kamaiu nakoia aomata.

"Imwain ae ti kona ni moana ootara ni bwain te maiu aei n ana karikibwai ni kabane, ti riai n ataia e kanga ao tera te aro ae teniua te karinan ni maiu—n te Karikibwai, te Bwaka, ao te Mwakuri ni kamaiu—a kakaokoro n rarangaaki ni ikotaki bwa ana riki bwa te baire ae ti teuana n te mwakuri ni kamaiu. Akea mai ibuakoia ae e tei n tii ngaia, teuana e kabaeakai inanon ake uoua; n akean te rabakau irouia ni kabane, e bon aki kona n ataaki te koaua ibukin teuana mai ibuakoia.

"Atai moa, imwiina, te mwakuri ni kamaiu are iroun Kristo ao roko ibukin ana anganano n te mwakuri ni kamaiu. Ana mwakuri ni kamaiu te Uea ae Iesu Kristo bon buroon ao boton ao nuukan

te aro are e kaokaki. E rineia man bwain te maiu aei ao te mate n tamnei bwa e na uotaki nakon te aonnaba n tain Bwakan Atam. Ni kabane aomata ana manga uti ibukina bwa ara Uea e kakabwaiaia bwa e na mate ao ni manga uti, n riki bwa te moanua ibuakoia ake a matu.

"Te baire ni kamaiu e mena iroun Kristo ao e roko ibukin bwa e na anga ngaia bwa te karea ni kamaiu."

"Ao n reitia: Kristo e mate bwa e na kamaiua taan bure. E katoka iaona buure mai irouia aomata bwa ana baen n rairannano. Te maiu ae akea tokina, te kabane ni korakora mai ibuakon bwain tangira mai iroun te Atua, e tauraoi ibukin te bwai are e karaoia Kristo i Gethsemane ao i Golgotha. Boni ngaia te manga uti ao te maiu. Te maiu ae aki mamate ao te maiu ae akea tokina bwa ataein te mwakuri ni kamaiu. Akea te taetae ke te mwaaka ae kaotaki nakoia aomata are e kona ni katea te mimitong ao te kamimi ao ni karokoa mwaakan te iroun te tia Kaboira ae korakora" ("Christ and the Creation," *Ensign,* Tuun 1982, 9).

Te mwakuri ni kamaiu iroun Iesu Kristo e karekea te kona ni kamaiuaki man te mate n tamnei ao te mate n rabwata.

Te Kabanea n Retata Ibuakoia, iroun Del Parson, © 1987 IRI

■ Bukin tera ngkai ti kainnanoa Te Mwakuri ni Kamaiu n okira Tamara are i Karawa? E tau mwaitin korakorara n okira Tamara? Beretitenti Joseph Fielding Smith e kabwarabwara arora ao tera bukina ae ti rangi ni katan iaon ara Tia Kamaiu ngke e anga ngaia bwa te karea.

"Te aomata e nakonako iaon te kawai e karina naba ni bwaka inanon te manono ae nano ao n roo ao e aki kona n tamarake nako eta ni karekea inaomatana. Tina kanga ni kamaiua man ana kanganga? Tiaki man te korakora are mai irouna, bwa akea riki ana anga ni birinako inanon te mwarua. E wewetea buokana ao tabeua naano aika a nanoanga, a ongo tangina ni kan buokaki, kawaekoa ni buokia man karuoan te kai n tamwarake, n anganna bwa e na tamwarake n okira aon te aba.

"Bon aio raoi te waaki are e karaoia Atam ni katikua iaona ao ana kariki, ngke e ana uaan te kai are e tabuaki. Ngke ti bane ni mena inanon te mwanono, akea ae e kona n roko i aon te aba ao ni kamaiuiia ake tabeman. Te mwanono bon te kakioakinako mai matan te Uea ao te mate iaon te aba, te maenako man te rabwata. Ao aomata ni kabane ana bane ni mate, akea ae e kona ni birinako.

"Ma ngaia are, n ana nanoanga ae akea tokina, te Tama e ongo tangiia natina ao e kanakoa Ana Riki Temanna, are e aki katauaki nakon te mate ke te bure, ni karekea te kawai n otinako. Aio e karaoia rinanon ana mwakuri ni kamaiu ae akea tokina ao te euangkerio ae akea tokina" (*Doctrines of Salvation,* comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–56], 1:126–27).

Te kukurei ae korakora ao te rongorongo ae tamaroa te euangkerio bwa are tina manga maiu ibukin ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo. Rinanon Iesu Kristo ni kabane kanganga e kona ni bane n tokanikai iaona man te ongotaeka nakon ana tua ao otenanti n te euangkerio. N tii ngaia e buokiia ao e kamauiia aomata ibukina bwa e karuoi rikaaki bwaai nikabane, bwa e oota ni bwaai ni kabane (D&C 88:6). E kabooi bwaai ni kabane ibukin ara bure; ngaia are ngkana ti nakon Kristo ma te nano ae uruaki ao te tamnei ae raraoma, ti kona ni manga oki nakon Tamara (tara D&C 45:3–5). N reitia, "ngkai ti katan n ana mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo, E kona ni buokiira n teimatoa rinanon te kataaki, aoraki, ao te maraki. Ti kona ni kaonaki n te kukurei,te rau, ao te kamanoaki. Ni kabane bwaai ake a riibuaka n aron te maiu a kona ni kaetaki rinanon ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo" (*Preach My Gospel* [2004], 52).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 1 I-Korinto 15:19–23
- 2 Nibwaai 2:25–27
- 2 Nibwaai 9:10–13
- Aramwa 34:8–10
- Doctrine and Covenants 93:33

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Russell M. Nelson e tibwaua ana namakin iaon Mwakuri ni Kamaiu

"I tang ibukin te kimwareirei ngke I iangoa kakawakin tamaroana ni kabane. Kabooan maiura bon karekean karaoan te mwakuri ni kamaiu ni kaaniira riki ma te Atua ma ataakin ae tiaki tii Ana Kabwarabure, ma bon ara kati teuanaaki inanora ao na ara iango. Ai kakabwaiara ngai! Ao ai te mwengaraoi tera nakoira ao ake ti tangiriia ake a tia ni kaman mate man ara kamronron ni utu nakon mataroan te mate!" (n Riibotin Maungatabu, Okitobwa 1996, 46; ke *Ensign,* Nobembwa 1996, 34).

■ "Are e kabonganaaki ni koroboki aika a tabu, te kamaiu bon te kamarakaki n te katuua man karaoan te bure, mangaia are kanakoana korakoran te bure mai iroun te tia bure ae raira nanona ao ni kariaia rinanoana nakon te Atua. Iesu Kristo e kammarakaki i Keketemwane iaon te kaibangaki. Bon tii ngaia te aomata ae kona ni karaoa te Mwakuri ni kamaiu ae kororaoi ibukiia aomata ni kabane. E rinanon te kammarakaki ibukin ara bure i Keketemwane ao e mate iaon te kaibangaki. E katoka Iaona te maraki, aoraki, karirikai, katataaki, a te aki konabwai ibukira ni kabane

■ Te mate n Tamnei e kabwarabwaraaki bwa "separation from God and his influences; to die as to things pertaining to righteousness. Lucifer and a third part of the hosts of heaven suffered a spiritual death when they were cast out of heaven (D&C 29:36–37).

Te mate n Tamnei e moan uotaki nakon te aonnaba man te bwaka iroun Atam (Moses 6:48). Te rabwata ae aki mamate ma iango aika bubuaka, taeka, ao mwakuri a mate n tamnei ngkai a maiu iaon te aba (1 Tim. 5:6). Rinanon te mwakuri ni kamaiu iroun Iesu Kristo ao te ongotaeka nakon te reirei ao otenanti n te euangkerio, mwane ao aine a kona ni itiaki man aia bure ao n tokanikai n te mate n tamnei (Guide to the Scriptures, "Death, Spiritual," 62–63).

"Te Mwakuri ni Kamaiu iroun Iesu Kristo bon te mwakuri tangira."

■ Unimwane Earl C. Tingey e kabwarabwara te bwai ae kona kainnanoia bwa kona tokanikai iaon te mate n rabwata:

"Te mate n rabwata bon maenakon te tamnei man te rabwata. N tain te mate ao te rabwata e kaweneaki iaon tano, tamnein are e kororaoi e nakon te bwaretaiti are nnen te kukurei (Aramwa 40:11–12). Naake a buakaka ao a rinea te buakaka nakon te raoiroi ao ae aki mamate e nako te tabo are e mena imwiin te maiu n rabwata te tamnei nakon te aonnaba are e atongaki bwa te rootongitong' (Aramwa 40:13–14) ke te umwanikaikain n tamnei. Mai ibuakoia ake a raoiroi n te bwaretaiti, mitinare a rineaki bwa ana angareirei taekan te euangkerio nakoia tamnei ake n te umwanikaikain (taraa D&C 138:30).

"E bon aki kananonaaki bwa te tamnei ao te rabwata ana tiku ni maenako. E ngae n anne, te tamnei ao te rabwata bon bannan te aomata (taraa D&C 88:15). Te aomata e karikaki n tamnein ao katotongan te Atua (taraa Karikanbwaai 1:26–27), who is a glorified personage possessing a spirit and a perfected physical body (Joseph Smith—History 1:17). Ngke ngaira, bon tamneia aomata, ti maeka n te aonaaba ae imwain aei, ti kaman ataia bwa iai tamnein te Atua ao rabwatana ae kororaoi. Ti ngaira, n te rabwata n tamnei, n riki n aiaron te Atua? Tiaki. Ti riai n karekei rabwatara rinanon te bunigaki n te aonaaba aei. E moanaki te mwakuri anne ngke Atam ma Ewa a riki bwa moan rabwata n te aonaaba, karekei rabwataia are e autina tamneia (Moses 3:7). Ngke a mate Atam ao Nei Ewa n te mate n rabwata, ao bon ni kabane naba aomata, ao tamneia e maenako ma rabwataia.

"Teuana mai ibuakon ana mition Iesu Kristo bon te tokanikai n te mate n rabwata bwa e na katauraoa te kawai ae koaua ae tabangaki iaon te manga uti nakoia aomata ni kabane" (*The Atonement,* 56–57).

■ Unimwane Elder Joseph B. Wirthlin man te Kooram Tengaun ma Uoman e kaota ana koaua iaon te Tia Kamaiu: "Ana Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo, te mwakuri n tangira, e tokanikai imwiin te Bwaka ao ni katauraoa te kawai ibukiia aomata ni kabane bwa ana oki ni maeka ma te Atua. Ni mwakoron te mwakuri ni kamaiu, te Tia Kamaiu e tokanikai iaon te mate ao e katauraoa te maiu ae aki mamate ibukiia ni kabane Natin te Atua rinanon te Manga Uti. E tokanikai iaon te mate n tamnei ao ni katauraoa te maiu ae akea tokina te maiu ni maeka ma te Atua ao te bwai n tangira are te kabanea ni korakora mai iroun te Atua. Aio are E karaoia man katokaan te rawawata ibukin buure iaona te rawawata ibukin aia bure aomata ni kabane" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1996, 96–97; ke *Ensign,* Nobembwa 1996, 71).

■ Kainnanon te Tia Kamaiu bon mwakoron ana Mwakuri ni Kamaiu. Ti kainnaoa te Mwakuri ni Kamaiu bwa tina kamaiuaki man te mate n rabwata ao n tamnei. Unimwane Bruce R. McConkie e kabwarabwara ana babaire te Uea:

"Ti aki ataia, ti aki kona n taekinna, akea te aomata ae e kona ni iangoia aron kakawakin ana mwakuri Kristo ae karaoia i Keketemwane. . . .

"Ti ataia ni kawai tabeua, e riaon ara atatai, korakaina e kakoroa nanon te motiraoi, e kabebeteia tamnei ake a katuaeaki n aia bure ao ni kammarakaki, ao e karaoa te nanoanga nakoia ake a kakoaua arana ae tabu . . .

". . . iaon te maunga are Calvary . . . tautian Rom a kawenea iaon te kaibangaki.

"A ewari rangana ma baina ni biiti aika kakang. N te koaua ao e kaikoakaki ibukin ara bure, ma ni maraki ibukin ara kairua . . .

". . . Inanon ana tai n tine n te kaibangaki. . . . ni kabane te kammarakaki ao te aki nanoangaaki I Keketemwane a bane n riki.

"Ao te kabane, te maraki are e rotaki iai ibukin katiaan te mwakuri ni kamaiu, ea bon bane korakorana iai—ngke ea reke te tokanikai, ngke ea tia Natin te Atua ni kakoroi bukin ana taeka Tamana ni bwaai ni kabane—ao e taku, 'Ea bane (Ioane 19:30), ao ea kiitanna te tamnei. . . .

"Utina man te mate n te kateniua ni bong e karekea te tokanikai ni katiaan te Mwakuri ni Kamaiu. E bon aki kona n oota iroura bwa korakoran manga utina e na butanako nakoia aomata nako bwa ana manga uti man te ruanimate" (n Riibotin Maungatabu Eberi 1985, 9–11; ke *Ensign*, Meei 1985, 9–10).

■ Unimwane Bruce C. Hafen man te Kaitingaun e reirei bwa tera ae ti riai ni karaoia ni karekean te tokanikai iaon te mate n tamnei. Te Tia Kamaiu e tia ni kariaia ibukin ara bure bwa tina kona n rairi nanora. Te rairannano bon iroum e kakawaki n te kamaiuaki ma tiaki tii ngaia ae e na tau ni kakoroan bukin te kamaiuaki. N akean te mwakuri ni kamaiu ara rairannano e na bon aki kamaiura. Teuana e na bon ni butimwaea te otenanti ni bwabetiito ao butimwaean te Tamnei ae Raoiroi, bwa ngaia ae temanna e na manga bungiaki n aron natin Kristo n tamnei" ("The Restored Doctrine of the Atonement," *Ensign,* Ritembwa 1993, 12).

"Aomata ake a raoiroi . . . a bon waekoa n noora mimitongin ueana ae rangi ni kamimi nakoira iaon ara atatai."

Tamara are i Karawa e katauraoa rinanin mimitong ibukiia Natina

■ Man koroboki aika a tabu ake rimoa ao ngkai e buokiira ni kaotaira bwa natin te Atua, ana kamaiuaki ni karinanin te mimitong ma tiaki natin te kamaunaaki (tara D&C 76:41–43). Mimitongin taian abanuea ake te tiretio, teretirio, teretio a bon riaon ara kona n ataia. Te abanuea ae te tiretio are te kabanea n rietata ngaia te tabo are tina kona ni katotonga iai Tamara are i Karawa.

Te Kawwa are Akea Tokina, © 2000 Keith Larson, Tai katoto

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Ioane 14:2
- 1 I-Korinto 15:40–42
- Doctrine and Covenants 98:18

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Dallin H. Oaks Kooram Tengaun ma Uoman e kabwarabwaraa bebeten warekan te euangkerio are e kaokaki iroun Iesu Kristo bon: N te rongorongo ni Kiritian iaon kaokan ana aro Iesu Kristo e bon kona ni iangoaki, e tabangaki n te aonnaba, e akoi,ao e koaua. N rimwiin rinanoan te maiu n rabwata, ni kabane natin te Atua aika mwane ao aine n tokina ao ana manga uti ao ana nanakon mimitongin ueana. Naake a kororaoi n aki warekaki aia aro, aroia ke aia koaua—n tokina ao ana nakon mimitongin ueana are e kamimi nakon are ti kona n ataia. E ngae ngke a buakaka, ke bon ni kabane, n tokina ana nako n te tabo ae kamimi—ae uarereke—mimitongin ueana. Bwaai ni kabane a bane n riki ibukin ana tangira te Atua nakoia natina ao ibukin ana mwakuri ni

kamaiu ao manga utin Iesu Kristo, are e kamimitonga Tamana, ao e karaoi mwakuri ni kabane ni baina (D&C 76:43) (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1995, 115; ke *Ensign,* Meei 1995, 87).

■ Unimwane David B. Haight, are bon temanna naba ngkoa kain Kooram Tengaun ma Uoman e reireiniira bwa ti bon bane n tiitebo ngkana ti kakae nnera n te tiretio n aban ueana:

"Te Kaotioti nakon Iotebwa Timiti e karakaa aia atatai aomata bwa Iesu Kristo e tiringaki ibukin kamaiuan te aonnaba man te mate, bwa rinanon ana mwakuri ni kabooan maiuna ibukiia aomata nako ana manga bon uti man te ruanimate ao ni karekea te roko n te maiu are akea tokina ngkana a ongotaeka nakon taian tua n te euangkerio.

"Tia tia ni kamatataki riki iaon ana taeka Iesu are kangai A bati ne ni maeka n ana auti Tamau (Ioane 14:2). Ti aki ti ata taian abanuea ake a kakanato ma nake ana nako iai ma bon ti rokon te aomata n te abanuea are te kabanea n rietatata are tauraoi ao e kona n roko te aba iai ti man te ongeaba nakon ana tua te Atua. Beretitenti George Albert Smith e taku: 'Teuana mai buakon te bwai ae nang tamaroa nakoiu n ana aro Iesu Kristo e uotira nakon te katitaboaki. E aki kakawaki ibukin te aomata bwa e na riki bwa te beretitenti n te titeiki, ke kain te Kuorom n te Katengaun ma Uoman bwa e aoria n reke irouna te abanuea are tiretio. Kain te aro are te kabanea nanorinano ngkana e kawakina ana tua te Atua ngaia ae na reke irouna te karietataki ike ti tabo naba arona ma aomata ake a mena n te abanuea are te tiretio. Tamaroan ana aro Iesu Kristo bwa e bane ni katitaboira. . . . Ngkana ti kawakin ana tua te Uea . . . e na reke iroura ara tai ni katitaboaki ibukin te karietataki' (inanon te Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1933, iteraniba 25)" (inanon te Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1979, 33–34; ke *Ensign,* Nobembwa 1979, 23–24).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Tera kakawakin te rinerine ao te katabeaki n teniua mwakoron taabo n te maiu are akea tokina?
- E aera bwa te maiu ae aki mamate ao te maiu are akea tokina e boboto iaon Iesu Kristo?
- Te anga raa ae tina kona n taraa te Bwaka bwa te bwai ae kakawaki ibukiia te botannaomata?
- E aera ngkai e kakawaki ikotakin te tamnei ma te rabwata n ara tai ni kamaiuaki?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Kamatebwaia "Te mwakuri ni kamaiu" n ana Tekitinari te Baibara (iteraniba 617) ke "Kamaiu, Mwakuri ni Kamaiu" ni kairiri nakon Koroboki aika a tabu (iteraniba 22–23). Kona tangiria ni mwaakena te rongorong ae ko kan kabongana ngkana ko reirei iaon te Mwakuri ni Kamaiu.
- Korea teuana te itera ni baa te tiamwarii ke te kabwarabwara iaon te mwakuri ni kamaiu.

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Te Baire ni Kamaiu" (iteraniba 115–17)
- "Iesu Kristo" (iteraniba 87–89)
- "Te Tamnei" (iteraniba 164–65)
- " Te Karikibwai" (iteraniba 44–45)
- " Te Bwaka" (iteraniba 56–59)
- "Te Mwakuri ni Kamaiu Iesu Kristo" (iteraniba 14–21)
- "Mate, Rabwata" (iteraniba 46–47)
- "Mate, Tamnei" (iteraniba 48)
- "Te Mangauti" (iteraniba 139–40)
- "Mimitongin Aban Ueana" (iteraniba 92–95)

KOROBOKI AO NAMAKIN

Mwakoro 8

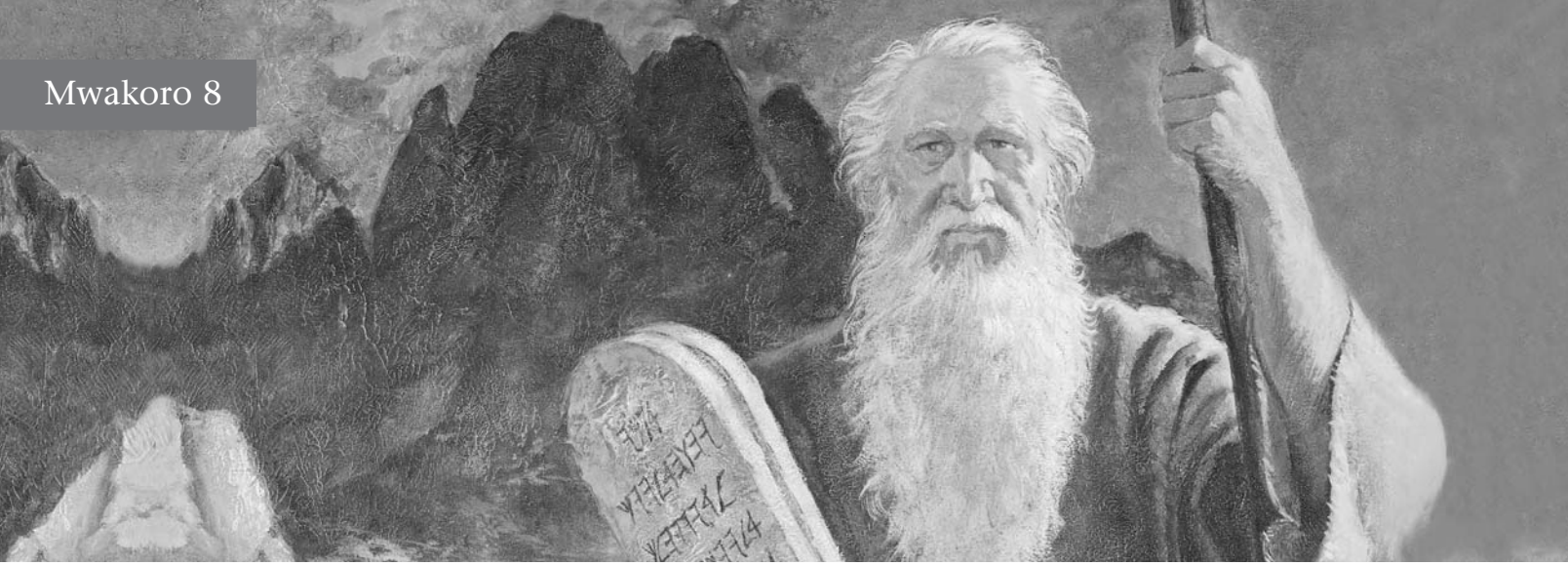

Moses ao te Bwatin, iroun Jerry Harston

BURABETI AO KIITANAN TE KOAUA

KABWARABWARAANA

Te Uea e weteia taian Burabeti bwa e na reireiniia Natina te baire ni kamaiu. Atam bon te moan Burabeti n rimwiiaki irouia ake tabeman n aekan Noa, Aberaam ao Moote. E kaokiokaki riki rinanon rongorongon te aonnaba, aomata a totokoa aia rongorongo Burabeti. Ngke e riki aei ao Burabeti, otenanti, ao te mwaaka n te nakoa ni ibonga a bane n anaaki ao aomata a maeka n tamnein te roo. Tain te roo aei ao ea aranaki bwa Kiitanan ana Koaua te Ekaretia. Bukina ana Nanoanga n te tai anne te Uea e weteia ao e kanakoia Burabeti aika a boou bwa ana kaoka ana euangkerio. Atakin te anua n reirei ae, te totokoaki, ao manga kaokan te aro e katauraoa te aomata ni kinaa bain te Uea ni boong aikai Manga kaokakin te aro rinanon te Burabeti ae Iotebwa Timiti are e kauka kabutanakoan bwaninin raoi te tai .

> *"Boto n te baire ni kamaiu . . . ea tia ni kaokaki ao n reiakinaki ni katoa koron te bong."*

"Te euangkerio ni boong aikai bon te tai are e rineia te Uea bwa e na reke te kariaia nakoia ana toro iaon te aba are a uota te nakoanibonga ae tabu ao te king, ao ane iai nanona ae ota ni tibwaua te euangkerio nakoia aomata iaon te aba. Ngkana e riki aei; te euangkerio ea manga kaokaki ni boou; bwa aonga aomata n reke kabwaiaia ao n aki katan iaan taai ake ngkoa ibukin ataakin te baire ni kamaiu. . . .

"Te baire ni kamaiu, are ea maan riki nakon te aonnaba, ea tia ni kaokaki ao n reiakinaki nakoia aomata nako ni moa man ana tai Atam ao ai tii te arona naba nakoia rooro n te aonnaba (Bible Dictionary, "Dispensations," 657–58).

A bon mwaiti nako aekakin marenan tai iaon te aba. Te moan mwakoro n tai e wakinaki mai iroun Atam. E anganaki te babaire bwa e na reiakiniia ana utu te euangkerio (tara Moses 5:2). E nako te bong teuana imwiin teuana, a mwaiti ake a rineia bwa ana aki kan ongo ke n ira nanon ao totokoa ana babaire te Atua are e kaoka ana euangkerio ae manga kabooua aki Iesu Kristo nakon ana burabetiNoa (tara Moses 8:16–17). Ma n ana utu Atam, mwaitiia aomata a rinea te roo nakon te oota ao ao ni bon tokina ao a bon kiitanna (tara Moses 8:20).

Tabeua taai a uotaki ni karokoaki irouia Burabeti n ai aron Aberaam (tara Abraham 1:2–5) ao Moses (tara Te Otinako 3:1–10). Taai ni kabane a karekea te tai ibukia aomata nako bwa ana nakon te Tia Kamaiu rinanon onimakinana, rairan nano, bwabetito, ao karekean te Tamnei ae Raoiroi.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Te Uea e katauraoi koaua, nakoanibonga, te mwaaka, otenanti, ao botaki rinanon Ana Burabeti.
- Rinanon rongorongon taai akekei ao iai te anua ni kiitanakin ana koaua te Aro ao manga kaokana.
- Aki butimwaean te Tia Kamaiu, Ana reirei, ao mwaakan te nakoanibonga ea karekea Kiitanakin te koaua n te Nu Tetemanti n te Ekaretia.
- Kain Europe ake a manga moana aia waaki ni kateitei, a buoka aron te moan katauraoi ibukin te kawai kabanean Kaokan bwaai.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Te Uea e katauraoa te koaua, mwaakan te nakoanibonga; otenanti, ao botaki rinanon Ana Burabeti.

■ Te Atua e tangiria Natina ao e katauraoa te baire ibukin te Kamaiu ao te kukurei nakoia. Te baire aio e rin naba kawakinan te koaua ao te otenanti. N tai nako ao e kaoki baire rinanon Ana Burabeti. Iaan te mwaaka ni kairiri, Burabeti aikai a bon kaeta raoi reiakinan koauan te euangkerio ao karaoan mwakuri ni kawakinan te otenanti bwa a karaoaki raoi ian te mwaaka are e kantaningaaki. Burabeti iai irouia te mwiokoaki ni kaira Ekaretia bwa e waakinaki raoi ibukin kabwaiaia naake a butimwaea ana tua te Uea. Ibukiia naake aki ata raoi taben te Burabeti, mitinare a anga reirei bwa bukin tera mwaane ake iai irouia te ungannano a bon kainnanoaki raoi.

> *"[Te Nakoanibonga ae te Meritereka] bon te kawai rinanon are . . . ni katoai bwaai aika a kakawaki aika a kaotaki mai karawa."*

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Amota 3:7
- Mataio 16:18–19
- I-Ebeto 2:19–20
- I-Ebeto 4:11–14
- Aramwa 12:27–30
- Doctrine and Covenants 1:38
- Taekan te Onimaki 1:6

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e reirei bwa teuana taben te Burabeti bon katauraoan te koaua nakoia natin te Uea. "Burabeti ake ngkoa a kauringaki tiaki tii bwaai aika ana roko ma e rangi ni kakawaki riki bwa a riki ngaia bwa taan kakaoti koaua nakoia aomata. Bon ngaia aika taan kaoti kawai nakoia aomata aika ana riai ni maiuakin ao ana kukurei ni kunea te rau inanon maiuia" (*Be Thou an Example* [1981], 124).

■ Te Burabeti Iotebwa Timiti e kabwarabwara bwa te Nakoanibonga ae te Meritereka "bon te kawai ike rabakau ni kabane, te reirei, baire ni kamaiu ao bwai ake a kakawaki a bane ni kaokaki mai karawa. . . . Bon ngaia te kawai are ngaia Moan te Mwaaka e wakina iai kaotakina Boni Ngaia nakoia natiia aomata n taai aikai, ao rinanona Boni Ngaia e na kaoti bukina ni banen te tai" (*History of the Church,* 4:207; barakurabe kaetaki).

■ Beretitenti Joseph Fielding Smith e reirei bwa te Uea e katauraoa ao kaira aron kabonganaan Ana otenanti aika a tabu rinanon Ana Burabeti: "N te tai are kaokaki iai te aro nako aon te aba, e na ria ni kaotaki irouia ana burabeti te Uea, ana riai ni weteaki n tei bwa taan mwakuri aika kinaki ni karaoi ao ni kairi mwakuri ibukin tuan te kamaiuaki ibukia raoia" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1970, 6).

■ Beretitenti Marion G. Romney, are ngaia te kauntira n te Moan Beretitentii, e reirei bukin ann Manga Kaotan te euangkerio ao moan katean ana aro Iesu Kristo ibukiia Aomata aika Itiaki ni boong aika Kaitira (D&C 115:4). . . . Te Ekaretia aio bon te tia mwakuri ae ea tia n rineaki iroun TE Uea ibukin tararuakin te tua ibukin otenanti n ana Euangkerio (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1965 105).

Rongorongon taai ake rimoa a bon tia n riki bannan okiokin kiitanakin te koaua ao manga kaokana.

■ Tamara are I Karawa e tangiriia Natina ao e katauraoa te baire ibukiia bwa ana oki ni maeka ma ngaia. Ni kaotan Ana tangira, E weteia ana Burabeti ake E anganiia te kariaiakaki n te nakoanibonga ao te kaotioti. Burabeti a tia n tataekina ana baire Tamara are I Karawa nakoia Natina. Naake a ira ana taeka te Burabeti a kakabwaiaaki ma te kukurei ae bati. E ngae n anne naake a rineia bwa ana tinanikua ana moan tua ao otenanti n te euangkerio a moanna ni maeka n aban te tamnei are e roo. Te Uea e kona n anaia ana Burabeti are e mena ibuakoia aomata ake a ribaia. Ngkana ai akea Burabeti

te koaua, te mwaaka n nakoanibonga ao te Ekaretia ea tabe ni bwaka, bitaki ke e bua (kiitanan te koaua). Ngkana e roko te tai anne, te Atua e wetea ana Burabeti ae boou bwa e na kaoka Ana koaua, mwaakan te nakoanibonga, otenanti ao ana Ekaretia (manga kaokaki).

Okiokiran kiitanakin te koaua ao manga kaokana rinanon ana Burabeti te Uea e waakinako riki inanon ana tai te O Tetemanti.

Kaokan bwaai n te Nakoanibonga ae te Meritereka, iroun by Kenneth Riley, © 1965 IRI

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Amota 8:11–12
- Mataio 21:33–43
- 2 I-Tetaronike 2:1–3
- 2 Nibwaite 25:17; tara naba Itaia 11:11–12

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Marion G. Romney e kabwarabwara kaokiokan te waki ni kiitanakin te koaua ao manga kaokana. E a riki bwa ai te mwaan kitanan te koaua n te maan ae 6,000 te ririki. N tain kaotiotitan te euangkerio, aomata a tia ni totokoa te euangkerio ike a reke kaaia iai ao ni bwaka man te koaua, te kaibwabwaru, ao te ro tongitongi. Ni koron raoi bongina, te koaua raoi ibukin taian Atua—Te Tama, Te Nati, ao te Tamnei ae Raoiroi—e a tia ni manga kaotaki ao ni kamatataki. Aan raoi te tua ao te koaua a tia raoi ni kaotaki ao ni kamatataki raoi. Kakawakin te ongotaeka nakon ana reirei te euangkerio e a tia naba ni karababaki" ("Choose Ye This Day," *Ensign,* Beberuare 1977, 2).

■ "Atam bon ngaia te moan Burabeti iaon te aba. N te kaotioti, Atam e reiakina aroia aomata ma rekerekeia ma te Atua te Tama, Natina Iesu Kristo, ao te Tamnei ae Raoiroi; ao te mwakuri ni kamaiu ao manga utin Iesu Kristo ao te moan tua ao otenanti n te euangkerio. Atam ao Eva a reireiniia natiia te koaua ao a kaungaia bwa ana karikirakea aia koaua ao ni maiuakina te euangkerio ni karokoa tokin maiuia. Atam ea manga iraki naba mwiin ana mwakuri irouia Burabeti ake imwiina ma taai ake imwiin tokanikain Adam ao ea manga katinanikuaki te euangkerio ao e a bwaka nakon kiitanakin te koaua, rineakin te aki kororaoi.

"Ikai are e karika okiokin taekan burabetian kororaoin bongina ike e karekea bwa rongorongon taai ake rimoa n te O Tetemanti. Tamara are I Karawa e kaoti ana euangkerio rinanon te reitaki ma Burabeti n ai aroia Noa, Aberam, and Moses. Burabeti aikai a weteaki iroun te Atua bwa ana wakina bongin te euangkerio ae boou. Nakoia Burabeti aikai n tatabemaniia te Atua e anganiia te mwaaka n te nakoanibonga ao ni kaoti koaua ae akea tokina. E ngae n anne ni koron te bong anne ao aomata a kamanenai inaomataia ni katinanikua te euangkerio ao imwiina kiitana te koaua" (*Preach My Gospel* [2004], 33).

■ Unimwane Charles Didier te beretitentii n te kaitingaun e kabwarabwara tabeia Burabeti ni manga kaokan te koaua n boong aikai.

"Ibukin te bwai are e ongo ao e noria Atam, e a tau nakon te nakoa are e weteaki nako iai ae te moan Burabeti iaon te aba te aomata are e noori kaotioti ake a kaotaaki nakon te aomata. Oin tabena ae bubura bwa e na kawakina koauan te euangkerio ao n reirei iaona n aron are e anganaki. Tatan n iterana are teuana e tei ibukin te kaitara, bwa e na anga reirei iaon bwaai ni kabane ake ana kaakeaa ao ni kararoaa ke ni katinanikua te euangkerio are e karekeaki n te kaotioti, ao e na kekeweia te botanaomata ake a tia ni kiitana te koaua bwa ana minotaki, maenako, katuka ke ni kakewea aia onimaki are mai imwaina.

"Nikiran te karaki n te O-Tetemanti ea riki bwa rongorongon te aro ni kaotioti ake a reitinako rinanon

Burabeti n aekaia Noa, Aberam, and Moses, n taai aika a kakaokoro.—e aranaki ni kororaoin te bong—bwa ana kaokii bwaai ake a tia ni bua ni manga kabouan kiitanakin te koaua. Burabeti aikai a bon weteaki naba mai iroun te Atua. A bon anganaki te mwioko mai Karawa, iai irouia kingin te nakoanibonga; iai irouia te nakoa ae e kakannato n taetae n aran te Uea ao n reirei taekan Burabeti ibukin te kauaoki ao ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo, te Tia Kamaiu ao te Tia Kabooa te aonnaba (tara Amota 3:7)" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2003, 77; ke *Ensign,* Nobembwa 2003, 74).

Katinanikuan te Tia Kamaiu, Ana r eirei, ao mwaakan te nakoanibonga e karekea Kiitanakin te Koaua n ana ekaretia te Nu-Tetemanti

■ Itibubua te ririki imwain bungiakin Iesu Kristo ao aomata a manga kiitana naba te koaua. Tamara are I Karawa ea kanakoa Natina bwa e na kaitiaki ara bure ao ni kaoka ana euangkerio. Te Tia Kamaiu e reireia ana euangkerio ao e karaoi kakai n Ana tai ni mwakuri. E weteia tengaun ma uoman mwane bwa ana riki bwa ana Abotoro ao e katoka baina iaon atuia n anganiia te mwaaka n te nakoanibonga. E bairea Ana Ekaretia ao e kakoroi bukin taetae ni Burabeti. Te bwai riki ae e rangi ni kakawaki, E katiaa te mwakuri ni kamaiu Natin te Atua tabena ibukin karokoana iroun Tamana are I Karawa

Iesu Kristo e anganiia ana Abotoro te kariaia ni kona n reireia ana euangkerio, karaoi otenanti ni kamaiu ao ni katea Ana Ekaretia. E ngae ngke a mwaiti aomata ake a katinanikua Iesu ao E a tiringaki n te kaibangaki. Buakakaia aomata ea karekea te bwainikirinaki, te tiritiri ao kamaenakoaia Abotoro ao kain ana Ekaretia. N akea te kaotioti ke te mwaaka n te nakoanibonga, reirei aika a kairua a reireiaki iai aomata ao ana Ekaretia ae koaua Iesu Kristo ea bua. Te Atua e kariaia te koaua n raonaki ma te mwaaka n te nakoanibonga, otenanti a ana Ekaretia bwa e na anaaki teuana riki te tai man te aonnaba ibukin kiitanakin te koaua irouia Natina

Kiitanakin te koaua ea karokoira n te tai are a kaoti iai ekaretia aika a kakaokoro. Iango aika a kairua ao ataakin te koaua, anuan, ao maiun te Tama, Natina Iesu Kristo, ao te Tamnei ae Raoiroi a bua. Te reirei iaon te rairannano ea uamaenako. Te bwabetito ao otenanti ake tabeua ao te berita ae tabu a bitaki ke a mwanuokaki. Ana bwai n tangira te Tamnei ae Raoiroi e aki kona n reke. N te tai aio ngke te Ekaretia ae koaua akea matana iaon te aba te aonnaba e a roko n te tai are ea Kiitana te Koaua. E toki n te tai are e Kaokaki iai iroun te Burabeti are Ioteb'a Timiti.

Naake ana riki bwa mitinare ana riai ni iai irouia te atatai iaon kiitanan te koaua ao ni kona n reirei n te aro ae uarereke ao e maataata nakoia taan kakae.

Paul Mann, © 2002 IRI

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Mataio 24:24
- Mwakuri 20:29–30
- 1 I-Korinto 11:18–19
- I-Karatia 1:6–8
- 2 I-Tetaroniko 2:1–3
- 2 Timoteo 1:15

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Thomas S. Monson, te kauntira nakon te Moan Beretitentii, e kabwarabwara bwaai ake a karika Kiitanakin te Koaua.

"A mwaiti mwaane ake aki nakon Kristo ke ni iri ana kawai ake E reireiniia. Tinena n te kaibangaki kamateaia ana Abotoro, katinanikuan te koaua, Otan taai are e kaotaa e marannako, ao abakin te roo e rabuna te aonnaba n te rotongitong.

"Kariki ake imwain Itaia a kaman tatae ni burabetiia Te rootongitong are e na rabuna te aonnaba ao te kamwaraa are a karaoia aomata [Itaia 60:2]. Amota e a tia naba n tataekina te rongo iaon te aba, tiaki te rongo n te kariki ke te taka n tangiran te ran, ma bon ongoraean ana taeka te Uea [Amota 8:11]. N rongorongon te roro are e roo ao e taraa n aki toki. Ao naake metientia mai I karawa a bon aki kaoti?" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1997, 73; ke *Ensign,* Meei 1997, 51).

■ Unimwane Dallin. H. Oaks man te Kooram Tengaun ma Uoman e reirei:

[Erene] te iango n rabakau are e karika te waaki ni Kiritian inanon te moan tienture n taorimwiin mateia Abotoro: N aron aei, a teimatoa taan rabakau ni kamatoa bwa te mwakuri n rabwata e bon buakaka ao te Atua bon te tamnei ae akea ana namakin ao ana nanoanga. Aomata ake a timatoa n aei, ni ikotaki ma aomata ake a reirei ao n rairaki nakon te maiu ni Kiritian, e matoa irouia katean bannan Tamara are I Karawa ao a reireiakina bwa taan ririmwiina bwa ana katiteuanaaki ao Tamaia ae ti temanna, ao te Meetia are e mate iaon te kaibangaki ao imwiina ea manga kaoti nakoia naake a ririmwiina bwa te aomata ae manga uti ma te iriko ma rii.

"Te uneaki ni iango imarenan te rabakau n Erene, ao naake a nanoraoi, te onimaki ni koaua ao naake Kiritian n taai akekei a karekea te unra ae korakora are e karekea te uamaenako ae ababaki n ana tautaeka Rom. . . .

"Ni karaoan te mwakuri are ti atongaa bwa kiitanankin te koaua ao te rabwata are e kabwarabwara te Atua n te O ao te Nu Tetemanti bon te rabwata ae e kona n ringaki e oneaki mwiina nakon te rabwata ae e aki kona n riingaki, e riaon te kantaninga, te rabwata ae tabu, ao aikai ake a kabwarabwaraaki n n te rabakau n Erene. Te taetae are e koreaki n te Baibara ao aikai ake a raba nanoia n te taeka n tamnei are e akabwarabwaraaki n te wokaeburarii n te rabakau mai tinanikuun te aonnaba nakon are bon oina" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1995, 113; ke *Ensign,* Meei 1995, 84–85).

■ Unimwane Elder M. Russell Ballard Kooram Tengaun ma Uoman e tataekina aron te mwaaka n te nakoanibonga iroun te Uea ea bua mai iaon te aba:

"N taai akekei ao Kiritian a rinanon te kanganga ae te bwainikiriinaki ao te kainnano. Betero ao tarina a kaitara ma te kanganga ni tauakin te Ekaretia ao ni kawakina te reirei ae itiaki. A mwamwananga nakon taabo aika raora ao a koroboki imarenaia ni bwaai ake a kaitarai, ao rongorongo a mwaing n te aro ae waeremwe ao te Ekaretia ma ana reirei a bon boou n te aro are kanakoan reirei aika kairua imwain are e nene wakaana ea bon kanganga. [tara 2 I-Tetaronike 2-3; 2 Timoteo 4:3–4]. . . .

"Ao n tokina, ao are e bon ataaki bwa bon tii Ioane te Tatangiraki, Betero ao naake ana Abotoro a rootaki. Te Abotoro are Ioane ao kain te Ekaretia a kataia ni karekea maeuia ni kaitaraan te bwainikirinaki ae bon rangi ni kakamaaku. Te nebonebo ae akea tokina bwa Kiritian a bon maeu ao e bon koaua bwa ea korakora tanoata taekaia n te kauoua n tienture Imwiin te Mate. A mwaiti Aomata aika a Itiaki ake a ninikoria ake a rangi ni kakawaki ni buokaia Kiritian bwa ana waaki nako.

"E ngae ngke iai kakawakin te reirei irouia Aomata ake a Itiaki, e bon aki reke irouia te mwaaka n abotoro are iroun Betero ao Abotoro ake tabeman rinanon te katabuaki n te katoka bai iroun te Uea Iesu Kristo. Ngke e bua te mwaaka anne ao mwane a manga kakae booki ibukin kaotaakiia n te reirei. Ao n tokina, a mwaiti bwaai aika a maataata mani kakawaki ake a bua" (n Maungatabu Riiboti, Okitobwa 1994, 84–85; ke *Ensign,* Nobembwa 1994, 65–66).

Kain Europe ake a manga moana aia waaki ni kateitei, a buoka aron te moan katauraoi ibukin te kawai kabanean Kaokan bwaai

■ Unimwane James E. Talmage, are kain te Kooram Tengaun ma Uoman, e kabwarabwara bwa kiitanan te koaua ni kabuta e rikirake n tain ao Imwiin aia tai Abotoro, ao te Ekaretia rimoa e a bua korakorana, te mwaaka ao raoiroina bwa te botaki ae tabu ao ea riki bwa ai bon tii te kateitei iaon te aba" (*The Great Apostasy* [1958], iii).

Ngke akea Abotoro tabeua aobitia n Ekaretia a tabe n taui ao ni kairiri n akean te mwaakan te nakoanibonga. Taan kairiri aikai a kaira te tua ao reirei n aia tabo nako ao n araniia bwa bon taan onoi mwiia Abotoro. Taan kairiri aikai a katan iaan bwaai ake a bon ririki bwa kanoan aia kabwarabwara nakon te kaotioti ao bitakin te koaua n ana reirei Iesu Kristo.

"Imwiin te tienture aika bwa nako n tain te aki oota, mwaane ake a kakaea te koaua ao aine ake a kaitarai waakin aro ake a waaki n taai aikai. A ataia bwa a mwaiti man te reirei ao otenanti n te euangkerio ae a tia ni bitaki ke ni bua. A kakaea te oota ae otamwaaka riki, ao a mwaiti aika a kainnanoa kaokan bwai n te koaua. Aaki karekea, are e kantaningaia te Atua ma e weteia burabeti n oneamwiia, a kataia ni manga reirei ao ni kataneiai bwa a kakoaua bwa ea tia ni bitaki ke ni kabuakakaaki. Korakoraia e kaira katean botaki aika a mwaiti n Ekaretia ni Kamatu. Tokin te Manga Kateitei e karikirakea kaotaakin te inaomata, are e kaukii kawai ibukin te kabanea ni Kaokan Bwaai" (*Preach My Gospel,* 35).

Martin Luther Posts His Religious Theses, Dale Kilbourn, © IRI

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Ioera 2:28–29

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane M. Russell Ballard e kabwarabwara aron te Atua ni ibuobuoki ni karikan te otabwanin are e na kaoka iai te euangkerio.

"N 1517 te Tamnei e kamwainga Martin Luther, te ibonga n I-Tiaman are e aki rau nanona n noran te ekaretia bwa ea raroanako ma ana reirei Kristo. Ana mwakuri e a kaira te manga kateitei, te kakamwakuri are ea kateirakeia burabeti aika John Calvin, Huldrych Zwingli, John Wesley, ao John Smith.

"I kakoauia taan kateitei aikai a bon kairaki bwa ana katea te aro nakon are e tangiria te Atua bwa e na kona ni kaoka ana koaua ma mwaakan te nakoanibonga are ea tia ni bua. Ti tebo naba ma Te Atua e kairiia taan mwamwananga rimoa taan tia taui aba mai America ao naake a moan karaoa ana moan tua ae maungatabu te United Sates bwa ana katea te aba ao te reirei are e na iraki ni kaokakin te eungkerio" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1994, 85; ke *Ensign,* Nobembwa 1994, 66).

"Taan Kateitei e reke n rikiraken kabwarabwaraan te inaomata n te aro, are e kauka te kawai ibukin te kabane n Kaokan bwaai."

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e reirei bwa taan kateitei ake a karaoa aia kabanea n tamaroa ni kakaean te koaua are ea tia ni bua ni kitanakin te koaua ae korakora.

"Bon aio raoi te bong are e rikirake iai te kaotaaki. Ngke e toua nako kawaina te ririki n te kawai ae abwabwaki, otan taai n te bong ae e boou ea tabe n uruaki iaon te aonnaba. Bon te bong ni manga bungiaki, e tamaroa korean taian banna, kateitei, ao taian boki ma kuuna aika a raraoi.

"Taan katamaroa a mwakuri n bita te Euangkerio, Aomata aika a kakanato n aron Luther, Melanchthon, Hus, Zwingli, and Tyndale. Mwaane aikai a korakora nanoia, tabeman a rootaki n te bwainikirinaki ibukin aia onimaki. Te aro ni Boretetanti ea tibwa bungiaki ma tangina ni kan manga kateaki. Ngke te manga kateaki e aki kinaaki, taan kateitei a bon katea oin aia aro. A bon kateitei n akea te mwaaka n te nakoanibonga. N te nano ae ti teuana ao a kakaea nen te boua are ana kona n taromauriia iai n aron aia namakin bwa E na riai n taromauriaki" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1999, 92–93; ke *Ensign,* Nobembwa 1999, 73). Tara Riaona Tianuare 2000, "At the Summit of the Ages," Gordon B. Hinckley, barakurabe 20–21.

■ Beretitenti Thomas S. Monson e reirei bonganan aia anganano taan kateitei.

"Aomata ake a koraoi ma nanoia ae akoi, a bakaburei mauiia, ni kataia ni katei ni bon aia iango, are ana kona iai ni kunea te kawai ae koaua. Te bong ni manga kateitei ea roko, ma te kawai are na iraki e bon kanganga. Te bwaininkirinaki e na bon rangi ni korakora, kammarakakin rabwataia e korakora, ao bon te uota ae aki kona ni warekaki mwaitina. Tan katei aaro ai bon aekaia bwaeoniia ake a kaota te kawai n te buakonikai ibukin kakaean koaua ake a tia ni bua bwa ngkana e reke irouia ao e na kairiia aomata nako n oki nakon te koaua are e tataekinna Iesu.

"Ngke John Wycliffe ao tabeman riki a katiaa te moan rairairi nakon te taetae ni Imatang man te Baibara ae koreaki n te taetae n Ratine, ao imwiina mataniwiin Ekaretia a kabanei aia konaa n urui. Taian Katoto a koreaki n te bai ao a karabaaki. Te Baibara e taraki bwa te boki ae kainaki ao e tabuaki warekana irouia aomata naba ni kangai. Aomata ake aira Wycliffe a katuaeaki n te tua ae korakora ao iai tabeman ake a kabuekaki iaon taian kai.

"Martin Luther e katanoata aron kakannaton te Baibara. Ana kamatebwai iaon koroboki aika a tabu e a uotia nakon kabotauan ana reirei ao ana makuri te aro ma te reirei iaon koroboki aika tabu. Luther e tei ibukin tibwangan temanna ao ni kaota naba

inaomatan temanna ni bon ana iango are e kairia nakon te kanganga ae na rota maiuna. Rinanon te kakamaekaki ao te bwainikirinaki, eng, e kaotia raoi ma te ninikoria. 'Ikai I tei ao I bon aki konaa ma e buokai te Atua.

"John Huss, e takarua n taetae ma te aki maku ni kaitara te mwakuri buaka inanon te Ekaretia, ea uotaki nako tinanikun te kaawa ni kabuekaki. E kabaeaki roroana n te tiein iaon te kai ao taian kai a kabaeaki iaon rabwatana nakon bwangena ao ni katimtimwaki ranin te kai nakoina, ao titirakinaki ngkana e kona ni kamauna ana bukibuki. Ngke ea tabe n ura te ai, ea anene, ma te ang e uka te ai nakon ubuna ao bwanaana ea mabu.

"Zwingli mai Switzerland e kekeiaki rinanon ana koroboki ao ana reirei ni manga iangoia ni kabane reirei ni Kiritian bwa ana iri taeka ake a kabonganaaki n te baibara. N ana taeka ae e rangi nikinaaki iai are e riinga te nano:.Tera ae nna tabe iai? A kona n tiringa te rabwata ma tiaki te tamnei.

"Ao antai ni boong aikai ae aki kona ni kakaitau ibukin ana taeka John Knox? Te aomata ae onimakina te Atua e mwaiti riki kinaakiia.

"John Calvin, e moantaai ni kara man aorakina ao man ana mwakuri ae aki tokitoki, e uaia ni bootii ana taeka n rabakau ma te mwakoro n taeka ae kangai: Wanawanara . . . e kakanoa n uoua itera: wanawanan te Atua ao wanawanara ibon iroura.

"Tabeman a bon kona naba n taekinaki, ma te rongorongo are e kaineti ma William Tyndale e na bon tonu raoi. Tyndale e namakinna bwa aomata iai inaomataia n ataia bwa tera te berita nakoia n koroboki aika a tabu. Nakoia naake a kaitara ana mwakuri n raitaeka, e kamatoaa: Ngkana te Atua e kabwabwaka maiu. . . . Nna kabanea aron te teinimwane are e kamaraua te tano bwa e na atatai riki iaon koroboki aika a tabu nakon ae koa ataia.

"Aikai reirei ao maiuiia taan manga kateitei ake a korakora. Aia mwakuri e kamoamoaia, aia angananano aika a mwaiti, aia korakai a korakora—ma aki kaoka ana euangkerio Iesu Kristo" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1975, 20–21; ke *Ensign,* Meei 1975, 15–16).

■ Beretitenti Monson e kainiin bwa aia mwakuri taan katei aaro e aki manrerei. E katauraoa te otabwanin are te Baibara e na tauraoi nakoia taan kakaei aika a kokoaua, ni ikotaki ma te teinimwane are Iotebwa Timiti: "Mai irouia taan katei aaro, temanna e titiraki: 'E manrerei aia anganano? E mate raoi aia ininimaki?' I kaeka ma kaekana ae e 'aki.' Te Baibara ae tabu ea kona ngkai n reke inanon baia aomata. Ngaira n tatabemanira ti kona ni kakai kawaira ae tamaroa. O, tii ngkana a kona ni bane ni wareware ao ni kabane ana kona n oota! Ma tii tabeman aika a kona ni wareware, ao tabeman a kona n ongo, ao ni kabane a kona ni bane n tataro nakon te Atua" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1997, 74; ke *Ensign,* Meei 1997, 51).

■ Beretitenti Joseph Fielding Smith e kabwarabwara bwa aia mwakuri taan katei aaro e katauraoa te kawai ibukin Kaokan bwaai n te euangkerio.

"N te katauraoi ibukin moan kaokan te aro te Uea e karietaataia mwaane aika a kinaaki, n ai aron Luther, Calvin, Knox, ao tabeman riki ake ti araniia bwa taan katei aaro, ao e anganiia te mwaaka n urui tiein ake e kabaeia aomata ao ni kakeweia kakawakin te inaomata n taromauriia te Atua n ira nanon te tua ae tataekinaki. . . .

"Aomata aika a Itiaki ni Boong aika Kaitira a karineia taan katei aaro aika a korakora n aki mamaku, ake a urui taian tiein are e kabaea te aonnaba ni Kiritian. Te Uea bon te tia Katantan n te mition aei, are e kakamaku mani kamamate. N te bong anne, ao tuai n roko te tai ibukin kaokan raoi rongorongon te euangkerio ae bwanin. Aia mwakuri taan katei aaro e bon korakora kakawakina, ma bon ti te mwakuri ni katauraoi" (*Doctrines of Salvation,* comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–56], 1:174–75).

■ Beretitenti Smith e kabwarabwaraa bwa Katean te aaro "bon te karangaina n ara bong aei. Karoton raoi te mwaaka are kabaea te aonnaba ti aki n te rabwata ma te tamnei e a uruaki, ao te ota e waki ni kakaea kawaina ike inaomatan taian aro aia onimaki aia koaua a kateaki" (*Doctrines of Salvation,* 1:177). Te tai ao te bwai ae riki ea tau raoi ibukin te teinimwane are Ioteba Timiti te teibwa e na weteaki bwa te moan burabeti ibukin Kaokan te aro.

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Tera te reirei ae reiakinaki man okiokin minominon kiitanan te koaua ao kaokan bwaai?
- Tera aia kawai taan katei aaro ni buoka karaoan Kaokan bwaai bwa na riki ?
- Tera ae tina kona ni karaoia bwa tina kina ao ni kataniira man kiitanan te koaua ibon iroura?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Kamamatea tao uoua koroboki aika tabu are e reirei iaon Kitanan te koaua. Aikai booki n ibuobuoki tabeua ake e karinii: Itaia 29:13–14; Amota 8:11–12; Mwakuri 20:29–30; I-Karatia 1:6–8; 2.Itetaronike 2:1–3; 2 Nibwaai 27:1, Moomon 8:28, ao Doctrine and Covenants 1:14–16.
- Wareka taekann te Moan Kaotioti inanon Joseph Smith—History 1:5–20

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Kiitanan te koaua" (iteraniba 13–14)
- "Burabeti" (iteraniba 129–30)

KOROBOKI AO NAMAKIN

KAOKAN BWAAI AO ROKON KOROBOKI AIKA A TABU AIKA A BOOU

KABWARABWARAANA

Ti maeka ni koron bongin bwaninin taai. Te kabanea n koron bongin te euangkerio e kaokaki ma te Moan Kaotioti. Beretitenti Joseph F Smith e reirei. "Te mwakuri ae kakannato are ea tia n riki n te aonnaba, imwiin manga utin natin te Atua man te ruanimate ao uotakirakena ni karietataki, bon rokon te Tama ao te Nati nakon te tei ni mwane ae Iotebwa Timiti, bwa e na katauraoa te kawai ibukin kawenean te moan kateitei n ueana—tiaki ueaia aomata—e aki kona ni katokaki ke n karanganakoaki" (*Gospel Doctrine*, 5t ed. [1939], 495).

Te Moan Kaotioti e wakina kaokakin bwaai n te koaua, te mwaaka, koroboki aika tabu, otenanti aika atabu, ao te Ekaretia ae koaua mai iroun te Atua rinanon te Burabeti Iotebwa Timiti. Ti tibwaua te rongorongo aei ma te aonnaba ni katabeara ao n nakoara aika a tabu.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Te Atua e wetea Iotebwa Timiti bwa e na riki bwa te Burabeti ibukin Kaokan bwaai.
- Iotebwa Timiti e raira ana Boki Moomon ao e kaotii koroboki aika a tabu tabeua man ana bwai n tangira ao mwaakan te Atua.
- Ana Boki Moomon e buokiia ni kairii aomata nakon Kristo.
- Ana Boki Moomon e kaotii kakoaua ni Kaokan Bwaai.
- Iaan ana kairiri Iesu Kristo, te nakoanibonga ao te Ekaretia a kaokaki rinanon Ana toro.

" Te kabanea ni kakanato n te bwai ae a tia n riki n te aonnaba, imwin utin natin te Atua mai ibuakoia mate . . . bon rokon Te Atua te Tama ao natina nakon te ataeinimane ae Iotebwa Timiti."

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Te Atua e wetea Iotebwa Timiti bwa e na riki bwa ana burabeti n Kaokan bwaai.

■ Teuana mai ibuakon bwaai aika riki ae mimitong n boong aika kaitira bon kaotin te Atua te Tama ao Natina Iesu Kristo, nakon te Burabeti Iotebwa Timiti. Te Moan Kaotioti e kauka ana mwakuri Iotebwa Timiti ngkai e burabeti ni boong aika kaitira ao te Uea e katabua nakon te nakoa ni kairiri ni koron boong ao bwaninin te tai.

Iotebwa Timiti bon tiaki te moan burabeti ni weteaki iroun te Atua. Are e kabwarabwaraaki n mwakoro 8 n aia boki ataein te reirei. Te Atua e a tia n tainako ni weteia burabeti. Rinanon Ana burabeti E anganiia ke ni kaota te koaua, te mwaaka, te otenanti, ao koroboki aika a tabu. E bairei raoi Ana Ekaretia iaon te aba ibukin kabwaiaia ao kamaiuaia Natina. Ngkana, rinanon kaakean te koaua, te koaua ao te mwaaka n te euangkerio ana bua, te Atua e bon wetea ana burabeti temanna n te tai ae riai ao te tabo are e na kaoka iai Mwaakana ao te koaua. Te Burabeti Iotebwa Timiti e weteaki bwa

e na butimwaea te ririki are e na kairiri nakon manga okin Iesu Kristo n te Kauaoki.

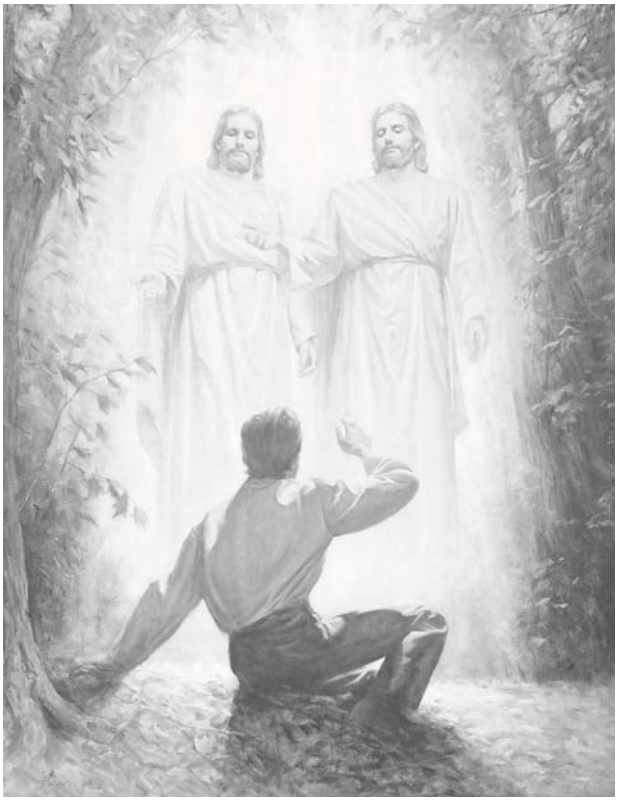

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 1:17
- Doctrine and Covenants 136:37
- Joseph Smith—History 1:17

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Boyd K. Packer, Te Bonomwi n Beretitenti n aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman, e reirei taekan manga kaokan bwaai aika a kakawaki n te mwaaka n te nakoanibonga.

"Iesu e weteia ao e kamatoaia Abotoro ao e anganiia kingin ueana. Kiing aikai e anganiia te kariaiakaki bwa ana kabaea te otenanti n akea tokina.

"Abotoro a mate ibukin aia koaua, n tain te kekerikaki man te koaua. Taian reirei n te Ekaretia a bure rongorongoia ao taian otenanti a bitaki. Taian kiing ibukin te mwaaka n te nakoanibonga a bua. Kiitanan te koaua n te aonnaba e kainnanoa kaokan te mwaaka—ibukin te kiing n te nakoanibonga, ibukin taian reirei ao ibukin taian otenanti.

"E kawaraki Iotebwa Timiti iroun te Atua te Tama ae akea tokina ma natina ae Iesu Kristo n rabwata. A tuanga bwa iai te makuri ae kakawaki ae na riai ni karaoia. Mai irouna ao taian kiing a nang kaokaki, ao te Ekaretia are e a tia ngkoa ni kateaki iroun Iesu Kristo iaon te aba e nang kaokaki. . . .

"Iotebwa Timiti ao Oliver Cowdery a kamatoaaki nakon te nakoanibonga ae te Aaron iroun Ioane te Bwabetiito (taraa Joseph Smith—History 1:68–69). A kamatoaaki nakon te nakoanibonga ae te Meritereka irouia Abotoro ngkoa aika Betero, Iakoba, ao Ioane (taraa D&C 27:12). Otenanti aikai a kaoka te mwaaka ao te kiing ibukin uean te Atua, e na manga aki kona n anaaki mai iaon te aba.

"N Eberi n 1830, te Burabeti Iotebwa Timiti e katea Te Ekaretia ibukiia aika Itiaki ni boong aika Kaitira. Te ekaretia ae koaua ibukin Iesu Kristo ea manga mena naba ibuakoia aomata, ma te kariaiakaki n tataekina te Euangkerio ao ni ibuobuoki rinanon te otenanti mai ikanne (Taekan te Onimaki 1:5) (Kaokan te Koaua, Moan Boowi ni kataneiai ni kairiri n te Aonnaba, Tianuare 2003, 2).

■ Beretitenti Alvin R. Dyer, are te kauntira n te Moan Beretitentii, e kabwarabwaraa kakawakin ao arona ae onoti ririkin te kabanea n euangkerio: "Iotebwa Timiti e kaongoaki bwa ea tia ni katabuaki ao ni weteaki bwa te bwai ni mwakuri ike te Atua e na mwakuria iai katean ueana iaon te aba are ea tia n riki bwa te tia urua n koron te bong. Ma aio bon te kabanea ni koron te bong, are ea kanikinaeaki bwa e korakora riki te koaua, bongin kaokan kaoaua nako, tua nako, otenanti nako, berita nako ake a unikaki iroun te Atua ae Tamara are i Karawa n ririki ake mai imwaina, ao ni kaoti nakoia aomata ni mwakoron taai aika kakaokoro n te rabwata ae mamate ibukin kabooan maiura ao te karietaataki irouia natina n tamnei, ake a bwanin kaotaia ao ni katauraoaki ibukiia aomata nako. E a tia te Uea n taetae nakon te Burabeti Itoebwa Timiti" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1963, 50).

■ Te Burabeti Iotebwa Timiti e taekinna: Taiani Burabeti ni kawai a taekinna bwa n te kabanea ni bong Atuan karawa e na katea ueana are e aki kona n uruakaki, ke ni katukaki ibukiia aomata tabeman. I numweraia bwa teuana te bwai ni mwakuri are e katea iai uean Taniera man ana taeka te Uea ao I bon kananona ni kawenea te moan kateitei are e na katamaroaa te aonnaba ni kabutaa (*Teachings of*

the Prophet Joseph Smith, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 365–66; paragraphing altered).

Iotebwa Timiti e raira ana Boki Moomon ao n uotirake koroboki aika a tabu tabeua man ana bwai n tangira ao mwaakan te Atua

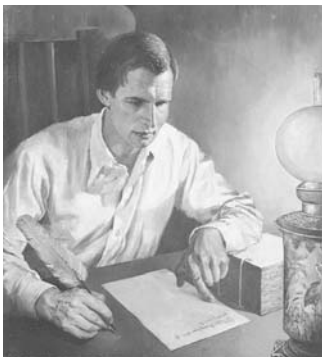

■ Tina kona n aki atai rongorongo aika bwanin bwa e kanga te Burabeti Iotebwa Timiti n raira ana Boki Moomon, ma ti ataia bwa karaoana e kairaki n ana bwai n tangira te Tamnei, n ikotaki ma ana onimaki Iotebwa Timiti ao ana mwakuri korakora, e anganna te konaa ni katiai bukinana n Atua ibukin te raitaeka.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Ana Boki Moomon atuun ana iteraniba, barakurabe 1
- 1 Nibwaai 13:39–40
- 2 Nibwaai 3:11–12
- Doctrine and Covenants 1:29
- Doctrine and Covenants 17:6
- Doctrine and Covenants 124:125

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Russell M Nelson man aia Kooram Abotoro ake Tengaum ma Uoman e taekina kamimiin katiaan rairakin ana Boki Moomon ao uotakirakean kaotioti tabeua ni mwaakan te Atua:

"Iotebwa Timiti e raira ana Boki Moomon ni mwaakan ana bwai n tangira te Atua.

"Kabootaua tian te mwakuri ae akea n ai arona ma rairan booki aika tabu tabeua. The King James Version n te Baibara bwa te kabotau, e kaotinakoaki irouia 50 taan rabakau n te English ake a kabanea aia mwakuri inanon itiua te ririki, n raira baan te iteraniba teuana n teuana te bong. Taan raitaeka n taai aikai a mwaatai riki ngkana a kona n rairi koroboki aika a tabu te baana n teuana te bong.

"Ni kaitaraana, Iotebwa Timiti e raira ana Boki Moomon ni birina ae 10 te iteraniba n tebongina, ni kabanea te mwakuri n te katautau ae 85 te bong.

"Te biri aei e bon raka arona n iangoan te tai are e mwakuri iai te Burabeti. Ni bon te tai naba anne, inanon korakoran te kamangao ao te kakaitara ae reitinako, Iotebwa Timiti e mwaing nakon te raroa ae 100 te maire man Harmony, Pennsylvania, nako Fayette, New York. E bubuti ibukin te kariaia ibukin katotongana. E karekea te kaotioti ni karinakin mwakoro 12 n te Doctrine and Covenants. Kain Karawa a kaoka mimitongin te nakoanibonga. Riki e katiaa te raitaeka n te maan ae e kee iaan teniua te namwakaina" (*Helping Missionaries Understand the Role of the Book of Mormon in Conversion,* Buokaia Mitinare Ana Oota n ana mwakuri and Boki Moomon n rairakina) [kaineta te tieminaa ibukin te mition ae boou, beretitenti, Tuun 23, 2000] 4–5).

■ Unimwaane Neal A. Maxwell, man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman, ni kaineti naba ma kakukurein birin te raitaeka are ea tia iroun te Burabeti Iotebwa Timiti.

"Te mwakuri n raitaeka bon te mwakuri ae bon koaua kamimina ao e kakubanano ke are e koreaki n te taetae n Erene, te mwakuri ae kamimi ae moan te kamimi (Itaia 29:14). E katine iaon birin ana raitaeka taan rabakau a katautaua bwa Iotebwa n 1829 e raitaeka n te biri ae waniba nakon te tebwi ma teniua ni ba ni kabotauaki ma boretian te iteraniba ni boong aikai (taraa John W. Welch ao Tim Rathbone, "Te Raitaeka n ana Boki Moomon. Tabeua rongorongon taabo" [Provo: Foundation for Ancient Research and Mormon Studies, 1986], iteraniba 38–39). Ana rabakau te tia raitaeka ae mwaatai e tuangai bwa teuana te iteraniba n tebongina e rangi n rawata.

"Man ana raitaeka Iotebwa . . . a mwaiti iteraniba aika a boretiaki ni baan koroboki ae tabu ake a ruo nakoira nakon rabwata aika a mamate tabeman."

"Man iroun Iotebwa te tia raitaeka—ae tuai ni kataneiai n te rabakau n atakin te Atua—a mwaiti riki iteraniba ni boretiaki man koroboki aika a tabu mai irouna aika a ruo nakoira nakoia riki tabeman aomata (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1992, 54–55; ke *Ensign,* Meei 1992, 38).

■ Beretitenti Ezra Taft Benson e kabongana tainakin ana Boki Moomon n Kaokan bwaai bwa te bwai ni kakoaua ae rangi ni kakawaki.

"Te . . . kaotioti ae korakora nakon kakawakin ana Boki Moomon e na kaota iai te Uea ike e roko iai n n te tai are e na Kaokaki iai bwaai. Te Moani Kaotioti boni ngaia te maon ni bwai ae riki. N te kakaoti ae kamimi, te Burabeti Iotebwa Timiti e ata raoi te koaua n anuan te Atua ao bwa te Atua iai irouna te mwakuri ae e na anganna bwa e na karaoia. Kaotinakoan ana Boki Moomon bon te mwakuri are imwiina ae e na iria.

"Ni kabuta te aonnaba aomata a kakaea kakoauan Iesu Kristo are e atongaki n ana Boki Moomon."

"Iangoa ananaun te tai ae baireaki ao tera ae e kananona. Rokon ana Boki Moomon e rimoan kaokan bwaai n te nakoanibonga. E boretiaki tabeua te bong imwain raoi katean te Ekaretia. Aomata aika a Itiaki a anganaki ana Boki Moomon bwa ana warekia imwain anganakiia te kaotioti n kaotakin raoi korakoran reirei n mimitongin kaokoron taabo ake teniua, te mare n te tiretio ke te mwakuri ibukiia maate. E roko imwain te koorum n te nakonibonga ao katean te Ekaretia. Tiaki e tuangiira ikai te bwai teuana ibukin ae e kanga te Uea ni kaoti ana mwakuri aika a tabu? (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1986, 3; ke *Ensign,* Nobembwa 1986, 4).

■ Beretitenti Benson e kabwarabwara raoi bwa te Burabeti Iotebwa Timiti e uotiirake koroboki aika a tabu n ikotaki ma ana Boki Moomon. 'Rooro aika ngkai,' e taku bwa te Uea nakon Iotebwa Timiti, 'ana ongo au taeka mai iroum' (D&C 5:10). Ao ngkanne ea rinanon ana Boki Moomon, te Doctrine and Covenants, ao kaotioti tabeua n taai aikai" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1987, 104; ke *Ensign,* Meei 1987, 83).

Ana Boki Moomon e buoka kairaia aomata nakon Kristo

■ Unimwane Robert K. Dellenbach e taku "Eng, ao ni kabane te aonnaba a na anoora ana kamaiu te Uea, e taku te burabeti, a na kakabwaiaki aaba, reeti, neewe, ma aomata ni kabane." Are e kaokaki nakon te Burabeti Iotebwa Timiti. Tokin te aonnaba e na titiraki ibukin arau (taraa D&C 122:1). Ao e aera ngkai ana kakaea aran Iotebwa Timiti? Bukina bwa ana Boki Moomon e kakoaua te riki n Atua ao ana mwakuri ni kamaiu te Tia Kamaiu, Iesu Kristo Ibukina Iotebwa bon te burabeti ni Kaokan bwaai (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1995, 11; ke *Ensign,* Meei 1995, 11).

Ngkana ti wareka ana Boki Moomon ma nanora ae nano ao ni kan karekea, e na kaotia nakoira "bwa Iesu bon te Kristo, te Atua ae Akea Tokina" (Moaniba n ana Boki Moomon).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 1 Nibwaai 6:4
- 1 Nibwaai 19:18
- 2 Nibwaai 25:23, 26

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti James E Faust, te kauntira n te Moan Beretitentii, e reirei bwa "kamatoaan te kakoaua n ana Boki Moomon e kaira am iango bwa Iesu bon te Kristo, te Atua ae Akea Tokina ao n te aro n tamnei e kamatoa wetean Iotebwa Timiti nakon mwaakana n Atua ao e noora te Tama ao te Nati" ("The Keystone of Our Religion," *Ensign,* Tianuare 2004, 4).

■ Unimwane Joseph B. Wirthlin man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman e kabwarabwa bukin kakawakin ana Boki Moomon n kairakiia aomata nako Kristo.

"Te boki ae kaunganano aei ni koroboki aika a tabu bon kingin te mwakuri ni mitinare n rairi nakoia aomata. Te rairaki nako iai bon te rairaki nakon Kristo, ibukina bwa te boki aei e kanoaaki n ana taeka Kristo. N te moan iteraniba n ana Boki Moomon e taekina te kantaninga. 'Nakon rairan nanoia I-Erene ao Tientaire bwa Iesu bon te Kristo.'

N ikotaki, te rairaki nakon te boki ae kaunganano bon te rairaki nakon ana euangkerio Iesu Kristo, ibukina bwa e kanoaaki ni bwaninin ana euangkerio Iesu Kristo. Te Uea e tuanga Iotebwa Timiti in

te Doctrine and Covenants, 'Ma ngaia, unimwane, nakoanibonga ao tia reirei n te ekaretia ana reirei taekan au euangkerio, ake n te Baibara ao ana Boki Moomon, are e bwanin iai te euangkerio" (D&C 42:12) ("The Book of Mormon: The Heart of Missionary Proselyting," *Ensign,* Tebetembwa 2002, 14).

■ "Beretitenti Ezra Taft Benson e kabwarabwara boton Kristo are e rootaki iai ana Boki Moomon."

"Taan kakaea te koaua aika a kokoaua e reke irouia aia koaua bwa Iesu bon te Kristo ngke e tataroakina iangoan kamimiin taeka n ana Boki Moomon.

"Riaon iteran kiibu n ana Boki Moomon e kaineti nakon te Uea. Tabeua taekan aran Kristo e okioki n taian kiibu n ana Boki Moomon nakon are n te Nu-Tetemanti.

"E anganaki arana ae riaon tebubua kaokorona n ana Boki Moomon. Aara akanne bon iai kakawakina ni kabwarabwaraan Rikina n Atua. . . .

". . . Tina wareka ana Boki Moomon ao ni kakoaua bwa Iesu bon te Kristo. Tina reitinako ni wawareka ana Boki Moomon bwa e aonga ni bwanin rokora nakon Kristo, ni kabaeaki ma Ngaia, boto Irouna, ao n amwamwarake Irouna" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1987, 101, 104; ke *Ensign,* Nobembwa 1987, 83, 85).

Ana Boki Moomon bon te bwai ni kakoaua nakon Kaokan Bwaai.

■ Koauan ana Boki Moomon bon te bwai ni kakoaua ibukin Kaokan Bwaai. Ana Boki Moomon e tei bwa te kakoaua tiaki ibukin Iesu Kristo, ma e tei naba ibukin Ana toro Iotebwa Timiti, are e rairia ao ni kawenea aan uean te Atua ni boong aika kaitira.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 1 Nibwaai 13:40
- Doctrine and Covenants 20:8–12

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e kabwarabwara kakawakin ana Boki Moomon n reitaki ma te Ekaretia ao te Baibara:

"Ngkana e koaua ana Boki Moomon, te Ekaretia e koaua, bwa titebo te mwaaka are e wene iaan are e otinako iai te oota man booki aika tabu bwa bon iai ao e kaotaaki raoi ibuakora n te bong aei. Aio kaokan te Ekaretia are e kateaki iroun te Tia Kamaiu i Baretain. Bon katean te Ekaretia are e kateaki iroun te Tia Kamaiu ngke e roko n ana aonnaba n anga rekooti aika tabu.

"Ngkana e koaua ana Boki Moomon, te Ekaretia e koaua. Te Baibara bon Tetemanti n te Aonnaba are Ngkoa. Ana Boki Moomon bon Tetemanti ae Boou. Teuana ana rekooti Iuta, ake tabeua ana rekooti Iotebwa, ao a katiteuanaaki inanon bain te Uea ni kakoroan ana taeka ni burabeti Ezekiel. Ni botaki ao a uaia ni kaota Ueaia ni Kabooan te aonnaba, aotein ueana" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1959, 119).

■ Beretitenti Ezra Taft Benson e kakoaua bwa ana Boki Moomon bon ngaia oin raoi te kakoaua ni bwaninin koauan Kaokan bwaai. "Ana Boki Moomon bon ngaia oin raoi te kakoaua. Ai aron te aake are e bwaka ngkana e kamwaingaki oina raoi, ao ai arona naba ni kabane Ekaretia a tei ke a bwaka ma bwaninin koauan ana Boki Moomon. Ana kairiribai te Ekaretia a bon ataia raoi. Aio bukin ae a nakon abwakin te kawai ni kataia n totokoa ana Boki Moomon, bwa e na roko n uruakaki, te Burabeti Iotebwa Timiti e nako ma ngaia. Ai tii te arona naba ma ara uneaki n te kiing n te nakoanibonga, ao te kaotiotio, ao kaokan te Ekaretia. Ma n te aro anne, ngkana ana Boki Moomon e koaua–ao mirion aomata aika a kakoaua bwa iai irouia te kakoaua iroun te Tamnei bwa e bon koaua—imwiina temanna e na butimwaea rikin Kaokan bwaai ao ni kabane ake a raonna" (*A Witness and a Warning* [1988], 19).

■ Beretitenti Benson e anga ana kauntira ae kaunganano ni kaineti ma kabonganaan ana Boki Moomon ni kaekai aia kakaitara taan kakae bwa e na reke irouia koauan kaokan te euangkerio.

"Tina kabongana ana Boki Moomon ni karaoan bwaai nakon te Ekaretia. . . .

". . . Ni kabane kaitara, ngkana a roko iaon kabwakaan te tei, te buu ae mwaiti, te kaitiua ni bong n taromauri, etc. a bane n tine iaan Iotebwa Timiti ao ake imwiina bwa bon ana burabeti te Atua ao a

karerekea te kaotioti n te aro n Atua. Ikai ngkanne bon te kawai ni karaoi mwaitin kaitara rinanon kabonganaan ana Boki Moomon.

"Te Moan, kaotako n te kaitara

"Te Kauoua, anga te kaeka man te kaotioti.

"Te Kateniua, kaota bwa e kanga etinraoi te kaeka ae boboto iaon te kaotioti bwa iai iroura ke akea rinanon burabeti n taai aikai.

"Te Kaua, kabwarabwara bwa iai ke akea ara burabeti ni bong aikai ao kaotioti a katan iaon ana Boki Moomon bwa e koaua ke e aki.

"Ai ngaia are, teuana te kanganga n te kaitara e na bon karaoia i bon irouna bwa ana Boki Moomon e bon koaua. Bwa ngkana e koaua ana Boki Moomon, ngkanne Iesu bon te Kristo, Iotebwa Timiti bwa te burabeti, Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia aika Itiaki ni Boong aika Kaitira e koaua, ao e kairaki ni boong aikai iroun te burabeti ni kareka kaotioti.

"Tabera tina kabuta te eungkerio ao ni karaoia n te aro ae nakoraoi. Ti aki kantaningaakibwa tina katoai kabuakaka ni kaekai. Aomata nako n tokina a katan aia onimaki ni kaaniia te oo, ao ikanne e na riai n tei" (*A Witness and a Warning,* 4–5).

■ Unimwaane Richard G. Scott man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman e anga te taeka n reirei bwa ti kona n iri ao n tibwatibwa ma taan kakaei ibon iroura. "Kataia wareka ana Boki Moomon ibukina bwa ko tangiria ao tiaki ibukina bwa kona riai ni karaoia. Kunea i bon iroum bwa e koaua. Ngkai ko a wareware ni katoai iteraniba, titiraki, Iai te aomata ae kona ni korea te boki, ke e roko ngke e kaotia Iotebwa Timiti? Rinanon te reirei ake ko karekei. Ana bon kataniko mai iroun buakakan Taatan. Ira ana kauntira Moroni, bubuti ma te nanorinano nakon te Atua te Tama n aran Iesu Kristo, ma nanon ni koaua, ngkana ana reirei ana Boki Moomon a bon koaua (taraa Moroni 10:3–5) Bubuti ma te nano ni kan karekea kamatoana iroum n akea te nanououa. . . I ataia bwa ko kona ni karekea te kamatoa n te tamnei ibon iroum bwa e bon koaua te boki. Kona bon ataia naba bwa Iesu Kristo e maiu, bwa Iotebwa Timiti bon te burabeti, ao Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia aika a Itiaki ni Boong aika Kaitira bon ana Ekaretia te Uea (taraa Kabwarabwara ana Boki Moomon, riki n te kabane n barakurabe). Kona bon kamatoa bwa te Tia Kamaiu e kaira Ana Ekaretia rinanon te burabeti ae maiu. Koaua aikai a riki bwa moan kateitei ni maiura ae karikibwai" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2003, 45; ke *Ensign,* Nobembwa 2003, 42–43).

"Kataia wareka ana Boki Moomon ibukina bwa ko tangiria ma tiaki bukina bwa ko riai ni karaoia."

Iaan ana kairiiri Iesu Kristo, te nakoanibona ao te Ekaretia a kaokaki rinanon Ana toro.

■ Kaokan bwaai e kamaenakoa te roo n Kiitanan te koaua. Mwaakan te Nakoanibonga e kaokaki rinanon te Burabeti Iotebwa Timiti, te Uea mani katea Ana Ekaretia iaon te aba bwa e aonga ni kawakin ana reirei ao otenanti n te euangkerio a kona ni tataekinaki ma te eti n te aro bwa e na buokiia aomata n nakon Kristo.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Mwakuri 3:20–21
- Doctrine and Covenants 1:30
- Doctrine and Covenants 13:1
- Doctrine and Covenants 27:12–13
- Joseph Smith—History 1:72
- Taekan te Onimaki 1:5–6

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e taetae n te bwana ae bebete n te Nakoanibonga ae te Meritereka Betero, Iakobwa, ao Ioane are e reke ao e kaokaki:

"Akea te Uea, akea te beretitenti, akea atuun te titeiki, akea temanna man te bitineti ke waakin bwain aonteaba n

aekaia nako ma te maaka. . . . Ao ngaia e anganaki aomata aika a mangori ake a nakonako ma Iesu ao ana Abotoro.

"Teniman mai irouia abotoro ake a rineaki—Betero, Iakobwa, ao Ioane—a kaoti nakon Iotebwa ao Oliver n te tabo teuana n te buakonikai' rirarikin te karanga Susquehanna. A katokai baia iaon atuuia ao n anganiia te mwaaka ae tabu.

"E aki reke te bong, ma kakoaua nakon te koaua bwa e tara n rimwi inanon Meei ke Tuun n te ririki ae 1829" (address given at the Priesthood Restoration 175th Kauring, Meei 16, 2004).

■ Unimwane David B. Haight, man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman, e kaotia: "Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aomana aika Itiaki ni Boong aika Kaitira a kaotia nakon te aonnaba bwa te Ekaretia aei e kaokaki man ana ekaretia Kristo. Kaokan bwaai e kakawaki ibukina burabeti ao Abotoro, ake bon boton ana ekaretia te Uea, a tiringai ke a anaaki. Te Ekaretia n te bong aei e kateitei iaoia burabeti ao Abotoro, ma Iesu Kristo ae bon mataniwiin atibun te maninganinga. Ngaia are te moan kateitei, rinanoaki, manga baireaki, ke man tabo tabeua. Bon ana Ekaretia Iesu Kristo are e kaokaki ni boong aika kaitira" n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1986, 7; ke *Ensign,* Meei 1986, 7).

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e kaota naba ana kakoaua bwa ana Ekaretia Iesu Kristo ea tia ni kaokaki.

"Aio ana Ekaretia Iesu Kristo are e kaokaki. . . . Ti kaotia bwa karawa ea tia ni kaukaki, ao a kaukaki keeten, ao te Atua e taetae, ao Iesu Kristo e kaoti Rabwatana, n rimwiaki ma kaotan mwaakana n Atua.

"Iesu Kristo bon atibun te maninganinga n te mwakuri aei, ao e kateaki iaon botona ake . . . abotoro ao burabeti' (Ebeto 2:20)" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2002, 87; ke *Ensign,* Nobemba 2002, 81).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Teraa te kawai ae ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia aika a Itiaki ni Boong aika Kaitira e kaokoro ma ekaretia tabeua?
- Tera te kawai ae uotiko ana Boki Moomon ni kaniiko ma te Tia Kamaiu?
- Kona kanga ni kabongana ana Boki Moomon ni buokiia tabeman ni karekea aia koaua iroun te Burabeti Iotebwa Timiti ao Kaokan bwaai?
- Tera am namakin n ataia bwa te Uea ea tia n tibwa te mwaaka n te nakoanibonga are E angan Betero, Iakobwa, ao Ioane ma tabeman unimwane?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Reireina temanna ke aika a mwaiti te moan tua are e taekinaki n te mwakoro n te mwenga n te tairiki ke tabeua taabo aika a tau. Kabonganai koroboki aika tabu aika a bebete ao kaota am koaua ni koauan te moan tua. (E na rangi n raoiroi te kataneiai ni karaoan bairean te reirei imwain te anga reirei.)
- Kamamatea koroboki aika tabu aikai: Mwakuri 2:37–38, 7:55–56; I-Ebeto 2:19–20; 4:11–14.
- Kamamatei uoua barakurabe n te kabwarabwara iaon ana Boki Moomon n atun te iteraniba.
- Rinea ao kamamatei kiingin kiibu n Joseph Smith—History

RAKAN WAREWARE AIKA A KATAUAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Kaokan bwaai n te Euangkerio" (iteraniba 135–39)
- "Iotebwa Timiti" (iteraniba 89–90)
- "Nakoanibonga" (iteraniba 124–28)
- "Nakoanibonga ae te Aaron" (iteraniba 3–4)
- "Nakoanibonga n te Merekitereka" (iteraniba 101–2)

KOROBOKI AO NAMAKIN

Mwakoro 10

© 1988 Greg K. Olsen. Courtesy Mill Pond Press and Dr. Gerry Hooper. Tai katoto

ONIMAKI AO TE RAIRANNANO

KABWARABWARAANA

Te moan tua n te euangkerio te onimaki? Tiaki! Te kaaua n taekan te onimaki e reirei bwa te moan reirei n te euangkerio bon te onimaki inanon te Uea Iesu Kristo. Onimakinan Kristo e rin naba iai kamatoaan te koaua bwa Ngaia Natin te Atua ao te Tia Kamaiu ao te Tia Kabooira n te aonnaba. Ti ataia bwa ti kona n oki ni maeka ma Tamara are i Karawa tii man onimakinan kukurein Natina ao ana nanoanga ngkana ti ongotaeka nakon Ana tua. Ngkana ti onimakina Kristo, ti butimwaea Ana mwakuri ni kamaiu ao Ana reirei, are e reitaki nakon te bwabetito n te ran ao te Tamnei" (Ioane 3:5).

Te Onimaki inanon Iesu Kristo e kaungai nanoia mitinare bwa ana mwakuri korakora, ongotaeka nakon tuan te mition, ao ni mwakuri korakora ni kakaei taan ukoukora te koaua ma nanoia ni koaua. Te Onimaki e uota te nanoraoi bwa a karaoa te mwakuri ibukin te Uea ao n tei Ibukina ngkai a tataekina ana rongorono ni kamaiu. Ngkai e tabe n rikirake aia onimaki mitinare, a karikirakea korakoraia n tataekina ao n buokiia taan ukoukora te koaua bwa ana rairaki nakon te Tia Kamaiu Iesu Kristo ao Ana euangkerio are e kaokaki.

Bwaai aika a na noraki: Te mwakoro aei e boboto iaon kakawakin onimakinan Iesu Kristo, kona kanga ni karikirakea am onimaki, tabena n ana rairannano temanna, ao irekereken te onimaki ao te rairannano, bwabetito, ao karekean te bwai n tangira ae te Tamnei ae Raoiroi. Ko kona ni kauringa te rairannano are e maroroakinaki riki taekana ni mwakoro 2 n aia boki n reirei ataei aei.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Te onimaki inanon te Uea Iesu Kristo e kakawaki n rikiraken te maiu n tamnei.
- Te onimaki e kona n rikirake
- Te onimaki e kaineti nakon te rairannano
- Te Bitaki e airi ma te rairannano, bwabetito, ao karekean te bwai n tangira iroun te Tamnei ae Raoiroi.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Te Onimaki inanon te Uea Iesu Kristo e kakawaki n rikiraken n te maiu n tamnei.

© 1996 Del Parson. Tai katoto

■ Te Onimaki e kairiri nakon te mwakuri ni kamaiu e boboto iroun te Uea Iesu Kristo. Onimakinan Iesu Krito nanona kabanean nanom ni katan Iaana—onimakinan mwaakana ae aki toki, wanawanana, ao ana tangira. E airi naba ma kakoauaan Ana reirei. Nanona kakoauan ae e ngae ngke ko aki oota ni bwaai ni kabane, Ngaia e oota. . . . E tatauraoi n tainako ni bubuokiko n uringii Ana bubuti. Taraai n tainako

n am iango ni kabane, tai nano kokoraki, tai maaku (taraa D&C 6:36)" (*True to the Faith: A Gospel Reference*).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 1 Nibwaai 7:12
- 2 Nibwaai 9:23
- 2 Nibwaai 31:19
- Aramwa 37:33
- Moronai 7:26
- Taekan te Onimaki

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Ezra Taft Benson e kabwarabwara bukin ae ti riai ni katikui ara onimaki iroun te Uea Iesu Kristo:

"Beretitenti Ezra Taft Benson e kabwarabwara bukina ae tina katuka ara onimaki iroun te Uea Iesu Kristo. Tera bukin ae kakawaki bwa e na boto ara onimaki ae korakora, ara kantantaninga, ao ara onimaki n te banna ae ti ngaia n takarere? E aera bwa ara onimaki Irouna e kakawaki bwa e na karaoi nanora inanon maiura ao ara kantaninga n te aonnaba ae e na roko? . . .

"Onimakinan Iesu Kristo e raonaki n te katantan Irouna."

". . . Bon tii Iesu Kristo ae onoti n tii ngaia ae tau ni katauraoa te kantaninga anne, onimaki ae korakora, ao korakorana akanne n tokanikai iaon te aonnaba ao ni karietaaki iaon arora n aomata n aki konabwai. . . .

"Onimakinana e korakora riki nakon tii atakina bwa E maiu. E korakora riki nakon kakaotan nanom ni kakoauaa.

Te Onimaki iroun Iesu Kristo e katabwaninaki aron te katantan i Aana. Arona n Atua, Iai irouna te mwaaka ae akea tokina, te wanawana, ao te tangira. Akea te kanganga ae kaitara te aomata ae riaon Ana kona ni katokia. Bukina bwa e karuoaki iaana bwai nikabane (taraa D&C 122:8), E ataia bwa e na kanga n ibuobuoki ni karietaira nakon ara kanganga ni katoabong" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1983, 5, 7; ke *Ensign,* Nobembwa 1983, 6, 8).

"Onimakinan te Uea Iesu Kristo e katauraoiko ibukin bwaai ake e uotii te maiu."

■ Unimwane Dallin H. Oaks man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman e kabwarabwara bwa te onimaki e boboto iroun Iesu Kristo ni buokiira ni karikirakea onimakinan te Atua.

"Te onimaki iroun te Uea Iesu Kristo bon te kakoaua ao onimakinan te Atua bwa e kinaira ao e tangiriira ao e na ongo n ara tataro ao ni kaekai ma te kabanea n tamaroa ibukira.

"E ngae n anne, te Atua e kona ni karaoi aika a mwaiti riki ao n tamaroa ibukira. E na karaoi bwaai aika a tamaroa ibukira ni kabane ao ibukiia natin Tamara are i Karawa. Te kakoaua bwa te Uea e atatai riki nakoira ao e kona ni kaekai ara tataro n te aro ae tamaroa ibukira ao ibukiia natina bon te rengarenga ae kakawaki n te onimaki iroun te Uea Iesu Kristo. . . .

"Te onimaki e na riai n iai inanona te onimakinaki. . . . Ngkana iai iroura te onimaki iroun te uea Iesu Kristo, ti riai n onimakinna. Ti riai n iai onimakinana ae tau are ti kaonaki bwa tia butimwaia, n ataakina bwa e bon kinaira ao atai bwaai aika a raraoi ibukira. . . .

". . . Kakamwakuran te onimaki inanon te Uea Iesu Kristo e atunaki n tainako nakon te oota mai karawa, nakon tamaroan ao riain ao ataibwain ao tainakin te Uea. Aio bukina bwa ti aki kona n onimakina raoi te Uea n akean onimakinana ae bwanin ana kantaninga te Uea ao tainakin te Uea. Ngkana e reke iroura te aekan onimaki anne ao onimakinan te Uea, e na reke te rau n nano inanon maiura.

"Onimakinan te Uea Iesu Kristo e katauraoiko imwain bwai aika e na uotii te maiu aei. Te aekan onimaki aei e katauraoiko n kaitarai kakabwaia n te maiu—n tauaninne ni bwaai ake a roko ao ni kanakoi kamarakinano ni bwai ake a bua" ("Faith in the Lord Jesus Christ," *Ensign,* Meei 1994, 99–100).

■ Unimwane Joseph B. Wirthlin man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman e kabwarabwara bwa tina kanga n ataia bwa nningai ara onimaki e na boorai ma ana kantaninga te Atua.

"Tina kanga n ataia bwa nningai ara onimaki ongotaeka nakon ana kantaninga Tamara are i Karawa ao e kariaia bwaai ake ti kakaai? Ti riai n ata ana taeka te Atua. Teuana bukina bwa ti rinnako rinanon koroboki aika a tabu n ata nanon Tamara are i Karawa ma aomata man moan karikan bwaai.

Ngkana e tuangiira nanora bwa ti kaitara ma koroboki aika tabu, ngkanne tina riai n aki reitia nako.

"Imwiina, tina riai ni kakauongo nakon ana kauntira ara burabeti n taai aikai ngkana a angaa kaetieti aika a kaunga nano.

N reitaki ma anne, ti riai n iangoi ao n tataro ao ni kakaai ana kairiri te Tamnei ae raoiroi. Ngkana ti karaoa anne, te Uea ea tia n anganiira ana berita, Nna tuangko n am iango ao inanom, iroun te Tamnei ae Raoiroi are e na roko iroum ni maeka inanom [D&C 8:2].

"Tii ngkana am onimaki e kaea nanon ana kantaninga Tamara are i Karawa tina kona ni kakorakoraaki bwa tia karekei kakabwaia ake ti kakaai" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2002, 90; ke *Ensign,* Nobembwa 2002, 84).

"Rikiraken ara onimaki e kainnanoa onimakinan te Uea ma nanora ae bwanin."

Te Onimaki e kona n rikirake.

■ Tina kanga ni karekea riki ara onimaki? Te onimaki bon ana bwai n tangira te Atua are ti riai ni kabanei nanora ni karekea. N ana tekitionari te Baibara e reirei bwa e ngae ngke te onimaki te bwai n tangira, e na riai n ribanaaki ao ni kamaiuaki imwiin ao ni karokoa e rikirake man te kora ae uangingi nakon te aroka ae rietata ("Faith," 670). Unimwaane Elder Neal A. Maxwell, man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman, e kabwarabwara, "Te onimaki e kainanoa te ununiki ae nanonaki, ibukina bwa e aki numeraki, e kona n rikirake ke ni kerikaki" (*Lord, Increase Our Faith* [1994], 1).

Ana Abotoro te Tia Kamaiu e oota ni kainanoan korakoran te onimaki. A bubuti, "te Uea, Ko na karaka riki ara onimaki" (Ruka 17:5). Kaotaakin aron karikirakean ana onimaki temanna e rangi ni kakawaki ibukin nakoraoin aia mwakuri mitinare.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- I-Rom 10:17
- Iakobo 4:6
- Ereman 3:35

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

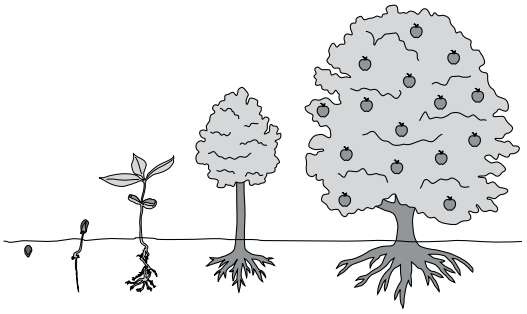

■ Unimwane Joseph B. Wirthlin e kabwarabwara bwa tera arora ae tina karaoia ni karikirakea ara onimaki. "Ma nooria, ngkana kam kauti matami ma ni kamwakuri ami konabwai, ma ni kakatai iaon au taeka, ma ni kamwakura teutana te onimaki, eng, e ngae ngke akea te bwai ae kam tangiria bwa kam ti kan kakoaua' [Alma 32:27; tara naba vv. 28–43], ma karikirakean nanon ana onimaki te kora ae uarereke e kona n rikirake ni maiu, e korakora, e kariki uaan te koaua" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1998, 32; ke *Ensign,* Nobembwa 1998, 26).

■ Ngke e kaaina te Kaitingaun, Unimwaane John K. Carmack, e kaoti kawai aika ti kona ni karikirakea iai ara onimaki.

"Karikirakei ara onimaki e kantaninga onimakinan te Uea ma nanora ni kabane. Ti aki kona n taekinna, Tia tia ni karaoa ae e tau ao ni karekea te motirawa. Bwa te karikirakeaki e roko rinanon kabwarabwaraan, bwaai aika a kona n karaoaki, ke te iango. Nakon, ae ti bon riai.

"• Karaoa ae e eti ao buoka te Uea ibukina bwa ti ataia, onimakinna, ao n tangiria ma nanora ni kabane.

"• Tai kateimatoa te iango are tina karekea te kaniwanga ke te karabwarabwa ibukin te bwai ae ti karaoia, bwa te kaniwanga e na bon roko.

"• Ukeuke ao Bubuti ma te nanorinano, ao karebwerebwe.

"• Tai kairoroi bwaai mai iroun te Uea, ibukina bwa n tainako ti taarau Irouna.

"• Katikui Nakoina te kabanea ni babaire ni bwaai ni kabane, ni karekean te nano. Tiaki mai irou, bwa are nanom ao e na karaoaki.

"• Tatauraoi n anga ngkoe bwa te karea, e ngae ngkana te mate, ibukin rabwatara ae mamate ae maiu.

"Aika kain ana Ekaretia te Uea, ti kona ni karikirakei ara onimaki, ngkana ti tangiria, n riaoan te rain are e kantaningaaki n te euangkerio ao karikirakean te onimaki ae tabwanin iroun te Uea" ("Lord, Increase Our Faith," *Ensign,* Maati 2002, 57).

■ Unimwane Richard G. Scott man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman e irekereke ma kawai ni karikirakean te onimaki n te aro are e na kona n teimatoa te mwaaka ni maiura.

"Te Onimaki tiaki buren te iango ke te mwaaka ma wakaan te reirei n akea tokina. Ngkoe temanna ae koa tia ni kataia ni kakamwakura am onimaki ao ni namakina te kabwaia? Ngkana ngaia anne, ao taraan ae ko tuai n oota ao n rinanon reirei ake a boboto iai te onimaki. . . .

"Kona boboti uaan te onimaki ngkana ko tou mwiin reirei. Te Atua ea tia n kateia ibukin kabonganana. Tabeua man reirei akanne aika:

"• Onimaki inanon te Atua ao Nanona ae korakora ni katauraoa te ibuobuoki ngkana ko kainnanoia, n aki wareka mwaitin te kanganga ae kona kaitara.

"• Ongotaeka nakon Ana tua ao karaoia inanon maium bwa E na kona n onimakiniko.

"• Kakauongo raoi nakon ana wirikiriki te Tamnei.

"• Mwakuri korakora iaon te wirikiriki anne.

"• Nanomatoa ao kaotako ngkana te Atua e kariaia bwa kona rinanon te kanganga bwa ko aonga n rikirake ao te kaeka e roko teutana imwin teutana inanon te tai ae maan. . . .

"Ko kona n reireiniko kabonganaan te onimaki ae tamaroa riki man karaoan nanon te reirei are e anga Moronai: Te Onimaki bon bwaai aika a onimakinaki ma aki noraki; ngaia are, tai uneaki ibukina bwa ko aki noria, bwa ko aki karekea te kakoaua ni karokoa *e kataaki am onimaki* [Etira 12:6] Ma, ni katoa tai are ko kataa am onimaki—are mwakuri ma te kororaoi iaon te kantaninga—kona karekea te bwai ni kamatoa iroun te Tamnei. Namakin akanne ana kamatoa am onimaki. Ngkana ko kaokioka te baeten anne, am onimaki e na rikirake ni matoatoa. . . .

"E ngae ngkana ko kamwakura am onimaki ae te kabanea ni matoatoa, te Atua e na bon aki kona na anganganiko kanuangam n te tai ae waekoa nakon are ko tangiria. Ma, te Atua e na kaeka man Ana baire ae akea tokina are e na raoiroi ibukim. E nano ao e bwanin ana tangira nakoim ao ko aki kona ni butimwaai nikabane n rabwatam ae mamate. Ma ngkana ko atai Ana baire ni kabane, kona bon aki kona n titiraki ni kaitarai e ngae ngke am namakin e karirikо bwa kona karaoia. Te onimaki ae nano e anganiko te atatai ao te korakora ni butimwaea nanon Tamara are i Karawa ngkana e kaokoro ma are iroum. Ti kona ni butimwai Nanona ma te rau ao te koaua, n onimakinna Ana ataibwai are e rianako nakon ara konabwai ni kabwanina ootara n Ana baire ngkai e taakinaki teutana imwin teutana" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2003, 78–79; ke *Ensign,* Meei 2003, 76–77).

■ Beretitenti James E. Faust, te kauntira n te Moan Beretitentii, kaoti kawai ni kateimatoan te onimaki "Ni kateimatoa te onimaki, ngaira n tatabemaniira ti riai n nanorinano ao n nanoanga, akoi ao n tutuaraoi nakoia kainnano. Te onimaki e na kamatoatoaki ni katoabong katoongan te Tamnei are e roko iroura ngkana ti katorobubua n tataro. Te kokoaua, E na waaki moa ma ngaira ao imwiina ea reitia nakoia ara utu ake a na kamatoatoaki n te kokoaua. Karaoan te koaua, te tamaroa, ao aroaro aika a riai a bon bane ni kainnanoaki bwa renganan ara onimaki ao e na karekea te kamanomano nakon nanora" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2000, 22; ke *Ensign,* Meei 2000, 18).

Te Onimaki e kairiri nakon te rairaki

■ Mitinare a riai n aki tii oota ni karikirakean aia onimaki, ma a riai n reireiniia ni ibuobuoki ni kakorakorai aia onimaki naake a reireiniia. N ana reirei te euangkerio are e kaokaki, te kora n te onimaki e unikaki inanoia taan kakaea te koaua ao aia onimaki e tabe n rikirake. Te onimaki aei e kona ni kairiri nakon ataakin namakinan te kamatoa are te rongorongo ae bon koaua. Ngkana e roko te namakin, te onimaki e tabe n rikirake ni kaira te unga n nano ni butimwaea koauan te rongorongo ao ni maiuakina te eungkerio ae kantaningaaki. Karekea te koaua ao karekean te rairaki bon tokin korakoran te onimaki.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 2 Nibwaai 31:19–20
- Aramwa 32:7–8, 28–29, 41

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Robert D. Hales man aia Kooram Aboto ake Tengaun ma Uoman e kabwarabwara bwa te onimaki bon iteran naba kanga te tano ae bon are e kamwarakea te rairaki:

"Moan koraan te rairaki e waaki ma ataakin ana euangkerio Iesu Kristo ao te nanona ae korakora ni kan ataa te koaua ni kaineti ma Ana Ekaretia are e kaokaki. 'Kamwakura te nano aio inanomi' (Aramwa 32:27). Te nano ni kan aata te koaua ai aekan te kora are e rikirake n te tano ae bon man te onimaki, tataonanano, mwakuri korakora, ao te kataaki n te tai ae maan (tara Aramwa 32:27–41). . . .

© 2001 Derek Israelsen, Tai kabito

". . . Ni mwakurian te rairaki, ti rinanon te rairannano, are e uotiira nakon te nanorinano ao a uruaki nanoia man raraoma tamneia, ni katauraoira nakon te mwakuri ni bwabetiito, kaitiakaki man buure, ao karekean te Tamnei ae Raoiroi. Imwiina, imwiin te tai ao rinanon ara kakaonimaki, ti tokanikai iaon taian kataaki ma kangana ao n teimatoa n ua te toki" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1997, 111; ke *Ensign,* Meei 1997, 80).

■ Beretitenti Marion G. Romney, are te kauntira n te Moan Beretitentii, e kabwarabwara bwa te onimaki bon te rengarenga ae kakawaki inanon te rairaki. "Te Rairaki ae Bwanin e karekea te Kukurei. Te Rairaki bon bitakin te tamnei ao te koaua. Te Rairaki e kaotaki tiaki tii n te iango ni butimwaean Iesu ao ana reirei ma bon kaungaan te onimaki irouna ao ana euangkerio, [a] te onimaki are e karekea te bitaki, te bitaki are n ootan temanna n nanon te maiu ao ana kakaonimaki nakon te Atua n nanona, n ana iango, ao n anuana. Inanon temanna are e rairaki ma nanona ni kabane, kainnanoan bwaai ni kabane ake ana kaitara ana euangkerio Iesu Kristo a bane ni mate. Ao n oneaki mwiia n ana tangira te Atua, ma te nano ae matoa ni kairi kawakinan ana tua" (n Ribotin te Maungatabu, Guatemala Area Conference 1977, 8).

"Te Rairaki bon te bitaki n te tamnei ao te nano ae itiaki."

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e taekinna bwa te rairaki e waaki man te mwaneka ae uarereke n te onimaki. "Inanon mwakurian te rairaki, taan ukoukora te koaua n ana Ekaretia a ongo ae uarereke. A kona ni wareware n ae uarereke. Ma ngaia e aki, e aki kona ni kakoaua kamimiina ni kabane. Ma ngkana e bon nanona ana kakae, ngkana e tauraoi ni katorobubua n tataroakinna, te Tamnei e na riinga nanona, tao n rangi ni bebete. E na kotea nakoina te kawai ae eti. E nooraba teutana n te bwai ae e tuai n noria mai imwaina. Ao ma te onimaki ngkana e kinnaaki ke e aki, e na nakonako inanon te mwaneka n taratara raoi. Ngkanne te oota n ana taratara e na kaotamwaaka imwaina" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2002, 84; ke *Ensign,* Meei 2002, 72).

■ Beretitenti Hinckley e tatae naba iaon maiureirein aia onimaki kain te aro e kona ni katauraoa te itangitangiri irouia taan ukokoura taekana.

"Aia onimaki taan okoukora te koaua kaanga ai aron te mwakoro ni kai ae mawawa, karenakoaki inanon te ai. Kaabueaki n uran te ai, e mwau ao n tabe ni bue. Ma ngkana e waekoa n katikakinako, e aki kona n teimatoa irouna. Mwaakaron te ai ana mate. Ma ngkana e katukaki iaon te ai, e na tabe ni bue ma te oota. N tokina ao e na ira uran te ai ao ni kaurai kaai aika a maawawa ake tabeua.

"Ao e a nakoia, tariu ao mwaneu, te mwakuri ae korakora n te onimaki, tabekirakeaia aomata nakon te aonnaba ae raababa riki ni karikirakea aia atatai n ana kawai te Uea ao te kukurei ae korakora n irakin Ana baeten" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 2002, 86; ke *Ensign,* Meei 2002, 74).

Te Rairaki e airi ma te rairannano, bwabetiito, ao karekean te bwai n tangira iroun te Tamnei ae Raoiroi.

■ Ni mwakurian te rairaki, te onimaki ao te rairannano e katauraoia taan ukoukora te koaua ibukin te otenanti n te bwabetiito ao kamatoakiia. Te bwabetiito ao karekean te Tamnei ae Raoiroi man te katokabai e bon riai ibukin kainakin te aro ibukiia aika Itiaki n Ana Ekaretia Iesu Kristo ni Boong Aika Kaitira.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Mataio 3:16
- Ioane 3:5
- 2 Nibwaai 31:13, 17
- Taekan te Onimaki 1:3–4

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwane Dallin H. Oaks e reirei bwa te rairaki e kainnanoa te nano ae tabwanin bwa e na katikui mwakuri aika ana kaitara ma ana reirei te euangkerio are e kaokaki. "Ana euangkerio Iesu Kristo e kaewenakoira nakon te bitaki. 'Te rairannano bon te rongorongo ae okioki, ao rairan te nano nanona katukan bwai ake ti tataneiai iai—bon iroura, utu, katei ao n rikim—ake a kaitara ana tua te Atua. Oin te euankerio bwa e na rairi karikibwai ake a ngae n nonoraki nakon kainakin te tiretio, ao anne e kainnanoa te bitaki" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2003, 39; ke *Ensign,* Nobembwa 2003, 37).

■ Te Burabeti Iotebwa Timiti e reirei taian reirei ni kaineti ma te otenati n te bwabetito:

"Kona bae ni bwabetitoa te baeki n tano kaanga te aomata, ngkana e aki karaoaki ni kaitiakan te bure ao te katauraoi nakon e Tamnei ae Raoiroi. Te bwabetito n te ran bon iteran te bwabetito, ao e tikiraoi ibukin te akea ngkana akea iterana teuana—are, te bwabetito n te Tamnei ae Raoiroi. . . .

". . . Te bwabetito n te ran, n akea te bwabetito n te ai ao te Tamnei ae Raoiroi n roko iai, bon akea bongana, a bon rangi ni kakawaki ao a irekereke" (*Teachings of the Prophet Joseph Smith,* sel. Joseph Fielding Smith [1976], 314, 360).

■ Beretitenti Boyd K. Packer, Te Bonomwi ni Beretitenti n aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman, e reirei bwa mitinare a riai n oota bwa te bwabetito e nano riki nakon tii te otenanti n te ran.

"Ngkana ko reirei nakoia taan ukoukora te koaua ni katauraoia nakon te bwabetito n te ran, ko riai n iangoa te bwai n tangira iroun te Tamnei ae Raoiroi—bwabetito n te ai. Iangoia kaanga teuana te kibu n taeka. Te Moan e roko bwabetito n te ran ao imwiina te bwabetito n te ai.

"Temanna e kona n titirakiniko, A uara bwaai nako? ke Iai ae ko reireinna?

"Ko a bon kaeka naba n aki iangoia, Eng, iai te utu ae ti katauraoia nakon te bwabetiito ao te kamatoaaki, ibukin karekean te Tamnei ae Raoiroi! I manga kaokia, ni bwabetitoaki ao ni karekea te Tamnei ae Raoiroi—booti akana uoua" (*The Gift of the Holy Ghost: What Every Missionary Should Know—and Every Member As Well* [taekinaki n tain te tieminaa ibukiia mition beretitentii aika a boou, Tuun 24, 2003], 2).

© 1987 Robert T. Barrett. Tai kabito

■ Unimwane Henry B. Eyring man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman, taetae ibukiia ake a tuai ni karekea te Tamnei ae Raoiroi, ni kabwarabwara: "Te Tamnei ae Raoiroi e kona n riki bwa raoia n tainako tii ngkana a kakaonimaki ao imwiin karekean otenanti n te bwabetito ao te katokabai irouia ake iai irouia te mwaaka. Ma bon imwain te bwabetiito, te teei ke te ikawai e kona ni karekea te Tamnei ae raoiroi inanoia n ataakin te koaua ae tabu. A riai ni mwakuri iaon aia koaua ni kawakinna, ma e na kaiririia nakon te raoiroi, ao e kona ni kairiia ni butimwaei berita aika a tabu are e na uota n te taina n raonii te Tamnei ae Raoiroi" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1996, 84; ke *Ensign,* Meei 1996, 62).

■ Beretitenti James E Faust e kabwarabwara bwa te kakoaua nakon te koaua e kona n roko iroun temanna imwain te bwabetiito, ma n akea te bwain tangira iroun te Tamnei ae Raoiroi, ana tararua te Tamnei e na bon karako.

"Ana euangkerio Iesu Kristo e kakaewenakoira nakon te bitaki"

"A mwaiti i tinanikun te Ekareita are ea tia ni kareka te kaotioti ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi, n kairii nanoia nakon te koaua n te euangkerio. Rinanon te mwaaka aei, taan kakaae ake a nanonna a kainnanoa te kakoaua n ana Boki Moomon ao ana reirei te euangkerio imwain te bwabetiito. Irarikin anne taan tararua iroun te Tamnei ae Raoiroi a karako n akean karekean te bwain tangira iroun te Tamnei ae Raoiroi.

"Naake a karekea ana bwai n tangira te Tamnei ae Raoiroi imwiin aia bwabetiito ao kamatoaakia a

kona ni karekei oota ao kakoaua riki aika a mwaiti. Aio ibukina bwa ana bwai n tangira te Tamnei ae Raoiroi e 'teimatoa ni kakoaua ao te entaomente ae rietata nakon te kakoaua ae taneiai te aba iai ae te Tamnei ae Raoiroi' [iroun James R. Clark, karaoaki man., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints,* 6 vols. (1965–75), 5:4]. Bon te entaomente ae rietata ibukina bwa te bwain tangira mai iroun te Tamnei ae Raoiroi 'e kona n riki bwa te tia kaitiaki ni kaitiaka nanon te aomata ao ni katabua man taian bure' [Bible Dictionary, "Holy Ghost," 704]" (n Ribotin te Maungatabu, Maati–Eberi 2001, 73; ke *Ensign,* Meei 2001, 58).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Iangoa Taekan te Onimaki 1:4. Bukin tera ngkai ko iangoia bwa e kakawaki bwa reirei ao otenanti a karinanaki n te aro anne? Bukin tera ngkai te onimaki iroun Iesu Kristo e koreaki moa?
- Tera ae ko kona ni karaoia ni karikirakea am onimaki iroun Iesu Kristo?
- Tera ae kananonaaki bwa kona kakamwakura am onimaki iroun Iesu Kristo?
- Ngkana ko mwakuri ma taan ukoukoura te koaua ake a taku bwa a kan kakoaua rongorongon te Moan Kaotioti ao ana Boki Moomon, tera ae te reirei ae kona tuangiia bwa ana karaoia? Bukin tera?
- Bukin tera bwa te bwabetiito n te ran bon "iteran te bwabetiito?"

KATAUTAUAN MWAKURI

- Kamamatea Ebera 11:1; Aramwa 32:21; ao Ita 12:6.
- Rinanoi taeka ake a koteaki n ana maroro Unimwane John K. Carmack (iteraniba 86) ao Unimwane Richard G. Scott (iteraniba 87). Iangoia bwa kona kanga ni karina am iango ao am konabwai nakon raoi oia. . . . Rinea teuana ke uoua taabo ake ko tangiria ni karikirakea ke ni katea te baire are e na kairia nakon te rikirake. Tibwaua te baire anne ma Tamam are i Karawa n te tataro ao bubuti ibukin buokam ni karikirakea am onimaki.

RAKAN WAREWARE AIKA A KATAUAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Bwabetiito" (iteraniba 21–26)
- "Rairaki" (iteraniba 40–43)
- "Onimaki" (iteraniba 54–56)
- "Tamnei ae Raoiroi" (iteraniba 81–84)

KOROBOKI AO NAMAKIN

KATAURAOAN RABWATAM AO NANOM

KABWARABWARAANA

Naake ana riki bwa mitinare a riai ni katauraoia imwain te rurubenebene n te mwakuri ni mitinare. Beretitenti Gordon B. Hinckley e kabwarabwara kakawakin te marurung n te rabwata ao n te iango ni karaoan te mwakuri ni mitinare ae bwanin taina.

"Te mwakuri aei e matoatoa. E kainnanoa korakoram ao konabwai n rinanona. E kainanoa te iango ae kakang ao te kona ni karaoi bwaai.

"... Te mwakuri ni mitinare bon tiaki te aro n taromauri ae tabu ni kawain te Ekaretia. Bon te wewete mai iroun te Beretitenti n te Ekaretia nakoia ake a itiaki ao ni kona ni kakoroa bukina ...

"Korakoran te rabwata ao marurungin te iango e rangi ni kakawaki. ...

"Iai kaaro ake a taku, 'Tii ngkana ti kona ni karekea Johnny bwa e na mitinare, ngkanne te Uea e na kakabwaiaa ma te marurung.'

"E taraa n aki mwakuri te kawai anne. Riki, bwa tera te mamara ke te korakora ke uarereken te iango e na reke nakon te mitinare ngkana e a roko n te mwakuri tii ngkana e kurakai iaan rawawatan te mwakuri.

"Tina bon riai ni kaitara te koaua. Ti a kabanea te mwane are mirion iaon tararuan te marurung ao aua aika aki kona ni warekaki ni ibuobuoki nakon te kanganga ake ana karika te bwai ae matoatoa ibukiia ni karaoan te mwakuri.

"... Iai itera tabeua are irouia ake a korakora aia kanganga, a kona ni mwakuri ni karekea te konabwai ae tamaroa. Ao te Uea e na kakabwaiaia ibukin te konabwai are a kona ni karaoia. ...

"Anganai te kariaia bwa nna kona ni kabwarabwara bwa ti kainnaoia mitinare, ma a riai ni konabwai ni karaoan te mwakuri. ...

"Tamaroan te rabwata ao marurungin te iango e kakawaki."

"E riai ni iai te ingainga n nano ao te nano ae korakora ni mwakuri ibukin te Uea n riki bwa Ana tia tei nakon te aonnaba. Ao e na riai ni marurung ao ni korakora, n rabwatana ao n ana iango, bwa te mwakuri e korakora, te aoa a ababaki, ao mwaitin te beku e kona n rawawata" ("Missionary Service," *First Worldwide Leadership Training Meeting,* Tianuare 2003, 17–18).

Te oota raoi ni matoan maiun te mwakuri ni mitinare ao marurungin te rabwata ae tau ao te katauraoi n te iango e na kabwabwaka ana konabwai te mitinare are e katauraoi ni bitia nakon te maiu ae boou ao n tokanikai n ana mwakuri te Uea.

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Naake ana tauraoi ni mitinate a riai ni katauraoi ni marurungin rabwataia ao korakoran aia iango n te mition ae bwanin taina.
- Iai te karietataaki nakoia tabeman n te mwakuri ni mitinare ae bwanin taina ake a kariaiakaki irouia mataniwi n te nakoanibonga ibukin toabuakan rabwataia ke aia iango.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Naake ana taua te nakoa ni mitinare a riai ni katauraoia ibukin te rabwata ao kairoroan te iango n te mwakuri ni mitinare ae bwanin taina.

Tai katoto

■ Te mwakuri ni mitinare bon te mwakuri ae rawawata ao e kairoro. Naake ana riki bwa mitinare a kantaningaaki bwa ana bwaati ibukin te mwakuri inanon maraen te mition. Aio e aki ti karekerekea aron kororaoia ma aron katauraoaia n rabwataia, aia iango ao aia namakin. Ngkana e rotaki n rabwatana ke marurungin ana iango, te aine ke te mwaane e na bon aki tau ibukin katean uean te Atua. Marurungin ana iango ma ana namakin e rangi ni kakawaki nakon kabwaian te mitinare ni mwakuri ibukin te Uea ma nanom ni kabane, mwaakam, iango ao korakoram (D&C 4:2). Karikirakean anuam n amwarake ae tamaroa, kamarurung, motirawa, ao tuan te itiaki imwain te wewete nakon te mition e na karababa aron reken kataneiaam n nakon ana otabwanin te mwakuri ni mitinare are kona kabwaia iai.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 4:2
- Doctrine and Covenants 88:124

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e reireinia taan kairiri n te nakoanibonga ni karaoan tabeia ni bairea tauraoin te mitinare ni marurungin rabwatana ao ana iango.

"Ti titiraki nakoimi taari bwa kam na rinorino irouia naake kam kamoamoaia. Tuangiia ami roronrikirake bwa ana atai bwaai aika a kantaningaaki ibukiia ngkana a ana nako ni mitinare. Tuangiia aia karo bwa tera ae e na kantaningaaaki ibukiia natiia aine ao mwaane.

"Ti kinai bwa te tabo ake ti tei iai ana tara n aki kakukurei ao ni matoa nakoia kaaro aika a mwaiti ake ana bubuti bwa natiia mwaane ao aine, ana reke aia tai ni karaoi mwakuri ni mitinare. Ma taari, ti namakinna bwa ti riai n uotii rikaaki ni kamwataua raoi bukin raoi te mwakuri ni mitinare ao te kainnano are e na riai ni kabaneaki arona bwa e na kona ni koro raoi bukina. Au kantaninga bwa maningongoo ana ataia bwa e bon raoiroi riki te aki nako, nakon te nako ao ni manga oki n un ma te namakin n aki tokanikai n te tai ae uarereke. Taari, e na kakabwaiai ngkami te Uea ma te unga n nano n te kawai ao te kairiiri, ma te tangira irouia kam a tabeakini aroia, ao te nano korakora n tei ibukin te bwai ae ko ataia ae eti ao kantaningaaki. . . .

"Kariaiakai bwa nna kaotia bwa ti kainnanoia mitinare, ma ana riai n kona bwai ni karaoan te mwakuri.

"E na iai te ingainga n nano ao te nano korakora ni beku ibukin te Uea bwa ana tia tei nakon te aonnaba. Ao e na riai n iai te marurung ao te korakora, n te rabwata ao te iango, bwa te mwakuri e kairoro, te aoa e ananau, ao te korakai e kona n rawawata.

"Ti aki kakaea te kororaoi. Ana mwakuri te Uea ea tia irouia aika bon aomata ake a mwakuri n te aro ae tataneiai te aba iai" (*First Worldwide Leadership Training Meeting,* Tianuare 2003, 18).

■ Unimwane M. Russell Ballard man aia Kooram abotoro ake Tengaun ma Uoman e kabwarabwara kakawakin tararuaan rabwatara: "A mwaiti aomata . . . iai aia kanganga ni karekean te tai ibukin te motirawa ae tau, kakamwakuri, ao te katokikua. Ti riai ni bairei taai ni katoa bong n ara karenta ibukin karaoan waaki aikai ngkana tina kakukureira n te kamarurung ao te maiu ae baeranti. Tamaroan tarakira e na karakai kamoamoakira iroura ao karineara" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1987, 17; ke *Ensign,* Meei 1987, 15).

■ Unimwane Russell M. Nelson man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman, are ea tia ni koreaki buroona, e taetae iaon te kakamwakuri ni

kamarurung are e katamaroa marurungin te iango." Kakaraoan aroaro aikai e buoka buanakin te nanokawaki" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1988, 8; ke *Ensign,* Nobembwa 1988, 8).

■ Mitinare a riai n aki wakin katei aika a buakaka ake ana irekereke ma karikirakean kanganga aika a korakora n aia mition. Ni kabane aomata a kona ni bitaki ao n rikirake. Naake ana nako ni mitinare ake a mamara aron amwarakeia, tuan te itiaki, kakamwakurin rabwataia a kona n tabe ni bitaki aroaroia. Kataneiam i bon iroum e kona n reiakiniko n ririki aika a kakaokoro, ma karaoana a bon aki kona ni bebete. Ngkana ko kataneiaiko ni karaoan aei imwain rinim n te mwakuri ni mitinare, kona bon kamaiuko man te nanokawaki ao te un.

Naake ana nako ni mitinare a riai n taubwiia maiuia n itera aikai ao ni karaoi bitaki ake e na kataurraoia nakon te marurung ao iangoraoi ni beku ibukin te Uea:

Amwarake: Mitinare a riai n riki bwa banna ni katoto n irii ana tua te Uea n te marurung—Taekan te Itiaki (tara D&C 89). N reitia n totokoi bwaai aika ana kaikoaki, "te Uea e kaotia bwa amwarake aikai a raraoi nakon te rabwata:

"• Banikai ao uanikai, ake a riai ni kabonganaaki ma te karaurau n iango ao te karabwarabwa (tara D&C 89:10–11).

"• Irikoia maan ao mooa,'ake ana kabonganaaki n tabetai (tara D&C 89:12–13).

"• Kurein n aekan te wiita, raiti, ao outi, ake bon bwain te maiu (tara D&C 89:14–17)" (*True to the Faith: A Gospel Reference* [2004], 187).

Ngkai mitinare a bon katabeia n rinean ao kataurraoan kanaia i bon irouia, naake ana mitinare a kona ni waaki ni kataurraoia ngkai man reiakina karaoan rinean amwarake aika a riai ao imwiina a kateimatoa baetenin te amwarake ae riai inanon aia mition. Te amwarake ae teimatoa n te kaerorii ae rietata, amwarake aika tawe karaoaia, mooi aika a kaeti, amwarake aika a karewerewe ana riai n aki kataneiaki iai. Te amwarake ae baeranti are a rin iai amwarake aika a bebete man karinanin amwarake, ake a kakaireke, ngaia riki aika kainanoaki. Mitinare ake a mwakuri n aba i tinaniku ana kainnanoa kataneiakiia ni kakai amwarake aika a rangi ni bongana ao ni kamarurung ake a tauraoi.

Nikabane ataeinimwane ao ataeinaine a riai n ira te kamarurung n tainako.

Te kamarurung ae tau: Ni kabane ataeinaine ao ataeinimwane a riai n iririi waaki ni kamarurung. Teniua bwaai aika a tangiraki aika bebete man ana burokuraem te waaki ni kamarurung, n aki warekaki bwa rorora te aomata ke tera ana konaa, bon kamarurung ibukin te kamarau, korakora, ao marurungin te buro (aerobiki ke kabonganaan te eea ni kamarurung).

1. Kamarau—Te kamarurung ni katiki mwatireti, iia, ao toman rii a riai ni karaoaki ni katoabong.
2. Korakora—Ni katoai kurubu ni mwatireti a riai ni kakamwakuraki.
3. Kakorakoraan te buroo—Te kamarurung aei e kakorakora te buro, ni karakaa aron te marurung, ao ni karikirakea te nano. Te rianna ao te bwatika bon mwakuri aika a tamaroa ni kataurraoa te mitinare ni karaoan tabena.

Te kakaitiaki ae Riai: Te kaitiaki ae riai e kona n totokoi aoraki ake a ewewe. Aio e rekereke naba ma kaitiakan baim (tao bon tii te kawai ae kakawaki ibukin tuan te kakaitiaki ao totokoan aoraki aika a bati) ao te tebotebo n tainako.

Tararuaan wiim: Te wii e riai ni buratinaki ao ni kaitiakaki marenaia n te karai ni katoabong. Naake ana nako ni mitinare ake a tuai n rin n te burokuraem ni kakaitiaka te wii a riai noora taokitan te wii n te tai ae waekoa ni kariaia te tai n tuoi ao ni bwainaoraki imwain nakoia ni mitinare. Naake ana mitinare a riai ni bubuti taekan ao babaire iaon totokoan aorakin ao tararuan te wii.

Tabo ni maeka: Mitinare a kantaningaaki bwa ana kateimatoa itiakin aia tabo ni maeka ao ni bairei raoi. Bwaai ake a otabwaniniia te tabo are a maeka iai e na kaotii anuan aia mwakuri.

Te iti n totoko: Taben te tararua ibukiia Mitinare bwa ana karekei riki babaire iaon te iti n totoko n te tai are e tiaina iai te mitinare nakon te mition. E ngae n anne, iai aron te iti n totoko are ni kabane naake ana mitinare

ana riai ni karekei. Reitaki ma te taokita n irekereke ma te iti n totoko.

Bwainnaorakian te aoraki ao te ikoaki: Mitinare a riai ni marurung ngkana a rin n maraen te mition. Naake ana mitinare are iai rotakin rabwataia ke aia iango a riai ni karekei taeka n reirei ao bwainaoraki mai irouia ake a bane aroia bwa e aonga ni buokaki marurungiia imwain rokoia ni maraen te mition.

Naake ana mitinare a riai ni katauraoi rongorongon marurungia bwa kanoan naba te booma n rin n te mition. Te kamangaongao ke te moan n taai ni kamotirawaki n te mition ibukin aki tokin aorakin te rabwata n tabetai e nang korakora ana urubwai nakon te mitinare ao ai ana utu. Karekean rongorongo aika a eti raoi man bane aroia, ake a kainnaoaki ni kanoaan te beba ni bubuti ibukin te mitinare, e rangi ni kakawaki ao e na riai n tauraoi nakon te Mataniwi ni Kabuta ni karaoan ana babaire iaon te mwakuri ni mitinare.

Katauraoan am Namakin: Ni kairaki ma katauraoan te rabwata, te iango ao te namakin katauraoana a bon kainanoaki bwa e na kukurei ao te mitinare ae nakoraoi. Te rabakau ni kaitara te bitaki ao te kakaewenako n te aro are riai ni kaeineta raoi bukin te mition e nang kakawaki n iteran ana katauraoi naake ana nako ni mitinare.

N tatabemaniia ma te namakin ae raoiroi e kabwarabwara tabeua te aroaro ake e reke irouia:

1. A namakina te mwengaraoi i bon irouia
   - Aia namakin (te maaku, te un, te bakantang, te kairua, te raraoma, te tangira) a tauaki mwiia.
   - A kona ni kaitarai ma te bononnano ae a tataneiai ni maiuia.
   - Iai te nakoraoi n aia iango ao a kona ni kaitarai angiin kanganga.
   - A kona ni kaitarai uarereken aia tai n te aro ae riai.
   - A karineia i bon irouia ao ake tabeman.

2. A namakina te nanoraoi irouia aomata tabeman.
   - A kona n rinanoi bwaai ake a tangiria ibukia tabeman
   - Iai aia reitaki n iraorao.
   - A butimwaia ao a butimwaeaki naba irouia tabeman.
   - A karinei kakaokoro irouia aomata tabeman.
   - A kona n ninikoria ma aki kona n riaon aia kona.
   - A kona n namakinna bwa mwakoron naba te kurubu.
   - Iai namakinan te katabeaki ibukiia tabeman.

3. A kona ni kaitarai kairoro inanon maiuia.
   - A karaoi bwai tabeua ibukin te kanganga are e riki.
   - A butimwai katabeakia.
   - A kona ni kaboraoia ma aia otabwanin ngkana e riai.
   - A babaire imwaina ao aki maakui taai aika ana roko.
   - A butimwaai waki ma aroaro aika boou.
   - A kabonganai aia tarena ake irouia.
   - A katei kouru aika koaua ibukiia.
   - A kona ni iango ao ni karaoi oin aia babaire.
   - A karaoa aia kabanea n tamaroa inanon te bwai ae a karaoia ni karekei karauan nanoia ni bwai ake a karaoi.

■ Ataeinaine ao ataeinimwane a kona ni kariniia ni waaki ake e na karaababa iai aia namakin ni katauraoaia nakon te mwakuri ni mitinare. Raon waki aika a kakawaki aikai:

- Te rabakau n tataonakin nano n tain mwakurian te kanganga ao te aroaro n reitaki ma tabeman.
- Te maroro ma kaaro, te bitiobi ke te beretitenti n te mwaanga, ke te tia reirei n te iango ae bane arona, ngkana e kainnaoaki ni katokan ana kanganga temanna ao aia te kanganga n te aroaro n reitaki.
- Irakin botaki aika a wakinaki n te Ekaretia man karaoan te reirei ni mitinare, karaoan te tataro, ao wakinan taian maroro ngkana e kainnaoaki ni karekea te mwengaraoi n te taetae i mataia aomata.
- Karaoan te kabanea n raoiroi n te reirei, irakin te reirei n tainako, katian te mwakuri n te mwenga iaon te tai, karekean te bwi ae raoiroi, ao irakin nanon tuan te reirei.
- Karekean takakaro ao bwai aika a tangiraki.
- Kabanean te tai n tabo aika e raroa ma te mwenga bwa e aonga te maenako man te utu n tain te mition e na bon aki rangi ni kamimi.

- Karikirakean te iraorao ao reiakinan te namakin ae mwengaraoi n te kurubu.
- Reiakinan aron te mwakuri.
- Reiakinan kawakinan te mwane man kabwakaan te kabwianibwai ao te taarau ni kawakinan te mwane ibukin temanna n ana mition.
- Anganano ni mwakuri ma te mitinare ae bwanin ana tai.

■ Kaotaana bwa te mition e airi ma kanganga aika titebo ma ake ti kaitarai inanon maiura e na ibuoboki ni katauraoan am namakin. Beretitenti Boyd K. Packer, te Bonomwi ni Beretitenti man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoma e taetae iaon kataaki n te maiu aei ake a roroko.

"E bon kananonaa bwa te maiu bon te kataaki. Te rootaki n te ingainga n nano, teutana te nanokawaawaki, te un, ao te bwara n nano bon bwaai aika a riririki.

"Reireiniia kain ara botaki bwa ngkana e reke irouia te bong ae aki tamaroa n teuana n teuana te tai, ke e mwaiti n tai tabetai, ana tei ni matoatoa ao ni kaitarai. N tokina bwai ana bon bane n eti.

"Bon iai bukin bwai aika a korakora ake tina ininimaki iai inanon maiura" (*"That All May Be Edified"* [1982], 94).

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e tibwauai bwaai ake e rinanona ngke e roronga iaon te mition are e roota ana mwakuri n nikiran ana mition.

"I bon aki marurung ngke I moan roko. Ni wiiki ake tabeua, ibukin te aoraki ao te kaitara ake I namakini, e moanna ni bwara nanou. I koroboki rikaaki nakon mwengau nakon tamau ao n taku bwa I namakinna bwa e bane au tai ao e banebuaka te mwane. Bon au karo ao au beretitenti n te titeiki, ao tamau bon te aomata ae wanawana ao iai te tamnei irouna. E korea au reta ae kimototo nakoiu ao e taku, 'Nakon Gordon, E reke irou am kabanea n reta. Bon iai teuana au kaotinano: mwaninga taekam ao naako mwakuri.' Te moani ingabong naba anne n tain reireiakinan koroboki aika tabu ngai ma toau ao ti wareki ana taeka te Uea: 'Bwa ane e kani kawakina maiuna ao e boni kabua; ma ane nang kabua maiuna ibukiu ao i bukin naba te euangkerio, ao e na kawakinna' (Mareko 8:35).

"Mwaninga taekam ao nako mwakuri."

"Taeka aikai mai iroun te Toka, e iraki iroun tamau n ana reta ma ana kauntira bwa nna mwaninga taekau ao n nako ni mwakuri, e kaineti raoi nakoiu. Ma ana reta tamau are inanon baiu, I nakon au kainiwene n te auti n te kawai ae 15 Wadham, are I maeka iai, ni katorobubua ao ni bubuti nakon te Uea. I berita bwa Nna mwaninga taekau ao ni kamwaawa tabeu ibukin Ana mwakuri.

"N te bon are n Turai 1933 bon au bong ni babaire. Te oota ae e boou e rin inanon maiu ao te kukurei ae e boou e rin inanon buroou. Te nang are iaon England e tara n mwemwerake, ao I noora otantaai. E reke irou namakinan te mition ae kaonaki n te kaubwai ao te kamimi, n te aro are I a bon rangi ni kakatonga iai" ("Taking the Gospel to Britain: A Declaration of Vision, Faith, Courage, and Truth," *Ensign,* Turai 1987, 7).

■ Te kakaewenako ae a tataneiai iai ni kaitarai mitinare aika a mwaiti bon uringaia aia koraki. Beretitenti Ezra Taft Benson e anga bwainaorakian te kanganga iaon te ururing. "I aki toki n tataekinna bwa teuana mai ibuakon ana mwakuri te mitinare ae raba bon te mwakuri! Ngkana e mwakuri te mitinare, e na karekea te Tamnei; ngkana e reke irouna te Tamnei, e na reirei man te Tamnei anne; ao ngkana e reirei man te Tamnei anne, e na riinga buroon te aomata ao e na kukurei. E na toki te ururing, te raraoma ibukiia utu, bwa ni kabane taai ao tarena ao naano a boboto iaon te mwakuri n te mwakuri ae tabu. Mwakuri, mwakuri, mwakuri—akea oneamwiina ae rokoraoi, riki n te mwakuri ni mitinare"

■ N te tai teuana Beretitenti Benson e reirei: "Ngkana ko kan kawakina te Tamnei, ao tangira am mition ao kona aki ururing, kona riai ni mwakuri. Ma, urinnga ana taeka Beretitenti Thomas S. Monson: 'Te mwakuri n akea te kaotioti bon te mwakuri buaka. Te kaotioti n akea te mwakuri bon te mii. Te mwakuri ae e kairaki ma te kaotioti bon te kabwaia! Bon akea rotakin te kimwareirei ae bati ke karaoaki nanona nakon ataakin, imwiin ana bong te mitinare ni mwakuri korakora, bwa ko a tia ni karaoa am kabanea n tamaroa" (*Teachings of Ezra Taft Benson,* 200–201).

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e taekina ana taeka temanna te tia koro rongorongo ni buoka kabwarabwaraan kainnanora ni kawakin raoi ao taratara aika a kaineti rinanon te tai ni kataaki. Ana babaire e kaitara raoi ma naake a katauraoi ibukiia ake a nano n te mwakuri ni mitinare ae bwanin taina.

"I kukurei n taeka ake mai iroun Jenkins Lloyd Jones ngke I kanim man te karinan n te *Deseret News* tabeua te ririki n nako . . . e taku:

" 'Naake a iangoia te kukurei ae kororaoi e tataneiai te aba iai e na bon kabanea te tai ae mwaiti ni biriaitua n tatakarua bwa iai ae e iraea.

" 'Mwaitin bwata aki bwaka. Mwaitin irikon maan a matoatoa. Mwaitia ataei a ikawai rake bwa aomata. Mwaitin te mare ae korobukina a kainnaoa te tataonano ao te boraoi ae korakora. A mwaiti mwakuri aika a kabotu nakon are a kantaningaaki.

" 'Te maiu aei ai aron te mwananga ni kawain te turain ae e a mane—e taonaki te mananga, e aki toua te kawai, te bubu, bareka, mannang ao e rebwetata renganaki tii n tabetai n tikiraoin te tabo ao kakukurein rebwen te kababuti.

" 'Te kamwaninga bon kaitauan te Uea ibukin karekea tokam' (*Deseret News,* 12 Tuun 1973)" (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], 254).

■ Ngkana te aomata e rotaki ke e a tia n rootaki n aorakin te iango (n aekan nanokawaki, ingaingan te nano, ke te katei n tauannine), ngkanne te katauraoi nakon te mition e na kaaira kakaean te tia katoki aoraki ke bon te bwai n aoraki. Unimwane Elder Richard G. Scott man aia Kooram Abotoro ake Tengaun ma Uoman are taekinna: "Te mwakuri ni mitinare e bon rangi ni kanganga. Ngkana iai kangangan te iango iroum are e kona ni kabebeteaki ni kona ni kaitara rurubenen te mition ae bwanin taina, ao ko kona ni weteaki. E rangi ni kakawaki bwa kona reitinako ni kabongana am bwai n aoraki n tain am mition ke ni karokoa e kariaia am kauntira ni bwainaoraki. Ataakin te kanganga n te iango ao n te rabwata bwa bon tii te arona. Teuana e kainnanoa bwai ni ibuobuoki are e kona n reke ibukin katamaroan te kanganga, imwina ao te kataneiai ni maeka n nikiran te tai. Te Atua e kabonganai kakaewenako bwa tina rikirake man te tokanikai iaoia" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2003, 45; ke *Ensign,* Nobembwa 2003, 43).

Moantaai ni kauntira ma am bitiobi ao titeiki beretitenti ibukin am kanganga bwa e kakawaki n am katauraoi nakon am mition.

"Iai tabo tabeua ake naake iai korakoran kabwakan rabwataia ae a kona ni mwakuri ao ni karekea te taneiai ae raoiroi."

Iai karinerine aika okoro nakoia mitinare ake a bwanin aia tai ibukiia ake iai aia kanganga mai iroun te mataniwi n nakoanibonga ibukin kabwakan rabwataia ke aia iango.

■ Naake ana tauraoi n nako ni mitinare ana mwakuri ma aia mataniwi n nakoanibonga, e na kona n oti bwa iai te nakobuaka ni marurungiia ni mwakuri n te mition ae bwanin taina. Iai tabeua taabo ni mwakuri aika a bongana are e na kona ni ibuobuoki ibukin reitan ana mwakuri te Uea.

■ Bitiobi Richard C. Edgley man te Bitiobi ae tararua e kabwarabwara bwa tabeman a kona ni kariaiakaki n aki rin n te mwakuri ae te mitinare are bwanin taina. "Iai ataenimwane ao ataeinaine ake a kororaoi ake a korakora nanoia ni mwakuri n te mition, ma ibukin aia kanganga n rabwataia, marurungiia, ke tabeua bwai ake a kakimototoa a kamotirawaki ma te karinerine" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1996, 83; ke *Ensign,* Nobembwa 1996, 62).

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e taetae mai irouia ake a kauarerekeaki kamatoa aia mwakuri: "Iai tabeua tabo ake a butimwaeaki iai naake e korakora kauarerekean aia mwakuri are ana kona n rinanona. Ao te Uea e na kakabwaiaia ibukin te bwai are a kona ni karaoia" (*Moan Boowi ni Kataneiai ibukiia Taan Kairiri n te Aonnaba,* Tianuare 2003, 18).

■ Unimwane Richard G. Scott e taetae iaon rinerine ibukiia tabeman ake a kariaiakaki karineaia man te mwakuri ni mitinare are e bwanin taina. "Bon ibukin kabwakan rabwatami ke ami iango are e na reke te kariaia mai

iroun te Beretitenti n te Ekaretia man te mwakuri ni mitinare are e bwainin taina (tara "Statement on Missionary Work" kanimwaki ma ana reta te Moan Beretitentii, Ritembwa 11. 2002). Ibukimi ao iai kawai tabeua ake kam kona ni karekea te mwakuri ae kaitara raoi ma aromi. Ami bitiobi ke titeiki beretitenti a kona ni ibuobuoki ni kaoti mwakuri aikai n taabo ake kam maeka iai. E na bon bae n ana Family history Centre te Ekaretia, tembora, tararuan te maeiuraoi karikirake, ke te tienti ni kamwmakuri, ke n onaoraki ni kaawa, tienta n tararua, kamanomano ke taabo riki tabeua. E mwaiti te tabo ae e kainnaoa te ibuobuoki. Ko kona ni maeka ni mwengam ao n tibwatibwa n te korakora. Te wewete e kona n roko inanon tabeua namwakaina ke e nako riki. Ami titeiki beretitenti e na ataia bwa enga te tabo ae kona mwakuri iai ao mannra. E na karaoa te wewete n te aro ae baerongaaki raoi. Te tabo are ko weteaki nako iai, kamatebwaia te rongorongo n Kaokan te Koaua ma bwai ni mwakuri tabeua are e kona n anga mitinare ake a bwanin aia tai. Imwina ao taratarai anga are ko kona n tibwaua iai te rongorongo. Ngkana ko tatauraoi ni karaoi bwaai aikai, kona kairaki nakon temanna are e na bon riingaki nakona ni kan reiakini riki ae mwaiti" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2003, 45–46; ke *Ensign,* Nobembwa 2003, 43).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Marurungim ngaia are e kantaningaaki n te mwakuri ni mitinare? Kona kanga ni kateimatoa ke ni karikirakea?
- E tau marurungin ami iango ao namakin ibukin te mwakuri ni mitinare?
- Tera ae ko kona ni karaoia ni karikirakea katauraoan am iango ma am namakin?
- Iai nanokokoraki aika ko kan maroroakinna ma am bitiobi ao am titeiki beretitenti?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Babaire ibukin kanoan te wiiki, ao imwina kabooi rengarenga ibukin, katauraoi, ao ni karekei tabeua amwarake aika a kamarurung nakoia kain am utu ke kain am ruu.
- Anga te reirei n tain te kainutu n te tairiki iaon te kakaitiaki ao karaoa te kamarurung ni katoa bong.
- Kamarurung n te maan ae teuana te aoa ni katoa wiiki (tiaki bongin te Taabati). Te katoto, ko kona n nakonako ni kawaekoa ianon teuana te aoa (e raoiroi riki te nakonako ni waerake ao rikaki n te maunga) ni katoabong, ke ni bwatika nakon are kona buti n te kaa nakon taabo ake kona nako iai.

RAKAN TE WAREWARE AIKA RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Te Kukurei" (iteraniba 79–80)
- "Te Kantaninga" (iteraniba 85–86)
- "Tuan te Itiaki" (iteraniba 186–88)

KOROBOKI AO NAMAKIN

KABONGANAAN TE TAI N UOTIA AOMATA NAKON KRISTO

KABWARABWARAANA

N taekinakiia mitinare ao e taku te Uea: "They have been sent to preach my gospel . . . ; wherefore, I give unto them a commandment, thus: Thou shalt not idle away thy time (D&C 60:13). Ni ikotaki ni mwakuri inanon te nakoraoi, mitinare ma raoia a kakorakorai aia mwakuri n tataroakinii aia kouru aika iai nanoia ao man babairei raoi bwa ana kangaa ni kamanena aia tai ake a tia ni baireaki man te aro nakon kabanean te tamaroa ibukin rikiraken uean te Atua.

Oin ana mwakuri te mitinare bwa e na kakaaia aomata ao man reireiniia te euangkerio are ea tia ni kaokaki, ni kairiia bwa aonga ni karekea te onimaki iroun Kristo, kabwarai aia bure, ni bwabetitoaki, ao man karekea te bwaintangira are Tamnei ae Raoiroi. N reireiniira arora ni kawariia aomata aika ana kona n riki bwa ara tia kakae n te aro ae tamaroa ao man iraorao ao man ni kairaki iroun te Tamnei a rangi ni kakawaki ibukin tokanikain te mitinare. Ao riki, kaain te Ekaretia aika rangi ni boongana ao man aki kamanenaaki a kona ni kamanenaaki ibukin kakaeakiia taani kakae ake inanon te tai ao ana butimwaea te euangkerio ae kakokaki. Te mitinare ae tatauraoi ao man babairea raoi ana tai e bon rangi n oomwaka riki n ana kakae, n reirei, ao man bwabetitoia naake e a tia te Uea ni katauraoia bwa ana karekea te kakabwaia man te euangkerio are e kaokaki.

"Tai kabanea am tai n aki Akaka."

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- Kakaeakiia aomata bwa ana reireinaki bon tabeiia mitinare ao kaain te Ekaretia.
- Kanakoraoan am katauraoi, bairean te kaoru, babairean raoi te tai e na buokiia mitinare ni kakorakora aia mwakuri ao man karikirakea aia tokanikai.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Kakaeakiia aomata bwa ana reireinaki bon tabeia mitinare ao kaain te Ekaretia.

■ Ngkai ko tei ibukin te Uea, ko na kakaiia "them that will receive you" (D&C 42:8). Te Uea e taku:

"Tabekaarake bwanaam nakoia aomata aikai: taekina aia iango ane N na katikua inanom, ao ko na aki kaminoaki imataia mwane;

"For it shall be given you in the very hour, yea, in the very moment, what ye shall say" (D&C 100:5–6).

Mitinare aki uotia n tiingai te mwakuri ibukin kakaeakiia aomata ake ana reireinaki. A mwakuri naba ma kaain te Ekaretia ni kakaaia taani kakae. Beretenti GordonB. Hinckley e taku: "Te mwakuri ibukin kairakiia aomata aika boou nakon te Ekaretia tiaki tabeeia tii mitinare.

Aia tokanikai e na rangi n tamaroa ngkana kaain te Ekaretia ana riki bwa ngaia kaain te tabo are a reke iai taan kakae ake a boou" ("Find the Lambs, Feed the Sheep," *Ensign*, Meei 1999, 106). Am konamaki ni kakaiia aomata bwa ana reireinaki e na kamwaitaki ngkana ko kakaea buokam mai irouia kaain te Ekaretia, buokiia tabemaang, taetae ma ake ko kaitibo ma ngaia, ao kamanenai taabo riki tabeua ake ana ibuobuoki.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 123:12–13

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Kaain te Ekaretia a boongana ibukin kakaeaia taani kakae ake iaoni kawaia ni bwabetitoaki ao n riki bwa aomata aika kakaonimaki. Unimwaane L. Tom Perry ae kaain te Koraam n Abotoro are te Ngaun ma Uoman e taku: "N te tai ae e aki rangi ni maan n taai aika nako ao ti karaoa ara kamatebwai iaoia te koraki ake a tibwa rairaki ao man bwabetitoaki, ao tii 10 percentage mai ibuakoia taan kakae ake a tia n reireinaki irouia mitinare a bon kuneaki

■ Unimwaane Dallin H. Oaks kaiin te Kooram n Abotoro are te Ngaun ma Uoman e bon katereterea aia mwakuri ae rangi ni kakawaki kaiin te Ekeretia n tibwauaan te euangkerio: "Te tia kakae are e kairaki nakoia mitinare mai irouia kaiin te ekaretia e na bon 10 te tai ae na kona ni bwabetitoaki nakon are a bon kunea mitinare rinanon aia itabon ni bon korakoraia. [N te ware aio] e katika am iango iaon kakawakin aia mwakuri kaiin te Ekaretia ibukin kakaeakiia aomata nakoia mitinare ibukin reireia? ("The Role of Members in Conversion." *Ensign*, Mar. 2003, 54)

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e kabwarabwara taian kaniwanga ake ana reke man kamanenakiia kaiin te Ekeretia ni kakaeia ao ni boutokaia taan kakae:

"Ike e mena iai kaain te Ekeretia are e na karina te tia kakae, bon iai te boutoka ae tawe. Kaain te ekeretia ana tei ni kaotiota koauan te mwakuri. E na ingainga ibukin kakukureian raoraon ana tia kakae. E na bon rangi ni kukurei ngke te rao anne e na rikirake inanon reiakinan te euangkerio.

"Mitinare ake a bwanin raoi aia tai a kona ni karaoa te anga reirei raoi, ma kaain te ekaretia, ngkana e anga raoi, ana ibuobuoki n te anga reirei arei n ikotaki ma kabonganaan mwengana ni karaoakin te mwakuri ni mitinare aei. E na kaotiota te kaotioti ae koaua ibukin ana mwakuri te Atua. E na mena ikekei ni kaekai titiraki ngkana akea mitinare. E na riki bwa te rao nakon te tia rairaki are e atia n rinanon te bitaki ae bubura ao man kanganga" (*Ensign*, Meei 1999, 105).

■ Unimwaane Richard G. Scott kain te Kooram n Abotoro ake Tengaun ma Uoman e kakimototoa bwa ana kanga kaain te Ekeratia n riki bwa taan boutoka ni kairakiia tabeman nakon Kristo. Kaain te Ekeretia a kona ibuobuoki rinanon te mwakuri n rairiia aomata ni kakaiia taan ni kakae, n roko riki bwa te rao ngkoe rinanon te tai n rairaki, ao n riki naba bwa te tia kakaoaua n taai ake a rangi kakaawaki. Ma imwin te bwabetiito, taan rairaki a kainanoa te korakora ni mwaing man te aonnaba are a tia ni mena inanoa nakon te otabwanin ae boou. Ao anne are ana bon rangi ni kainnanoaki kaain te ekeretia bwa ana mwakuri inanon ana mwakuri te mitinare. E aki matoatoa ibukiia kaain te ekaretia ake a oota bwa e ngaara te tabo are e tangiraki iai ao antai are e tangira kairiri mai iroun te Uea bwa e na buokiia iai, bwa tao butimwaeaia kaain te ekaretia ae boou nakon mwengaia ke n tekateka irakiia n tain bootakin te toa ke ni buokiia bwa e na oota riki bwa antai ngaira ao tina kanga ni maiuakinna" (n "Teaching from the Heart," *Ensign*, Tuun 2004, 11).

Kaain te Ekeretia a kakawaki ni kakaeakiia taan kakae ake iaoni kawaia ni bwabetitoaki ao man tiki ni kakammwakuri ao ni kakaonimaki.

■ Katootonga ana banna Iesu Kristo, "are e nakonako ni karaoa ae raoiroi" (Makuri 10:38). Tarai taai aika angaraoi ibukin am makuri. Te mwakuri

aio are ko a tia ni baireia ke ko aki. Te mwakuri ibukiia raom e na kairiko nakon taai aika angaraoi ibukin reireiakinan te euangkerio ae kaokaki. Ni katoa am kawai are ko mwakuri iai, ko riai ni karaoia bwa bukina bwa ko tangiriia ni kabane natin te Uea ao ni kantaninga, tataro, ao tangiriia ma nanom ae e aki bakanrerei n reireiniia te euangkerio ae kaokaki.

"Ana koaua te mitinare e riki mai imwin te koaua are e kakannato are e riki man te boowi ni kauntira ngkoa ikarawa."

Te Uea e na buokiko ni kakaea am aomata are ko na reireiniia. Aomata ana katauraoaki inanon kawaim ake a tia ni katauraoaki ibukin rongorongon Kaokan bwaai. Am mwakuri ma am taeka aika a raoiraoi ana buokiia ni karokoia aomata nakon Kristo. Tataro ao tarai taai aika angaraoi ibukin am mwakuri, ibuobuoki ni karietakiia tabemaang. Inanon am tai ni mwakuri, taetae ma aomata ni kabana ake ko kaitibo ma ngaia ao kaungaia bwa ana kamatebwaia riki taekan te eungkerio are e kakokaki.

■ Unimwaane Earl C. Tingey man te Beretitentii are te ka-Itingaun e anga ana iango nakoia mitinare ake a bwanin aia tai:

"Kauki wimii. Te Uea e tuangira, 'And thou must open thy mouth at all times, declaring my gospel with the sound of rejoicing' (D&C 28:16).

"Taetae nakoia n tatabemaniia: taan kabonakoi aia bwai, bwatintia ake a toka n te bwati, aomata n te kawai, ao aomata nako ake ko kaitibo ma ngaia" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1998, 53; ke *Ensign*, Meei 1998, 40).

© 2005 Robert Casey, Tai kaewea

■ Am kekeiaki ni kakaeia aomata ake ko kona ni ibuobuoki n rongorongo Kaokan bwaai ana buokaki man am kaotioti. Inanon am tai ni kakaeia aomata n reireiniia, kakaraoa am kaotioti ibukin Iesu Kristo ao Ana euangkerio are e kaokaki. Unimwaane Jeffry R. Holland are kaain te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e kamatoa n taku: "Bwa ngkana ko taekina te koaua, ao e na karokoa te eeko, te ururing, e kua ngkana te ururing ae e aki namakinna te tia kakae, anne are a tia n ongo te koaua aio mai imwaina—ao e bon koaua bwa a tia. Ana koaua te mitinare e riki mai imwin rongorongon te koaua are kakannato are e riki man te boowi ni kauntira ngkoa i karawa imwain rikin te aonnaaba aei. Ikekei, inanon te tabo are mai imwaaina, bon aomata naba aikai ake a ongo te rongorongo naba aio ni kabwarabwaraaki ao n ongo ikekei ana mwakuri Iesu Kristo are e na karaoia ibukin te kamaiuaki" (Missionary Work and the Atonement," *Ensign*, Maati 2001, 11).

■ Tataro bwa ko na noora ao man kinai taai ake ana angaraoi ni mwakuri ao n anga reirei. Kaakawarii ma aomata ake ko kona ni karekeia ni katoa bong. Kamanenai aanga ni kabane aika tamaroa ni kakaiia aomata ake a tauraoi n ongora am marooro. Tataro ibukin te buoka bwa kona taetae ma te bwaana ae ninikoria ma aomata ake ko kaitibo ma ngaia. Karikirakea te konabwai n taetae n te aro ni iraorao ao te aro n reitaki are akea te kakamwaaku nakoia tabemaang.

■ Inanon kukune aika mwaiti, ko na kona ni kanakoa am marooro inanon te tai ae uarereke. Unimwaane Richard G. Scott e taku iaon te konabwai aei: "Iai ara mitinare ake a karika rongorongon te euangkerio bwa kanga ai bon bwain rabwataia n te aro are a kona ni karaoa aia maroro inanon teuana ao te itera ni miniti, te nimaua ni miniti. A rangi ni katoamauakaki ni waaki ma aomata ni karinan nako ake a mena iaona ao ni kabwarabwarai nakon rongongon Kaokan bwaai aika kamimi" (n *Ensign*, Tuun 2004, 11).

■ Aomata ake a rinanon bitaki aika a teretere raoi inanon mauia—n aron buung, maate, ke mwaingiia nakon auti aika a boou—a bon tatauraoi n reireinaki taekan te euangkerio ae kaokaki ao ni karekeia raoraona. Te kabootau, mitinare ake a kaitibo ma te aomata are e a tia n taonaki n te rawawata ibukin

maten temanna ae e nang n tangiria ni kona n tibwauaa te marooro are ana manga kaitiboaki imwin te maiu ae mamate aei.

■ Te anainano ae e a tabangaki n te aonnaaba ibukin rongorongon te utu e na kona ni buokiko ni kakaeaia am aomata aika ko na reireiniia. Reireiniko taekan rongorongon ngkoa te utu man te Ekeretia ake a tauraoi n te tabo are ko mwakuri iai. Kaitibooko ma kaain te Ekaretia ake a otaa n rongorongon ngkoa te utu, ao kaoia bwa ana ibuobuoki ni kabwarabwarai ana bwai te Ekaretia nakoia ake tiaki aomata aika itiaki ni boong aika kaitira.

■ A rawata kawai riki tabeua aika tamaroa ibukin kakaeakiia ake ana bon riki bwa taani kakae. Kataneiakiia mitinare ana kaoti kawai aika mwaiti. Tataro ma iangoana e na karikirakei iango ake tabeua ibukin kakaeakiia aomata n reireiniia ao ni kaoia nakon Kristo rinanon butimwaeakin moan tuua ao otenanti ibukin te euangkerio ae kaokaki.

Nakoraoin te babaire, karaoakin am kouru, ao babairean am tai e na buokiia mitinare ni kakorakorai aia kekeiaki ao man ni karikirakea aia tokanikai.

■ Mitinare ake a tataroa karinanakin aia mwakuri ana kona ni karaoi mwakuri aika mwaiti. Te Beretenti n te mition e na karekea te banna ae kabuta ibukin babairean am mwakuri n aron ae bootau nakon te katei anne, ni ikotaki ma am tai are ko na uti iai n te ingabong, te tai ni kamatebwai, boong ni katauraoi, am aoa n raira nanom, ao am tai ni motirawa n te tairiki. Mitinare ana bukinaki ibukin babairean aia tai ni mwakuri ni katoabong rinanon aia kai ni baire mitinare bwa aonga ni bane ni karaoi ana mwakuri te Uea. Ataakin aron babairean ana tai te mitinare ake a rangi ni kakawaki inanon taina are a nangi uaana iai e na karikirakea ana tokanikai te mitinare. Baireakin te kouru e na buoki ni kakorakorai ana mwakuri te mitinare ake a rangi ni uaana.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 109:8

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwaane Dallin H. Oaks e kamatata raoi terana te moan bwai ae riai ni kabwarabwaraki:

"Ara moan bwai baireakin taekan bwaai ake ti kakae ni maeura. . . .

"Iesu e taetae iaon ara moan bwai ngke E taku, 'Ma kam na ukoukora moa uean te Atua ma ana raoiroi; ao ana bane n raonaki baikai nako imi' (Joseph Smith Translation, Mataio 6:38; inanon Mataio 6:33; footnote a).

"Ukoukora . . . moa ni katea uean te Atua nanona bwa ko na anganna moa te moani bwai nakon te Uea ao nakon Ana mwakuri. Ana mwakuri te Atua e na kakoroa bukin te maiu are akea tokina nakoia natina (taara Moote 1:39), ao ake iai rekerekeia ma te bung,tobwaakia ataei, te anga reirei ao kabaeakiia natin Tamara are Ikarawa. Nikabane bwaai a mena inano kainanoakiia. . . . N aron ae taku temanna bwa ngkana tiaki rinea moa uean te Atua, e na karekea te bitaki ae uarereke inanon te tai ae maan bwaai ake ti a tia n rinei n onea mwina. . . .

"Ara moani bwai ana bon n rangi n teretere n arora ni kamanena ara tai. . . . Ma te tai, bon ti teuana ara tai are e na kona n reke ibukin ara rinerine, ao ngkanne a bon nako n aki manga oki" (n Ribotin te Maungatabu, Maati–Eberi 2001, 108–9; ke *Ensign*, Meei 2001, 83–84).

■ Ngke a rinanon aia kaetieti ni mwakuri am aia mwakuri mitinare, a riai n titiraki, "Mwaitira nakoraoin aia mwakuri mitinare are e bon karaoaki?" e kamatataa Unimwaane Oaks:

"Akea mai ibuakora ae aiaron te tia akawa are e iangoaia bwa e a tia n akawa inanon te bong anne ngke ni boni koauana ao e a tia ni kabanea ana tai n nako ao ni manga waerake mai taari, ni kana ana katawanou ao ni kuakuai ana bwai n akawa. Tokanikaim n te akawa e rekereke ma maanra am ao i taari, ao tiaki bwa ai manra ngkoe ni kitana am tabo ni maeka. Tabeman taan akawa a kitana mwengaia n te maan ae te bwi ma uoua te aoa ao mwaanin aia aao inanon taari tii te bwiina te aoa. Taan akawa ake tabeman a kitanii mwengaia inanon te maan ae te bwi ma uoua te aoa ao aia aao inanon taari bon tii uoua te aoa. Te kabanea n aekaki aio e na mimii bwa e aera a aki reke irouia te tokanikai ae ti arona ma ake a reke irouia tabeman.

"Te moan tua ae ai aron aei are e kaineti nakoia mitinare are e arania te Uea bwa taan akawaia aomata. Ana aao te mitinare e riai ni bwaka inanon

te tabo n akawa n te tai naba are e kitana mwengana" (*Introduction* [address at seminar for new mission presidents, Tuun 20, 2000], 6).

■ Taian kekeiaki ake a kairiia aomata nakon te onimaki iroun Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni kamaiu, te rairannano, te bwabetito, te bwaintangira iroun te Tamnei ae raoiroi, ao te korakai ni karokoa te toki e na kakoroa nanon te wewete are ko karekea mai iroun te Uea. Mataniwi n te Ekeretia a tia ni kotei tabeua kiingin bwaai ni kaotioti ibukin buokaia aomata n namakinan aia kekeiaki n bitakiia n aia onimaki. Ko na taua mwin ao ribootini am waaki iaon am kainikoto aikai n taainako nakon am mition beretitenti:

- Reken araia ake a tauraoi n reireiaki ao man kawaraki
- Taani kakae aika boou
- Reirei ake anganaki taan kakae ni ikotaki ma kaain te ekaretia irarikiia
- Reirei ake tabeua ake a taekinaki n te reirei
- Taani kakae aika waaki (te koraki ake a tia n reireinaki uoua ke e raka riki ao a kawakina mwiokoaia ni kaineti ma te wareware, te tataro ao a bati riki)
- Taani kakae ake a irii bootakin te toa
- Taani kakae ma aia bong ni bwabetito
- Taani kakae a bwabetitoaki ao man kamatoaki
- Reirei ake anganaki te koraki ake a tibwa rairaki ao kaain te Ekaretia aki rangi ni kakaonimaki

■ Unimwaane M Russell Ballard are kaain te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e reirei kakawakin babairean te bong nako ao ni katei am kouru ma raoraom: "Mitinare aki kona ni karaoa te mwakuri aio ngkana a tii atonga ae, 'Aia, terana ae tina karaoia?' Mitinare a riai ni katei aia kouru. Inanon aia tai ni kamatebwai mitinare ma toaia uoman mitinare a katei aia kouru. Ana ataia bwa ngkana a raraoi aia kouru, ao ana rangi n tamaroa aia tokanikai n aia kukune, aia reirei,ni karikirakeaia aia taan kakae ao ni bwabetiakiia bwa aongani kamatoaki ao n reke irouia ana bwaintangira te Tamnei ae Raoiroi" (*Planning* [te maroro n te tiemina ibukiia beretitenti aika boou n aia mition, Tuun 25, 2003], 2).

■ Unimwaane Neal A. Maxwell, are ngaia kaain te Kooram n Abotoro ae Tengaun ma Uoman e kaungaira bwa tina taraa are iaon are ti iangoia bwa ti na katiaa ke tii kakaea ni katei ao ni karekei ara kouru:

"Ara kouru a riai ni kareenaira teutana imwin teutana. Ni katoa tai tii iangoia bwa tia roko n tokira, ma ni bon koauana bon tii te oo ae ti iangoia ke ti na kaitibo ma ngaia are ti bon karaoia ngaira. Ti kateia ao ti na kona ni manga kanakoa. . . .

". . . Ti aki riai ni kantaninga arora ni karikirakeira n akea te mwaraki ke tabeua ara mwakuri ni katamaroai 'arora' " (*Deposition of a Disciple* [1976], 33–34).

■ "Ara kouru a bon kaota nanora ao ara kantaninga ni bwaai ake ti a tia ni karaoi. Inanon ara kouru ma ara baire, ara kantaninga a bitaki nakon ara mwakuri. Karaoakin te kouru ao babaire bon ana mwakuri te onimaki. Tataroakina katean am kouru ake ana nakoraoi ma ana tua te Tia Kamaiu n reireiniia tautaeka nako, 'bwabetitoakiia n aran te Tama ao te Nati ao te Tamnei are Raoiroi' (Mataio 28:19).

". . . Karaoi bwaai ni kabane inanon mwaakam ni karekei am kouru ao ni karinea inaomataia aomata ake tabeman n rinerine. Te kabanea ni babaire ibukin te tokanikai e aki ti reke man karekean ara kouru ma inanon te mwakuri are ko karaoia ao ni waakia tabeman. Ara kouru bon te anga are e na buokiko ni karekea te te rangi n tamaroa imarenaia natin Tamara are ikarawa. Ana aki kamanenaaki ibukin te kinaki.

"Kouru ake a tia ni karauaki ni iangoaki ana buokiko ni karekea te kawai ae itiaki ao ni buokiko ni kanoai am bong ma mwakuri ake ana buokiia aomata ni karikirakea aia onimaki iroun te Tia Kamaiu ao ni waaki nakon te bwabetito, kamatoaki, ao te mwakuri ae bwanin inanon te Ekaretia. Kouru ake aki bebete ana buokiira ni katamaroa am mwakuri ao ni kairiko nakon te kaotaaki ao te rikirake" (*Preach My Gospel* [2004], 146).

■ Beretitenti Thomas S. Monson, te kauntira n te Moan Beretitentii, e tabeka te tua ae rangi ni kakaawaki ngke reirei iaon te bwai ae na riki iaon ribootinan te waaki ni karekean ara kouru: Ngkana ti tuoa mwin te mwakuri, e na rikirake n tamaroa. Ngkana e tuoaki te mwakuri ao man ribootinaki birimwakan te tamaroa e na rikirake" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1970, 107).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Terana raoi mwakuri ae ko kona ni uotii nakon katauraoiakim ae tamaroa n toro iroun te Uea inanon aia tabo ni mwakuri te mitinare?
- Antai ae ko ataia ae e tauraoi ibukim ni kairia nakon te mitinare?
- Terana kawai tabeua ae ko kona ni iraorao ma tabeman ibukin katauraoaia bwa ana reireinaki irouia mitinare?
- Terana kawai tabeua ae ko kona ni iraorao ma are e tibwa rairaki ke boni kaain te ekaretia ae e aki bati ni kakaonimaki n te Ekaretia?
- E kanga te Doctrine and Covenants 88:119 ao 109:8 n irekereke nakon uoua bwaai aikai tembora ao mitinare?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Ngkana ko tuai n tia ni karaoia, moana kamanenaana mwakuri ni babaire ni bairea ao ni karinanii am mwakuri ni katoa bong.
- Karaoia ao ni karinanii am kouru akana ana bon bwai ni buokiko ni katauraoiko ibukin ao te waaki nakon mition.
- Korea aua aika kakaokoro kauarerekean am kawai ibukin tibwaakin te marooro ibukin euangkerio ae kaokaki ma temanna are tiaki kaain te Ekaretia. Kataneiaiko n taekinna am kawai akanne—moanna ma am koroboki ao ngkanne ni manga akea.
- Inanon te wiiki ae na roko, ibuobuoka te beeba ni kakao n te ekaretia ae iai naba te tamnei iai (a pass along card) ma temanna are tiaki kaain te Ekaretia.

RAKAN WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Te Tangira" (iteraniba 96–97)
- "Aia Mwakuri Mitinare" (iteraniba 104–6)

KOROBOKI AO NAMAKIN

KATAURAOAKIIA TAAN KAKAE IBUKIN TE BWABETITO AO TE KAMATOAKI

KABWARABWARAANA

Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia aika Itiaki Ni Boong aika Kaitira iai irouna te kariaiakaki n te nakoanibonga ni karaoa te otenanti are ti kabaeaki iai iaon te aba ao ikarawa. Rinanon taian otenanti aikai ao ti karaoi berita aika tabu ma te Uea are e na kairiira nakon te kamaiuaki ao te karietataki. Berita aika tabu ao otenanti aikai ngkana ti butimwaai ma te kakaonimaki, e na kariaira bwa tina kaitiakaki man ara bure rinanon ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo ao riki bwa kaain te aro n ana Ekeretia te Uea iaon te aba. Ni karaoakin ao kawakinakin ara berita aika a tabu tii otanganaki man ana mwakuri ae buakaka te aonaaba ao ni karekea te kakabwaia are e kawakinaki ibukiia ake a rineia bwa ana iriira te Uea.

Mitinare bon iai tabeia aika a tabu mai iroun te Uea ni katauraoia taani kakae ibukin te bwabetito ao ni karekean te bwaintangira mai iroun te Tamnei ae Raoiraoi. Mitinare a riai naba n ataia bwa te bwabetito ao te kamatoaki irouia aia taan kakae bon tiaki tokin aia kouru. Kaain te ekaretia are a tibwa bwabetitoaki a riai ni moana aia katauraoi ni butimwaai otenanti man te tembora.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

- Ao ngke a roko inanon Kristo taan kakae ao man tauraoi n riki bwa kaain te Ekaretia, a riai n ataa nanon taian berita aika tabu aika irekereke ma otenanti ni kamaiu ao ni kariaia ni karaoa ao ni kawakini tabeia aika taabu aikai.
- Mitinare ana buokiia te koraki ake a tia n rairaki ao ni katauraoia nakon te bwabetito, te kamatoaki n riki bwa kaain te aro n ana Ekaretia te Uea.
- Berita aika tabu ao otenanti aika a riai ibukin te karietataki ao a reke inanon ana auti te Uea.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

Ao ngke a roko inanon Kristo taan kakae ao man tauraoi n riki bwa kaain te Ekaretia, a riai n ataa nanon taian berita aika tabu aika irekereke ma otenanti ni kamaiu ao ni kariaia ni karaoa ao ni kawakini taabe aika taabu aikai.

■ Teuana mai ibuakon am tai n anga reirei ae kakawaki bon ngkoe, te mitinare ae kona kaoa te tia kakae bwa e na bwabetitoaki. Ngke te tia kakae e a karaoa te bitaki man te tia kakae nakon te tia rairaki, teuarei ke neirei e riai n ataa aron tabun karaoakin taian berita aika tabu ma te Uea, n reitaki ma am katauraoi ni butimwaea oin tabem ni butimwaean ao kawakinan berita aika tabu. Kakabwaia man te Euangkerio aki kona ni butimwaeaki n arona ae bwanin n akean karaoakin berita aika tabu ao ni karekean taian otenanti ni kamaiu man ana euangkerio Iesu Kristo. Moan tuua ni berita aika taabu ake a karaoi taan rairaki ngke a karekea taian otenant ni bwabetito man te ran ao man te Tamnei. Aikai ao

berita aika tabu ake tabeua a karokoi taian kakabwaia ao ni kauki taian matoroa nakon te kamaiuaki inanon uean te Atua.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Moronai 6:1–4
- Doctrine and Covenants 20:37
- Doctrine and Covenants 42:78
- Doctrine and Covenants 45:9

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ "[Te berita ae tabu bon] te boraraoi imarenan te Atua ao aomata, ma aki ti tabo aroia n te booraraoi. Te Atua e anga te babaire ibukin te berita ae tabu ao mwaane a kariaia ni karaoa are e tuangiia bwa ana karaoia. Te Atua e berita nakoia aomata kakabwaia aika a koaua ibukin ongeabaia.

"Moan tuua ao otenanti a karekeaki man te berita ae tabu."

"Moan tuua ao otenanti ake a karekeaki man berita aika tabu. Kaain te Ekeretia ake a karaoa aia berita aika tabu a berita bwa ana kawakinii. Te kabootau, kaain te ekaretia ake a berita ma te Uea n aia tai ni bwabetito ao ni kabooui aia beritia akanne n kanakin te toa. A manga karaoa riki aia berita aika tabu inanon te tembora. Ana aomata te Uea bon aomata aika a tia ni karaoa te berita ao a kabatiaaki kakabwaiakia ngke a kaawakin aia berita aika tabu ma te Uea" (Guide to the Scriptures, "Covenant," 55).

Te Atua n taainako e kawakina Ana berita aika tabu. Te berita ae tabu e ti kona n aki kamanenaaki ngkana te mwaane ke te aine e aki ongotaeka ao n aki kakaonimaki ni kawakina tabena iaon te berita aika taabu.

■ Beretitenti James E. Faust, te kauntira n te Moan Beretitenti e katerea oin te kantaninga ibukin berita aika tabu. "Berita aika tabu tiaki ti te mwakuri are ti anganaki; bwaai aika a bon koaua ao man namakinaki iai aron te bitaki. Te manga bungiaki, e roko mai iroun Tamnein te Atua rinanon taian otenanti [*Teaching of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith (1976), 162]. Ti ria n taainako ni karinea ao ni kawakinii taian berita ni kamaiu ake ti karaoi ma te Uea. Ngkana ti karaoia e atia ni berita, 'Thou shalt receive revelation upon revelation, knowledge upon knowledge, that thou mayest know the mysteries and peaceable things—that which bringeth joy, that which bringeth life eternal' [D&C 42:61]" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1998; 19; ke *Ensign*, Meei 1998, 17).

"Bon te kakatai ae kakawaki ni maiura bwa ti na taraia ngkana ti kona ni kaawakina ara berita aika tabu ma te [Atua]."

■ Unimwaane Henry B. Eyring man te Kooram n Abootoro ae Tengaun ma Uoman e reirei: "Aomata aika Itiaki ni Boong aika Kaitira bon aomatan te berita ae tabu. Man te bong are ti bwabetitoaki iai rinanon taai aika kakawaki ni mauira n tamnei ti karaoi ara berita ma te Atua ao Ngaia e karaoi berita ma ngaira. E kakawakina Ana berita n taainako are e a tia n anganiira rinanon Ana toro aika e kariaria. Ma bon te kataaki ae e rangi ni kakawaki ibukin maiura n norakira bwa ti kona ni karaoa ao ni kawakina ara berita ae tabu ma Ngaia" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1996, 40; ke *Ensign*, Nobembwa 1996, 30).

■ Unimwaane F. Burton Howard kaain te Itingaun e kabwarabwara bwa tera ae nanonaki ibukin karaoan te berita ae tabu ao ni kawakinna. Ngaira bon ana aomata ni berita aika ti tabu. Ngkana arona bwa iai te kanikinaa ae rangi n teretere ibukiia kain te Ekaretia bon arora ni karaoa te berita ae tabu. Karaoakin berita e rangi ni beebete, ma irakina ao ni karaoa are ti atia berita iai bon manga te bwai teuana. Anne are e bon irekereke ma tikum inanon te waaki, arom n aki bibitaki ao am kakaonimaki. E nanonaki bwa ti na kawakina ara onimaki ao ni kakaonimaki ni karokoa te toki inanon te te tokanikai ke te aki tokanikai, te nano kokoraki ke te bwarannano. Bon te kaaniaki nako

rarikin te Uea ma nanora ni kabane. Bon karaoakin ara berita ake ti a tia ni berita bwa ti na karaoi ma korakorara ni kabane e ngae ngke ti na aki kani karaoia (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1996, 38; ke *Ensign*, Meei 1996, 28).

■ Unimwaane M. Russel Ballard are kaain te Kooram n Abotoro ae Tengaun ma Uoman e kabwarabwaraa are iai riki iaon karaoan berita aika tabu nakon are ataakin nanona iaon taian reirei. "Tabera e wene inanon buokakiia tabeman, rinanon mwaakan te Tamnei ae Raoiroi, n ataa nanona te reirei ao moan tua n te euangkerio. Ngaira ni kabane a riai n namakina te reirei ibukin Kaokan bwaai bwa a koaua ao a rangi ni kakaawaki. Ao ni kabane ake a butimwaea te marooro a riai ni kekeiaki mwaaka ni maiuakina te euangkerio ni karaoan ao kawakinan berita aika tabu ao ni buoka te mwakuri iaon otenanti ni kabane ibukin te kamaiuaki ao te karietataki" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 2000, 97; ke *Ensign*, Nobembwa 2000, 75).

■ Unimwaane Dallin H. Oaks are kaain te Kooram n Abotoro ae Tengaun ma Uoman e reirei bukin teraa e kaakawaki bwa ti na maiu bwa e aonga te Tamnei ae Raoiroi ni kamatoa ara berita: Ara tia Kamaiu bon ootan te aba Ngaia. Ti riai ni maiu bwa ti aonga ni kaotaaki n Tamneina, bwa tiaonga n ongo ao n ong nakon ana kabaebae te Tamnei ae Raoiroi, are e kakoaua te Tama ao te Natii (tara D&C 20:26). . . . Ti riai ni kakonimaki nakon berita aika tabu ake ti a tia karaoi n aran Iesu Kristo (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1987, 79; ke *Ensign*, Nobembwa 1987, 66).

Ngkana taan kakae a kabaeaki bwa ana bwabetitoaki, te aroaro ae tabangaki e kantaningaki mai irouia.

Mitinare a buokia naake a tia n rairaki ni katauraoia nakon te bwabetito, kamatoaki ao kaain ana Ekaretia te Uea.

■ Mitinare a reireiniia taan kakae ana tua te Uea ao ngkanne a manga kaoiia bwa ana manga karaoa are a tia n reirei iai. Taan kakae a kaoaki bwa ana karekei aia onimaki inanon te Uea, ana rairaki ao mani kabaeaki bwa ana kawakin tuua. Aio are e na buokiia ibukin aia bwabetito, kataetaeaki,ike ana titirakinaki ibukin kabaeakiia bwa ana kawakinii taian tua inanon nikiran maeuia. Ngkana taan kakae a mwiokoaki bwa ana bwabetitoaki, a nooraki uaaia ae oti iai bwa a bon tau ni butimwaia (tara Moronai 6:1–4).

Tamara are Karawa e tangiriia Natina ao ana kantaninga bwa ana kakabwaiaaki. Tuua e karekei taai ibukin kakabwaia (tara D&C 130:20–21). Tuua ake a maroroakinaki inanon te mwakoro aei bon tabeua tuua ake a kainanoi taan kakae bwa ana ataa nanona ao man mwiokoaki nakon imwain ae a bwabetitoaki. Ongotaekam nakon tuua nako aikai e kakawaki nakon taum nakon te bwabetito. Tuua ikai bon aikai:

- Kawakina te bong ae te Taabati n tabuia.
- Iriia burabeti.
- Maiuakina te tua ibukin te itiaki.
- Kawakina tuan te Mauri.
- Mauiakina tuan te kabwianibwai.

Kawakina te Bong ae te Taabati n Tabuia

Arora n te bong ae te Taabati bon taaran kabaeakira ni karinea ao n taromauria te Atua. Ni kawakinan te bong ae Taabati bwa e na tabu, ti kaotia nakon te Atua ara anga nano ni kawakina ara berita ae tabu. Aomata aika Itiaki ni bong aika Kaitira a riai ni kaokoroa te bong ae tabu aei man mwakurin te aonaaba ao ni katabua aroia n rinnako inanon te tamnei n nebonebo, te kakaaitau, te mwakuri, ao mwakuri ake a boboto iaon te utu ake a tau nakon te Taabati. Rinanon ara kekeiaki ngaira kaain te Ekaretia ni karaoi ara mwakuri ibukin te Taabati bwa ana nakoraoi ma te kantaninga ao Tamnein te Atua, maiuia ana kaonaki ma te kukurei ao te rau.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Te Otinako 20:8–11
- Doctrine and Covenants 59:9–10

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e anga ana taeka n kairiri aikai ibukin tararuakin raoi te Taabati: "Akea te kariaia ibukiia aomata bwa ana bobwai ao man urua te bong ae Taabati ni kabooi bwaai n te Taabati. Tiaki te tai anne ibukin kabooan taian

amwarake. Iai iroum onoua bongin te wiki . . . Ko aki riai bwa ko na boobwai n te Taabati. . . . Akea te bwai ae kona kabuaa ngkana ko karaoa am boobwai ni boong ake tabeua ao n aki karaoia n te Taabati. Karika te bong aei bwa te bong ni iango, ni wareki booki aika tabu, ni maroro ma am utu ao ni maiuakin bwaai mai iroun te Atua. Ngkana ko karaoia ao kona kakabwaiaaki" (Excerpts from recent Addresses of President Gordon B. Hinckley," *Ensign*, Eberi 1998, 74).

■ Unimwaane Russell M. Nelson man te Kooram n Abotoro ae Tengaun ma Uoman e kamatataa bwa e kanga ni karineaki te Taabati ni boong aika nako: "Koaua ao moan tua ake akea taia ibukin te Euangkerio n taai ake ngkoa ao ngkai a kakawaki nakoia aomata ngkoa ao Iteraera ae boou. Te bong ae te Taabati, ibukin te kabootau, e karineaki ibukina ngkai a kakaokoro rinanon rooro. Man ana tai Atam nakon Mote, te Taabati e taraaki bwa te bong ni motirawa man ana mwakuri ni karikibwai (taara Te Otinako 20:8–11; 31:16–17). Man ana tai Mote nakon Manga utin Te Uea, te Taabati e kauringa kainaomatakiia kaain Iteraera man tautoronakiia inanon Aikubita (taara Tetaronike. 5:12–15; Itaia 58:13; Etekiera 20:20; 44:24; Motiaea 13:19). Inanon kaitira ni bong, Aomata aika Itiaki a kawakina te bong ae te Taabati ni kamimitongnga ni kauringa ana bong ni Kamauiaki Iesu Kristo (taara Mwakuri 20:7; 1 I-Korinto 16:2; Kaotioti 1:10; D&C 59:9–19)" ("The Exodus Repeated," *Ensign*, Turai 1999, 10–11).

Iriia Burabeti

Kristo e katea ana Ekaretia i aia burabeti ao abotoro. Abotoro ma burabeti akanne a kaira te Ekaretia man te kaotioti. Te Uea e wetea Iotebwa Timiti bwa te moan burabeti ni kaira Ana Ekaretia inanon te kabanea ni bong. Naake a kaira Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira ni boong aikai bon burabeti ao abotoro. Te Beretitenti n te Ekaretia bon te burabeti ae maiu. Iai ara onimaki irouia ana burabeti te Atua ake a rineaki ao man iri ana taeka n kairiri ao ana reirei.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Amota 3:7
- Doctrine and Covenants 1:38
- Doctrine and Covenants 21:4–6

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti James E. Faust e kabwarabwarai kakabwaia ake a roko man boutokaan ana burabeti te Atua:

"Te koraki ake a tangiria bwa ana otinako man te roo ao n rinnako inanon te oota a riai ni kakoaua bwa a nakoraoi ma aia kairi ao aia kaotioti ake a roko rinanon ara burabeti, taan mamata, ao taan kaotioti . . . Aikai taian kaotioti ni burabeti ake a tia ni karekei marooro aikai rinanon bubua n ririki man taabo ni kanako marooro ake I tiretio ma te mwiokoaki bwa ana kanakoi ana taeka te Uea nakoia tabeman.

"Te kabanea n tamaroa ni kawai ibukim ngkoe ae ko kairake bwa ko na roko inanon te boraraoi ma te Tia Kamaiu bon man boutokaia Ana burabeti aika maiu iaon te aonaaba, te Beretitenti n te Ekaretia—inanon ara bong ma ara tai, Beretitenti Gordon B. Hinckley. Ngkana ti aki ira te Burabeti ae maiu, bwa antai ngaia, ti na reke n te kanganga ni matera n tamnei. . . .

"I kona ni kakoaua bwa te waaki ibukin kaotioti aika a reitaki nako a roko nakon te Ekaretia n taai nako. E roko ni katoabong" (*Come out of the Darkness into the Light* [CES fireside for young adults, Tebetembwa 8, 2002], 4).

■ Unimwaane Robert D. Hales ae kaain te Kooram n Abotoro n Tengaun ma Uoman e maroroakina kakawakin iriirakiia burabeti:

"Burabeti aika maiu a kaira te Ekaretia aio ni boong aikai. Te kabanea ni korakora n otanga ibukia kain Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira e roko man reireiara ni kakauongo ao n

ira nanon ana taeka ao ana tua te Uea are e a tia n anganiia ana burabeti aika a maiu. . . .

". . . Maiura n tamnei e tiku inanon rairakira nakon bwanaan ara burabeti ae maiu ae maatata. Ngkana ti kakauongo nakon bwanaana ni karaoa nanon ana taeka ni kairiri ao ti na maiu n aron are e kantaningaia Kristo bwa ti na maiuakinna ao ni kakorakoraira ni karokoa te toki n te aro are n te bongina ngaira ni ikotaki ma ara utu ti na manga okira Tamara are Ikarawa ao ara Tia Kamaiu,Iesu Kristo" (n Ribotin te Maungatabu, Eberi 1995, 19, 21; ke *Ensign*, Meei 1995, 17).

Maiuakina Tuan te Itiaki

Te Atua e kukurei n itiakiia natina mwaane ao natina aine e ao ribai buure ake a irekereke imarenan te mwaane ao te aine. Te itiaki bon itiakin rabwatara man te wene ni bure. N riki ni itiaki ti riai n kaitiakii ara iango n ara taeka ao ara mwakuri n rabwata. E na riai n akea te wene ni bure imwain are ko mareaki ma buum n te tautaeka. Te koraki ake a tia ni mareaki a riai ni bwanin raoi aia kakaonimaki nakoia buuia mwaane ke buuia aine. Tamnei aika buakaka n aekakia nako a riai n aki butimwaeaki. Mwaakan te Atua ni karikibwai are e a tia n anganako ao rabwatara a riai, n tararuaki bwa bwaai aika tabu. Taani kekeiaki imwin aia bwabetito a riai ni maiuakina te maiu ni itiaki are e katabua te wene ni bure itinanikun te mare ae kinaki, ni ikotak n te iein imarenan te mwaane nakon te mwaane ke te aine nakon te aine. Ana aki buoka te waaki ni mwakuri ni kabwakaan te aomata are inanon te biroto. Ngkana e a tia ni karaoaki te wene ni bure ao a riai n rairi nanoia imwain ae te Uea ena kona ni kabarai aia bure.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 42:22–25
- Doctrine and Covenants 63:16

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Kaain te Moan Beretitentii n te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman a katanoata, "Te Atua e anga te mwioko ae matoatoa bwa te mwaaka ae tabu ibukin karikan te aomata e na ti karaoaki imarenan te mwaane ao te aine, aika a mareakin n te tautaeka n riki bwa te buu te mwaane ao te buu te aine (Te Utu: Te Katanoata nakon te Aonnaba," *Ensign*, Nobemba 1995, 102).

■ Beretitenti James E. Faust e kabwarabwara te kaokoro ni maiuia te koraki ake a urua tuan te itiaki ao naake a maiuakina te maiu n rabwata ae e itiaki.

"Te koraki ake a karaobure ma tabemaang itinanikun te mare ana reke irouia namakinan te bure ao ni ikotaki ma te namakin ae e rangi n roota te iango ma te maraki n rabwata. Iraorao aika raba imaranaia mwaane ao aine itinanikun ana mwaake te Uea are e a tia ni kateia e na uotii bwaai aika aika a rawawata n ai aron kananokaawaki, te maamaa te baki ao akea te kukurei nakoia ake a karaoi bwaai aikai.

"Inanon te kabootau, ngkana bwaintangira aika tabu aikai a kammwakuraki n aron are e kantaningaia te Uea inanon mwaaken te mare n te tembora, ana uotii nakoira te kukurei ao te kimareirei aika rangi ni bati. Ti na riki bwa taani karikibwai ma te Atua ni karekean ara utu ao kanoara. Te Itiaki imain te mare n rimwiaki ma te kakaonimaki imwin te mare bon te bwatiboti ae tabu nakon oin karineam ibon iroum ao te kukurei ibukiia n tatabemaniia" ("The Virtues of Righteous Daughters of God," *Ensign*, Meei 2003, 109).

■ Unimaane Dallin H. Oaks e taetae iaon tuan te itiaki:

"Te mwaaka ni karikan te maiu aei bon te kabanea n rietata ni mwaaka are e a tia te Atua n anganiia natina. Kamanenakina e kariaiakaki n te moan tua, ma n te tua teuana ae kakawaki e kaotaki bwa e katabuaki kabonganakina n aki a kaka. Te bwai ae na katuruturuaki iaon tuan te itiaki e kabwarabwaraki n ataakin bukin mwaakara ni karikibwai inanon kakoroan ana baire te Atua.

"Kaotakin mwaakara ni karikibwai e kukureia nanon te Atua, ma ea tia n tua bwa e na ti kamanenaki inanon te iraoirao n te mare. Beretitenti Spencer W. Kimball e anga ana reirei 'inanon te maiu n taanga, are e karaoaki iaan te tua bwa te reitaki ae raba n te iraorao imarenan te mwaane ao te aine bon te bwai ae e eeti ao e kariaiakaki iroun te Atua. Bon akea tabun ke karinanoakira ibukin te reitaki imarenaia mwaane ao aine i bon irouna, bwa e nanonaki are te mwaane ao te aine a reitaki inanon te mwakuri ni karikibwai ao inanon kaotakin te tangira' (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball [Salt Lake City: Bookcraft, 1982], iteraniba 311).

"Itinanikun kabaeakin te mare, ni kabane ake a kamanena te mwaaka ibukin te karikibwai a nakon teuana te tikuri ke are te aekakina bon te bure are ko a karinanoaki ao kabwaouakin anuan maeun te mwaane ao te aine are te kabanea ni kakawaki mai iroun te Atua" (n Ribotin te Maungatabu, Okitobwa 1993, 99; ke *Ensign*, Nobembwa 1993, 74)

Kawakina Tuan te Mauri

Tuan te Mauri e reireiniira bwa ti na kawakin raoi rabwatara aikai. E reireiniira ni kamataata raoi bwa ti na aki kamanenai bwaai aika ana kona ni kaikoaki rabwatara n aron te arekooro, te baakee, te ii ao te koobee. Ti riai naba n totokoi turaki aika kaikoaki n aroia aika kakaokoro. Taan kakae a riai ni kawakina Tuan te Mauri imwain ao imwin te bwabetito. Naake a kawakina te tua aei ana karekea te kakabwaia iaon mauriia, korakoraia ao kawakinakiia mai iroun te riaboro.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- 1 I Korinto 6:10–20
- Doctrine and Covenants 89:18–21

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e kawanawanaira n totokoan uruakan taekan Tuan te Mauri. "Te rabwata ane iroum bon ana tembora te Atua. E bon rang n tabu. Bon ana karikibwai te Atua. Ngkoe ao Ngai tiaki konaa, iaan itera nako, n ira nanon te rabwata ni kamanenai turaki aika tabuaki. Ana bon urua rabwatam n akea te nanokokoraki.Ana anaa aroarom ni bon tautaekaniko. E na kairiki ni karaoi bwaai aika aki riai ni karekea te mwane ni kabooi bwaai akanne. Kararoako man bwaai ake a tabuaki kamanenaaia n Tuan te Mauri bwa te Uea e na katea te banna ae maiu imatan Ana Ekaretia are e na kakabwaiai maiura" ("Excerpts from Recent Addresses of President Gordon B. Hinckley," *Ensign*, Maati, 1999, 73).

Maiuakina Tuan te Kabwianibwai

Teuana mai ibuakon kakabwaia ake a korakora ni kaainakin Ana Ekaretia Iesu Kristo Ibukiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira bon te tibwanga n anganga te kabwianibwai ibukin karikirakean uean te Atua. Te Kabwianibwai bon te tua ni kawai are e karekeaki mai ikarawa.Te kabotau, ana Burabeti te Otetemanti ae Aberaam e kabwaka ana kabwianibwai iaon ana bwai ni kabane ake irouna (tara Aramwa 13:15).

Te Uea e a tia ni mwiokoira bwa ti na anga ara kabwianibwai iaon ara raka are ti karekea n te ririki ni buoka katean Ueana. Ara kabwianibwai a rangin tabu iroun te Uea, ao ti karinea te Atua man ara kabwianibwai ake ti kakabwakai. E berita te Atua bwa e na anganiia te kakabwaia ae bwati te koraki ake a kabwakai aia kabwianibwai ma te nano ae itiaki (tara Maraki 3:10–12).

Mwanen te kabwianibwai a kamanenaaki ibukin ana mwakuri aika waaki nako te Ekaretia, n aron katean ao kateimatoaan tembora ao auti ni bobotaki, kateimatoaan aia mwakuri mitinare, karaoakin mwakurin te tembora ao tauan mwin marooron te utu, ao a rawata riki mwakuri ake a bon riai ni karaoaki. E aki kamanenaaki te kabwianibwai ibukin kabooakiia taani kairiri ni bon te tabo anne; ni kabane bootaki nako n te tabo anne a tararuaaki irouia mitinare ake aki kabooaki ibukin aia mwakuri n te Ekaretia.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Maraki 3:10–12
- Doctrine and Covenants 119:4

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Gordon B. Hinckley e tibwaua bwa bukin tera ngkai e kabwaka ana kabwianibwai. "Bon te kakabwaia n taainako ni manga kaokan are

e a tia te Uea n anganiko ae ti teuana te katebwi ni makoro man ana bwai are E a tia n anganiira. Iai au kakoaua aika a rangi ni kakannato tariu ma mwaneu. E bon tuai man namakinaki irou te kangaanga ibukin kabwakaan au kabwianibwai, e ngae inanon tain te kangaanga n akean te mwane, bukina bwa te Uea ea tia ni karaoa ana berita are E na kakabwaiaira ngkana ti na kakaraoia. N tiingai I aki karaoa te berita anne. Te Bitiobu e aki karaoa te berita anne. Te Uea e karaoa te berita anne ao bon Ngaia te mwaaka ni kawakina te berita anne" (*Ensign*, Eberi 1998, 74).

■ Beretitenti James E. Faust e kamaatataa bwa kabwakaan te kabwianibwai bon tiaki taekan ae te kaubwai ke te raarikin:

"Te tua n te kabwianibwai e bon bebete: ti kabwakaa teuana-te katebwina ni mwakoro iaon ara raka n tatabemaniira nako ni katoa ririki. Te raka e a tia ni kabwarabwaraaki nanona irouia taian Moan Beretitentii ae nanonaki bwa te karekemwane. Te mwaiti are 10 te katebubua man ara karekemwane n tatabemaniira bon imarenara ma ara Tia Karikibwai. Akea tuua are ti kairoroaki iai. N aron are e taku n te taina temanna are ea tia rairaki mai Korea: 'Ma te kabwianibwai e aki kakawaki bwa ko kaubwai ke ko rarikin. Kona kabwakaa 10 te katebubua, ao kona aki riai ni mamaa ngkana ko tuai ni karekea ae rangi ni bati. Ngkana ko karekea te mwane ae rawata kona kabwakaa 10 te katebubua. Ngkana ko karekea ae rangi ni uarereke, kona bon ti kabwakaa 10 te katebubua. Tamara are ikarawa e na tangiriko ibukina. Ko kona n tabekarake atum ma te kakatonga. . . .

"Tabeman tao ana namakinna bwa ana aki kona ni kabwakaa aia kabwianibwai, ma te Uea e a tia ni berita bwa E na katauraoa te kawai ibukira ni kaawakin ni kabane Ana tua [tara 1 Nibwaai 3:7]. Ni kabwakaan te kabwianibwai boni karekean te mwakuri n te onimaki, ma n aron are e taku Iesu, 'Ngkana e kan toua mwin ana taeka Teuarei te aomata, ao e na reirei' [Ioane 7:17]. Ti reireinaki n aron te kabwianibwai ngkana ti kabwakaa. E koaua, I kakoauaa bwa e kona ni kiitana te kainano man karekean te onimaki ni kaokaki nakon te Uea mai ibuakon are iai iroura are teutana" (inanon ana Ribooti te Maungatabu, Okitobwa 1998, 73–74; ke *Ensign*, Nobembwa 1998, 59).

Berita aika tabu ao otenanti ake a riai ibukin te karietataki a karekeaki inanon ana auti te Uea.

■ Taian otenanti man te Tembora a kainanoaki ibukin te karietataki. Mitinare a katuaraoi aia taan kakae ni butimwaai taian moan tua ao otenanti ibukin te euangkerio are e kaokaki. Kaain te Ekaretia ake a kakaonimaki a reita aia waaki bwa aonga ni kariaiakaki ibukin karietatakiia n te aba n uea are Tiretio. Tiaki ti mwiokoaki bwa ti na bwabetitoaki ao ni karekea te bwaintangira are te Tamnei ae Raoiraoi, ma ti na karekea ni kabane ana kakabwaia Tamara are ikarawa, ti riai ni karekea taian otenanti ake a bon ti reke inanon ana auti te Uea.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 131
- Doctrine and Covenants 132:15, 18–19

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Beretitenti Howard W. Hunters e kabwarabwaraa kainanoakin taian otenanti man te tembora: "Taian otenanti man te Tembora a rangi ni kakaawaki; ti aki kona n okira te Atua ngkana akea iroura. I kaungai ngkami n tatabemanii ngkami bwa kam na kamanena raoi kawaran te tembora ke mwakuri nakon te bong are ko na konaa n rin inanon te auti ane e tabu anne ni karekei am otenanti ao berita aika tabu" ("A Temple-Motivated People," *Ensign*, Beberuare 1995, 5).

■ Beretitenti Hunter e katuruturua bwa te bwabetito ti aki kabanean te kouru ibukiia taan kakae: "Ni kabanei korakorara n tataekinan te euangkerio, karokoraaia aomata aika itiaki ao ni kamaiuakiia ara mate e na kairiira nakon te tembora. Aio bukina bwa taian otenanti man te tembora a rangi ni kakaawaki; ti aki ko na n okira te Atua ngkana akeaia iroura.

■ Unimwaane Russell M. Nelson e kabwarabwaraa bwa e na kanga tataekinan te euangkerio ae kaokaki ni kairiira nakon te tembora ni kawain te maiu ae akea tokina;

"Te tembora bon ana auti te Uea.Oinibukin otenanti ao berita aika tabu ibukin tembora nako—buroon te babaire ibukin te kamaiu—bon Ana mwakuri ni kamaiu Iesu Kristo. Ni katoa mwakuri, ni katoa reirei, bwai ni kabane ake ti karaoi inanon te Ekaretia e kairira nakon te Uea ao Ana auti ae tabu. Korakorara n tataekina te euangkerio, kanakoraoaia Aomata aika itiaki ao kamaiuaia ara mate a bane ni waaki nakon te tembora. . . .

"Otenanti, berita aika tabu, entaumente ao kabaeakira man te tembora e na kariaira ngaira n tatabemaniira nako bwa ti na raoiakina te Uea ao utu ana kabaeaki riaon te rabuna ni mate. Te ongotaeka nakon berita aika tabu man te tembora e na karekea nakoira te maiu are akea tokina, ana kabanea n tamaroa ni bwaintangira te Atua nakon te aomata [tara D&C 14:7]. Te maiu are akea tokina e raka riki nakon te aki mamate.Te maiu are akea tokina bon te karietataki inanon te kabanea n rietata ikarawa—te aekaki ni maiu are e maiuakinna te Atua" (inanon Ribootin te Maungatabu, Mwaati–Eberi 2001, 40; ke *Ensign*, Meei 2001, 32–33).

"Otenanti man te tembora a rangi ni kakawaki; ti aki kona n okira te Atua ngkana akea iroura."

■ Beretitenti Joseph Fielding Smith e reireiniira bwa bwaninin te nakoa ni ibonga e bon kainanoaki ibukin te karietataki:

"Bon akea te karietataki inanon uean te Atua ngkana akea bwaninin te nakoanibonga. . . . Kakabwaia aikai a reke rinanon te ongotaeka nakon taian otenanti ao berita aika tabu n ana auti te Uea. . . .

". . .Te Uea e a tia ni kaangaraoia ibukiia n tatabemaniia inanon te Ekaretia aio, rinanon ana ongotaeka ni karekea bwanin te nakoanibonga rinanon taian otenanti n ana tembora te Uea. Aio are e aki kona ni karekeaki n taabo riki tabeua" (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols [1954–56], 3:132).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Terana te bwai ae kakawaki ibukin karaoan berita aika tabu ma te Atua?
- Bukin tera ngkai otenanti ibukin te kamaiuaki e rekereke ma tuua aika tabu?
- N te aro ra ae ana tua te Uea e a karekea te kukurei nakon maiura?
- Tera am iango ibukiia taan kakae are a riai n reireinaki ibukin te tembora?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Karaoa am beba are ko na karinana iai am berita aika tabu are ko a tia ni karaoia inanon maium ao iangoia raoi bwa a kanga ni n roota ao man kaawakina maium.
- Kataneiaiko n anga reirei iaon teuana te oi-ni-iango are e maroroakinaki inanon te mwakoro aio inanon tain botaki n utu n te tairiki ke nakon raoraom ke kain am ru.
- Ngkana ko tuai ni karaoa aei n taai aika nako, kawara am bitiobu ke am beretitenti n te mwaanga ibukin katauraoam nakon te tembora.

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Bwabetito" (iteraniba 21–26)
- "Te Itiaki" (iteraniba 29–33)
- "Berita aika tabu" (iteraniba 44)
- "Burabeti" (iteraniba 129–30)
- "Taabati" (iteraniba 145–47)
- "Tembora" (iteraniba 170–74)
- "Kabwianibwai" (iteraniba 180–82)
- "Tuan te Itiaki" (iteraniba 186–88)

KOROBOKI AO NAMAKIN

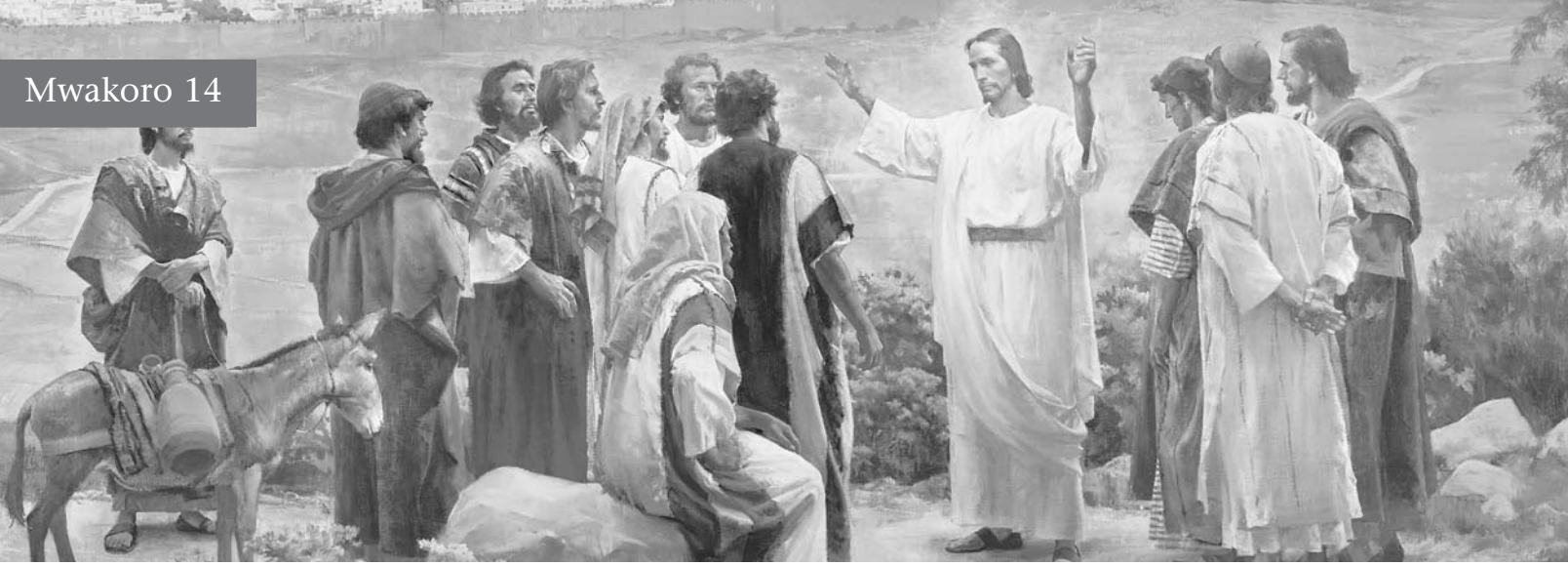

ANUAN MAIUN KRISTO

KABWARABWARAANA

Ngkai naati-mwaane ao naati-aine ngaira iroun te Atua, ti a tia ni karekei anua ni maiu n Atua aika raraoi. Maiura i mwaain rikira nako aon te aonaaba aei e katauraoira nakon te maiu ae mamate are ti a reitanako iai reireiara ao rikirakera. Te mwakuri ni mitinare bon te tai ae kamimi nakon reitan rikirakera ao kabuburaan kateira aika tabu mairoun te Atua ngkai ti keiaki ni katotonga te Tia Kamaiu.

Iesu Kristo e kaota arora ae ti na maiuakin. "Ngai te ota; I a tia ni katea te banna ni katooto ibukimi" (3 Nibwaai 18:16). Maiuakinan aron maiun Kristo bon te banna are ti na uaiakinna (taraa Mataio 5:48; 3 Nibwaai 12:48). Teuana mai buakon kawai aika kabanean tamaroa ni kakairi ni maiuakinan maiun Kristo bon kamatebwaian maiun te Tia Kamaiu ao ni kataia n riki ni katootonga. Aron maiuia mitinare ake a katotonga maiun Kristo a kariaia taan kakaae bwa a na kakoauaa tamaroan te euangkerio are e a tia ni kaokaki i nanon maiuia mitinare. Ngkana ti kakaonimaki, e na reitianako ni kabuburaa ara tarena ao ara konabwai Iesu Kristo ao ni buokira bwa ti na katootonga arona. Beretitenti Gordon B. Hinckley e taku, "Te katikitiki ae korakora n te euangkerio bon kabanean tamaroan ao kakaonimakin maiun te aomata ae itiaki ni boong aika kaitira" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Eberi 1982, 68; ke *Ensign*, Meei 1982, 45).

"Te kabanea ni kairoro ni kibu n taeka n te euangkerio bon maiun te Aomata ae Itiaki ni Boong aika kaitira ae te kabanea n tamaroa."

ATAAKIN REIREI AO MOANTUA

- A kekeiaki mwaaka Mitinare ni karikirakei anuan maiun Kristo.
- Mitinare a tuangaki bwa ana beku ibukin te Atua ma nanoia ni kabane, iango ao korakoraia (D&C 4:2).
- Te Ongotaeka bon te anua ae kakaawaki n te mwakuri ni mitinare.

KOROBOKI AIKA TABU AO RONGORONGO NI BOUTOKA

A kekeiakimwaaka Mitinare ni karikirakei anuan maiun Kristo.

■ Ngkai bon taan tei ngaira ibukin te Uea ae Iesu Kristo, ariai mitinare ni kaota Anuana nakoiia ni kabane ake kam angareirei nakoiia. Taan kakaae n taai nako a na kaoti aroia aika raraoi nakoiia mitinare ao kaain te ekaretia ake a kakairi ni maiun te Tia Kamaiu. Unimwaane Jeffrey R. Holland man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e kabwarabwaraa mwaakan te banna ni katooto irouia kaain te ekaretia ake iai irouia anuan maiun Kristo; "E koaua ae akea riki te marooro ni mitinare ae korakora ae ti na kanakoa nakon te

aonaba aio nakon te katooto ni maiun te aomata ae itiaki ni boong aika kaitira ae te tangira ao te kukurei. Te aroaro ao te taonannano, te moangare ao te akoi iroun kaain te ekaretia ae kakaonimaki e na karekea te reitaki ae tamaroa are akea ana koroboki te mitinare ke te tamnei are e kona ni kabwarabwaraa. Aomata a aki kaaina te Ekaretia ibukin te bwai are a ataia. A kaainna ibukin te bwai ae a namakinna, tera ae a noria ao n tangiria n tamneiia. Ara kaotioti n tamnei ao ni kukurei n aron anne a na reke irouia aia koaua ngkana ti karaoi. N aron are e taku te Uea nakon Aramwa ao natin Motiaea, 'Nako nakoiia . . . bwa kam na kaoti banna aika raraoi nakoiia irou, ao N na karaoi ngkami bwa bwaai ni mwakuri i nanon baiu ibukin kamaiuaia aomata aika mwaiti' (Aramwa 17:11)" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Maati–Eberi 2001, 16; or *Ensign*, Meei 2001, 14).

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Mataio 25:40
- Ruka 10:30–37
- Ioane 13:4–17
- 2 Nibwaai 31:9–10
- 3 Nibwaai 18:24
- Doctrine and Covenants 4:5–6

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwaane Joseph B. Wirthlin man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e kaungaira bwa ti na karikirakea anuan maiun Kristo bwa ti aonga n riki bwa mitinare aika nakoraoi n aia mwakuri: "Ngkana ti na kakoroa nanon ana tua te Uea ni kauki wintoon karawa nakoiia ni kabane tarira ma mwaanera, ti riai n tauraoi n angareirei i aon te euangkerio. Ma kamatebwaian koroboki aika tabu, te aki mamatam, ao te tataro, ti kakorakoraa ara koaua iai. Ti ribanaa anuan Kristo n aron 'te onimaki, te tamaroa, te rabakau,te taubwaang, te taotaonaki n nano, akoaia kiritian, te aro n Atua, te tangira ae kororaoi,te nano rinano, [ao] te mwakuri korakora' [D&C 4:6]" (inanon Ribootin te Maungatabu, Tebetembwa–Okitobwa 1995, 102; ke *Ensign*, Nobembwa 1995, 76).

Anuan Kristo akanne a maroroakinaki n nikiran te mwakoro aei.

Te Onimaki (taraa naba mwakoro 10, "Te Onimaki ao te Rairaki")

■ Te onimaki e waki nakon te rabakau ao te ataibwai. Beretitenti Boyd K. Packer, te Bonomwi ni Beretitenti n te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman, e kabwarabwaraa:

"Ngke ko a katai moan tuan te euangkerio i nanon am kakoaua n akea ataakina, te Tamnei e na moana ana anga reirei iai nakoim. Teutana i mwin teuatana am onimaki e na oneaki mwina n te rabakau.

"Ko na kona n nora te kaokoro, ke n nooraba ma maata n tamnei" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1994, 78; ke *Ensign*, Nobembwa 1994, 60).

■ Aia boki ni kairi mitinare ae *Preach My Gospel,* e kabwarabwaraa te reitaki i marenan te onimaki iroun Iesu Kristo ao arora ni maiuakinna. "Te onimaki e waaki nakon te mwakuri, ni ikotaki ma te rairannano, te ongotaeka, ao mwakuri aika tabu. Ngkana iai am onimaki iroun Iesu Kristo bwa ko onimakina te Uea n te aro ae bon tau bwa ko aonga n ira Ana tua—e ngae ngke ko aki ataa bukina. Ko katiaa are E tangiria te Uea bwa ko na katiaa. Ko buokia ni karekea te bwai ae raoiraoi ni maium ao ni maiuia tabeman. Ko a kona ni karaoi bwaai aika kamimi n aron ana baire te Uea. Am onimaki e na kaotaki raoi rinanon te taratara raoi ao te mwakuri" (*Preach My Gospel* [2004], 116).

■ Unimwaane Richard G. Scott man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e katuruturua kakaawakin te onimaki. "Kainnanoan kamwakuran te onimaki iroun Iesu Kristo e bon riai. Bon aan te baaire ni kamaiu. Ngkana kamwakuran te onimaki anne e bootaki ma te mwakuri ae karaoaki ma te nano ae koaua are e kateitei i aon te kukurei n nano ibukin ongoraeakin Ana reirei, te rikirake ae bati ao kakabwaia a na rimwi" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1993, 119; or *Ensign*, Nobembwa 1993, 87–88).

Te Tamaroa

■ Beretitenti Ezra Taft Benson e kabwabwarai tabeua aron te tamaroa:

"Aroaro aika tamaroa e nanonaki bwa[te tia taua te nakoanibonga] iai irouna ana iango aika akea buakakaia ao ana mwakuri aika itiaki. . . .

"Te tamaroa bon ti tearona ma ae tabu, te anua teuana n Atua. Te aomata ae taua te nakoanibonga e riai n aki toki ni kakaaea ibukin te bwai are e itiaki ao e tatangiraki ao tiaki te bwai are e kamamaa ke baarekareka. Te tamaroa e na karaneaneaa ana iango n aki toki (taraa D&C 121:45). E na kanga te aomata n aki akaaka ni kabuakaka i nanon buakakan tamnei aika tangako, taeka aika bubuaka, ke te maureka ao n iangoia bwa e kororaoi ao e rang itiaki?" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1986, 60; ke *Ensign*, Nobembwa 1986, 46).

"Tamaroa . . . e booti ni kabane aron nako te itiaki."

■ Beretitenti James E. Faust, te kauntira n te Moan Beretitentii e kamatataa: "A rawata aomata aika aki oota raoi n nanon te taeka ae te itiaki. Teuana nanona ae rang ataaki bon te kan itiaki ke te itiaki n arora ni maiu, ma te itiaki n nanona ae teretere riki e rabwati ni kabane anuan te itiaki are e na buokira ni karekei kateira. Te bwai ni katooto ni kawai are kuneaki i nanon te umanibong i Newfoundland, e ituaki n 1813, e warekaki: 'Te itiaki bon mataniwin te tikiraoi i nanon ara iango, te kabanea ni kakannato n te bwai ni katamaroa irouia aomata. Te itiaki bon ara otanga ao ara itoi ae te tia kairiira are e kauta ara konabawai n iango ngkana e bure ara namakin" ("The Virtues of Righteous Daughters of God," *Ensign,* Meei 2003, 108).

Te Rabakau

■ Ti tangira te baeranti ngkana ti kakaaea te rabakau. Beretitenti Spencer W. Kimball e katereterea tangiran te rinerine are karaoaki raoi n rinean te aekaki n rabakau are ti kakaaea:

"Kaubwain te rabakau n te aonaba ao te tamnei bon bwaai aika karabaaki—bwa a karabaaki mairouia te koraki ake aki karaoi raoi aia kakaae ao aia korakai ni kakaaiia. . . . Rabakau n Tamnei a aki karekeaki ti man te titiraki; tataro naba a aki tau. E tangira te nanomatoa ao te kakaonimaki ni maium. Te rabakau i aon bwaai n te maiu aei a boboto i aon te tai ao iai tokiia; te rabakau i aon koaua aika akea tokiia a boboto i aon te tai ao n aki toki.

"Ibuakon ni kabane kaubwain te wanawana, te kabanea ni kakaawaki bon wanawanan te Atua."

"Ni kabane kaubwain te rabakau, the kabanea ni kakaawaki bon rabakaun te Atua: rikina, mwaakana, Ana tangira ao Ana berita. . . .

"Rabakaun te aonaba, bwa tao kakawaakira n arona, e aki kona ni kamaiua te aomata ke ni kauka te abanuea are te teretio ke ni karika te aonaba ke ni karaoa te aomata bwa te anti, ma e kona n rang manena nakon te aomata are e kamenai moani bwaai i moa are e a tia ni kunea te kawai nakon te maiu are akea tokina ao ake e kona ni kamwakuri ni kabane rabakau bwa ana bwai ni mwakuri ao ana toro" (*The Teachings of Spencer W. Kimball,* ed. Edward L. Kimball [1982], 389–91).

Te Taubaang

■ Elder Russell M. Nelson man te Kooram n Abotoro ae Tengaun ma Uoman e anga ana reirei:

"Te Taubaang e kaota te taua ma nanom ao te taona n nano n te mwakuri. E kauringa teuana te berita ae tabu are e a tia ni karaoaki. . . .

"E okiokiraki, ni koroboki aika tabu a reireira bwa ti na taubaang ni bwaai ni kabane' (1 I-Korinto 9:25; Aramwa 7:23; 38:10; D&C 12:8). Te Taubaang e kona ni kamanoira n tatabemanira mai imwiin te aki taubaang" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1991, 81; ke *Ensign*, Nobembwa 1991, 60).

■ Beretitenti Ezra Taft Benson e kabwarabwaraa te aomata ae taubaang: "Te aomata ae taua te nakoanibonga bon te tia taubaang. Are nanona bwa e kona n taona ana namakin ao ana taetae. E karaoi bwaai ma te taubaang ao e aki tataneiai n te aki taubaang. N te taeka, iai rouna te taotaonannano. Bon ngaia te tia bairea aron ana namakin ao, tiaki kaibibitana" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1986, 62; ke *Ensign*, Nobembwa 1986, 47).

Te Taotaonannano

■ E na korakora te kabwaia n taraakin te maiu ma te taotaonakinnano. Unimwaane Joseph B. Wirthlin e reireiniira:

"Ti na karekea te kukurei ae koaua ao te kimareirei tii ngkana ti reireinira te taotaonannano.

"Rikitionare a kabwarabwaraa te taotaonannano ni kabonganai taeka n aron uotakin te maraki ke te rawawata n te aro ae rau ke n akea te ngurengure; n aki katawe ke te aki iango; n teimatoa ribuakon te kaiangatoa, taai aika matoatoa ke kaaitara. . . .

". . . I kakoauaa bwa akean te taotaonannano bon ngaia oin kaangaanga aika bubura ao te aki kukurei i aon te aonaba n te bong aei. Angiin te tai, ti teimatoa n aki taotaonannano i bon iroura, ma kaain ara utu ao raoraora, ao bon iroun naba te Uea. Ti taraa n rang n imanono n tangira te bwai ngkai naba, n aki taraia bwa ti a tia ni karekea, ke e na raoiroi nakoira ke e bon eti. . . .

"Ti riai n reireiniira bwa ti na kona n taotaon nanora i bon iroura. Ataakin korakorara ao mamaarara, ti riai ni kaungaira ni kamanenai ara motintaeka aika raoiroi ni kabane n ara rinerine ao ara baire, ni kamanenai n aanga aika tamaroa ni katoatai n angaraoina ao ni karaoi ara kabanea n tamaroa ni kabane mwakuri ake ti karaoi. E riai n aki karekea te bwarannano i nanora ke i nanon taai n rawawata n taai nako ngkana ti karaoi ara kabanea n tamaroa are ti konaa.Ti riai riki ni kukurei n ara waki e ngae ngkana e karaurau n roko" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Eberi 1987, 35–37; ke *Ensign*, Meei 1987, 30, 32).

Iakoakoi n Tari

■ Beretitenti Ezra Taft Benson, e taku: "Te aomata ae akoi e bon nanoanga ao e nimamannei nakoiia tabeman. E bon tabeakin aia namakin tabeman ao ni karinerine ni kateina aika raraoi. Iai irouna te anua n ibuobuoki. Te akoi e kabwarai mamaaraia ao aia kaairua tabeman. Te akoi e taakina baina nakoiia ni kabane—nakoiia kaara ao te rikirake, nakoiia maan, nakoiia te koraki ake a uarereke aroia ao ake a bubura aroia" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1986, 62; ke *Ensign*, Nobembwa 1986, 47).

Te Aro n Atua

■ Unimwaane Russell M. Nelson e taku:

"Te Aro n Atua bon te anua ae taraa ni matoatoa ni kabwarabwaraaki nakoni karekeana. Booki aika tabu a kaota kamimin aron te Atua' (1 Timoteo 3:16 D&C 19:10). . . .

"Timon Betero e kawanawanaira 'bwa ti riai ni bane ni mimitong n ara taetae ao n aron te Atua, Ni kantaningaa rokon Ana bong te Atua ma ni barekia' (2 Betero 3:11–12).

"Te mwaaka n aron te Atua e bon kaotaki raoi i nanon taian otenanti n te nakoanibonga (D&C 84:20). Te Aro n Atua bon tiaki ana karikibwai te kororaoi; e reke man baraaeakinan te bwai teuana ao katabuana.

"Te Aro n Atua e na reke iroumi n tatabemaningkami ake a tangira te Atua ma nanoia aika koaua. Ko aki toki n iangoa ana mwakuri ni kamaiu te Atua ao ni kimwareirei i nanon Ana tangira aika aki tianaki. Ma n te tai aio ko na katoka am kamoamoa ao am iango aika a na aki korobukiia. Ko na iangoi am mwakuri ake a korobukiia ti ngkana a na buoka katean Abana n Uea i aon te aonaba" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1991, 83; ke *Ensign*, Nobembwa 1991, 61).

■ Te Aro n Atua e kona ni kabwabwaraaki bwa tauakin te aro n aki bibitaki nakon ana kantaninga te Atua. Ni moanaki man ana taeka Moroni ake e tabeki Beretitenti Gordon B. Hinkley, e taku:

" 'Eng, nakomai nakon Kristo, ma ni kakororaoaki irouna ao kaakeaingkami man bwaai ni kabane aika tiaki aro n atua; ao ngkana kam kaakeai bwaai ni kabane aika tiaki aro n atua, ma n tangira te Atua ma korakorami, ami iango ao marurungimi, ao ngkanne e tau ana akoi ibukimi, ao man ana akoi kam a kona ni kororaoi iroun Kristo; ao ngkana man ana akoi te Atua kam a kakororaoaki i nanon Kristo, kam bon aki kona ni kaakeaa mwaakan te [Atua]' (Moronai 10:31–32). . . .

". . . I tataro bwa ngaira n tatabemanira nako bwa ti na akoi riki, iangoraoi riki, karinerine riki. I tataro bwa ti na tararuai newera ao n aki kariaia unra bwa e na tabeki taeka ake ti na manga uringaaba iai rimwi. I tataro bwa ti na anganaki te korakora ao te nano bwa ko na raira tabam are teuana

nakoina, ao n rianna teuana riki, n tabekirake bubuani waeia te koraki ake a kainnano. . . .

"E bia kakabwaiako te Atua, raou ae kamimi, kakaonimaki, inanon te mwakuri ae kakannato aei. Ana raoi ao Ana tangira E bia mena iaom ao ni kateimatoa maium ma nanon raoi aron atua" (inanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 2003, 109–10; ke *Ensign*, Nobembwa 2003, 103).

Te Tangira ae Kororaoi

■ Beretitenti Ezra Taft Benson e reireinira aron reken te tangira ae e kororaoi ngkana ti ira ana kairiiri te Tia Kamaiu: "Te kabanea ni baunuea ibukin te tamaroa ibukin aroaron te tangira ae kororaoi mai karawa ke ana tangira Kristo (taraa Moronai 7:47). Bwa ngkana ti na kakaae raoi ni katootonga ara Tia Kamaiu ao ara Mwatita, ngkanne reireiakinara bwa ti na tangira n arona n Ana tangira e na riki bwa ara kabanea n rietata ni kouru. Moomon e arana te tangira ae kororaoi 'te kabanea ni kakannato i buakoia' (Moronai 7:47).

"E rawata tataekinan te tangira n te aonaba ni boong aikai, ao e rawata aika a kakaaea. Ma ana tangira te Atua ae itiaki e rang okoro ma are e iangoia te aonaba. Te tangira ae kororaoi e aki kakaaea te rauaki ae babakaine. Ana tangira te Atua ae itiaki e ti kakaaea te rikirake ae akea tokina ao kukureia tabeman" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1986, 62; ke *Ensign*, Nobembwa 1986, 47).

■ Te tangira ae kororaoi e riai n riki bwa bukin karaoan te mwakuri ngkana ti kan katootonga ana tangira te Kristo. Unimwaane Dallin H. Oaks man te Kooram n Abotoro are Tengaun ma Uoman e kabwarabwaraa: "Ti boni kaewenakoaki n rinanon te mwakuri n rairaki nakon te rinan n te nakoa ao arona ae arana te maiu ae akea tokina. Aio are e karekeaki tiaki n ti karaoan ae eti ma ni karaoia ibukina ae eti—ibukin ana tangira Kristo are itiaki. Te Abotoro Bauro e kaota tamnein aio i nanon ana reirei ae kakannato ibukin bonganan te tangira ae kororaoi (taraa 1 I-Korinto 13). Bukina bwa te tangira ae kororaoi e tuai man matebuaka ao bukina bwa te tangira ae kororaoi e kakannato nakon are te kabanea n tamaroa n ana mwakuri te raoiroi ke n aron aei. Te tangira ae kororaoi e bon karekeaki rinanon tokanikain taian mwakuri ake a karekea te rairaki. Te tangira ae kororaoi bon te bwai teuana are ko kona ni karekea. N aron are e takaaruaia Moronaai, 'ngkana akea irouia mwaane te tangira ae itiaki a aki kona ni karekea aia tabo are e na katauraoaki ibukiia iI nanon ana auti te Tama (Ita 12:34; italics added)" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 2000, 43; ke *Ensign*, Nobembwa 2000, 34).

■ "Iesu Kristo bon te katooto ae tamaroa ibukin te tangira ae kororaoi. I nanon Ana tai ni mwakuri n te aonaba aio, E aki toki ni kakaraoi bwaai aika tamaroa, n reirei i aon te euangkerio ao te nanoanga ae akoi ibukiia ake a kainnano, bwainikirinaki, ao karawawataaki (taraa Mataio 4:23; Mareko 6:6; Mwakuri 10:38). Ana kabanea n rietata ni kaotan ana tangira ae itiaki bon Ana Mwakuri ni kamaiu are akea tokina. E taku, 'Akea te tangira iroun te aomata, ae korakora riki nakon ae te anga maiuna ibukiia raona' (Ioane 15:13). Aio are te mwakuri ae korakora ibukin te karawawataaki ae maan, te akoi, ao te kaakeaaki are ti na ataia n taai nako. . . .

"Ngke ko reitanako karekean ana tangira te Tia Kamaiu ae kororaoi ao ngke ko kaota ana tangira Kristo ibukiia tabeman, ao ko na kunea bwa am tangira e na rikirake. Ko na rinanon te kimwareirei i nanon tikum n ana mwakuri te Uea. Te Tamnei ae Raoiroi e na riki bwa raom n taai nako, e na kairiko n am mwakuri ao n am reitaki ma tabeman" (*True to the Faith: A Gospel Reference* [2004], 28).

Te Nanorinano

■ Unimwaane Richard G. Scott e anga ana reirei: "Te Nanorinao e bon riai ibukin karekean rabakaun te tamnei. N nanorinano bon te kan reireinaki. N nanorinano e kariaia bwa ko na reireinaki iroun te Tamnei ao n reireinaki man taabo ake a karekeaki mairoun te Uea n ai aron koroboki aika tabu. Atin rikirakem ao am atatai e na bwebwerake ao ni maiu n te tano ae maiu raoi iai te nanorinano. Uaaia bon

rabakaun te tamnei are e na kairiko ikai ao i mwin ikai" (nanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1993, 118; ke *Ensign*, Nobembwa 1993, 87).

■ Ngkai kaain te Ka-Itingaun, Unimwaane Marlin K. Jensen e taetae i aon te reitaki i marenan te nanorinao ao te ongotaeka nakon ana baaire te Atua. Te nanorinano ae koaua e na kairiirira n taekinna nakon te Atua, 'E na tauaki am taeka.' Ao ibukina bwa antai ngaira ae na rota ae ti karaoia, ara ongotaeka e na kaotaki i nanon ara karinerine, ara kaaitau ao te tauraoi ni butimwaaea weteakira, reireiara, ao kaetara" (i nanon Ribootin te Maungatabu, Maati–Eberi 2001, 10; ke *Ensign*, Meei 2001, 10).

Te Mwakuri Korakora

■ "Te mwakuri korakora bon te reitaki nako, n aki bibitaki, n taua ma nanora, ao ni korakora ni karaoan ana mwakuri te Uea. Te Uea e kantaningaiko bwa ko na mwakuri korakora—ni kateimatoaa ma te kekeiaki ae bati ao te tararua. Te mitinare ae mwakuri korakora e uaana ana mwakuri ao e materaoi. Te mwakuri korakora n te nakoa ni mitinare bon kaotan am tangira ibukin te Uea ao Ana mwakuri. Ngkana ko mwakuri korakora, ko na kunea te kukurei ao te nanoraoi n am mwakuri.

> *"Te mwakuri korakora inanon aia mwakuri mitinare bon kaotakin am tangira ibukin te Uea."*

Karaoi bwaai aika raraoi n oin nanom (taraa D&C 58:27). Tai taningaia am mataniwi bwa ana tuangko te bwai ae kona karaoia. Waaki nako ni karokoa ae a bane bwaai ake ko konai ni karaoi, e ngae ngkana ko a kua. Tarai moa ake a rangi ni kakawaki ao tai kabane tai. Tataro ibukin kairakim ao korakoram. Babaire n taainako ao kanakoraoia. Kararoai bwaai akana ana katabetabea am iango ao am mwakuri" (*Preach My Gospel*, 121).

■ Beretitenti Thomas S. Monson, te kauntira n te Moan Beretitentii, e kamatata bukin kainanoakia mitinare bwa ana mwakuri korakora:

"Aia mwakuri mitinare e bon kangaanga. E na karawawatako. E na roota am konabwai. E na tangira am tamaroa ni kekeiaki—n taai aika a bati, te kauoua ni kekeiaki. Uringnga, te kabobirimwaake e aki nakon te birimwaaka ao tiaki naba nakoia ake a marurung' (Te Minita 9:11)—ma nakoin teuare e keiaki ni karokoa te toki. Motikia nakon—

"Nimta am mwakuri ni karokoa e nimtiko
A mwaiti ake a moana mwakuriana ma ti tabeman ake a kabanea
Karinerine, korakora, nakoa ao kamoamoa
E na teimatoa ni kawara teuare e tiku.
Nimta am mwakuri ni karokoa e nimtiko
Baraaki iaona, maono iaona, moangare iaona, naba
Bwa imwiin barakinana ao te maono ao te moangare
Ana roko tokanikain te maiu imwin tabetai [te tia kario e aki ataaki]" (inanon Ribootin te Maungatabu, Maati–Eberi 1979, 53; ke *Ensign*, Meei 1979, 36–37).

Mitinare a mwiokoaki bwa ana toro iroun te Atua ma nanoia, marurungia, iango ao korakora ni kabane (D&C 4:2).

■ Mitinare ake a toro iroun te Uea ma "nanoia, marurungia, iango ao korakoraia ni kabane" (D&C 4:2) a kona ni n anga n aki bibitaki, te nano ae koaua, ao korakora n te rabwata, te iango ao ana kekeiaki te tamnei ni kakoroa bukin ana kakao "nakoia tabeman bwa ana roko nakon te Kristo ao ni buokiia bwa ana karekea te euangkerio are e kaokaki rinanon te onimaki iroun Iesu Kristo ao Ana Mwakuri ni kamaiu, te rairannano, te bwabetito karekean ana bwaintangira te Tamnei ae Raoiraoi ao ni kekeiaki ni karokoa te toki" (*Preach My Gospel*, 1). Te mitinare ae mwakuri korakora e na aki kabane tai ma e na iangoia ni katoa bong ana tai ae riai n toro iroun te Uea.

Aia mwakuri mitinare e kona n okioki man matoatoa. Tabebong e na taraa ni karekea te tokanikai ae uarereke, ma boong ake tabeua ake a karekea ae rawata ana kona ni kabooa mwiin boong ake mamatoa. Te ware ibukin te bwabetito e aki kaota ana tokanikai te mitinare. Te mwakuri ao te reitaki ma te Tamnei e bon rangi ni kainanoaki ibukin te kukurei inanon te mwakuri ni mitinare.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Doctrine and Covenants 4:2–5
- Doctrine and Covenants 18:15–16
- Doctrine and Covenants 88:84

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ Unimwaane Jeffrey R. Holland e maroroakina te reitaki imarenan kaitaraakin taian kaanganga n aia mwakuri mitinare ao uringan ana Mwakuri ni kamaiu te Tia Kamaiu:

"Ake a karaoi aekaki nakomwakuri ni mitinare ana kona n titiraki, Bukin tera e bon rangi ni matoatoa? Bukin tera e aki nakoraoi ana mwakuri te mitinare? Bukin tera ara tokanikai e aki kona ni waekoa? Bukin tera e aki rawata te aomata ae kaaina te ekaretia? Bon te koaua. Ti kakoauaia anera. Ti kakoauai kakai. Bukin tera bwa aomata aki baneakina te tabo ni bwabetito? Bukin tera bwa ti aki ti te kanganga n ana mwakuri te mitinare te aoraki ae te numonia are e reke man tikun te mitinare n te ngaina ao te bong inanon te tabo ni bwabetito ni bwabetitoia aomata?

"E na reke am tai n titirakini titiraki akanne. Ia tia ni iangoi raoi titiraki aikai.I anga aio n aron ae bon au namakin iboni irou. I kakoauaa bwa te mwakuri ni mitinare e aki bebete bukina bwa te kamaiuaki tiaki te bwai ae bebete. Te kamaiuaki e tuai mani bebete. Ngaira kaain ana Ekaretia Iesu Kristo, aio te koaua, ao boni ngaia Atuura ae e Rangi ni kakannato ao akea Tokina. Ti na kanga ni kakoaua e na bebete ibukira ngke e na rangi n aki kona ni bebete ibukina? . . .

". . . Ngkana ko korakai, ngkana ko ribaaki, ngkana ko baaroaki ao ni katinanikuaki ao man taetae buakaki, ko a raonaki iroun te aomata ae te kabanea n tamaroa, are te aonaaba aio e atia n ataia, ti ngaia are te kabanea n itiaki ao ni kororaoi maiuina are e maiu n te aonaaba. Anne bukina are ko na kamoamoa ao man kakaitau bwa te Natin te Atua ae Maiu ae te Mwaane ae Maiu e atai ni kabane nanokawakira ao bwainikinirara" ("Missionary Work and the Atonement," *Ensign*, Maati 2001, 14–15).

■ Beretitenti Thomas S. Monson e kabwarabwara bukin aia mwakuri mitinare a tangira kamanenaakin ibuobuoki ni kabane: "Aia mwakuri mitinare bon te mwakuri ae matoatoa. Aia mwakuri ni ibuobuoki mitinare e bon kakaewenako ao e tangira te aoa ae e abwabwaki ibukin te kamatebwai ao te katauraoi, bwa te mitinare anne e na kona ni kaaitarai rongorongo ake a roko mai ikarawa ake e tataekini. Bon ana tia mwakuri te tangira ma n reitaki ma te angakarea ao te kakaonimaki nakon te tabe" (inanon Ribootin te Maungautabu, Tebetembwa–Okitobwa 1995, 66; ke *Ensign*, Nobembwa 1995, 49).

Te ongotaeka bon te anua ae e rangi ni kakaawaki n te mwakuri ni mitinare.

■ Bon iai te mwaaka ae roko nakoia mitinare aika a ongotaeka. Taani kairiri n te aro a katuruturua kakaawakin kaawakinan tuua ao aia tua mitinare. Mitinare a tangiraki bwa ana aki kamatakiiaki n ongeaba ni koaua ma ana kakaonimaki n ongeaba. Te rau ae korakora e na roko rinanon kakaonimaki n te ongeaba.

Koroboki aika Tabu ni Kamatebwai ao n Iangoi

- Ioane 14:15
- 1 Nibwaai 3:7
- Aramwa 37:35
- Doctrine and Covenants 82:10
- Doctrine and Covenants 130:20–21

Koroi am namakin man koroboki aika tabu aikai i nanon am tienoo ni kamatebwai.

■ N reitaki ma tuan te mition ni kabuta, mitinare iai irouia te kona ni irii reirei aika a onoti ake anganaki irouia aia taan ni kairiri. Beretitenti Gordon B. Hinckley e anga te katoto n te mwaaka are e roko man te ongoaba ni karaoa are e taekinna te beretitenti n te mition.

N ririki aika nako I karaoa au mwakuri ni mitinare i England. I weteaki bwa n na mwakuri n aobitin te European Mission i London i aan Beretitenti Joseph F. Merrill ae kaain te Kauntira n Tengaun ma Uoman, ngkanne te beretitenti n te European Mission. Te bong teuana teniua ke aua nutibeeban London ake a koroi manga rinanoan katotongan te

boki ni kawai teuana, e aki raoiroi man taraabuaka, are e a kaotia bwa te boki anne bon rongorongon te Moomon ni kawai. Beretitenti Merill e taku nakoiu, 'I tangiriko bwa ko na nakon te tia karaoa te boki ao man kaota aki kukureim n te bwai aei. 'I taraia ao n nang atonga ae, 'E koaua tiaki ngai. 'Ma I atonga ni karaurau, 'Eng, Sir.'

"I aki nanokokoraki n taekinna bwa I bon mwaaku. I nakon au ruu ao n namakina te bwai teuana ngke I iangoa Mote bwa terana ae namakinna ngke te Uea e tuangnga bwa e na nako n noraa Bwarao. I karaoa au tataro. Kanoan birotou e a kakammwakuri ngke I nako nakon Goodge Street station bwa I aonga n toka n te turain n nako Fleet Street. I kunea ana aobiti te beretitenti ao I anga au kaati nakon te tia butimwaaia aomata n te aobiti anne. E anaia ao man rinnako n ruu ake inanona ao e aki maan ao e ooki n tuangai bwa te beretitenti e rangi n tabe bwa e na noorai. I kaeka bwa I a tia n roko man te tabo ae nimabubua te nga te maire raroana ao n anne I a tataninga. Inanon te aoa are imwina ao e karaoa mwanangana ae uoua ke teniua nakon ana aobiti; ngkanne n tokina ao e a karinai. I aki kona ni mwaninga te tamnei ngke I a rinnako. E tabe ni moko n ana tikaa ae abwabwaki ma te mata ae tara n atonga, 'Tai katabeai.'

"I taui inanon baiu booki akekei. I aki kona n uringnga bwa terana are I taekinna imwin anne. Te mwaaka teuana ae e a manga taraa n ae taetae nakoiu. N te moan tai ao e totoko ao mani kakauntaeka naba. Ngkanne e moanna ni marau. E a kaina ana maroro ni berita bwa iai te bwai ae na karaoia. Inanon teuana te aoa ao te taeka e kanakoaki nakoia ni kabane taani kabonakoi booki bwa ana bane ni kaoki booki akekei nakoia taani karao booki. N te kabane ae rangi ni bubura e a koroi booki aikai ao man korei taeka n reirei ni moan booki aikai bwa e aonga n taraaki te boki bwa tiaki te rongorongo ni kawai ma ti te rongorongo ae e aki koaua, ao bwa akea te bure ae nanonaki ni kaaitaraia ana aomata aika karineaki te Moomon. N ririki ake imwiina ao e a manga aanga naba ana buoka ae rangi ni bubura man materaoi nakon te Ekaretia, ao ni katoa ririki ni karokoa matena I kakarekea te Kiritimati kaate mai irouna.

"I a ataia bwa ngkana ti kataia inanon te onimaki n nakonako inanon te ongotaeka nakon aia bubuti nakoanibonga, te Uea e kauka te kawai, e ngae ngke e taraa n akea te kawai" ("If Ye Be Willing and Obedient," *Ensign*, Turai 1995, 4–5).

■ Mitinare ake a reireiniia n ongotaeka ni koaua a bon kakabwaiaaki ma te mwaaka. Beretitenti Ezra Taft Benson e katereterea te kaokoro imarenan te ongotaeka ae aki tauraoi ao te ongotaeka ae tauraoi. "Ngkana te ongeaba e a ikoa riki bwa te bwai ni kammaraki ao e a riki bwa kakae, inanon te tai anne te Atua e na anganiira te mwaaka" (inanon Donald L. Staheli, inanon Ribootin te Maungatabu, Eberi 1998, 108; ke *Ensign*, Meei 1998, 82).

■ Unimwaane Dennis B. Neuenschwander kaain te Itingaun e taetae iaon kakaawakin te ongeaba n tuan te mwakuri ni mitinare: "Tuan te mwakuri ni mitinare a kakaawaki n ti te arona ma tuua aika a kakaawaki. Ti tangiraki ngaira ni kabane bwa ti na kaawakin, n otara bwa anganiira te korakora, te kawai ao tokira. Te mitinare ae e aki tabwara e na reireinaki bukin taian tua ao ni kamwakuri ibukina. Am mwakuri ni mitinare bon te tai n reireiniko arom ao n tarai bwaai ni kaonotii. Ko na tangiraki n nako n akea bwaai ake ko tataneiai inanon maium aei; te kangitang, te TV, te witeo, booki ni karaka, ao ni ikotaki naba ma aine. Akea te bwai ae bure ma bwaai aikai, . . . ma ngkanne riki, ake naba te bwai ae bure ma te amwarake, ti ngkana ko aki mamatam, n te aro anne e ngae ngke ti teuana te buun ae uarereke n ran e aki tau" (Inanon Ribootin te Maungatabu, Okitobwa 1991, 59; ke *Ensign*, Nobembwa 1991, 43).

■ Unimwaane Richard G. Scott e kabwarabwaraa bwa e kangaara te ongotaeka are iroum ni kona ni buoka te mitinare ni kakoaua ma te mwaaka: "Mitinare ake a tia ni kabwaka aia kabwianibwai, ibukim te katoto, a kona ni kakoaua ibukin te kakabwaia are e berita te Uea bwa e na anga ibukin te ongeaba. Te mitinare are e atia ni maiuakina te maiu ni itiaki e kona ni uoti kakoaua aika a rangi ni korakora ibukina bwa e atia n rinanon te maiu n tamnei inanon maiuna. Ma taneiai aikai a tianaki iaon te kororaoi ao te onimaki iroun te Tia Kamaiu" (inanon "Teaching from the Heart," *Ensign*, Tuun 2004, 9).

BWAAI AIKA ANA IANGOAKI

- Man anuan Kristo ake a maroroakinaki n te reirei aio, a angara mai ibuakona ake riai ni kabanea am tai iaona ni karikirakea inanon te tai aio inanon maium?
- Terana ao ko riai ni karaoaia bwa ko aonga n tamaroa n anuan Kristo ake ko rineia?
- A kangara anuan Kristo ni buokiia mitinare bwa e na nakoraoi riki aia anga reirei iaon te euangkerio are e kaokaki?
- Bukina terana bwaai aika uoua te konabwai ao tangirakin te mwakuri korakora e kakaawaki ibukin ana mwakuri te mitinare?
- Ti na kanga ni karikirakea te konabwai are iaona riki ibukin te mwakuri korakora bwa ti aonga n riki bwa mitinare aika mwakuri mwaaka?
- Terana tabeua kakabwaia ake a reke man te ongeaba?
- Terana te reitaki imarenan te ongeaba ao karekean te Tamnei?

KATAUTAUAN MWAKURI

- Iangoa raoi rikirakem i boni iroum nakon karikirakean anuan Kristo. Rinea teuana ke uoua taabo ake kona kanakoraoi ao man karikirakea te babaire ae e onoti ibukin katamaroana.

RAKAN TE WAREWARE AIKA A RINEAKI

True to the Faith: A Gospel Reference

- "Tangira ae kororaoi" (iteraniba 27–29)
- "Onimaki" (iteraniba 54–56)
- "Kantaninga" (iteraniba 85–86)
- "Nanorinao" (iteraniba 96–87)
- "Ongotaeka" (iteraniba 108–9)

KOROBOKI AO NAMAKIN

ANA EKARETIA

IESU KRISTO

IBUKIIA AIKA ITIAKI
NI BOONG AIKA KAITIRA

KIRIBATI
4 02369 13859 0
36913 859